

שהמים זה ועמ"מ ובתלמי דברי רש"י והתוס' בחגיגה וזו שכתבו דלא הוסיף חייב במעשר
 ז"ל לכיון דמן התורה מה שנתן רש"י רש"י פסוק ממשעות ותקנים - תיבוס כשמערכת
 ומפרשים כרי מפרים מן הפסוק על החיוב והר"ע ג' ע"ה וכן דעת רש"י דלא נכלל
 תקנה עמים לא חשבו לה ואמרו שאין לה תורה פאה כלל ע"ש ודבר תימא הוא ואלו
 יספור הירושלמי דם בינה וממ"ם רש"י בנזיקין ג' ע"ה דלא נכלל חולין ע"ש
 דף ב' ע"א [שם] לא ירשו פני ריקס רש"י כל שהוא להכניס הם אמרו מעה כסף ע"ה
 כסף וקצית מן 17 ספר לדבר תורה וואו. אין לזה שום הכנה ועמ"מ ונלע"ד
 דה"ס להנה בקדושין י"ג. אומר ויניף ריקס ריקס מעולת ראייה אלמא דמן התורה הוא
 שיעור זה דמעשה זמתי כסף ופחות מזה מקרי ריקס וכו' שבקנה מן 17 ספר לד"מ הוא
 כלומר הלא מדרוש מקרא שפחות מזה מקרי ריקס ואין חלומר שחכמים תקנו מעה כסף
 שתי כסף זה שאומר כל שהוא כנר כתבו התוס' נבנת ס"ג דגם לבל שהוא ים שיעור
 ע"ה וכן הוא בחולין קכ"ד. ועב"ז ק"ן. וק"ק לרש"י ותוס' ריש מנינה וזו ע"ה.
 דף ג' ע"א [ב' ע"א] ור"ג לא קודם לחושא היה. ע' רש"י. ראש הסנה נ"ה: ד"ה
 ומיבנה לאשאל וז"ע.

הלכה ב דף ה' ע"ב [ה' ע"א] תני אין אומרים לו הכא נמי על ופטון וכו'. כלומר
 אפילו הוא איש עוב ורואה להוסיף לעניים הרבה עד שיפטון נבמלין לא
 יעשה כן משום דמפקא לכו ממעשר וזהו כוונה רש"י דל"כ מאי קמ"ל והדמנ"ם בפ"א
 השמים זה משום דל"כ דלין כזה שום חידוש ולפמ"ס א"כ.

הלכה ג דף ו' ע"א [שם] אחד בתחלה ואחד בסוף. כלומר בין בתחלה בין בסוף וזו
 הפ"מ דהוק ע"ה.

שם ר' יוסי בשם ריב"ז ובקורסא מה ה"ל לקורא אלא אחד לנבואה ואחד להדיוס ר' יודן
 בעי וכו' אמר ר' הנינא שלא תאמר וכו' ע"פ"מ ומאל דהוק ונלע"ד דה"ס דלא תימא
 כיון דכתיב ובקורסא לשון רבים שמע דבין נבואה ובין להדיוס חייב נבואה לזה כתיב אח"כ
 לקורא כלומר שדך לקורא לשון יחיד למעוטי הקדש וזה שגאמר ובקורסא לשון רבים אח"כ
 למה שזמנו דלאתרין בחולין קל"ה: ע"ה. ור' יודן הקשה ודלתי נבואה ודלתי להדיוס
 אזמתי קרא למעוטי מפאה דממעטין מקיירך כדאיתא בספרי הובא בפ"ה אלא ודלתי
 דלאתריך למה הדיוס שפדלואה דמתי הקדש והרי נבאמז קרקע וזו ודלתי חייבת לדין הקדש
 מתחלה בנחונר ומתן ר' חנינא דלאתריך למעוטי שדה של הקדש שנדלה ביד הדיוס
 והקדישה קודם קירתה וייתי אמר שזה שמעטת התורה של הקדש וזו כשכל הנדול
 היה ביד הקדש ונתן בקצירה אבל קצירה בלא נדול לאו כלום הוא כמו שגידול בלא קצירה
 לאו כלום הוא וכן בא שפוק זה דלא תכלה פאת שדך לקורא למעוטי אף שגידול היה ביד
 הדיוס כיון שקצירה היתה ביד הקדש וזהו שאומר שלא תאמר יעשה קציר הקדש כקציר הדיוס
 כלומר כמו שגידול הקדש וקצירה הדיוס חייב כמו כן גידול הדיוס וקצירה הקדש קמ"ל דלא.
 שם [שם ע"ב] ר' חייב בשם ר"י בנחונר ר' יסא בשם ר"י בגאוש וכו'. נלע"ד דמינחא בלתי
 נפשה היא ולא אמתינתו קאי אלא אלתינתו דין פאה קאי ואלתקמן קאי על השאלו
 דמה התכוין לפסוק את שדה או לא וכו' חייב אמר ששאלה היא - גם על מחונר ור'
 יסא אומר ששאלה היא רק על היום וביאור השאלה הוא דמי ששפיר פאה נכשיעור או
 יותר מכשיעור אם צריך לכיון לפסוק את שדה וכל זמן שאינו תכוין חייב להוסיף ולכיון
 לפסוק או דלמא שא"ל לכונן ופשיט ליה דה"ס כוונה מדאמר ר' יוחנן לעולם ראשי להוסיף
 וכל הוספסה יש לו דין פאה ופטור ממעשר וזמנה אפי' קיימין דאם מיקורס כמתן כשיעור
 או יותר מכשיעור נתכוין לפסוק כל שדה פשיט שאין יכול להוסיף משום פאה אלא ודלתי
 שלא נתכוין לפסוק ואמר ר"י שראשי להוסיף לכל ששאלה להוסיף ור' חייב אמר
 ששאלה היא גם כשפסוק בקמה אם ה"ס כוונה אם לא וזה שאמר ר' דרשאי להוסיף
 ג"כ הוא על מחונר ואם לא הפריש בקמה אלא בתלוש מן העמרים אפשר דבא כוונה
 לא מעכטר ור' יסא אמר ששאלה היא רק על תלוש כשפריש מן העמרים אבל כשפריש
 כשיקר הדין בקמה פשיט שא"ל כוונה וזה שאמר ר' דרשאי להוסיף זהו גם כשפריש
 בעמרים דרשאי להוסיף ולא מוכרח להוסיף אלמא דגם בתלוש דגם כוונה וכשפריש
 במחונר אם הפריש כשיעור או יותר נפשה אחת אפילו בלא כונה אפשר שאינו ראשי להוסיף
 ואם הוסיף חייב במעשר ובתוספתא ש"ה הלכה ה' מינו ממחונר וכו' וידוע אמר דב"ה
 בזמן שנתן את הפאה ומבטק להוסיף ע"ה וה"ס דב"ה דלא שייך קלח אחד כומך לו
 משום פאה כלא כיון שלא להוסיף בעת שנתן בתחלה ובתלומט אבל אם כיון שלא להוסיף שד
 לא מהני גם אם שייך קלח אחד ואין לבל מה שנתן דין פאה ודבריו הר"ם חסידים גדוסים ע"ה.

הלכה ד ז' ע"ב [ו' ע"א] אמר ר' יסא מיעט הכחוז וכו' גרם התם ריבנה הכחוז
 וכו' כ"ל:

שם ביקורסא קצר. והיוע מן החרטנים לוקח ארבעים. הכ"מ בפ"ה מכלאים ה"ל ו'
 תמה על הרמב"ם שהשיע דין זה ונלע"ד לא השמישו שכתבו בפ"ה ה' א' שכתבו
 הורע בני מיני תבואה עם זרע הברה ה' לוקח פתיח עכ"ל. הרי שכתב זרע הברה
 ובה החרטנים שכן האורס מהכרה וזהו עיקר הורע אלא דהרמב"ם פסק כר' יסאיה
 דבעיקן בני מיני תבואה והירושלמי הוא אליבא דר' יוחנן דגם בנין תבואה אחת לוקח
 משום כלאי הכרה וע"ה בהשנת הראשון ולא אפי' דרש"י חלילין ודאי אסור אבל לא זרע
 חילן והתם משום הרבנה כמ"ם הכ"מ וז"ע:

הלכה ה ז' ע"א [שם ע"ב] הפריס ציבורי מברי ממורס פסור מדרומה גדולה
 אמר ר' הגי וכו' הייתה אמרה מן וכו' ולום אף ציבורים וכו' ויידע
 אמרה דא וכו'. נראה לכי"ד דרק מתבואה פסור ולא ממעשר גמא לפי השקלא דהירושלמי
 ס"ל בפ"ג דמעשרות סיף הלכה ה' דחויבא דתבואה הוא מן הסדס וחויבא דמעשרות הוא
 רק מן הבית ונתן נגמ' אמרינן ככ"מ אין הפצל מתחייב במעשר עד שיהא פני הבית
 ודוקא מעשר כמ"ם הרמב"ם בפ"ד ממעשר מתכונן במעשר נערתו הקדש מן הבית
 ואממסרות קאי דלמכוכי קראי וכן שמע בנבנת כ"ה. ע"ה וכיון דחויבא הוא רק מהשכני
 לבית קלסחא הבית חייב במעשר בכל ענין אפי' הפריס לציבורי משו"ז פ"ה בתבואה ומניא
 ר' חגי ראוב משמתינו מדקתני ופטור מן המעשרת עד שימרח הא אם מירח חייב
 משש"כ בתבואה אף אם מירח פסור וה"ה לציבורי דחויבא דפאה וביבורי שיהא שויס
 והיינו שחויבם במחונר וקודמים לתבואה אבל במעשר חייב דהא ודאי מיירי כשהכניס
 לבית וקלסחא הבית ודאי לר הירושלמי ולמא אף בציבורי יסא חייב אש"ס שלא מירח
 כלומר מל"ל למידק מדייקא דעד שימרח דבתבואה אף כשמירת פסור ידוק איפכא
 דצמיתרת פסור עד שימרח וקודם מירוח פסור אבל בתבואה חייב אף קודם מירוח ואף
 בציבורי יחייב אש"ס שלא מירח וכ"ה בתבואה משש"כ במעשר שאינו חייב עד שימרח
 ובה המורס ויידע והוא שם הכס ככ"מ ציבורלמי ואמר דודאי ממשמתינו ליכא למידק
 אבל מדא איכא למידק להאי דינא דיוון דהן דציבורי קודם לכל הדבר פשוס שחזירו
 מתחייב זו ולא הוא צחיירו דכיון דחויבו חל מקודם ממניא ללא הלה עליו חיוב תבואה
 הצבה אח"כ ומניאל דצמיתותיו נפאה ג"כ הדין כן וכמו שדייק מיקורס דפאה וביבורי
 שוין וכן במעשר חייב לאחר מירוח כהביא לבית כהבית קבטו:

שם ע"ב דר"ה הביא קרס וכו'. כלומר בתמיס הא בלוק קרא קריב להחזיר
 לעני על שלו כדאיתא בנזיקין י"ב. אבל במעשר עני ליכא קרא ומג"ל
 לדמות ללקט וגם על רבי פריך מ"ס דרבי דהרי לקט שכהה ופאה אין פונליון על כל זה
 מוציאין מידו מעשר עני דטובל וכבר נפעל לא כ"ה שמוציאין מידו ועיקר קושייתו שאין
 עניס ברוב לא לדברי ר"ה הניחא ולא לדברי רבי ומתן מ"ס דר"ה הניחא משום ק"ס
 ונדלתי ליכא לדמות ללקט ופטמא דרבי נעשיי ג"כ משום ק"ס וכעני לא קיסו כמו שגמ"ס
 הטעם מפני שאין צידו ליקח ולעשירי קיסו. ושמך לא להקודם מתעמא דק"ס נעמער וכן

פרק ג הלכה ו כ"ה ע"א [כ"ה ע"ב] עד כדון זכ שראה קרי ואפי' קרי שראה
 זוכ במעונייה מן הדל הממשת שראה נדה לריכה ענייה ור"י
 פומר מ"ס דר"י משום מה מועיל הוא שהא טובל או שאין עם לטומאה קלה אלל טומא
 חמורה עד כדון וכו' כ"ה ע"ה דמקדס טעמא דר"י כדי להפריד המעט הקודמת באויה
 כנרף תלי המעט ולכן מפרס דהלוי בשני הפעמים אם הפעם משום מה מועיל פשיט
 דצדקה קרי מקודם מועיל הוא כיון דנאסר או דל"ת עד שיטבול ואם הפעם משום שאין
 טומאה חמורה פשיט שאין חילוק בין כשהטומאה חמורה או שמואה קלה לבסוף ומה
 שאמר עד כדון וכו' ה"פ לפי זה הפעם פשיטא ליה לעד כדון כשבחח לו טומאה קלה לבסוף
 דה"ה לבטול ואפילו בחח לו טומאה חמורה לבסוף ג"כ א"ל לבטול וכאם מהממשת וכו'
 וכל זה הוא ביאור על השאלה והתשובה הקודמת וע' ירושלמי יומא פ"ג ה"ל ג' מ"ה שם.

פרק ד הלכה ו ל"ו ע"א [ל"ב ע"א] רב אמר צריך להדס בה דבר וכו'.
 זהו במיסק שנת או יו"ט אבל בשל ר"ח לא שייך זה שחרי כבחרית
 ר"ח מתפלל י"ח נרכות ואל"כ שומר הכרי וכו' שזע כרכות אלא שבת ויו"ט שבת ויו"ט
 שחרי כיו רב ז' נרכות וזה שאמר להמן באמו של שומע חפלה אינו שייך לכאן כמ"ם הפ"מ
 שם ועמ"ס נרכות כ"ה: ד"ה עד שכתבו דמכלן ראייה שחיי מתפללין במוסף שמה עשרה
 נרכות ע"ה ולפמ"ס אין ראייה.

שם [שם ע"ב] ר' עירא ורב סהדא הוו וציון תקיעתא מן דלנון אחת לזותא ק"ס ר"ח
 מנזיא חל"ר"י ולא כבר ציון חל"י מנזיא אלא חזור ומנזיא דתחזין מערבתי לתמן
 ואמרין נכס ר"ה הלכה כר"ג צילין תקיעתא ופאה דלא כוונת הא אלו כוונת הוינא פייק
 ידי חובתי. הרה פירושם נאמרו בזה צ"מ ובמדרים ובעל ק"ע שלחי ירושלמי ר"ה וברן
 שם וכולן אין בהם כרי שזיעה ולענ"ד נראה דה"פ דהיה ר"י החרעב על ר"ח על מה שהתפלל
 מוסף של ר"ה בשני עמון ופאה חזר והתפלל עם הציבור וכן החרעב לטיל ר"י על ר"ח וא"ל
 ר"ג מהך דרב דאמר מתללו ומנא עשרה מתפללין מתפללו עמון וכלן השיב לו ר"ה ג"כ שאין
 חשש להתפלל שתי פעמים שחרי אמרו מערבתי נכס ר"י הלכה כר"ג צילין תקיעתא שש"ן
 מניא אפילו את הבני ואל"כ גם פעם אחת אין להתפלל וא"ל למה התפללה אחת אלא
 ודלתי דלין חשש להתפלל שתי פעמים וזה השיב לו ר"י ופאה דלא כוונת וכו' ואלא
 דנאמח אלו כיוונתי לשמיעת. הש"ן לא הייתי מתפלל בשני עמון אף באמז לא כיוונתי
 לתפלת הש"ן ולכן התפללתי בשני עמון.

פרק ה הלכה א ר"ו ע"ב [ל"ב ע"ב] והכתיב כי מאוס מחסנתו ופי' הפ"מ מפני שכולין
 הצינו תחת כי מאוס מחסנתו ופי' הפ"מ מחסנתו ופי' הפ"מ מפני שכולין
 פסוק הצינו ותימא דזה אינו אלא מהבא בעלמא וז"ל דה"פ דהצינו קאי על כי מאוס
 מחסנתו כלומר שלאו מנקים הצינו וכו' חש ימינו כקדם כי מאוס מחסנתו בתמיס
 כלומר הלא לא מחסנתו ורק קאמנו עליו ולכן כהאר סר הקפך תחדש ימינו כקדם ומנא
 דבפסוק דכי אם מאוס מחסנתו יש טוב דמטי שרק קאמנו עליו לכן הצינו וכן משמע
 להדיא במדרס איכה על בסוף זה שאומר שם אם מניח הוא לית סגר (תקוה) ואם
 קאמנו הוא איה סגר דכל מאן דקאמנו סופו לאיתריא עכ"ל הרי להדיא כדבריו דכי
 אם מאוס הוא בלאו בתמי.

פרק ו הלכה ד מ"ו ע"ב [מ"ב ע"ב] אמר ר' אבה צריך לברך בסוף אומר
 ר' יוסי הוא דר' נה פליגי על ריב"ז וכו' ע"פ"מ וחדריס
 ולע"ד נראה דה"פ דר' אבה אומר דצריך לברך בסוף כפי פלוגתאם והיינו דר"י
 דצריך על מין שבעה צריך לברך לבסוף ברכה מעין ג' ולהכניס דמנכר על חיה מנין
 שירנה ורנה בלותן שאין מנין שבעה מנכר לבסוף נורא נכסות ואל"ל לברך מעין שבעה
 והטעם כשפריש לקמן דעל זו צריך בתחלה הי כעיקר והשאר הוא כעל ודאמר ר' יוסי
 גמ"ס דמעט דר' אבה פליגי על ריב"ז דהא ר' אבה מירא כשאינו אוכל פת דלול אבל
 פת הכי אין כאן ברכה אחרונה ופאנו אוכל פת לריב"ז גם לחכמים צריך לברך על מין
 שבעה ולולו לר' אבה גם באינו אוכל פת פליגי וזהו שמכיים ומר ר' אבה וצריך לברך
 לבסוף כלומר והרי ר' אבה אומר דפליגי ר"י ורנן אפילו נמקוט שצריך לברך בסוף
 ומכיים לא צריך נעשה פפילה ציר שלמי הוי לא כמו אלא שדרכו להחכיר אות כמו ר' זא
 במקום ר' אבה ופי' אלא דלענין ברכה הוי הטעם דזה המין שא"ל ברכה מקודם נעשה כפפילה
 ולכן לחכמים כשצריך שלא על מין שבעה נעשה כפפילה ונכתב נורא אשנת פומרתה.
הלכה ה מ"ה ע"ב [מ"ב ע"ב] אבהי דלכל כולת ונדעתיא מיכל פיתה וכו'.
 בתבואתו ערוך הש חן על א"ה ס"ם ק"ו צברנו דה"פ אבהי דלכל כולת ולא
 כיון לאכול אהיכ פת וצריך ברכה אחרונה ואהיכ נדעתו למיכל פיתה כלומר אחר האכל
 כפולה נחייב לבכול מיד פת ושאל אם צריך ברכה אחרונה ואלמתי היה נדעתו בעת
 אכילת הפולה לאכול מיד פת ודלתי דה"ל ברכה אחרונה על הסולת דברמ"ז סותרתו
 אך כפן שלא היה נדעתו מפינייה ליה ופשיט ליה דצריך לברך ברכה אחרונה על הסולת
 ולפ"י אינו סותר קבינא הקודמת שפשיטא לכו דכל שקודם הכעודה א"ל ברכה אחרונה
 ועי' נהדוש דרש"ה פ"ו דכריתת והכלע"ד כתבתי.

הלכה ו מ"ט ע"ב [מ"ד ע"ב] אמר ר' חגי וזהו אומר שמתלכן בפריות וכו'.
 ע"פ"מ וחדריס וק"ע פ"ד דסיכה וכולא לחוקים ולענ"ד נראה דה"פ דהיה
 נפמחים (ק"ה) אגוז דשינוי מקום פפרות צריך לברך ברכה אחרונה ע"ה ויש לחקור
 איך הדין כשהיה נדעתו מהתלה על השינוי מקום לאכול שם אם צריך לברך אם לא וזה
 שאומר ר' חגי שבזה חולקין במחול וכו' הייא עם ר' הושעיה וריב"ז דכס דשמואל ור' חייא
 סוגריס נקידוס שצריך במקום שדוה ואפילו אם כיון לאכול במקום השני אינו מועיל כמו
 כן בפריות אפילו כיון על השינוי מקום צריך לברך אבל ר' הושעיה וריב"ז דבדברי ר' הושעיה
 מועלת לקידוס במקום שדוה גם בפריות ששינוי מקום מהני כוונה ואל"ל לברך וגם לקמן
 הלכה ח' מבואר דין בינוי מקום בפריות שאומר שם אבל במורחה של התנה ובה לאכול
 במערה צריך לברך וזהו אם כיון לאכול במערה תלוי בפלוגתא זו.

פרק ז הלכה ב נ"ג ע"א [מ"ז ע"ב] אין מפקדקין בקדן וכו'. ע' מדרש
 פ' מקץ שהובא כל זה והמ"כ שם פי' דלא כפי' הפ"מ ע"ה
 שהביא זה מפרים".

מסכת פאה

פרק א הלכה א דף א' ע"א עד שלא קר שצולה ראשונה לא תחייבה שדו
 נפאה משקצר וכו' בפק עשות כל שדו פאה עושה וכו'
 כלומר נלד הצולה הראשונה והע"ג דגס בתבואה כשמשתייר מקצתה הראשונה ממירוח
 יכול לעשות כל הכרי תבואה מ"ס לא דמי דבתבואה במירוח מקצתו לא תחייב כל הכרי
 בתבואה מד שימרחנו כולו משש"כ נפאה בקצירת שצולה הראשונה תחייבה כל הסדס
 נפאה וזהו כוונת הירושלמי וזה ששאל שצולה הראשונה מהו שהיה חייבת נפאה ה"פ
 ששאל אם כהחד משמיס חפריים אם צריך ליתן גם א' משמיס לפי השאלה הראשונה
 ופשיט דלא צריך וזה ששאל לקמן חזרה פאה לעומרין מהי שתחור פאה לקצירת השצולה
 הראשונה ג"כ פירושן כן אם צריך אחד משמיס גם לפי השצולה הראשונה דלע"ג דכשפריש
 בקמה נפטר מ"מ כשהוא עומרין שמת תחייבה דבה לא מפני הראשונה תחייבה כל
 הסדה שחרי לא הפריש בקמה והעמרים כולם נתחייבו כהחד אחר קצירתן ופשיט ליה
 דפיתה עומרין לא עדיפא מפיתה קמה.
 שם ע"ב הפאה יש לה שיעור מלמטין ואין לה שיעור מלמטין מה שנתן נתן חור
 והוסף חייב במעשר וכו'. בירסא הנ"ה פסור ממעשר וכן שמע מהרמב"ם

מִיכַר הַמַּיִם לִירוּשָׁלַיִם פֶּאֶה פֶּרֶק ב ג ד ה

שם מה און קיימין אס צמורוויין וכו'. נירסא שלפניו הוא לפי הר"ם והראב"ד נפ"ט
ה' ט' אצל להרמב"ם אס הרסא להיפך אס צמורוויים אף ב"ה מודים שנותן
פאה מכל אחד ואחד אס צרופים אף ב"ה מודים שנותן פאה מאחד על הכל אלא כי און
קיימין צנטוין מעט עשרה לבית סאה ב"ה עבדי להון צמורוויין וכו' עבדי להון צמורוויין
ויזוה חבין דברי הפ"מ ע"ה :

שם יב ע"א [שם] היה שם גדר כמין דהוא אילן. נראה דה"פ דאם היה גדר בין המלגות
דיו כאלין שבין המלגות שאם היו רצופים נא ב"ה מודים שנותן פאה מכל אחד ואחד
ואס צמורוויין נא ב"ה מודים שנותן מאחד על הכל ומה שאינו אומר כמין דהוא זית משום
פיסור פאה כגרים הסניא ומיושב קוצית מה"פ ב"ה היה ע"ה וע' בנ"א להנ"א
שגורס היה שם אילן כמין דהוא גדר כלומר דאילן רחב ד' ספחים סוה הפסק כמו גדר
אך לפי"ו ה"ל לומר אילן רחב ולע"ד נראה כגירסא שלפנינו וה"ל שאם היה גדר קטן אצל
כל אילן מהו מי אמרין הרי הגדר ודאי מהפסק או דילמא דהגדר נעשה בשביל האילנות
ולא בשביל הזרעים ובאר בתוס' :

שם ע"ב עד דזון כשהיה יבש מכאן ומכאן ולא נאמנו וכו'. לפי מה שפסק הרמב"ם
פ"ט ממ"ע ה' י"ב דבלא מאחד על הכל כרבנן דמתניתין וביבא צלמנט נותן
מכל אחד ואחד ע"ה ה"פ עד דזון אמרו חכמים מאחד על הכל כשהיה יבש מכאן ומכאן
והלא צלמנט דכיון דהלה במקום אחד מפריא מאחד על הכל אצל היה לא מכאן ומכאן
והיבש צלמנט דכשנפלה היבש נשארו הלחים בהפסק מקום בין לא ללא גם חכמים מודים
שנותן מכל או"א וכן דר' ב"ה הוא ענין בפ"ה והראב"ד ב"ה סם מפרש דזבו עבדי לא איפשא
ע"ה ונס לדידיה כך דר' ב"ה הוא ענין בפ"ה ותמיהני על הפ"ה שהמשיכן ביחד ובדוקה :
שם אמר ר' יוסי שמעין שוק וזרון שני מינים הם לא ויבש שני מינים הן. כלומר בתמיה
לרבנן ולכן אמר דלתתא דר"מ כד"ר ע"ה דל"ל דלא ויבש הם שני מינים אך נס זה
הוא בטול היבש ומיניה הלא אצל לא ותני יבש ואינו נטול היבש מקודם אף ר"ע
מודה דמאחד על הכל וספקי והסתמין מודים חכמים לר"ע צורע שבת או חרדל בשליה
מקומות וס"ד דהשליה מקומות קאי רק על חרדל אצל שבת אפילו במקום אחד נטיה
מכל אחת ואחת אלמא דנמקיס דלר"ע לישול מכל אחד ואחד זהו אף צמריים במקום
אחד וס"ד לר"ע דל"ל דלא ויבש הוא שני מינים אף במקום אחד נטול מכל אחד ואחד
ולמה אמרת דבתני לא ותני יבש גם ר"ע מודה ומתוך דליתו כן כימי מתניתין שבת בנ'
מקומות חרדל בשליה מקומות כלומר דהשליה מקומות קאי גם על שבת ואס"כ מפרש
הפטמים על שבת וחרדל ופי' הפ"ה תמיה ודוקה :

הלכה ד דף ט"ו ע"ב [יב ע"א] קצרו חיי שדה בשתופות וזקרו אינו מפריש משלו וכו'
חזרו וכשהתפסו וקצרו מפריש משלו שסטיף על של חבירו שצוקף ולא על של
צבתהלה ולא על של חבירו צבתהלה כל"ל וכן הוא ברמב"ם בפ"ג ממתנות עניים ה' ט"ז
ע"ה וה"פ קצרו חיי שדה בשתופות וזקרו כלומר שזה נטל הקציר וזה נטל הקמה כסור
הקציר מחיוב פאה וזה שנטל הקמה מפריש רק על חיי הקמה ואף אם חזרו ובשתפסו בהקציר
ובהקמה וקצרו יחד החיי השני מ"מ לא יפרישו על הקציר הקודם מפני שכבר נפטר
ולאו דוקא ששניהם יפרישו אלא ר"ל דמי שנתהוה הפאה ידית על חלקו שצקמה ועל חלק
חבירו שצקמה אצל לא על הקציר שצבתהלה לא על שלו ולא על של חבירו ועפ"ה ודבריו
דחוקים כמבואר למעין ע"ה.

דף ט"ז ע"א [שם] אמר ר"י קצר חיי שדה וקציר חיי חזו וכו' עפ"ה ולע"ד נראה דה"פ
שהיה רצונו להלוקו הכדה לשני חלקים לקצור עתה חזיה ולאחר זמן חזיה
השנייה והיתה נחשבת כשני שדות וכל אחת חייבת בפאה בפני עממה חזיה מפרישין מו"א
אך אחר שקצר חיי חזיה הרשאוה חזו צו לקצור כולה וז"ל חיי השדה בשתי
ואס"כ קצר חיי חזיה השנייה מהרשאוה ואמר ר"ל דהחיי השדה השנייה י"א לה שייכות
החיי חזיה השנייה מהרשאוה ויפריש פאה אחת מו"א על ז' או מו"א על ז' אצל החיי חזיה
הרשאוה שקצר קודם שהור ממחשבתו הרשאוה היא שדה בפ"ה ולא מיוצא שחיי
מפריש מהחיי השנייה עליה אלא אפילו מהחיי חזיה השנייה מהרשאוה שהיו שנייה נמחשבה
אחת מכל מקום כיון שאמר קצירת חיי חזיה הרשאוה נכשתה מחשבתו אינה חייבת לה
והחשבוני קורא הירושלמי להחיי שדה בשנייה וקורא בלשון רביר מפני שנס בה י"א חיי
החיים כמו בהרשאוה וזה שאמר מפריש מן הרשאוה על האמנעיים קורא רשאוה חזיה
השנייה מהרשאוה שנמלך בה אצל אינו מפריש מן הרשאוה על הרשאוה כלומר מחיי חזיה
הרשאוה על חיי חזיה השנייה של הרשאוה וכן להיפך וכו' דמחיי שדה השנייה אינו
מפריש עליה ור"ל חולק דס"ל דמשום מהשבה צלמנט חייבה נחלקת כלל אס חזו בו אס"כ
כשהיתה חיי שדה בלא הנחה שליש וכשקצר חיי חזיה נחשבה כל השדה וקצר חיי שדה
השנייה ואס"כ נמר לקציר חיי חזיה השנייה מהרשאוה דכנה"ל דין כמו שאמר ר"ל
ופסק הרמב"ם שם ה' י"א כריב"ל דהנחתה כוותיה לגבי ר"י כמ"ש דה"ה בנטיה כ"ה
אך הרמב"ם היתה לו נירסא אחרת והיינו מפריש מן הרשאוה על האמנעיים ומן האמנעיים
על הרשאוה ועל החזיון ולא מן הרשאוה על האחרון.

פרק ד הלכה א דף כ"ב ע"ב [ט"ו ע"א] התנו ביניהם אפילו כן אין שומעין
לבן עפ"ה ולע"ד נראה דל"ס דמתניתין משמע לכאורה
דמשום דלחד אומר לבו או לחלק שומעין בלחה אצל אם כולה התנו ביניהם להלך
צתוואה ולבו דקל ודלית שומעין להם לזה מפרש דאפילו אם כולה התנו אין שומעין
לבן כיון שאינו דקין ולא עוד אלא אפילו אם הכימו כולם דלית ודקל שהצבעה
יורידם אלא שהוא לא יחלקם בדיווין אין שומעין להן דמיישין שאם יורידם וישלך קרוב יותר
לעני קרובו ור' שמואל מוכיח שאפילו צתוואה שהדין הוא לבו מ"מ אס הבע"ב עבר
ויבנה כל שדהו וחרס פאה לעומרים והייתה אומר דע"כ עתה ישלך הצתוואה לפניהם
והס יבדו כדנים קודם הקציר וקמ"ל דגם זה אסיר והכנסת דולדאי קודם הקצירה היו צוים
כדנים אצל לחחר הקצירה אס האמר ישלך לפניהם חיישין להערמה ישלך לפני עני קרובו.

הלכה ב דף כ"א ע"א [שם] הני גסר ר"ה קונסיס אוחו וכו' לכאורה היה נראה דר"מ
הולך לשיטתו צ"ק ל"ל דשער שיש בו רביית קונסיס אוחו גם בהקין אך א"כ לא
ה"ל להרמב"ם לפסקין כן בפ"ה ממ"ע דהא גסר לא קי"ל כר"מ וז"ל דהרמב"ם ס"ל דמ"ל
פלניו חכמים צכאן ש"מ דככאן מודים לר"מ והע"ה י"ל דכיון דבהפאה שנידו ריה לקוה
השאר קניסין ליה גם כמה שהיה בידו ודמי למאי דאמר רב שם צ"ק צובל דקנסו נזקן
משום שבהן אפילו לרבנן דר"מ מתסע דקין גופה קא מויק ע"ה וה"ל כן הוא :

שם ע"ב רובע דר' יוחנן מה אס מתנה שזוכה בה מלעת אחרת אינו זוכה מתוך ד'
המות מנייה שאינו זוכה מדעת אחרת לא כ"ה רובע דר"מ מה אס מנייה שאינו
זוכה בה מדעת אחרת וזכית לו ל' אמות מתנה שזוכה בה מדעת אחרת לא כ"ה כל"ל וכן
הוא גירסת הרמב"ן בפ"ה ב"מ ו' ע"ה.

הלכה ג דף כ"ב ע"ב [ט"ז ע"ב] ר"ה שן לקיס בני רה למור חזור ואת ממת מני אחו
לבע"ב וכו' ר' יוסי מקשה מה לזכרה וכו' ע"ה שפי' דמקושת ר"ל למדני
שהולק על הקודמים וס"ל דהמנייה מנייה לחזירו לא קניה חבירו וכן ע"ה בפ"ה ה' ה'
ע"ה ואני תמה דמאי רהיה מכאן ה' הפועל לא אמר אלא בשביל הבע"ב וכן ד"ה דהאמת
כן הוא וזהו שבלמת מקשה ר' יוסי מה לזכרה להכיר וכו' כלומר דבלמת ה"ל לדייק מכאן
דמכאן אין ראהי כמ"ש אונס א"ל ליה דבהדיא אמר ר"ל דלן אדם זוכה לחבירו בנטיה
ועמ"ה על הגילון צ"מ שם :

פרק ה הלכה א דף כ"ה ע"ב [י"ז ע"א] ר' יוסי נכס רבצ"ל דכ"ה הוא וכו'
א"ל ר' יוסי שמענו וכו'. עפ"ה שדחה מאל צפיראן ולע"ד
נראה

ארמב"ם בפ"ז ממעשר כתב הטעם משום קנס משום דכן הוא מהקנת הירושלמי ודלא
כרב יוסף כנלע"ד :

פרק ב שם ואינו מחזיר וכו' עד סוף הענין ועפ"ה וכמה מהדוחק הוא. ולע"ד
דה"פ ששאל מהו גדר שתי שדות כל שאינו מחזיר זה לזה שיש הפסק בין
שדה לחבירתה כמו כל בני דמתניתין או הפסק מיכר וכיוצא באלו אצל כשמחזירים נקרא
שכל שדה אחת ואומר ואין האמר מחזיר כלומר ואס רעונך למא' דגה כשמחזירין זה לזה
ג"כ יקראו שתי שדות ג"כ ביכולת למא' והיינו שיש גדר בצלמנט אצל אין זה רבוחא אלא
דפשיטא שזכו הפסק נמור בכרי אף בצלילות מפסיק כדתנן הכל מפסיק לזרעים ואינו
מפסיק לאילן אלא גדר ודמי לה הא גדר מחזיר ואינו מחזיר כלומר לעולם דהיי רבוחא
דגם צמחור מפסיק הגדר צורעים ואי קשיא הא גם בצלילות מפסיק הגדר צמחור
אינו כן דע"כ הפסק הגדר דתנן צלילות מיירי צמחור ואינו מחזיר כלומר כשהצלילות
קרובים רח"ה אס ולא קרובים ממש אלא כשרחוקים קמ"ה זה מזה זה מזה מזה ממש
דע"ה. דלן האמר מחזיר כלומר דלמא שנת צמחור שנת מפסיק הגדר א"כ אפילו
שער כותש נמי ולמה חקן דצטער כותש אינו מפסיק דכמו שהחזיר שלמטה מפסיקו הגדר
עמו כן החזיר מלמעלה אלא ודאי הלא אמרה שאינו מחזיר ואס"כ מוכיח להיפך אין
האמר שאינו מחזיר הוא אפילו מלך אחד לא מפסיק כל"ל וכן הוא גירסא בר"ל כלומר
דגם א"ה לומר שאין הגדר מפסיק אלא אינס מחזירים כלל והיינו שרחוקים זה מזה ג"כ
א"ל לומר דא"כ אף אס הפסק כותש מלך אחד לא יפסיק הגדר אלמא חקן דרק מלך
ומכאן אינו מפסיק שברי אף כשהשער כותש מלך אחד נראה בקרובים קמ"ה זה לזה
אלא ודאי להפסק הגדר בצלילות מיירי צמחור ואינו מחזיר אצל צורעים אף צמחור
ממש מפסיק הגדר כנלע"ד :

דף יא ע"א [דף ה ע"א] שלולית כל שהוא מושכת נחל אע"פ שאינו מושך כלומר בשלולית
כשהמים מושכים ולא עומדים במקום אחד ובנחל אע"פ שאינו מושך אלא
נקוה ועומד וכן כונת הרמב"ם בפ"ה ממ"ע ע"ה וכן פי' הנ"א בנ"א והטעם משום
דשלולית נעשית מים להסדור כמבואר בצ"כ ב"ה ע"ה ופי' הפ"ה דחוק ע"ה
שם מה דמר רב צביון פאה וכו'. פי' הפ"ה דחוק ועי' בנ"א שפי' פי' יפה אף נעים
וה"פ דזה שאמר רב דועת אחר צבל שהוא זהו כשהורע אחר חייב בפאה זהו שאמר
ר"י כשבלה תלמים זהו כשהורע אחר פטור מפאה ע"ה :

שם ע"ב [שם] כמה דר' אומר חיוב בפאה מפסיק וכו'. הירושלמי סוכר דאס הקצירה
היא משתחייבה בפאה כנון שביבא שליש און הוי יותר הפסק מאס היתה
פקצירה קודם שביבא שליש ופטמו קודם שביבא שליש און הוי יותר הפסק מאס היתה
פשיב להפסקי והט"ם צבלי צמנחות ע"ה ס"ל להיפך ע"ה ופטמו דכל שביבא שליש לא
שיך שפסיק שברי ההלכה קצירה הוא ככל הקצירות ומה לי אס מתחילין לקצור מתחלת
השדה או מאמצעה והרמב"ם ז"ל בפ"ה ממ"ע ה' ד' הולך בשבת הירושלמי וספק כחכמים
לכן כתב אפילו קודם שביבא שליש וכו' הרי זה ופסקת לחיי שדות עכ"ל ותמה הכ"ה
על לשון אפילו שהוא היפך מנחות ע"ה ולהירושלמי עכ"ל :

שם ע"ב [יב ע"א] יקצור חייב בפאה וכו' דבר שהוא חייב בפאה מפסיק ר"ע כמ"ה דר' יודא אמר
וכו'. וה"פ שפירש עממא דר' יהודה דאס יקצור משהביאה שליש חייב בפאה וחשיב
קצירה שאונה ולכן אומר לקצור קודם לעומר ודבר שחייב בפאה ודאי דמפסיק לר"י
דאי לא הוה חשיבה הפסקה לא הוה חשיבה נמי לאוסרה לקצור לפני העומר וכן ר"מ
בקצור לשמת דס"ל דמפסיק בע"כ דמיירי שביבא שליש וצתוואה בפאה וחשיבה קצירה
גם להפסקה ודאי זה פשיטא ליה להירושלמי דלן סברא כלל שהפסיק ולזה בא ר' זעירא
ושאל דלפי הכלל שנתבאר א"כ ר"י דס"ל דכשהחיל לקצור עד שלל הביבא שליש ישרא
לקצור גם אחר שביבא שליש וממילא דס"ל דכנה"ל פטור גם מלקט שכהה ופאה דל"ל
גם הקצירה היב אסור לפני בעומר כיון דתני זה צוב וליה שואל דאם גם צוב ס"ל לר"מ
פשיטא דגדר"מ דמחשבתו לא נבאר מתי היתה ההתחלה ואס"כ לפרש דזה שאמר
דקצור לשמה מפסיק דכנה"ל אחר שביבא שליש היינו אפילו החיל מקודם שביבא שליש ופלגי על ר'
או נפרש דדוקא כשהחיל אחר שביבא שליש כר"י ובאר בתוס' כנלע"ד :

הלכה ב יב ע"א [שם] אצל אס היה עומד בצלמנט וקצר מכאן ומכאן אינו מפסיק.
ער"ה ומדבריו י"ל שכן היתה גירסתו אפילו אס היה עומד בצלמנט וקצר
מכאן ומכאן מפסיק אשבה תני ופלגי היה עומד בצלמנט ואינו קוצר מכאן ומכאן מפסיק
מלך אחד כלומר כשעומד מלך אחד ואינו קוצר מלך השני אינו מפסיק וכל"ל גם בתוספתא
וא"ס אס היתה שפוחה ורמב"ם שם פסק דמפסיק גם צבה"ל :

שם [דף ט ע"א] ופוחה מכאן אינו עוקר את המרישה וכו'. דשפוחות היה יכול
לחרץ למיירי צביון עובר על פי כל השדה אלא דה"ל ופוחה מכאן ומכאן וכו'
כלומר דה"ה גם נפחות מכאן דמפסיק כנון שעובר על פי כל השדה ועוקר המרישה
ומתוך לא חתיק מיתני אלא משום כוסה כלומר דצמחורין אפילו בעשרה ובמהלך
על פי כולה אינו מפסיק אצל צפחות מ"י יש חילוק וזוהו מפרש דברי הרמב"ם בפ"ה
ה' ז' ע"ה ובמה"פ פרח צוב וע"ה כ"ה :

הלכה ה יג ע"ב [י"ד ע"א] מהלוקן כשקצרו להצדה וכו'. נראה דהקצר חזיה
וקצרו לסטים חזיה קאי וכן נמשע מהפ"ה אצל מר"ה משמע דהרישא
קאי וכו' :

שם ואין קרקע נגזלת וכו'. אע"ה דהפאה א"ל לקרקע ויש צוה מתלוקת הפוסקים צמחור
שא"ל לקרקע ה' קרקע דמי אס לאו כמבואר בחי"מ ס' ז"ה מ"מ בפאה אולי הכל
מודים דקרקע דמי כיון שהתורה הקפידה ליתנה דוקא צמחור וזהו שדקדק הירושלמי
לומר מאחר שהפאה יתנה צמחור וכו' :

שם אלו קצר חיי שדהו ומכר וכו'. כלומר אלו מכר מה שקצר לאחר והיית מהיר להלוקק
בלקס וכו' ימות כלומר חתי שפיר דזה יש לפשט מדר' יהודה שברי זה הלוקק לא
נחשיבה שדהו צרותו אצל להתיר לזו שקצר חזיה ומכר חזיה אין ראהי כיון שצרותו
מתחייב ואין לך לפשט מדר' אלא אס גם מכר מה שקצר לאחר שאותו האחר מותר וכו' :

שם ר' פנחס צעו קצירת ח"ל מוה שהה חייבת בפאה וכו'. נלע"ד דה"פ דזהו ודאי
דל ח"ל פטור ואפילו בשדה שמקצתה צרף ומקצתה צה"ל כיון דחובת פאה צרף
הקציר פטור מכל השדה ולא דמי לתרומות ומעשרות אלא דמיוצא ליה בשדה שחלחה
וסופה צרף ובדל"מ ח"ל כמו צרותו הולאות כדליתא בנטיין ז' וזהו צעו ליה דלולי
צבה"ג חייב כמו בהקדש צקוצר חזיה והקדש חזיה וקצר הגזר חיי חזיה ולא הפסיק
לגמור כל הקצירה עד שפדא וס"ל להירושלמי דהפודה מהגזר מפריש מהחיי חזיה
השניה גם על חזיה שקצר המקדש והחיי חזיה שקצר הגזר פטור מפאה ולא אמרין
שהחיי חזיה שקצר הגזר הפסיק חיובו כמו כן נאמר בפטורא דח"ל כיון דתלתו וסופו
צרף אע"פ שבלמנט מפסיק ח"ל מ"מ את שצרף חייבם בפאה אצל אשכה חיי קציר
הרנסם ולא קציר ח"ל ופשיטא דלא אצטרף למעושי ח"ל ממש שברי פאה לזוה צרף
אלא ודאי למעושי צבה"ג ואפילו למ"ה החוס' צ"ב פ"ה דל"ל דליתו טובל כל הוי
מהמות התלויות צרף מ"מ הכא חרי קציר הרנסם כתיב כמ"ה הפ"ה ולזה סמך
הירושלמי כך דקצר הגזר וכו' משום דשייכי להדדי ודלא כמ"ה הפ"ה דלך דקצר הגזר
צעו הוא ע"ה כנלע"ד :

פרק ג הלכה א יד ע"א [שם] אצל דבר שהוא פיטור פאה וכו'. עמ"ה
שפיר צוב ודבר שפוט דפירושו פירות הפטורים מפאה כמו
החלה וכו' לא צוב :

מיכל המים לירושלמי פאה פרק הו ז

וראה דס"פ דר' אמי אומר דהמשנה שלא הצריכה לעשר אותן הנוגעות בראש אף שאין פאה מן הסורה והיא כב"ט דהפקר לעניים הפקר וכיון שגם זו פאה מדרכין לא גרע מהפקר לעניים והיא הרי כבטע"כ הפקיר אותן לעניים על פי גזירת חכמים אבל לנ"ב ודאי לזרין לעסקן ואל"ר ר' יוסי דלוי כן משמע שהוא פשור מן המעשרות לדברי הכל כלאמר אפילו לנ"ב מהם קים וחכמים עשהו כהפקר גמור דהפקר ב"ד הפקר ונציב כל הסוגיא דשקלים פ"א שמקודם רצה להוכיח דין דהפקר ב"ד הפקר מעיבור השנה בשביעית ודחי לה ודייק לה מאלו וכדמשיק וכן משמע מהר"ט ע"ש :

הלכה ב שם [ע"ב] אמר ר' יוסי והוא שיהא הקציר סובבה וכו'. ותימא מאי קמ"ל פשיטא ונ"ל דה"פ דהנה לקט במחזור לא מינו והר"ט וכו'. וז"ל מפדרי לה בשבחה אבל הרמב"ם בפ"ד ה"א ז' מפרש לה בלקט וכן משמע מסדר המשניות והשם דכיון שחמשה בידו לקצור בתוך שנותן הסובלים ובשמש מידו ולא קצרה הוא כעוס מידו או מהגלו דהוא לקט כמ"ס הר"מ ע"ס ופ"ז אין דין זה רק בעובדת בתוך שארי שנים אבל אם עובדת יחודית אין שנים שלמים בביצועה אינה לקט אף אם אינה נקצרת עם הקמה והיא ראשה מניע לקמה וזהו שאמר ר"י והוא שיהא הקציר סובבה כלומר שחיה תחילה הביצועה דהו נרצוין שיהא ראשה מניע לקמה ושתקף כחצה אבל אם עובדת יחודית אין זה לקט : שם היתה יכולה להקצר עם הקמה ואין הקמה יכולה להקצר עמה וכו' ונ"ל דהא תניא מובן ב"ד דמה שידד בשבולת אחת גדל הדשאון ונצה השני ולענ"ד נראה דה"פ הייתה יכולה להקצר עם הקמה כגון שאם יכול הקמה בידו ויכפנה להשנות לא יתלשו מפני עניים ויקצרו כחצת אבל להיקר כשיכופו השנות להקמה חתלה השנות מיד ומ"ל נקראה נקצרת עם הקמה ולולא :

[דף יח ע"א] אמר ר' יונה מציא שתי שבלים וכו'. להר"ט והר"ב פירשו לנד בהשגחה ע"ס :

ה' כו ע"א [שם] ר' אבה בשם ר"ל דר' יוסי יהא וכו' אמר ר' בא וכו' אמר ר' יוסא דהא דר' בא כלינא על ר"ל וכו' אמר ר' מני כל גרמא וכו'. ע"פ"ל וכמה הדברים דרוקים ולענ"ד נראה דה"פ דר"ל אמר דהת"ק ס"ל כר' יוסי דבכורות דעשו שאינו זוכה יוכה ולכן יכול להחליף על הלוקט דהלקט נחשב כאלו בא ליד העני ור' בא מפרש לר' יוסי דבכורות לר' יודן לכותו לכהן דוקא כגון שמוכה לו ע"י אחר או שחליפו ביד כהן אבל בלא זה מודה ר' יוסי ופ"י אמר ר' אבה דבט"כ פליגי ר' בא עם ר"ל דהא תניא שר"א אומר שמוכה את העני בכל כנדיש מכלל דה"ל ס"ל דא"ל זכיו ור"ב לר' בא דס"ל לר' יוסי דבכורות נרץ זכיו בע"כ דהולק על ר"ל שאומר דר' יוסי יהא וכו' מנה מתוך דלעולם ס"ל לר' כר' בא ומה שאמר ר"ל דהת"ק ס"ל כר' יוסי נרמא לנו לדעת דגם הת"ק ס"ל לר' יודן זכיו אלא דס"ל למוכה לעני את הגדיש כדי לקנות השבות לנד ולא כל הנדיש ור"א ס"ל דמוכה לעני את כל הנדיש ועצמה דה"ל משום דלש זכיו ויחיהו להעני ככל הנדיש נראה להבדיל דלוי זכיו שרי אינו נותן לו כל הנדיש והוא כמורה מיימיו לשמאלו כלומר שיעולם לא ילא מרשות הבע"כ ולכן אינו מוכיחו רק לקנות הלקט בלבד ור"א כוזה שאינו דומה למוכה מיימיו לשמאלו אבל ה"ס דמי לה לדר' מני סהרי ר' יוחנן אמר דהמשנה שיהיה דר"א ותיקן דר"א לרביה"ס דרבנן קאמר לרביה"ס שאין יכול לכות בשלמא לעני ולשייחם שרק ע"י חליפין הוא הישך העני מחליף דבר שלא בא ברשותו שהרי הבע"כ אינו יכול לכות להעני והעני והענה לרבי ר' מנה הא נח לכחמיס ע"י זכיו להעני ע"י אחר שהרי לר' מנה נח להח"א מוכה להעני את הנדיש ע"י אחר כדי שיוכה שנותן של לקט ואל"כ מאי מקשה ר"א אלא דר' בא פליגי על ר"ל ור"ל לא ס"ל לר' יוסי דבכורות נרץ זכיו לכהן ולכן אמר דהת"ק ס"ל כר' יוסי דבכורות וכן הוא מהקמת הסוגיא ולפיכך לא פסק הרמב"ם בפ"ד ר"ל זכיו משום דפסק כר"ל וכמסקנת הירושלמי :

הלכה ג שם ע"ב תמן אי אפשר ברם הכא אפשר. ע"פ"מ שנירסו להיפקר ולנירסא שלמתיא פ"א פטור דמתרין אי אפשר לרנן רק על חלקו דהמים ישטופו על כל השדה ובמלך דבשר ללנד רק בשלו ולא בשל עניים :

הלכה ד שם ע"א [שם] אמר ר' אבה בשם ר"ל דר' יוסי יהא וכו' אמר ר' בא וכו' אמר ר' יוסא דהא דר' בא כלינא על ר"ל וכו' אמר ר' מני כל גרמא וכו'. ע"פ"ל וכמה הדברים דרוקים ולענ"ד נראה דה"פ דר"ל אמר דהת"ק ס"ל כר' יוסי דבכורות דעשו שאינו זוכה יוכה ולכן יכול להחליף על הלוקט דהלקט נחשב כאלו בא ליד העני ור' בא מפרש לר' יוסי דבכורות לר' יודן לכותו לכהן דוקא כגון שמוכה לו ע"י אחר או שחליפו ביד כהן אבל בלא זה מודה ר' יוסי ופ"י אמר ר' אבה דבט"כ פליגי ר' בא עם ר"ל דהא תניא שר"א אומר שמוכה את העני בכל כנדיש מכלל דה"ל ס"ל דא"ל זכיו ור"ב לר' בא דס"ל לר' יוסי דבכורות נרץ זכיו בע"כ דהולק על ר"ל שאומר דר' יוסי יהא וכו' מנה מתוך דלעולם ס"ל לר' כר' בא ומה שאמר ר"ל דהת"ק ס"ל כר' יוסי נרמא לנו לדעת דגם הת"ק ס"ל לר' יודן זכיו אלא דס"ל למוכה לעני את הגדיש כדי לקנות השבות לנד ולא כל הנדיש ור"א ס"ל דמוכה לעני את כל הנדיש ועצמה דה"ל משום דלש זכיו ויחיהו להעני ככל הנדיש נראה להבדיל דלוי זכיו שרי אינו נותן לו כל הנדיש והוא כמורה מיימיו לשמאלו כלומר שיעולם לא ילא מרשות הבע"כ ולכן אינו מוכיחו רק לקנות הלקט בלבד ור"א כוזה שאינו דומה למוכה מיימיו לשמאלו אבל ה"ס דמי לה לדר' מני סהרי ר' יוחנן אמר דהמשנה שיהיה דר"א ותיקן דר"א לרביה"ס דרבנן קאמר לרביה"ס שאין יכול לכות בשלמא לעני ולשייחם שרק ע"י חליפין הוא הישך העני מחליף דבר שלא בא ברשותו שהרי הבע"כ אינו יכול לכות להעני והעני והענה לרבי ר' מנה הא נח לכחמיס ע"י זכיו להעני ע"י אחר שהרי לר' מנה נח להח"א מוכה להעני את הנדיש ע"י אחר כדי שיוכה שנותן של לקט ואל"כ מאי מקשה ר"א אלא דר' בא פליגי על ר"ל ור"ל לא ס"ל לר' יוסי דבכורות נרץ זכיו לכהן ולכן אמר דהת"ק ס"ל כר' יוסי דבכורות וכן הוא מהקמת הסוגיא ולפיכך לא פסק הרמב"ם בפ"ד ר"ל זכיו משום דפסק כר"ל וכמסקנת הירושלמי :

הלכה ה שם ע"ב תמן אי אפשר ברם הכא אפשר. ע"פ"מ שנירסו להיפקר ולנירסא שלמתיא פ"א פטור דמתרין אי אפשר לרנן רק על חלקו דהמים ישטופו על כל השדה ובמלך דבשר ללנד רק בשלו ולא בשל עניים :

פרק ז הלכה א ר"מ אמר אין מגלגלין ושמין וכו' והא רבנן וכו' ושמין וכו' אמר ר' יונה וכו'. דע דלפי' הרמב"ם בפירוש המשניות דשופה הוא מין זרע ל' דה"פ והא ר"מ אמר אין מגלגלין בשופה מפני הסדר עניים והרי תשע להפסיקין של עניים יותר מהפסיקו של בעה"ב וברייתא דמרבין חש הפק' להפסיקו של בעה"ב והת"ק דר"י הוא ר"מ ומתיר דבאמת כוונתו בהמשנה שיאמרו להפסיקו של בעה"ב והדר פריך והא רבנן אמרי מגלגלין והשו"ת הפסיקו של בעה"ב והת"ק חמייט דר"מ היינו ר"י והרי מתרין אלא על חש רק בהפסד עניים ומתיר דבשופה באמת משערין לעניים בהפסדו ופריך ולמי ישלם אמר ר' יונה לעני העיר דלא כן מה אן אמרין כלומר דהיאך אפשר לומר באופן אחר ואמר ר' חייא בר אבא למדת הדין נלרכי כלומר דאין הפי' נמשכה מפני שאפשר לשום הפסיקין אלא הכוונה מפני שאפשר שיהיה הלקט שיהא הפירות כמו מהשופה כמ"ס הרמב"ם ע"ס וזהו למדת הדין כלומר דמשערין דין מותר להפסיק תשלומין ולפיכך הרמב"ם פ"ד כשהעניק דין המתרין לא כתב שום תשלומין מפני שהירושלמי לא אמרה כלל על כך דמתרין אלא על שופה ובמרבין כיון שהפסיקו גדול מוכרח לרנן ולמה ישלם אף גם בשופה לפי המשנה אין כאן תשלומין ולפיכך השמים בחבורו לגמרי דין שופה כיון שגם שוין לפי המשנה לשאר פירות למה לו להוכיחו ובשלא בשר שכן מחולקין משאר פירות ממילא מובחר לשוין הן וכחכמים דמשה לפי המשנה זכיה א"ס כ' מה שהקשה במה"פ דנ"ב אין ע"ש וזה שלפי הס' נרץ ללשל בשופה ולא במרבין לפי שמתרין הוא יורד הצבחה לקצירתה וממילא ששירותן שכן לרנן הרי היה ככל המלכות שומרה ונתנה ישלם אף כשנפחת חלק העניים וכן לפיכך כשהפסד העניים מרובה משלו ואין הדין נותן לרנן הרי היא מוצאת מכל המלכות ולא יתלמו לנב"ב משא"כ בשופה שביכולתו לקצור כל מין בש"ע ולהניח מכל מין כמה שיהיה וכן ביכולת לקצור כל המינים כאחד ואין הכרח בסדר העולם אין לעשות ולכן שפיר י' לשלם הדיקו לעניים או לנב"ב והירושלמי שהביא הברייתא למשה זו לאי משום דדבר אחד הוא אלא משום שכן שוין בנשוא העניין לעניין הפסד. כלע"ד :

פרק ז הלכה א ר"מ אמר אין מגלגלין ושמין וכו' והא רבנן וכו' ושמין וכו' אמר ר' יונה וכו'. דע דלפי' הרמב"ם בפירוש המשניות דשופה הוא מין זרע ל' דה"פ והא ר"מ אמר אין מגלגלין בשופה מפני הסדר עניים והרי תשע להפסיקין של עניים יותר מהפסיקו של בעה"ב וברייתא דמרבין חש הפק' להפסיקו של בעה"ב והת"ק דר"י הוא ר"מ ומתיר דבאמת כוונתו בהמשנה שיאמרו להפסיקו של בעה"ב והדר פריך והא רבנן אמרי מגלגלין והשו"ת הפסיקו של בעה"ב והת"ק חמייט דר"מ היינו ר"י והרי מתרין אלא על חש רק בהפסד עניים ומתיר דבשופה באמת משערין לעניים בהפסדו ופריך ולמי ישלם אמר ר' יונה לעני העיר דלא כן מה אן אמרין כלומר דהיאך אפשר לומר באופן אחר ואמר ר' חייא בר אבא למדת הדין נלרכי כלומר דאין הפי' נמשכה מפני שאפשר לשום הפסיקין אלא הכוונה מפני שאפשר שיהיה הלקט שיהא הפירות כמו מהשופה כמ"ס הרמב"ם ע"ס וזהו למדת הדין כלומר דמשערין דין מותר להפסיק תשלומין ולפיכך הרמב"ם פ"ד כשהעניק דין המתרין לא כתב שום תשלומין מפני שהירושלמי לא אמרה כלל על כך דמתרין אלא על שופה ובמרבין כיון שהפסיקו גדול מוכרח לרנן ולמה ישלם אף גם בשופה לפי המשנה אין כאן תשלומין ולפיכך השמים בחבורו לגמרי דין שופה כיון שגם שוין לפי המשנה לשאר פירות למה לו להוכיחו ובשלא בשר שכן מחולקין משאר פירות ממילא מובחר לשוין הן וכחכמים דמשה לפי המשנה זכיה א"ס כ' מה שהקשה במה"פ דנ"ב אין ע"ש וזה שלפי הס' נרץ ללשל בשופה ולא במרבין לפי שמתרין הוא יורד הצבחה לקצירתה וממילא ששירותן שכן לרנן הרי היה ככל המלכות שומרה ונתנה ישלם אף כשנפחת חלק העניים וכן לפיכך כשהפסד העניים מרובה משלו ואין הדין נותן לרנן הרי היא מוצאת מכל המלכות ולא יתלמו לנב"ב משא"כ בשופה שביכולתו לקצור כל מין בש"ע ולהניח מכל מין כמה שיהיה וכן ביכולת לקצור כל המינים כאחד ואין הכרח בסדר העולם אין לעשות ולכן שפיר י' לשלם הדיקו לעניים או לנב"ב והירושלמי שהביא הברייתא למשה זו לאי משום דדבר אחד הוא אלא משום שכן שוין בנשוא העניין לעניין הפסד. כלע"ד :

פרק ז הלכה א ר"מ אמר אין מגלגלין ושמין וכו' והא רבנן וכו' ושמין וכו' אמר ר' יונה וכו'. דע דלפי' הרמב"ם בפירוש המשניות דשופה הוא מין זרע ל' דה"פ והא ר"מ אמר אין מגלגלין בשופה מפני הסדר עניים והרי תשע להפסיקין של עניים יותר מהפסיקו של בעה"ב וברייתא דמרבין חש הפק' להפסיקו של בעה"ב והת"ק דר"י הוא ר"מ ומתיר דבאמת כוונתו בהמשנה שיאמרו להפסיקו של בעה"ב והדר פריך והא רבנן אמרי מגלגלין והשו"ת הפסיקו של בעה"ב והת"ק חמייט דר"מ היינו ר"י והרי מתרין אלא על חש רק בהפסד עניים ומתיר דבשופה באמת משערין לעניים בהפסדו ופריך ולמי ישלם אמר ר' יונה לעני העיר דלא כן מה אן אמרין כלומר דהיאך אפשר לומר באופן אחר ואמר ר' חייא בר אבא למדת הדין נלרכי כלומר דאין הפי' נמשכה מפני שאפשר לשום הפסיקין אלא הכוונה מפני שאפשר שיהיה הלקט שיהא הפירות כמו מהשופה כמ"ס הרמב"ם ע"ס וזהו למדת הדין כלומר דמשערין דין מותר להפסיק תשלומין ולפיכך הרמב"ם פ"ד כשהעניק דין המתרין לא כתב שום תשלומין מפני שהירושלמי לא אמרה כלל על כך דמתרין אלא על שופה ובמרבין כיון שהפסיקו גדול מוכרח לרנן ולמה ישלם אף גם בשופה לפי המשנה אין כאן תשלומין ולפיכך השמים בחבורו לגמרי דין שופה כיון שגם שוין לפי המשנה לשאר פירות למה לו להוכיחו ובשלא בשר שכן מחולקין משאר פירות ממילא מובחר לשוין הן וכחכמים דמשה לפי המשנה זכיה א"ס כ' מה שהקשה במה"פ דנ"ב אין ע"ש וזה שלפי הס' נרץ ללשל בשופה ולא במרבין לפי שמתרין הוא יורד הצבחה לקצירתה וממילא ששירותן שכן לרנן הרי היה ככל המלכות שומרה ונתנה ישלם אף כשנפחת חלק העניים וכן לפיכך כשהפסד העניים מרובה משלו ואין הדין נותן לרנן הרי היא מוצאת מכל המלכות ולא יתלמו לנב"ב משא"כ בשופה שביכולתו לקצור כל מין בש"ע ולהניח מכל מין כמה שיהיה וכן ביכולת לקצור כל המינים כאחד ואין הכרח בסדר העולם אין לעשות ולכן שפיר י' לשלם הדיקו לעניים או לנב"ב והירושלמי שהביא הברייתא למשה זו לאי משום דדבר אחד הוא אלא משום שכן שוין בנשוא העניין לעניין הפסד. כלע"ד :

פרק ז הלכה ב שם ע"ב [שם] אמר ר' אבה בשם ר"ל דר' יוסי יהא וכו' אמר ר' בא וכו' אמר ר' יוסא דהא דר' בא כלינא על ר"ל וכו' אמר ר' מני כל גרמא וכו'. ע"פ"ל וכמה הדברים דרוקים ולענ"ד נראה דה"פ דר"ל אמר דהת"ק ס"ל כר' יוסי דבכורות דעשו שאינו זוכה יוכה ולכן יכול להחליף על הלוקט דהלקט נחשב כאלו בא ליד העני ור' בא מפרש לר' יוסי דבכורות לר' יודן לכותו לכהן דוקא כגון שמוכה לו ע"י אחר או שחליפו ביד כהן אבל בלא זה מודה ר' יוסי ופ"י אמר ר' אבה דבט"כ פליגי ר' בא עם ר"ל דהא תניא שר"א אומר שמוכה את העני בכל כנדיש מכלל דה"ל ס"ל דא"ל זכיו ור"ב לר' בא דס"ל לר' יוסי דבכורות נרץ זכיו בע"כ דהולק על ר"ל שאומר דר' יוסי יהא וכו' מנה מתוך דלעולם ס"ל לר' כר' בא ומה שאמר ר"ל דהת"ק ס"ל כר' יוסי נרמא לנו לדעת דגם הת"ק ס"ל לר' יודן זכיו אלא דס"ל למוכה לעני את הגדיש כדי לקנות השבות לנד ולא כל הנדיש ור"א ס"ל דמוכה לעני את כל הנדיש ועצמה דה"ל משום דלש זכיו ויחיהו להעני ככל הנדיש נראה להבדיל דלוי זכיו שרי אינו נותן לו כל הנדיש והוא כמורה מיימיו לשמאלו כלומר שיעולם לא ילא מרשות הבע"כ ולכן אינו מוכיחו רק לקנות הלקט בלבד ור"א כוזה שאינו דומה למוכה מיימיו לשמאלו אבל ה"ס דמי לה לדר' מני סהרי ר' יוחנן אמר דהמשנה שיהיה דר"א ותיקן דר"א לרביה"ס דרבנן קאמר לרביה"ס שאין יכול לכות בשלמא לעני ולשייחם שרק ע"י חליפין הוא הישך העני מחליף דבר שלא בא ברשותו שהרי הבע"כ אינו יכול לכות להעני והעני והענה לרבי ר' מנה הא נח לכחמיס ע"י זכיו להעני ע"י אחר שהרי לר' מנה נח להח"א מוכה להעני את הנדיש ע"י אחר כדי שיוכה שנותן של לקט ואל"כ מאי מקשה ר"א אלא דר' בא פליגי על ר"ל ור"ל לא ס"ל לר' יוסי דבכורות נרץ זכיו לכהן ולכן אמר דהת"ק ס"ל כר' יוסי דבכורות וכן הוא מהקמת הסוגיא ולפיכך לא פסק הרמב"ם בפ"ד ר"ל זכיו משום דפסק כר"ל וכמסקנת הירושלמי :

זיכר הגוים לירושלמי בראים פרק ו-ט שביעית פרק א

מזד האז מיהו להרכיבו על מין שמזד אמו היו יכואו בו אצ"פ אמרד האז איט כיוואו בו אין מושפין לזרע האצוה וזוה שאומר הירושלמי כלן מודים חכמים לר' יודור בשום בן סוס וזה בארנו באריות בס"ד וכן ע"כ בס"ד ר"ל ע"כ י"ב בארנו עוד בזה :

פרק ז הלכה ב דף כ"א ע"א [לג ע"א] משני שווא מחמם זה ידיו וכו'. ופי' הפ"מ דלמספיק קאי ודבריו תמימים דלע סאג מפרש לקמן העטע ונלע"ד דגם הוא על משפחות הספרים קאי ועל משה דלכ"ס סביב דמקודש ביאר מפני מה משפחות ידים סמאין מדרם ונתה מבאר על מה שמספחות אל ספרים עמאין סמא מת וברי אין זה כלל שאין עשויים אלא לכסותם ואמר רש"י ב"ש ר' יונתן מפני שעושה אותן כמין חיק ונתן ס"ת עליה והוה כלי ור' בא אמר משום שמתחם בה ידיו והוה כלי וזה שאל לר' בא בלא כך אינו אכסיר משום כלאים כלומר דוודאי יא אכסיר בזה שהוא תשמיש קדש אלא אינו שואל אך הדין אש הוא כלאים אש מותר לחמם בה ידיו אש לאו והאיב לו ר' בא מה זו שאלה והא אינו אומר זה בשם רב ורב הא פסק כר"ל דלשאר משום כלאים אך כן מירא שאינה של כלאים אמר ר' יונה לר' בא ולמה לא אמר כך ולא מסלקייה כלומר אלו אמר כך מה דלקמן ולא היה לו מה להשיב ומפרש אלו אמר כך בלא כך אינה אכסיר מה הוה מומר לו כלומר אלו היה שואל כרי היא תשמיש קדש ואכסיריה התייה ואין רשאי לחמם בה ידיו ולא היה לו מה להשיב והך דספוג עיניו בס"ע הוא וקאי המשנתו :

דף כ"א ע"ב [ש"ב] משפחות הספ"ג הדא דתימא במתכוין וכו'. עשית הוא וכו' משפחות הספרים הדא דתימא וכו' וכן הוא בר"ש ובר"ב ע"ס :

הלכה ג שם [ש"ב] ביתא דנשות הסווא משועבד וכו'. כלומר בית הנשים שייך למי שביה כשיא ולא לחלמיתו זה כשיא שמת ואחלמא איה כיו מוילאין איהא מביה ולכן איה שלל להזרם מבאין ור' לעזר מתרין פירין אחר שניה שמתמש כמו עמו ביחד ולא כמי שהוא במדינת הים :

הלכה ה דף כ"ג ע"ב [לה ע"א] יתני שמו ולא יתני עמי וכו'. עפ"מ לפי' הסוגיא לפי דעה הרמב"ם ולכאורה קשה מאיך לסיבת רש"י ור"ל דמן החורה לריך שוע ופי' וזו ביחד ורק מדרבין אכסיר כל אחד לבדו ואין ישרא הירושלמי ונלע"ד לפרש את הירושלמי לפי שיפת רבותיו אלא ופי' דהנה תשנה אברה עמי וזו בלא שוע ברישא ושוע לבד בלכדים ואריג לבד בפיף של זמר וכו' וזו מדרבין דמן החורה חקן עד שיבא שוע עמי וזו ולוה פ"ד הירושלמי יתני שוע ולא יתני עמי כלומר שהיה די במאי דשנה לכו לבכדים אחרים מפני שכן שיע אלמא דמדרבין אכסיר גם באחד מהם וממילא ידענו דגם עמי בלבד אכסיר וכן נזכר בלבד אכסיר ולמה ליה למיתא הך דפיף של זמר והרי ידענו זה מלכדים ומתירן דלוי כן דללו תינין שיע היתני אומר דסוי בלבד מותר והיתני מאלא איהו סכר' לתקן סכר' ובאמת מתימא לא אמרם לא להזיר עמי בלבד שהרי שנינו דעמי אכסיר משום כלאים והיתני מדרבין סכר' אין כלין שוע וממילא דגם עמי בלבד אכסיר דמה לי אכסיר אחת או חסרו שתיים ואח"כ אמר יתני שוע ולא יתני עמי ומתירן ג"כ כמקודש שהיתני אומר דזו בלבד מותר ואח"כ פ"ד לא יתני שוע ומתירן ג"כ כן ולכן הסייעתא התא כל אחד לבדו וזה ששינו ברישא עמי ואריג לאו משום דסוי בלבד או אריג לבד מותר אלא משום דרוב גנדיה עמי ואריג כידוע ולכן אורחא דמיתא תקן אכל הטיק' צ"ל להשמיטו דלע"ל דמן החורה עמי אכסיר עד שיהיו ג' ביחד מ"מ מדרבין אכסיר כל אחת בלבד :

דף כ"ד ע"א [ש"ב] משוחות של ארנמן אכסרות. ספות הוא וכו' משוחות של אריג אכסרות :

הלכה ו שם [ש"ב] רבי הניחא אמר עד ימות כל סיסרא וכו'. פי' הפ"מ אינו מוכן ולע"ל נראה דה"פ שירד הנחת על שני קצות הבגדים ללע מחגמנין סיסרא ולא רחוק מן הקצה דבזה החיבור חוק כמובן וזה מקשה דל"כ אינו די בירידה פסח אחת לנחושי שני הקצוות אלא עוד פסח להעלות החוט על שני הקצוות כיון שצריך להיות שני ראשי החוט בלד אחד ולר' יודור ג' פעמים לנחושי שני הקצוות ירידה ועלייה וירידה כמובן :

מסכת שביעית

פרק א הלכה א דף א ע"א שתישמו אכסיר ואיהו זה קציר של שביעית וכו'. עמות הוא וכו' וכו' זה חרוש של שביעית וכו' וכן לקמן בסוף העמוד ופי' עמות זה וגם ע"כ לריך להניח חרוש של שביעית וכו' :

שם ע"ב ויתרו וכו'. הגר"א מוקף זה התיבה וכן מה שכתוב אף היא אינו מתכוין לעבודת הארץ עמות הוא וכו' וכו' אינו מתכוין אלא לעבודה הארץ וכן לקמן מה שכתוב והוא עמיד לחרוש עמות הוא וכו' וכו' ואין עמיד לחרוש וכו' :

הלכה ב [ש"ב] אמר ר' יוחי תמן איתאמרית וכו' עפ"מ ולע"ל הכי פירושו תמן במכירה יש חילוק בין לזרע לזרע ופליגי רב ושמואל אכל בשביעית אין ג"מ אמר ר' יונה אפילו הכא איתאמרית בקרובים וה"פ דתבוסתא ריש גביעית תניא ג' אילנות וכו' חורשין וכו' ובלבד שהיא ממעין מטע עשרה לבית סאה כלומר רחוקין זה מזה דברי ר"מ ור"י ור"י אומרים אין חורשין להן אלא לזרען ואם אין נסועין ממטע עשרה לבית סאה גם ר"מ ור"י מודים דאין חורשין אלא לזרען וזוה שמואל ר' יונה דוודאי כשנסועין בהרקה ממטע עשרה לבית סאה אין חילוק בין לזרע לזרע אכל כשנסועין בקרובין בפחות ממטע עשרה לבית סאה יש חילוק בין לזרע לזרע ופליגי רב ושמואל ופ"ד ר' מנא ואם בקרובים וזה חתיך כלי וכו' כלומר דתבוסתא ע"ס תניא אח"כ כמה ריחו יבא ביניהן רש"י אומר כדי שיהא בקר עובר בכליו כלומר דלפנין הקודם כנסועין בפחות ממטע עשרה לבית סאה דאין חורשין אלא לזרען או לר"י ור"י דהמיד אין חורשין להן אלא לזרען כמה ריחו יבא ביניהן כדי בקר עובר בכליו אכל בפחות מבאן אפילו כדי לזרען אין חורשין דלמיעקר קאי מיהו ע"כ שפענו מה דאם יש ריחו כדי בקר עובר בכליו רשאין לחרוש כדי לזרען כמו דמותר לחרוש כל הבית סאה כשנסועים ממטע עשרה לבית סאה לר"מ ור"י וא"כ כמו דבשם אין חילוק בין לזרע לזרע כמו כן כשנסועין לפנין חרישת כדי לזרע ולמה אמר ר' יונה דבמכובים פליגי רב ושמואל ודוחה דברי ר' יונה וכן דאיתא חמי הוא עיניו כפ"ע להסביר העטע מן בקר עובר בכליו דלוא השלישית מכליין מן הלד אכל בפחות מזה אין ביכולת השרשים להלך מן הלד וכנספין למעלה ונעקרים לגמרי :

דף ב ע"א [ש"ב] ר' לעזר שאל מוה ש"ס עשרה וכו'. עפ"מ ולע"ל נראה דה"פ דהנה בתבוסתא ע"ס אומר שיהיו אלו הג' אילנות נסועין כשנסוע עשרה לבית סאה היא כ' על ג' וכשנסוע עשר נסיעות ע"כ תשעו שני עשרות של ג' נסיעות ושלישית של ארבע נסיעות וכשנסועין במרחק שוב תהיה כל נסיעה רחוקה מחציתיה פ"ז אמה ומעט ויהר מפני שבהשורה שיש בה ארבע נסיעות יש בה ג' הרחקים וג' פעמים פ"ז היו מ"ה קרוב לתמימים וממילא דגם בשני השורות של ג' שאין בהם רק שני הרחקים בהכרח לכיות פ"ז זה מזה כדי שישתנו עם השורה השלישית ושני פעמים פ"ז הם ל"ב ומנא נבאר י"ח אמות פנוי כמובן וכו' ופ"ה תבוסתא אומרת סאלו ג' אילנות לריכיהם לפיות נבאר עשרה ממילא שההרקה מן ג"כ פ"ז אמה וי"ח אמה יבאר פנוי וזוה בהאורן אכל בהרובה שאל ר' לעזר איך יעמוד אש יעמוד דווקא בלעג ויבאר כ"ה אמות פכאן וכו' מאן או דא"ל דווקא בלעג ויבאר מזל אחד יותר מכל"ה ומזל אחד פחות :

אקפריסין ואולי זו ממסרת וזו אינה ממסרת ולכן הטילו עליו חומרי שביס (ע"פ צ"מ וברד"ו ולפ"מ א"ש בפשיטתו) :

פרק ו הלכה א דף כ"ח ע"א [ש"ב] ר' יונה בני מהו לזרע בנתיב וכו'. פי' הפ"מ מאד תמוה דביתא מל' אמות פסיפא ומאי קמיבעי ליה ולכן נלע"ד דה"פ דהנה מוקים לה נערים מנוקס ומנואר דגם צ"ה ס"ל דערים מעוקס יא לו דין ערים ולכ"ה הוה תרתי לריעותא תדא שאינה אלא סורה אחת והבטי שהוא מעוקס ולכן קמיבעי ליה לכה' דלואי אצ"פ שמחמיר להרחיק ד' אמות ככרס ולא שיהא פתחים כדון גפן יחידית וזה כנגד הנפיש ממש כלומר כנגד שהנפיש נאספין מכלן ומכלן אכל בעיקום וזוה בנתיב דאין הנפיש יוכרין כל כך כנגד הרשיע מותר אחר ה' אמות או דילמא דגם בנתיב אכסיר עד ד' אמות ופ"ד במסוגת הן בחמיה ואת אמר' אכסיר לזרוע בנתיב כלומר אשו מנונית הן דשגלמא כמכונא פ"ד הממירו צ"ה גם בשורה אחת ג"ל להחשב ככרס גמור אכל בעיקום די להחמיר כנגד המשכתן ממש והלזיר הוא כזה ^{מסוג} וכו' וכו' שפסג להחיר שאל אולי גם בין הנפיש מותר כנגפן יחידית בלא אכסיר רק כנגדן ומטיק דלסור :

דף כ"ח ע"א [כ"ג ע"א] בנין צ"ה תימא וכו'. יש להסתפק אם הכוונה בנין צ"ה תימא אכל לצ"ה גם מעוקס הוה כרס דל"כ למה לו ערים או דאפשר דגם לצ"ה אין לערים מעוקס דין ערים והכא נערים מכון מירא וכו' מילתא אחתיתא קפארי במסנה דמדדון מעיקר גפנים כלומר אפילו נערים אין המידה מן הגדר אלא מן הנפיש כמו בלא ערים ולכ"ה הערים לא מעלה ולא מוריד :

שם ע"ב [ש"ב] מה זינייהו אחר רבי יונה וכו'. הפ"מ פרה בזה ופירושו דחוק ולע"ל נראה דלויט שאל אינה חילוק יש זינייהו דוה ידוע אלא ששאל עד היכן מחולקין ועיקר השאלה כיון דלפעמים עובי הכרתין מגיעין עד חוץ ל' אמות מהגדר אם זה שאמר מודדן מהגדר מיכל כל כך דאפילו אלא קנה הכרתין וזרעין וארעין כבודאי כן הוא ואמר ר' יונה תפכה סביי הכרתין נחויין מקאין בתוך ד' אמות (לגדר) ומקאין הוין ל' אמות (מגדר) מאן דלמר מעיקר הנפיש מושאין יתא כלומר מרחיק מהכרתין ד' אמות וזרע ומאן דלמר מעיקר הגדר מושאין מקום הפחות כלב (ד' אמות מהגדר) אכסיר והשאר (אפילו כנגד קנה הכרתין) מותר (ואם) היה גם שתי אמות (שהכרתין דחוקין שתי אמות מהגדר) מאן דלמר מעיקר הגדר מושאין אינו אכסיר אלא שתי אמות (אחר הכרתין) ומאן דלמר מעיקר הנפיש מושאין אכסיר עד שתי אמות אחר כ"ל כלומר עד שתי אמות שאחר שתי אמות בהרקה מהכרתין להקודם שאמר מן הגדר מושאין :

שם שלשון אמרו דבר אחד וכו'. הוצרך מזה לרבינו ג' על הפ"ק על עיקר דיוט דערים ואף שנקודת אמר ר' הנייה על ר' יוחנן אין תאמר שבנערים המכוין שנו מה אית בה פושין אין הכוונה דבערים מכון מודה ריב"ז לה"ק אלא שאומר דלשון פושין לא שייך על זה אלא מ"מ חילוק על הפ"ק :

הלכה ג דף ג ע"א [כ"ד ע"ב] אמר ר' יודן סימנא דכלים כלאים. נראה משום דכלליתא יש ארתיית כלים :

פרק ז הלכה ב דף כ"ב ע"א [כ"ו ע"ב] מותר מחול הכרס וכו'. עפ"מ וגם מה שפי' על בנתיב קאי רק אאפיסריות הדוחק מבואר ולע"ל נראה דה"פ דהנה במחול הכרס תנן ברפ"ד היו ע"כ אמה נותנין לו עבודתו וזרע את המותר וזהו שאומר מותר מחול הכרס ידוע שהוא ד' אמות כלומר כשיש ע"כ אמה נותנין לו עבודתו וזרע ד' אמות המותר וכן בקרחה ובערים ובאפיסריות יש מותר ד' אמות ולזה שאל בנתיב מהו כלומר אם אין במחול הכרס י"ב אמה ממילא דהמותר הוא פחות מל' אמות וכן כבולע כלאין בהמותר ד' אמות אכסיר לזרע ושואל אם עבר וזרע אם מקדח אה לאו ופליגי בזה ר"י ור"ל וכן בפסקי ג"מ וכן באפיסריות :

דף כ"ב ע"ב [ש"ב] מה נפסק כרס גדול הוא וכו'. עפ"מ ודוק ולע"ל דה"פ דהנה בכפ"ד תנן הורע את כרמו על שש עשרה אמה מותר להניח זרע לים ולזה פ"ד למה ליה לשאל על מותר מחול וקרחה בנתיב מהו דזוה נחורבנו והרי יכול לשאל אפילו כשנסוע זה על נעט על פחות משש עשרה אמה וזרע אם מקדח אה לאו וזוה בכרס גדול ואם שאלך בכרס קטן הא אין בו מחול וכו' שאין צו קרחה אלא כי אין קיימין בכרס גדול כשנסוע על מטע כרס קטן והיינו שנטעו על שמה שמה אמות וכיון שהוא כרס גדול לכן יש בו דין קרחה ומחול אמר ר' זעירא הדא אמרה כרס קטן (כ"ל) שנטעו על שמה שמה אין בו דין מחול כלומר דווקא כרס גדול שנטעו על שמה שמה יש לו דין מחול ולא כרס קטן ואומר עיד ואין תאמר מטע פ"ז על פ"ז מקרי כרס דזה אלא לומר כן שהרי הוכיח אכסיר ואינו מקדח (כ"ל) וזהו ה"ל לא כ"ה כלומר שהרי בכרס גדול שנטעו שמונת הכרס אכסיר ואינו מקדח שזו חובי ק"ו לכרס קטן הוטעו על פ"ז שכן כחובה לו שאינו מקדח יותר מגפן יחידית שזינו כרס כלל :

הלכה ג דף ל"ד ע"א [כ"ז ע"ב] אמר ר' לעזר האוכר אינו נאכר וכו'. התבואה נקרא האוכר מדכתיב פן תקדש זרע וגו' (ש"א"ה) :

פרק ח הלכה א דף ל"ה ע"ב [כ"ח ע"ב] כרס ולא כלאים. אין שום הבנה לזה והגר"א גורם כלאים שדך לא כדשאל דלעיל וקאי על כל מין כלאים וגם על כלאי הכרס :

שם נאמר כלאן פן תוקדש ונאמר להלן פן תוקס בו כל"ל (ש"ס) :

דף ל"ו ע"א [כ"ט ע"א] לאיזה דבר נאמר לא תזרע כרמך כלאים וכו'. כלומר כיון דכתיב שדך לא תזרע כלאים הרי כלול בו גם כרס שהרי מין אחי הוא ממין זרעיה וכו' כלאים ומתירן חבריא להחמיר עליו אפילו מין אחד כלומר דא לאו קרא ללא תזרע כרמך כלאים הוה מפרשין הך דשדך לא תזרע כלאים היינו מין אחר לזמרי כלומר רק כרס הוה כלאים זרעיה אכל זרעים זרעיהם ששניהם מין זרעיהם הם לא הוה כלאים כלל קמ"ל קרא דכרמך דפירושא דשדך הוה אפילו זרעיהם זרעיהם וזהו שאומר אפילו מין אחד כלומר זרעיהם זרעיהם וזה שכתב הפ"מ לקמן פ"ד וכו' ג"ע :

[ש"ב] מה אכן קיימין אש כשעשה גדר וכו'. תימא גדר מאן דכר שמיא ודברי הפ"מ איך מוכיחים ונלע"ד דה"פ מדכתיב לא תזרע כרמך כלאים וס"ס כרס הוא גמור כו' שאמר ה ביה ישעיה (ה') כרס הוה לידידי וגו' וישוקו וגו' וזהו גדר ולזה פ"ד דכיון שיש גדר אין הוה כלאים ומתירן כי כן קיימין בשדה וכו' כלומר שיעקרה שדה ואין בה גדר ובקרה לתוכה ל' אמות לנטיעת גפנים :

[ש"ב] על דעתיה דר' יונתן וכו'. וזו כמו אמר מר ור' הילא מתירן פירון אחר מהך דלעיל והיינו דדרך הכתובים כן היא לכתוב שני לאוין וכמ"ס הפ"מ ע"ס :

דף ל"ז ע"ב [ל"א ע"א] מטייע לר' יוחנן וכו'. משום דמשמע רק זרעיהם וקפריה וקרא שדך לא תזרע מטייע לר"ה מ"ס דרישא דקרא כהיב ונבנה השביעית :

הלכה ג דף ל"ח ע"א [ל"א ע"א] הלכה דברי התלמוד. עפ"מ שהפ"ד דברי הרמב"ם העובדים בפ"ס מכלליה ה"ו ונאמרו יבטו דברי כמחוריו עריך השלחן על יו"ד סי' ס"ז ע"כ כ"ו ותורף הדברים דלענין היא ענמה ודלי חוששין לזרע באז ומ"מ חלק האז גדול מאל אב ולכן להרכיבו זה הנוול על מין האז ענמו הוה כלאים

מיכל המים לירושלמי שביעית פרק א ב ג ד ה

אשפות אלג נ' מותר ומפרט הירושלמי הא שלם מותר ככלל כלומר דביתר משלש אסור
 באשפות קטנות מהשיעור אבל שלם מותר ועל זה פריך ר' יוחי הא בשוחה מן האשפות
 הא שהים אסור כלומר לא לבד שלם אשפות אסור אלא אפילו שהים אסור אלא כי
 אלו קיימין העושה יותר מן השיעור כלומר דלן מוסיפין על האשפות אפילו באשפות
 גדולות מזה השיעור דעשר משפלות וכו' כשיעור דעשר דלא פלוג בנבן ומביא ר' איה מן
 התוספתא דע"כ כשיעור וודאי מירא משנתנו כלומר דלן מוסיפין על האשפות אפילו
 יש בהם כשיעור ומבשרא דלפניה אומר קף ביתר משיעור :

הלכה ב שם [ח ע"א] גושה יותר משיעור אבל בשפות משיעור וכו' כלל כלומר
 בשפות מג' אשפות לבית סאה מותר במקום אחד לא כ"ס וה"ה בשני
 מקומות יש ק"ו זה כתיבן :

דף ז ע"ב [שם] ר' יעזר בן עזריה אומר מ"ס דר"ב"ע שמה לא ימלא לו וזל ומלא מוגל
 את אותו מקום ולא כבד הוא מוגל מערב שביעית רבי בא וכו' מפני מדיית
 עין פתח לה פתח חורן כשהיה לו דבר מועט בתוך ביתו ערב שביעית והוא מבקש להוציא
 בתוך שדהו בשביעית ה"ו מוסיף וכו' ראב"ע אומר עד שיזיף ערב משפלות כלחת שמה
 לא ימלא לו וזל ומלא מוגל את אותו המקום ולית לרבנן מפני מדיית עין וכו' כלל
 כלומר דאפילו לנשון שמי הא יש מראית עין כשאני מוסיף ערב משפלות כלחת דמעט
 זה אסור ראב"ע וכן צריך להביא בירושלמי מ"ק פ"א הל' ג' וכלל"ה אין הגרסאות שוות
 וביב"ט"א הניה בלפון אחר ולע"כ נראה כהנהגתו :

הלכה ג שם [שם ע"ב] כימי מתנין הרובה וכו' כלומר דהמקשה היה סבור
 דכמות הדיוור בשביל הכול ומתוך דלא כן דכמותו לעשות מקום ללאו
 וממילא שנעשה וזל :

שם וכלכל שלם יהא בין סהר לסהר כמלא סהר וכו' הפ"מ כתב שיש כאן חסרון ולע"כ
 אין כאן חסרון וה"פ דזה באמרה המורה עורך ג' רוחו ומשייר האמניתי דמשמע
 דהסבר השני צריך להיות סמוך להסבר הראשון ובאמת יכול להעתיק אורחו להלן רק שלם
 יתרחק מזה הסהר כמלא סהר והיינו בית סאתים והו' כר"ל דתוספתא ספ"ב ע"ג ובבב"א
 השמים בירושלמי דברי הת"ק דתוספתא דמתייר עד שמהם סאתין דהו' כרשב"ג במשנה
 ואין הלכה כרשב"ג כמו שפסק הרמב"ם בפ"ב הלכה ד' וכן פסק הר"ב וע"כ שהרמב"ם
 השמים זה וגם הן דלוחו המקום חולב בו השמים וע"כ :

דף ח ע"א [שם] וחס בזא מאלהין וכו' המהיב על פי הפ"מ ודבור הוא שהלפן הוא
 של ישראל והך דאם בלו פירושו שהעכו"ם בלו לעשות זה בשביל
 הישראל וזה שאמר וחס היו עושיין וכו' פירושו ג"כ שהעכו"ם היו שכירו של ישראל כמבואר
 במ"ק פ"ג וכן הוא ב"מ ס"ו תקל"ג ע"ג :

הלכה ד שם [שם ע"א] תלתא זמנין מן תשע או תשע זמנין מן תלת וכו' כלל (ש"ס) :

שם וחס היתה ריקה אסור. ז"ע מאי קמ"ל ותה יטול כיון שהוא ריק ואינו ריקה הוא
 לשיך ריק מים כלומר שאם היה בו ריק מים אפילו התחיל בביתר אסור דזכו כשואב
 המים שיאה ראוי לזרעה ואולי דה"פ דאם כבר תרוקין שלקח האבנים ולא נשאר עוד
 אבנים אסור לחזוב עוד דם אף שהיה מהגב נקודים :

הלכה ו דף ח ע"ב [י ע"א] בחדא חניין לתרום מותר ולבנות אסור אמר ר' מנא
 יאות וכו' כלל והשאר נמחק וכו' מהפ"מ אלא שלם הניה בפנים :

הלכה ז דף ח ע"א [שם] בפרשה שאינה סבה את העפר אבל בפרשה שהיא סבה את
 העפר אסור לגודלה כלל וכן הוא בירושלמי מ"ק פ"א הל' ד' ע"ט :

פרק ד הלכה ד דף יא ע"ב [יב ע"ב] דתתן דשלתה נקרא מחליק ומודים
 וכו' ולע"כ דה"פ דהא דשלתה נקרא בשלש נקרא מחליק ומודים
 ב"ה דרק עד שיגוש זהו משלש אילנות ועד תשעה ולא יותר לכין דני' הם שלש מתשעה
 נקרא מחליק אבל כשיש יותר מתשעה לא מיקרי בשלש מחליק אלא מידל ומותר לב"ה
 לשרש דמחליק אינו אלא בשלש מכל האילנות שנשאו :

הלכה ה שם וכן חניין מתניין וכו' הפ"מ פי' דריב"ג הוא מתלמידי ב"ש ואינו
 יודע מנ"ל לומר כן ולע"כ נראה דקושיא היא וכן חניין מתניין ר"י כב"ש
 כלומר בתמיה והרי ב"ש במקום ב"ה ויורה מבנה וכו' מקשה הש"ס שלנו בכמה מקומות :

הלכה ו שם בחלה ב' כלומר שלא נחשלו יפה [ה"ט] ובהו יחא הראיה מהפסוק
 דלג"כ הראיה המזה ופי' הפ"מ תמוה :

דף י"ב ע"א [שם] שתי תבואות אחת מן הבית ואחת מן הסדה וכו' דע דהפ"מ וכן הר"ב
 פירשו במבנה דשני פסוקים הם תהיה כל תבואתה לאטל והפסוק השני מן
 הסדה תאכלו את תבואתה לאכול וקשה דלן מוקי חד קרא למן הבית וזהו קרא דהיה
 כל תבואתה לאכול והרי גם קרא זה מירא בשדה דמבנה רישא דקרא ולבמהך ולחיה
 אשר בלרין וזהו בשדה כמון ולע"כ נראה דלדרבא דקרא דכל תבואתה לאכול מירא
 מן הסדה ומהו חיה שם אובלין בשדה קודם שנגמרה התבואה לגמרי וקודם שיכניסם
 האדם לתוך ביתו ובדרך הגב גם האדם אובלין קת בשדה כמו שאמרה המשנה משתיריחו
 אובל בהם פתו בשדה ולו זמן שהצמחה והחיה אובלת והפסוק השני מן הסדה תאכלו את
 תבואתה מירא בבית כלומר כשהביאו מן הסדה לבית וזהו דתן בהמשנה ביתו כנס לתוך ביתו :

הלכה ז דף יב ע"ב [יג ע"א] ר' יוחי בן חנינא מנשך לכיפתא דעכו וכו' הירושלמי
 מביא זה כאן משום דנויירי כדמיים שלאכלה ולא להפסד שאסור להפסיד
 פירות שביעית ואומר השעם מפני שתבואתה קדש והאסור להפסיד קדשים ולכן מביא גם
 אדמתה קודם ולכן ריב"ח נאקה ור' חייה מתענג בה :

פרק ה הלכה א דף יד ע"א [יג ע"ב] אמר ר' זעירא לא מן דעתיה אמר
 הדא מילתא וכו' פי' הפ"מ דתיק מחד ולע"כ ה"פ דר' זעירא אומר דלא מן דעתיה פליג על ר' יוחי אלא מן הדא שר' יוחנן ור"ל ור' יעקב
 בשם שמואל כולם אמרו דלוינין בהשלים אחר מ"ו שבט שזהו ר"ה של הסיירות ומוסיף
 ר"ל לומר ויאות כלומר שיש טעם יפה בזה שהרי אחרון ששקרתו הגשו כלומר ללא אוננין
 ביה אחר חנינתו אלא אחר נקיטתו ומ"מ שנתו לא עקרת דענת ליקטתו הוא חמשה עבר
 שבט וכלן הך אפשר לומר דשקרתו ביהו ליקר אחר שנת העולם ועקרת חננתו [כלל]
 שהרי אובלין אחר שלם ואך אפשר לומר כן לעקור שמהם אלא וודאי דלא עקרת שנתו
 כהההו והו' שנתו מ"ו שבט וללא כר' יוחי :

הלכה ב דף יד ע"א [שם ע"ב] ר' אימי בעא קומי ר' יוחנן וקי בעלייה היית וני
 אסור פסיחיה תורה אמר ר' ירמיה סבר ר' אימי בעלי לוף טובה היא
 מתניתא אייתי ר' הושעיה מתניתא דבר קשרא מן דרומא ותיי עלי לוף ועלי בגלים אית
 דבר מימר עלי בגלים השוקין מלתיה דר' ירמיה אמרה דבר ב"ג לו ביטור שנתה בתוך
 דבר שאין לו ביטור אין לו ביטור מה עבד ליה וכו' כלל בגלג"ל לבגיה וה"פ דר' יוחנן
 דבר בו בר' אימי ופי' בעלייה היית שידעת שנתו על עלי לוף טבת בדרך וכו' אימי
 כפיחיה תורה שנתה בה כל כך ומה ללוף קילא ליה הפסע פסוע דהא השיקר הוא
 הלשם שנתו בלדן ואין ראוי להחמיר בעלין שהם פסל להשיקר דדבר שיש לו ביטור
 במנא :

אחות מכה ונשאר בספק ור' שמואל הוסיף לשאל היו נחומים גדל הגדר וכו' כלומר
 אפילו אם תמצא לומר דלא נשקט נחומים באמצע מתם מ"מ אם היו נחומים בסוף הסאה
 מתם והיינו אולי הגדר אם גם בזה אחרת המשנה הורשין כל בית סאה בשביעית אם לאו
 ונשאר בספק ור' יוחי הדין על זה דלא לא נאמצע הם נחומים כ"ה מלאו וכו' מכאן
 אלא אפילו בסופה של הבית סאה אלא הגדר א"כ אם אין להם גדר תתן להם ארבעה
 בית סאתין בית סאה לכל רוח מרנב רוחה העולם דמאי חיות ליתן לך זה מן לכל
 הדלדלים אלא וודאי דנשיקן באמצע מתם וזה שכתבו וארבעים טעות הוא וכלל וארבעה
 וכו' הפ"מ :

הלכה ג שם ע"ב [ב' ע"א] וכלכל שלא יפחות מחצותן משולשים וכו'. הרמב"ם
 בפ"ג משמיטה הל' ד' השמים זה והשנו הראב"ד ופרחו הכ"מ והפ"מ לתרץ
 ולע"כ נראה שהוא מפרט הירושלמי בלפון אחר והיינו דבנה המשה אומרת דמנ' ועד
 ט' לריכס לעשות ששים סאתין ובהם הכל מודים שא"ל שכל אחת ישעש דווקא הלכה שכולם
 ישעו בזה אלא רק שבכולל יהיה ששים סאתין אמנם ר' חנינא אומר שלא יפחות מחצותן
 משולשים כלומר שכל שלשה ישעו שלש מס' מנה וכן לפי ערך זה אם הם פחות מס'
 יתלקטו לגי' חלקים וכל חלק ישעו שלש מן ס' מנה ויעירא פליג ואמר וכלכל שלא יפחות
 מחצותן מתשעים כלומר שגם להלקטן ללשיקין א"ל אלא שבכולל ישעו הששה ס' מנה
 וממילא שפחות מתשעה ישעו זה הם כחשתן ששים מנה ועל הפרט אין משגיחין אפילו
 אחת או יותר אין עושין כלל כיון שבכולל יש ופסק כשיעור ולכן פסק סתם שבכולל
 ישעו ס' מנה :

הלכה ד שם [שם בששנה] וכמה יהא צניטה וכו'. מתוספתא מובאר להדיא
 דזכו רק כשלין עושין ס' מנה או כשלין נעושה ממסע עשרה
 לבית סאה דלא אין חורשין אלא כדי לרכן בזה די כשיעור בקר בללו אבל כשחורשין
 כל הנית סאה לריכס להיות רחוקים כמטע עשרה לבית סאה זה מזה והיינו פ"ו אמר
 מו' לזו וכמו שאמרו מוקדם וכן משמע להדיא בבב"א כ"ו ע"ג ולא משמע כן
 מהמפרשים וז"ע :

שם [ב' ע"ב] תני נטישה עינין עשר וכו'. הפ"מ שיהא הירסא והניה ולע"כ א"ל לזה
 וה"פ דודאי נטישה הירסא כוקטת יש להן דין וקטת אף דמירא בלן
 נראות כוקטת אלא שטובות כוקטת והיינו אומר כמו בקוקטת ג' עושה דין כעשר שליין
 עושה וכן בנטישה כן קמ"ל דלא לעשות לא מהני בנטישה רק נראות כוקטת מהני
 מפני הרואים שסירבים שיהא וקטת. וההוספתא שהיא הפ"מ צריך למחוק מן ר"ה עד
 לנטישה שהן מיותרות לגמרי :

הלכה ה שם [ג ע"א] חמן ע"י שהן מפורזות בתוך בית סאה וכו'. כל דה"פ חמן
 בשלש אילנות על ידי שהן מפורזות כלומר אפילו כשעומדות בצורה אחת
 הם רחוקים זה מזה ונראית השדה כמליאה אילנות ברם הכא בעשר שהם כשורה וקרובים
 זה לזה ולאה רק שזהו מקום אילנות ולא שאר הבית סאה :

פרק ב הלכה א דף ג ע"א [שם ע"ב] מאן תנא ליה ר"מ היא וכו' עפ"מ
 ולע"כ ה"פ דבנה משנה ראשונה דפ"ק היא כר"ל דתוספתא

דאלו ר"ה שם אינו מותר כלל לתרום כל הבית סאה בשום פנים ומסתמא גם משנה זו
 אחיה כר"מ ועוד אומר דר"מ ס"ל כב"ש דפ"ק שם שאמרו דבשדה האילן מותר להרום
 כל זמן שהוא יפה לפירי ולכן ס"ל גם כאן משתכלה הליחה שיהו ג"כ ממטע שהוא יפה
 לזרעה וז"ה דס"ל שם זמן קטוע עד העצרת ס"ל ג"כ כהן זמן קטוע עד הפכת כר"מ
 כהן ופריך וכן חניין וכו' כלומר דא"כ ימאר ר"מ אלא ס"ל כב"ש ור"ל ימאר אלא ס"ל
 כב"ש ולמה לכו לעשות פלוגא בפני עצמן וכן פריך על משנה ראשונה ואחרונה למה
 ר"מ אלא ס"ל כר"מ ור"ל ימאר אלא ס"ל כהתורה ולכן מסיק אלא וודאי ר"מ
 שניה מחלוקת ור"ל שניה כדברי הכל כלומר ר"מ ס"ל שנהלכו בזה ב"ש וז"ה ור"ל ס"ל
 אלא נחלקו בזה כלל ומשנה דפ"ק לתרום כל הבית סאה לא אמרוה כלל לא ב"ש ולא ב"ה
 כדבריו בתוספתא ובהריב"ה לרכן ס"ל לר"ל דין ב"ש וזין ב"ה ס"ל בשדה לכן עד
 הפסח ושדה אילן עד עצרת מיהו עכ"ל מאן תנא עד אימתי וכו' משתכלה הליחה ר"מ
 ברם כר"מ דברי הכל עד העצרת ועד הפסח כלל כלומר שדה אילן עד עצרת ולכן עד הפסח :

הלכה ב דף ד ע"א חמן חניין המסקל נוטל את העליונות וכו'. פי' הפ"מ דחוק
 וגררה לפיכך דלא פריך כלל אדינא אלא על לשון המשנה המסקל את שדהו
 דמשמע דרך לסקל בשביעית והא אין דין לסקל רק עד ר"ה ומתוך דלן בנמנה דתן
 סוקלין עד ר"ה במחומר כלריך טורת רב ואין דרך להכין רק זק כשריזין לרוע ולא
 בשביעית וכלן שטימו המסקל גתלו שלוקט אבנים לזרעו זה עושה גם בשביעית ולכן לא
 הוצרך הרמב"ם להביא זה [ומתוך קושיא התו"ט] :

הלכה ג דף ד ע"ב לא טעה זורעין ושניה חוספין וכו'. הפ"מ הניה וז"ה הדרשה
 דת"כ ואינו מובן כלל ולע"כ נראה דחירון ר' זעירא אינו מהדרשה דת"כ
 וזעירא קושיא ב' יונה הוא מדרשה דת"כ וה"פ דר' זעירא אומר דבאורו ודוקן וכו'
 א"ל ליקר אחר בדר' דתנין שא"ל לעמוד עיו ובע"כ אהא צריך לבלול ולעטר על
 שני הכנים כחמד וזרעין ר"ז מקרא דזרעיה והה"פ יהיו שיהיו שזין מדכתיב שם הכים
 תזרע ואספת ששה זורעין וששה חוספין ולא ששה זורעין וששה חוספין ולא דווקא ששה
 וששה אלא בלא ההא האספיה יותר מהזרעיה וכלן כיון שאובך בשתי שנים הוא האספיה
 יותר מהזרעיה ולזה פריך ר' יונה דלדרבא בשיעור לית הן ילנין קיימין שהרי ב"כ
 מרנה מהרר דואספת אפילו בשביעית הרי דריבנה התורה שההספיה תהיה יותר מהזרעיה
 בשנים אלא הרב"ה כדבם כוח צריך לומר לשיקן ששה זורעין וששה חוספין ולא ששה
 זורעין וששה חוספין כלומר שהחורה גילתה שהאספיה תהיה יותר מהזרעיה ולא
 דווקא נקוט ששה והמטה אלא שלם הוא כחות מהזרעיה ולכן כהן שאובך משני הכנים
 בפסח אחת הרי האספיה פחות מהזרעיה ולכן בהרבה ליקר באורו ודוקן וכו'
 אחר ההרבה משום דההרבה יזכרת כל שנה בפני עצמה. וקושיא מפול המלרי לא
 חש לה דהם כשני מינים הם לרוע ולירק משל"כ באורו ודוקן וכו' דכל אחד הו' מנה
 מין אחד :

דף ו ע"א זרעו לרוע והבב עליו לירק הלל מתעבה כלל והוא עינין בפ"ע וכן מתבאר
 מרמב"ם פ"א ממע"ט הל' י"י ע"ט :

פרק ג הלכה א דף ו ע"ב [ו ע"ב] סילני באל לר' חייה בר בא ואסר ליה
 ר' חנינא אמר שרי ליה כ"ל :

שם מביא שיחה מורה לעשות שלא כדרך כזה כלל כלומר אם גם בהפסד פרוקים אסור
 להוציא זבל רק ע"פ סדר המבנה אם דבשני פרוקים מותר לגמרי בהולאה זבלים וכב"ס
 דין ריש מ"ק ובפסקו של הרמב"ם בפ"ג משביעית ע"ט ופשיט ליה דכן הוא שהרי לא
 אמרו אלא שלא יפרוק בה ללא מוסיף אף שלם כדרך המשנה דלן תאמר שיחה אסור
 רק ע"פ סדר המשנה א"כ יהא אסור להוציא כלומר דלא יתיר להוציא זבלים עד
 ר"ה עם הכובים שביעית הלא העוברי עזירה פשיטא שאין מוסיפין ע"פ סדר המשנה
 אלא כבכל השנים והמהיב על הפ"מ שהיה בזה מהליקת הבבלי עם הירושלמי :

דף ז ע"א [שם ע"ב] ר' ירמיה פחות מן האשפות וכו'. נראה דר' ירמיה הוא ק"ל
 סברה הכמים למה לא יוסיפו על האשפות לכיון דהאשפות גדולות
 כך שיש עבר משפלה פשיטא שאינו נראה כמובל שדהו ולזה פי' ר' ירמיה וודאי
 באשפות גדולות כאלו יכול להוסף על האשפות וזה ששינוי אין מוסיפין על האשפות
 וכו' בשפותה מן עשר משפלות לכל אשה דבזה נראה קתא כמובל שדהו אם יהיו יותר מג'

דברי ר' יהודה שאמר דהקפח החנות ראשון ראשון משמע וירון המטה ששאומה את הפרה וחלקה נד"ב-אם היה החדש מעובר משמע תלוי זה בזה ואח"כ המשנה דהאומר כר' יהודה מפני שביעי' הוין בעמיהו והיו דהקפח החנות מקרי ראו להאמינו שכן דרך בעלי החנויות להקיף לבעלי בתים ואין לדרך געל החנות לתובעו ולהשגיח מיד עד שישלם לו משלמו או עד שטעל עד שזורה וכו' ראו לשלם בעד הראשונה בשר דרך בעלי החנויות וכן המנהג עד היום וכן המנהג בין בעלי החנויות והסוחרים האומרים שכן המנהג רוב בני אדם אין מושלם בשר מהקלב בהקפה ומשלמין במוזמן כדמוכח מיומא פ"ו. דחשיב לם בחילול השב לאם אין משלם מיד ע"פ זבוחין פ"ד. אמרו מי שיש לו פרוטה בתוך כיסו ידענה לחטוי לקנות בשר וכן משמע בשבת קט"ו. ימכור מנגעלס ויקח בשר ע"פ דזהו ביום הקור ור"ע ב"ע' בכרכ' ליקח בהקפה מיהו ראו לתובעו מיד אחר יו"ט לבי שאין לרבו בהקפה ולפ"י נהנה דהקפח החנות מקרי ראו להאמינו ומכירת בשר ביו"ט מקרי ראו לתובעו ולא נאמר דראוי לתובעו הוה כראוי ליתן לו מיד ומשמע ממילא דגם דהקפח החנות כשטעל פעם שני הוא על הראשון ראו ליתן לו ואם לא נתן משמע. וזוה נבא אל היסוד דפרק' על ר' יהודה ומפני שהוא מקיף לו פעם שנייה נעשית הראשונה מלוה בתמינה ומחרץ ר"ל דודאי כן הוא דכמו דאמר' על המשנה דהשאות את הפרה והילקה נד"ב-אם היה החדש מעובר משמע מעטע הואיל וראוי לתובעו ב"ר"ה כמו שבארנו כמו כן ואין עדיין מחויב בציור מה ענין זה לזה ולכן מבאר ר' זב' במוזמן שהוא ראו להאמינו כמו שבארנו וראוי להאמינו הוה כראוי לתובעו דכן אמר לקמן ומכיון שהוא ראו לתובעו הוה כמו שראוי להאמינו ומוזן דגם לדיקדן כן כיון דהדר מילתא היא וכיון שהוא ראו לתובעו ראו ליתן לו מעות ולכן משמע וזלן (נד"ר' יהודה) הואיל וראוי ליתן לו מעות (בגט שמקיף אללו פעם שנייה) ולא נתן נעשית הראשונה מלוה כלומר ומשמע וכן הפ"י לקמן ור"ע זה שאומר לקמן ומכיון שהוא ראו להאמינו טעות הוא וכו"ל ומכיון שהוא ראו לתובעו הוה כראוי ליתן לו מעות כ"ל וכו"ל ולפ"י אחי' מתניהו דהשאות כר' יהודה והוה מהולקת ואח"כ פתח דהלכה ככחם ומה גס דרב סובר וכן גסק פסק הרמב"ם בפ"ע משמעה כמשייה דהשאות ומחרץ השנת הראשון ולכן פסק גי' ברב ועי' במ"ג פ"ד שדלקת זזה ולפמ"ל ח"ס בטוב טעם ב"ע' ד:

דף כ"ה ע"ב [שם ע"ב] והתני האומר את הפרה והילקה ב"ר"ה וכו'. זהו שיעת' וה"פ דנבי שהנהגה עמו שלל לתובעו מ"א ח"ס ראו ליתן לו שהרי הוא חייב ליתן לו וכל שהוא חייב ליתן משמע ודמנסיק:

שם ומכיון שהוא ראו להאמינו וכו'. כבר כתבנו שזהו טעות וכו"ל ומכיון שהוא ראו לתובעו כמו שהוא ראו ליתן לו כ"ל:

הלכה ד' דף ל"ז ע"ב [ל"ג ע"א] מתנייה פליג על רב וכו'. אינו מובן כלל איזה ענין הוא למכירה שריף קנין גמור אבל רב הא רק למדת חסירות מירא וגם למה עכ"פ לא תיזן קן ותירבו של מה"פ דל"ה כפי דחוק כמוזן ולכן נראה לפנ"ד כוונה אחרת וזהו דהנה כשנדיקדק נמתולוקת רב ור' יוחנן דר"י ס"ל הוור ורואי שובר על בן שלך דגד מטעם כיון דכשעה שאמר היה לו שלך דגד כמו שאומר מקודם ור"ע ס"ל דבעיני בן דגד מתחלתו ועד סופו של סוף המעשה ונחלה ל"פ לכל דיבור שאדם אומר לר' יוחנן הוי רק על זמן אמירתו ואם נשחנה אח"כ לא חיישינן לדיוור הקודם ולרב הוא גם על זמן הבא וזוה נבא אל הביאור וכוונה הירושלמי הוא על ב"ב דברשות הלוקח כיון שקבל עליו קנה יש להבין מה זה כיון שקבל עליו הלא מוכר לו במקח כן וכך הספירות הם נרשמה הלוקח ומה חסר עד והרשב"ם כ"ב פ"ה. פי' כיון שקבל עליו קניית המקח וקשה מאי קמ"ל שפיקא דבלא קניית המקח לאו כלום הוא כדעתן מדד ולא פסק לא קנה כגבול רב"ז פ"ו. ולכן מפרש הירושלמי דהכל מירא בגטת אמר לו דדיוורו וק"ל המקח עדין לא היתה כתובהה בניית הלוקח אבל אח"כ נכנסה כתובהה לבית הלוקח ולזה אומר כיון שקבל עליו לומר דלאחר שכתובהה התבואה לבית הלוקח לוקח המוכר לקבל עליו מהשם שמכרו לו במקח כן וכך דכל שקבלה הראשונה אינו מושלם אלמא דהעיקר כר' יוחנן שהדיבור שהאלם מדבר אינו אלא על שעת מעשה אבל אח"כ אינו מושלם וזהו כר' וכו' ולא כר' :

מסכת תרומות

פרק א הלכה א דף א' ע"א איש פרט לקטן וכו' ומוכיח מעשה שלהן על מחשבתה וכו'. עתה' חולין י"ג. שהקטן והא' דרביס לה מקרא פרט לקטן ושמה אסמכתה נעלמה היא עכ"ל וזונו דבריהם היה לנע"ד דה"פ דודאי במלכת המעשך בדכתיב איש הרי הכלה חורה קטן אכל הפקעת תרומה דלא כתוב בה איש אימא שיש לו מעשה לקטן כמו שיש לו מעשה בכל הדברים כדאמרין בחולין שם ומכין יודעין שגם מחשבתו כן בדתת גמור תיכיה מעשיהו על מחשבתו כמו בדתי כי יוחן שמיציא הירושלמי:

שם ע"ב וקרי שכתב כתב ידו או ידו או שאמר אמרו לסופר לכתוב וזעדים לחתום וכו' כ"ל וזוה אומר אמרו שבגיטין ס"פ ההקבל :

דף ב ע"א [שם] אמר רבי אבדומי בחרש אתן קיימין וכו'. הפ"מ פי' דלא קאי אהקודם והדוחק מצוחר ונלע"ד דקאי אהקודם על דברי ר' זב' בר ממל שישב מציינתא דכתב יד אינו מושלם דתי ר' אבדומי להבייחא מירא בחרש ולכן אינו מושלם כתי' מפני שאין לו שליחות אבל בבריא מושלם כתי' ור' יוסי בר בון מוסיף דל"ל לאוקומי בחרש אלא אפילו בבריא וכו' ור' יוסי בר בון מוסיף דנשג דודאי איש ידענו שכתבו לכונת נט מושלם וזה שאמרה הבריייתא דכתי' אינו מושלם כתי' שטעו רואים כתי' ובאזיה כוונה כתבו לא ידענו ולכן אמרינן מתעסק היה בשטרותיו כלומר פכתו כמתעסק בעלמא ולא לשם כוונה נש וזה שאומר אח"כ והני כן בשטרות נדפס כתי' וסיף לחמשה שורות מקודם על מה ששאל ר"ה מר' אמר' חס' כמו שברכנה לריד ג' פעמים כמו כן נקול או דבוקול די בפעם אחת והיביב לו כן דבוקול די בפעם אחת ולזה מביא חזני כן דאם נשתתק מתוך חולי דוי בפעם אחת אלמא דלא בכל מקום לריד שלשה פעמים וה"ל בקול נמי ח"ל שלשה פעמים :

ב ע"ב [שם] רובה דשמואל מן דר"ס מן לקים וכו'. פ"מ ונע"ד נראה דה"פ דנביטין פי' אימא דלפילו ל"מ ר' הין נותין אורו אלא לכשישפס מ"מ ח"ל לאמלזי ביה אלא סומכין על דגיוו הראשונים ע"פ ולפ"י ה"ק רובה דשמואל עדר"ל דאלו ר"ל אמר לכשישפס כלומר דלא כותבין ונותין את הנת וכו' לשאלו עתה אלא שסומכין על דגיוו הראשונים ובדשמואל י"ש יתרון דשמואל אמר כד הוא תלמי יתן גט כלומר דעתה שואלין אותו ואין סומכין על דגיוו הראשונים ולכן תלה בו ור"ל תלה בזה :

דף ג ע"א [ב ע"א] מה את עבדי ליה בחרש את האינו שלו או בתורם את של חבירו נשמעיניה להדא הנקור כריו וכו' כ"ל וה"פ ששאל דזו שמעשה חורה פרט לתורם את שאינו שלו אם הכוונה אינו שלו אלא של חבירו או רק את שאינו שלו אע"פ שאינו של חבירו ואומר נשמעיניה להדא כלומר לתמי ל"מ דהא לכאורה איש שלו בכרכה סיביו של אחר ואם האמר כגון הפקד שאינו לא שלו. ולא של חבירו הא הפקד פסור ממשער ואם זכה בהפקד הא הוה שלו וזהו אומר הפקד כריו ומירתו ואח"כ זכה בו כלומר שמתרוק בעת דגדין לא זכה בו ודא כל חוב תרומה ואח"כ בה"ג ימים זכה בו דהייבזבו חמשים במעשר כלאיתא ס"ד דנדרים וכתובתתא פ"ג. דמעשרות שביצא הפ"מ ושאל :

נפתלא בתוך דבר שאין לו ציטור אין לו ציטור וכו' ר' ירמיה לתוך את ר' חמי דמירא צלוק שומא דרעיקר אינו מאלל אדם כלל כלאיתא ב"פ"ו דשביעות ולכן אין העלים צטיין להעיקר ויש להם ציטור ופריך ליה ממתנייה דבר קפרא מנגלים שאין בהם שוטאים ובע"כ דלא מירא צלוק שומא והדרא קושיא דלוחיא והנה זה מתוך אח"כ אך דנרד אבז אמר דמילתיה דר' ירמיה דמרה דדבר שיש לו ציטור שנגמא בתוך דבר שאין לו ציטור אין לו ציטור דלא"כ לא היה סורה לתוך דברי ר' חמי ועתה חוור לקושיהו מה עבדי לה כלומר אי' תחרך לקושייהו ומתוך בשביקף צטיין שחתך העלין מן העיקר ואינו שיך שיתבעלו להעיקר ולכן יש להם ציטור :

הלכה ד' דף ט"ז ע"א [ט"ז ע"ב] איני אומר נפסא לטפור בן מעות וכו'. ופי' הפ"מ שזכו תשובה מר"ו. וזכרואלמי ספ"ה דגיטין הנדרתא בן א"ל ר"ו וכו' התו' בגיטין ספ"ה ולע"ד דגבר תמוה לתלות בדבר רחוק כזה ולולי דנריהם הקדושים הייתה אומר דגירסא דכאן עיקר וכל זה מדברי ר' מני ובתמי' קאמר אני אומר נפסא לטפור בן מעות ברמייה איך אפשר לתלות בדבר רחוק כזה וסייג מולתיו לדגיוו נפסא היסר נר"ח ו"ל פי ק"ג ובארנו זה בציריתו הוור ליטרים שם ע"ה :

פרק ז סוף הלכה א דף י"ב ע"ב [כ"א ע"ב] תני ר' יהודה לחומר וכו' אבל אם לא היה יוסף בנולאכתו וכו' ח"ע"ש שיש עמו מלואכה חמרת האסור כ"ל:

הלכה ב' דף כ' ע"א [כ"ב ע"א] לית כאן משתית לשביעות וכו'. כל הענין אין לו הכנה כלל לפי' הפ"מ ונראה לע"ד דה"פ דהנה צנרייתא שהניח הירושלמי וכולן שנכנסו משתית לשביעות וכו' היה תוספתא פ"ה דשביעות הלכה ח' ולא נשתית כלשון היה וכו' איתא שם וכולן שנכנסו מערב שביעות לשביעות או שילאו משביעות לנוטאי שביעות נדונין כאילין [בבא מציעא] חוץ מן העלול נגדון בירק [בתר לקיסה] ומבאר ר' יוחנן דזה עגדונין כאילין אחר מונס זהו למעשר אבל לא לשביעות ככנסת לשביעות ששית ממעט שיחבאר וזו שאומר לית כאן משתית לשביעות ששית אלא שביעות ויצירורי דזו ששניטו ככילן אחר הנפסא הוה משתית לשביעות ששית וזהו אמר מקודם וכולן שנכנסו משתית לשביעות ששית ואינו כן דזוהו רק למעשר ולא לשביעות ואם תשאל מנגן דלולבי ורדיס ולולבי אלה וצופנין והטלה שלהן חייבין בנעטבר לזה אומר ולזה אומר והא' תני הסיאה והאוצ והקורנית שנהאר חייבין בנעטבר ואם היתה ששית נכנסת לשביעות ששית אבל אם הייתה שנייה נכנסת לשביעות ששית וכו"ל וה"פ דודאי חייבין בנעטבר לזה גריעי מסיאה ואוצ וקורנית שחייבין בנעטבר וזה וודאי אמת שיהא ששית נכנסת לשביעות ששית דלולבין נחר מטעם ועל זה כיוונה התוספתא דהוי כאילין ולא לשביעות ואומר עוד אבל אם היתה שנייה נכנסת לשביעות ששית כלומר ואפילו לענין מעשר דהוי כאילין דלולבין נחר הנפסא מ"מ משנייה לשביעות אינו כן דזהו הולבין אחר לקיסה בירק. ופריך הכא את מני לחריה [לחריין] והכא את מני לקומים [לפנין] כלומר משתית לשביעות ששית דהוי אחרון ומשנייה לשביעות ששית כהוה לפניו ולמה הוא כן ומתוך תמן ברשות בעלים הכה ברשות עני בה ואמר ר' יוסי שלשית וששית א"פ שאין בהם מעשר שני יש בהן מעשרות שביעות אין בה מעשר כלל לא כן אמר ר' אבהו בשם ר' יוחנן לית כאן משתית לשביעות ששית אלא שביעות [ומתוך] מושב ליתן לו אחר בודלוי ולא שיש בספק כ"ל וה"פ ששאל למה משתית לשביעות ששית ומשנייה לשביעות ששית ומתוך תמן ברשות בעלים הכל ברשות עני כן כלומר דאמת הוה לריד ליהוה גם משנייה לשביעות ששית כמו משתית לשביעות ומ"מ מפני טובה כעניים פשו כן למעשר כשנכנסו ברשות בעלים הן דנשמיה מעטבר שני והבעלים מעלני אותה לירושלמי וכו"ל בשלמי אלא בשלשית הוה מעטבר עני ולכן מוכרת העניים עשו משנייה לשביעות ששית ועל זה מקשה ר' יוסי על מאי דאמר ר' אבהו לענין שביעות דמששת לשביעות הוי שביעות ולמה לא עשו כאן לטובת העניים שהרי בשביעות אין מעטבר כלל ובששית הוה מעטבר עני ולמה לא עשו גם לענין שביעות ששית ומתוך מושב ליתן לו אחר בודלוי וכל שאים בספק כלומר דלדברא כשעשאיה שביעות הוה יותר טובה לעניים דשביעות כוה הפקד וכו' דאם היה נוחן לו מעטבר עני היה טתן לו שנים כלומר נהינה יפה יותר כמה שיצב לו מהפקד שביעות שהכל נוטלין ולא יגיע לו רק אחד כלומר דבר מועט מ"מ בנעטבר עני יש ספק שמא לא יתן לו כלל אלא לעני אחר אבל האחד דשביעות הו וודאי עכ"פ שהיה נוטל בעלמו ומושב אחד בודלוי משנים בספק ואין בוה טובה לעניס אם היו עושים ששית :

שם אית תנייה תני וכו' ואית וכו' ואית וכו' מאן דאמר יש להם ציטור כר"ס מאן דאמר אין להם ציטור ר' יהושע מאן דאמר עליו וכו' כ"ל:

פרק ח הלכה א דף כ"א ע"ב [כ"ג ע"ב] ודכוותה וכו' אלו י"ב תיבות מן משני מה אכילי אדם אין עושין וכו' טעיה הוא וכו"ל מפני מה אכילי אדם אין עושין וכו': **דף כ"ב ע"א [שם]** תני הובחר מוכר לאוכלין וכו' הובחר מוכר לאוכלין והלוקח לוקח לאוכלין והיטב וכו'. כ"ל דבנה זו לריד ליהוה קודם בבא דרישא והוי דנרד לא זו ק"ה זו :

שם אלא כי קיימין בשנתן לו מעות ומשך כ"ל כלומר שתיקף משך אחר נתינת המעות ועפ"מ :

הלכה ז דף כ"ד ע"א [כ"ה ע"ב] אימא דייחודי דהכא [דמשנתני] ככתמא דהתן ר"מ ר"מ ור"מ הלכה כר"ס כ"ל וא"כ הלכה כר"ס דמשנתני. אמר ר' יוסי וכו' וגיטין וכו' מתי כדון הלכה כר"מ דהתן דהוא רבך דהכא כלומר ואין הולבין אחר הכלל של סיכולמיו דר"מ ור"ס הלכה כר"ס אלא הלכה כר"מ. כנלע"ד ופי' הפ"מ דחוק מחד ובס"ס שלט שירוצין מוז' לא מכרעה מילתא בר"מ ור"ס כמאן הלכה ונשאר בתיקי והירושלמי כתי' שפיטא ליה דהלכה כר"מ :

פרק ט הלכה ד דף כ"ו ע"א [ב"ה ע"ב] וקסיה על דר' יהושע וכו'. וי"ל דפעמיה דר' יהושע דכיון שכבשו אהרס ביתה הוי כגוף אחד וכמין אחד ואף שקנת מאוהו העין כלה כיון שמקשהו אינו כלה מותר להכלו וה"ל כן [בג"ל נטעו"ל] ויש לבוסוף ביאור זה דזהו שאומר ר' יהושע ההתרון ונתן פעם בראשון כלומר דהתיה מריחה את התן המין שהינו כלה ואילו :

הלכה ו דף כז ע"א [ב"ש ע"ב] בפירות עבירה היא מתניתן. עפ"מ והגר"א פי' שורש כשביעות וזה שכתב שם שנייה היא מצאה שנייה היא וכו' הק שנייה היא השנייה מיוחד :

שם דהוה שמויה דתנין אין אוכלין פירות שביעות בטובה כדנבי ב"ש כ"ל :

פרק י הלכה א דף כ"ז ע"ב [ל ע"א] ייחד לו קרקע אינו משמש את האמר אלא ייחד הוה לא ייחד משמש כ"ל :

שם חברייה בעיין וכו'. נראה דה"פ דהצרייה סברי דמירא שיעשה לה שדה זו אפ תיקי ואמר לך לא יהא לך פרעין אלא מוז ולפיך בוקשא להם והכיב להם ר"י בני חורין לפניה דלא מירא באמר לה יהא לך פרעין אלא מוז אלא ששיעבד לה אותה שדה וגמלא דלא פליגי דיינא וכו' וכמו שפסקים :

מיכל המים לירושלמי תרומות פרק א ב

אבל בארזי דברים לא בשנין גמר מלאכה של מעשר לענין להרוס מזה על זה ולכן תורמין
 מיין על ענבים לעשותן צמקין אף שלא העמיד ערימה עדיין ולא נגמרה מלאכתו למעשר
 מ"מ מקרי גמר מלאכה לענין שהרמין עליהן מין שנגמרה מלאכתו מכל וכל :
 שם איתתיה מחליפי רבי אומר לפי שמן דשנין אומר לפי אובלין אבל על גרעינין
 כ"ל ולכן גם בשבת ס"ג לרבי גרעינין דשנין משקל ורש"י ס"ל בגרונות דקין
 אובלין וכן מוכח להדיא בתוספתא פ"ג הל' י"ד וכן בר"ם ע"ט :
 שם ואף אן נמי הניין הדא מבייע להדא וכו'. וזו ענין פני ענמו ומסייע להחוספתא
 ממשנתיה כמון ורבי הושיעא שם תוספתא זו וזה שאומר הא לא נמלך ה"פ
 שלכתחלה היתה כוונתו לדורכן תרומה ויהודר ומסייע לתוספתא :

פרק ב הלכה א דף ה ע"ב [ב ע"א]

כדון מן הגורן וממלא לרין סיהא כל
 הכרי טבור דל"ל בקל שחטמה התרומה כיון דבשנין מוקף כדלמך כהנא ואתרומה
 קאי אע"ג דתביבא בתרומת מעשר :
 שם הכרי אמר מכל חלבו וכו'. הוא ענין אחר לענין מקף מדכתיב ממנו מן המקודש
 שבו הכרי ביחד וקאי על תרומה גדולה ולא על תרומת מעשר כדמוכח קרא למל
 מעשרתיכם אבל לענין גמור בהכרח שזוין הן דכיון דתרומה גדולה קודמת לכל וזוין סיהא
 מן הגמור בהכרח שתרומת מעשר יהיה נ"כ מן הגמור ודברא לגמור הוא מהסוף פסוק
 כדון מן הגורן כלעיל ספ"ה וסמך אדמס כדרך הירושלמי ורב כהנא מודה לדעת ר' יוסי
 ור' יוסי מודה לדעת רב כהנא וע' לקמן בפ"ה :

דף ה ע"א [שם] ומודה ר' נתניה דמאי [כ"ל] עד כדון בשביה לו מאותו המין וכו'.
 ע"פ שפירש לה במינו ואינו מינו ממנו ולע"ג נראה דכאילו מינו וודאי
 דאילו יכול להפריש וכו' עד כדון כשהיה לו מאותו המין נסבור אבל לא היתה לו מאותו
 המין נסבור ס"ל לר"ז דמפריש מן הממלא על הממלא או דילמא גם ככה"ל מוכרח להמתין
 עד שיהיה לו מאותו המין נסבור ופשיט ליה דכן הוא מדרש להמיר כר' נתניה ולהניח
 עד למחר הבורה ולי ס"ד דבאין לו גם ר' נתניה מודה דמותר להפריש מממלא על סמך
 א"ל למה רצה להמיר ומעשה דר' חנינא היה צודדי ולא נדמאי :

שם [שם ע"ב] מכיון דהנין סיו שני עובלין וכו'. כלומר דל כבא דשני עובלין
 זה מוכתב כמו שאמר ר' יוחנן כסר ר' ינאי אף מצעובלין ואגודות ל"ק ד"ל דמשמעו
 דגם בתרומת פירות וייק שם דרבנן אין תורמין מסבור אמתה אבל שתי ערימות וחסם
 ערימות הם של תבואה מה לר"ז למיחנה הא כבר למדנו מדרש כר"י כסר ר' ינאי דתן
 ברישא ומתיר ר' חייא בערימה של קיסאין ולענין דהוה ר"י כסר דרבנן והס"ל הלך למרחוק
 וכדבר פסוק כמ"ם ולכן הרמב"ם בפ"ה מתרומות לא הוסיף לדעתה אין ל"מ :

דף ה ע"ב [ב ע"א] דמי חמשה שקין צעוקן מזה על זה. בספ"ג דמע"ש
 אומר הירושלמי ליהו"ק דמעשרין מזה על זה ע"ם ולע"ג דנס כהן ים להניח בן דין הוא
 בתוספתא דהירומת ס"ג ע"ס וכן משמע ברמב"ם פ"ג מתרומות הל' י"ח ע"ס. וזה שכתב
 לקמן וממלא אותו בזה שעות הוא וכו"ל וממלא אותו זתיס :

שם שלא יסמא זתיס הרבה וכו'. ע"פ ולע"ג נראה דכ"ל אלא יסמא זתיס הרבים כלומר
 אוחס שנתרכו ועשו כמסקין ולזה אמרו לו דאין זה נגדר למ אלא נגדר יבש ולכן
 לדידך דמותר לתרום מן הסבור על הממלא א"ל להמסך ויכול להסמין ולתרום :

הלכה ב שם ע"ב תני ארז ודן דל"ל בתרומה גדולה וכו'. כלומר דתן החם עליה
 מש פכול יום עד היכן תשבר ולא תדמע כתי שנתגלגל ותגיע לצור ולזה
 אומר ר' יודן דבתרומת מעשר אם רק עלתה בשלום נתקיים התנאי אף אם לא הרחיבה
 מן הסבור וכן מהבאר מהרמב"ם פ"ד מתרומות הל' י"ח ודברי הפ"מ תמוהין :

דף י"א ע"א [שם] ר' פנחס בעא קומי ר' יוסי כדון כסבור וכו'. פ"ה הפ"מ דחוק מאד
 ולע"ג נראה דה"פ דר' פנחס שאל דלילי בשונג כי האי טעמה דדין גם חכמים
 מודים לר' יהודה דלא הי תרומה משום דהוי כתרומה בעשות ואילו גם יוסי דברייתא
 מודה לזה והכריזו לו ר' יוסא דוודאי נמשה שלא הוציא כלל דברי ר' יוסי דברייתא שמקיל
 אפילו צמיר וחדרבה מביא דברי ר' יהודה שמתמיר יכול להיות דבשונג כי האי גם חכמים
 מודים אבל ר' יוסי דברייתא דמקיל אפילו צמיר צודדי מנחיל גם בשונג כי האי דלא
 גריע ממזיד ומה יאל לו להרמב"ם דלוי כפ"ה הל' ז' וסדר בו הכ"מ ודחק בו הפ"מ
 ולדבריו טעמו צדור ולא חזר בו מפ"ה המציות דסקס חכמים וזה שאמר סבר כר' יודה
 אינו להלכה דמנ"ל לומר כן וחדרבה הא רבי סתם דברי ת"ק בלגון חכמים אלא כלומר
 דכהא סבר רבי כר' יהודה נגד ר' יוסי דמיקל אחכמים והוא מזמיר והביא רבי דברי
 ר' יהודה ולא דברי ר' יוסי :

הלכה ד דף יא ע"ב [ה ע"א] ר' שמואל כסר ר' אבהו בשונג בציסור ובמזיד
 בציסור וכו'. פ"ה הפ"מ דחוק מאד ואולי דה"פ דקאי אמגביל כליס
 ובס' י"ל שהינג בשני אופיטי האחד שכתב ששבת היום והשני שידע שהוא שבת וסבור
 שמתיר להטביל כליס בשבת וזה שאומר ר' שמואל שיש לפרש גם בשונג בציסור כלומר
 שנגג בציסור שסבור שמתיר להטביל בשבת וסריך ר' יוסי מתמירין אמרה כן בהמיה
 והא הנין גם גם מבטל בשבת בציסור בהמיה כלומר שאין לך אדם מישראל שלא
 ידע דאסר לבטל בשבת אלא וודאי ששבת הוא בשבת שלא ידע ששבת היום וה"ל
 צמזל לא כליס פירובו כן :

דף יג ע"א [ב ע"ב] ר' ירמיה סבר מימר את הממק כאלו חפס ונכב סלין וכו'. כל
 הענין מיקשה ופי' הפ"מ דחוק מאד ולע"ג נראה דה"פ דר' ירמיה
 מפרש בדברי רשב"ג את רואה את הממק כאלו חפס ונכב סלין כמה דאילו כלומר דאין
 שום חילוק בין ממק לתפא דלא אובלין לא לפי מה שיהיה קודם ולא לפי מה שיהיה אח"כ
 אלא כל סל וכל כמה דאובלין כשהוא ולכן כל של תאנים ושל של נגוררות שזין הן ומעשרין
 מזה על זה לפי אדת הסליה כמו שכן אע"ג דהתאנים ימקו חכ"כ והגרונרות יהיו גדולות
 מכפי שהם עתה אבל ר' יונה ור' יוסא ששים אומרים דרך התפח לנמק ואין דרך
 המציק להפוח ונסב סלין דרבנן בתאנים כלומר שהולכין אחר מה שיהיה ולא אחר הקודם
 ומעשרין התאנים כמו הגרונרות ולכן זה שאמר רשב"ג דסלי תאנים וגרונרות מעשרין
 נוזה על זה לריביה להיות הסל של תאנים הרבה גדולה מהסל של נגוררות דמעשרין התאנה
 כמו אחר שהתייבש ותישבה נגוררות ואמר לון ר' אחא כן ר' אילא רבבון הוי צב כלומר
 ר' אילא היה מקשה על שיטה שלכס והביא ר' איהו משה דכבייה אובלין שנתמעמו וכן
 כותב שנתמעם איין מטמאין בחדר השחא כר' ירמיה וכן כשיפס הכינה גגשמים
 וכתפחו טמאין דלזלין בחדר השחא ולא לפי מה שיהיה מקודם ולא לפי מה שיהיה אחר
 כן ואמר כך הביא מחלוקת דרומאי עס ר"י ור"ל דרומאי מפרשי ספ"ה דתש"ה
 דאימתי פמאין כשהיה כותב מעיקרו דרומאי סברי דלזלין אחר הקודם ור"י ור"ל
 סברי אף כשלא היה צו מקודם כותב דלזלין בחדר השחא. וממלא ששלש מחלוקת
 בדבר ר' ירמיה ור"י ור"ל סברי דלזלין בחדר השחא ור' יונה ור' יוסי סברי דלזלין
 אחר מה שעתיד להיות ודרומאי סברי דלזלין בחדר מעיקרה. וא"כ אומר סמך הנין וכו'
 רואין את התפוח כולו זמק ונרתי הסירב וזהו בדר מעיקרה שראין כמו שהיתה למקף
 מקודם

ואולי אם התרומה שהפריש בשעת מירוח הוא תרומה אף שעדיין לא היתה שלו מ"מ
 התורה לא מיטעה אלא כשהיה כל חזירו דווקא או דילמא שמיטעה גם את שאינו שלו
 אף שאינה של חזירו וזהו שאמר אין תעבדיניה בתורם [כ"ל] וכל הענין נחתך ה"כ
 [כ"ף] את שאינו שלו הן תרומתו תרומה ואין תעבדיניה בתורם את של חזירו תרומתו
 תרומה ואין לר"י לפרוש פ"ס אחרת אחר שזה בה ופשיט מגיזר הקדש דמס אינה
 של חזירו ותרומתו תרומה ש"מ להיעשות הוא רק בשל חזירו ולא בשאינו שלו וזהו
 שאמר הוי לית פסמא דלא בתורם את של חזירו וצירושלמי לא הוה כמו אלא כידוע
 וכו' אלא בתורם של חזירו :

דף ג ע"ב [שם ע"ב] וכולה מיניה וכו'. כלומר כיון דמדינא יכול לחזור בו אף הוה
 תרומתו תרומה לזה אומר וכולה מיניה דהתורה אינו מכח הלוי אלא מכה
 הישראל דהלוי נעשה שלוחו כר' יוסי דלמך דהבעה"כ יכול לתרום כל המעשרות כלומר
 גם הרומת מעשר וספ"מ פי' בלשון בתמיה דרומק :

שם טעם לתרומת מעשר שבו וכו'. ע"פ ולע"ג נראה דה"פ דלוי נרין ליתך ולהפריש
 מהכיר תרומת מעשר ולא יסמך על הישראל דאע"ג דהישראל יכול להפריש גם
 תרומת מעשר כמו שנתבאר מ"מ לא יסמך הלוי על זה אם אין הישראל נאמן כהדא
 הליפיה וכו' כלומר דלא הוא נאמן כליפוסה ויכול לסמך עליו וזה לאו אינו יכול לסמך
 עליו אלא יפריש בעצמו וימסור לכהן ומה הירושלמי ריזיה להרמב"ם ס"ג מתרומות הל'
 ס"ו שהרמב"ג השיג עליו ע"ס :

דף ד ע"א [ג ע"א] אמר רב מההה דרבי יוסי ה"א וכו'. לאו אקודס קאי אלא על
 משנה דמנינה [יט:] דתנן הכל כזירין לקרות את המנינה חוץ מהרש וכו'
 וכ"כ הפ"מ בפ"ג דנרכות הל' ד' ע"ס :

שם ע"ב [שם] אינו פוסר סבלו דבר תורה וכו'. כלומר דאפילו סבלו אינו פוסר
 לר"מ וכ"ל להעשות שליח לאחרים א"כ כ"ס כאן אף שחטמה בהם מ"מ אינו
 נעשה שליח וצירושלמי יבמות פ"ג הל' ב' הנירשא פוסר סבלו דבר תורה ויתפרש בלשון
 בתמיה והכל אחד וכו' ע"ס ע"ס וע"פ ולע"ג נראה דה"פ דה"פ כהנסי :

הלכה ב דף ה ע"ב [שם ע"ב] חזרייה כסר ר' יוחנן ואפילו על אחר וכו' כלומר
 לא מיבטיח אם היין מלמטה נמרהף והענינים מלמעלה דתרומת עלמן נתי
 לז"ס אלא אפילו על אחר כלומר במקום אחד ואמר הרי זה תרומה על אלו ששל הענינים דהוה כלומר
 הנה התרומה ור' הנייה פליג דווקא כשהם בשני מקומות שהשמן למטה אף שגמל
 הרי זה תרומה עליה ועל הממקן והלה התרומה עליה ולא על הממקן אבל כשהם במקום
 אחד אינו הל גם על הענינים ויותר מזה סבור ר' הנייה דמינו כלומר שמוכחים ענינים
 למעלה וענינים למטה מותר לכתולה לטול מקתא ממה שלמעלה ולומר הרי זה תרומה
 על אלו והלה התרומה גם על הממקן ובל"ג עליה ר' זעירא דכיון שאמר הרי זה תרומה
 ונעשים שלפניו חולין היאך יפסירו חולין את התרומה דק"ס דבעשה שזידו נפסרו חולין
 שלמעלה ומה שלפניו פוסרין אותן שלמטה וע"פ משיב ר' הנייה כהנת כלומר כהנת נפסרו
 אותן שלמעלה והלמטה ומיד שאמר ה"ו נפסרו שתיקן גמא שזידו כלע"ג וע"פ מ"מ :

הלכה ג דף ו ע"א [ד ע"א] ואם תרם תרומתו תרומה על דפתיה דחוקיה דברי
 הכל על דפתיה דר' יוחנן במחלוקת כ"ל וקאי על משנה דה"פ דה"פ דה"פ דה"פ דה"פ
 הורמין מדבר שנגמרה מלאכתו על דבר שלא נגמרה מלאכתו ואם תרמו תרומתן תרומה
 ע"ס ואומר להחוקיה דברי הכל וכו' במחלוקת וה"פ לעיל הלכה ב' פליגי חוקיה ור'
 דחוקיה אמר לא אמרו אלא זתיס על שכן וכו' אבל שארי דבריה גם כ"ס מידים דגם
 לכתולה תירמין אלו על אלו ואתתא משנה זו גם כ"ס אבל ר"י ס"ל גם דכל הדברים
 הוי כתייה וזמן ומנינא דמשנה זו דלא ככ"ס ומה שקבע זה כ"לן משום דבמשנה ב'
 פלוגתא דכ"ס ובכ"ס בלפניו כ"ל ע"פ הן תרומתן תרומה ובמשנה ד"ס תרומתן
 תרומה ולא אומר דל"י לאו דברי הכל הוי ולא דמי למשנה דלפניו. וזהו מתורן כל
 הקושיות ע"ס וכו' :

הלכה ד שם ע"ב [שם ע"ב] מהו שיקרא שמע וכו'. ע"פ ולע"ג נראה דהשאלה
 הוי לענין נרכות ק"ס דק"ס וודאי אכור כמו הפלס רק הנרכות אולי דינס
 נרכות כמון שקורה אפילו מדומדס ופשיט ליה ממה שאמר אליהו דערוס אכור לקרות
 ק"ס ותני חוקיה בין לקרות בין לנכר אלמא דנרכות ק"ס הוה כק"ס ואסור וזה שאמר
 מהו שיקרא שמע פירוש ברטות אל שמע :

הלכה ה דף ז ע"א [ה ע"א] מי חמיר גול השבט או גדר מי תשאה. כל הענין
 מסובך ע"פ ולע"ג ה"פ דבמשנה ב' בזהים על שכן אומרים ב"ה דאין
 תרומתן תרומה והתם הוי גול השבט והכ"ה הוי גדר מי תשאה ואומר דהוה תרומה ויחזור
 ויתרום וזה שואל מה נקרא יותר חומרה אם זה שאין התרומה תלה כלל או להפך
 דזה מקרי קולא מביי שאינו הורס אלא פטח אחת אבל תרומה ויחזור ויתרום הוי חומרה
 דזה מקרי קולא מביי שאינו שנתמך כן הוה שהרי בתיים על זתיס יש שני הטעמים
 שאומר דהרומה ויחזור ויתרום הוי מפרש דהוה יותר חומרה דל"ל כ"ס למיפסק שם
 לחומרה כיון שיש שם שני הטעמים :

שם הכל מודים שחם תרם שא"ל להרוס עימיה וכו'. גם ככהן דחק הפ"מ ולע"ג נראה
 דכ"ל הכל מודים שחם תרם שזריך לתרום שגייה וכן הוה בתוספתא פ"ג הל' י"ג
 וזהו א"ס הכל דמה ראייה דר' יוסי מהמיר נגזל השבט וית' ע"ס על שכן אמר ר' מנא
 נגדר מי תשאה ומשנה ע"ס שדעית דזה שזרמין וית' ע"ס על שכן אמר ר' מנא
 דהנירשא ה"א שכן על זתיס כלומר זתיס הנכתבים דזהו יש גדר מי תשאה כמו שנתבאר
 וכו' לר' יוסי דל"ל לכתולה תורמין שכן על זתיס וזהו קולא גדולה ור"מ מתמיר בזה
 כמובאר במשנתיה ולא מניו סיהלוק על זה ולפ"ו שפיר מקשה לכיון דמניו שר' יוסי
 מהמיר נגזל השבט דזה שאמר ויחזור ויתרום מ"כ שיהיה לו להמיר נגדר מי תשאה
 והא דר' מנא הכל הוה סהקוייה ויתירן הירוש' דהוה דר' יוסי דר' יוסי אמר תרומה ויחזור
 ויתרום נגזל השבט וזה כש"פ הרבאובי קיימת אבל כשראשונה קיימת א"ל לתרום עימיה
 ולפ"ו אינו מהמיר נגזל השבט כלל ולכן הרמב"ם לא כתב זה לזיגא דרך לר' יוסי הוה
 ולא למבתינו וזה שאמר הוי רשיון וכו' וזהו ק"ס כלומר דמניו שר' יוסי מקיל נגדר
 מי תשאה ממשנה דפדיות וממרן דה"פ דר' יוסי וכו' כמו שנתבאר :

שם ע"ב דהשוה מה ה"א וכו'. אמנשה קאי כשהיה שכן על זתיס הנכתבין ועשה מהן
 שכן אף זריך לקרות עוד הפעם שם על השמן שתרם מקודם או לא ופשיט
 שזריך מן מה דתני בתורם זתיס על זתיס ככתבין כמ"ס הפ"מ דלא חזר ועשה בהההשויה
 שכן שזריך לקרות עליה עוד פעם שם תרומה ור"ז בתורם שכן על זתיס ועשה מהשויה
 שכן ואף שיש לתקן כמון מ"מ לא נראה לו להירושלמי לחלק בזה :

דף ה ע"א [שם] חנין דנהרה אין תורמין וכו'. ע"פ מ' ואין לזה שום טעם ולע"ג
 דה"פ דקאי על מה ששנינו במשנה דתורמין שכן על זתיס הנכתבין ויין
 על ענבים לעשותן צמקין לזה מקשה והא א"כ שנינו אין תורמין מדבר שנגמרה מלאכתו
 על דבר שלא נגמרה מלאכתו ופ"ל אף תורמין מיין על ענבים שרק דעמו לנשות אמרין
 וזהו כלא נגמרה מלאכתו ואומר אין האמר ה"א מדבר שלא נגמרה כ"ל וזהו מביא
 ממשנה דמעשרה דגמר מלאכה דלמיקב הוה מהעמדת ערימה ולא קודם וזהו מהרן ר'
 יוכי כן יוסי דזה דהקפדה תורה להלרין גמר מלאכה כמו שמקרי גמר מלאכה למעשר
 אינו אלא בנין וייק כלומר במיזבח כתי בחטובה ולא קודם וזוין דהוה יקב דווקא משיקפה
 דתקן הוה ור"ל כההורס מיין על יין בשנין שין התרם יקפה דזהו גמר מלאכה למעשר

שחייב כן לפני בנתיב בנתיב שיתן מן החולין ג"כ ואין זה תרומה גמורה לעשותו על מקום אחר וכי הימ"ץ וה"ב וכו' אמי בשם ר"ל אמר משום ליתקן שמועה אחת תרומה על מקום אחר והא תנין אכל לא על מקום אחר כלומר לדברך הא תנין במשנה דבכ"ז ח"א לעשותו על מקום אחר ומתוך היתר במשנה בתרומה כלומר לעתה נוסף מסבירא לרשונה והמשנה ע"פ אחר הוא משום דמירא במשנה בתרומה כלומר דבשפירא ראשונה כבר יש שיעור תרומה אך הוא היה ר"מ מקודם להקדים לתרומה ויכול להכריע עוד אך על מקום אחר אינו יכול לעשות כיון שאין זה אלא ר"מ נשלמה וכבר נתן שיעור חכמים ולכן החמירו בזה שלא לעשותו על מקום אחר ופריך הא תינה תרומה אכל במשניות הא לא שייך ריבוי ומסקין אלא עממ"ל דר"ל דפליג באמת אמתניתין וס"ל דמשנהא היא ונורס גירסא אחרת במשנה אכל לא ממקום אחר וכפי' הרמב"ם ומהו הוליא הרמב"ם דבריו בפ' המעניות ובחבורו פ"ג מתרומות ע"ג והוא ע"פ הירושלמי שסבירא בפ"מ בר"ש פירקין ואח"כ אומר מ"י דקון כשלא נתקן ר"ב של כרי נתקן רובו של כרי כ"ל ודבר"ל קאי וישיא הוא דוח שאמר ר"ל שראשי להוליא גם על מקום אחר זהו כשלא נתקן רובו של כרי ודלוי דיכול לעשות כן אכל איך הדין אם נתקן רובו של כרי אם ג"כ ראשי להוליא על מקום אחר אם לא ואומר שזהו פלוגתא דחוקים עם ר' יוחנן לחוקים דסביל בעל ברוב ודלוי דלא להוליא על מקום אחר ור"ל דלוינו בשל ראשי להוליא על מקום אחר (כללע"ד בפ"י סוגיא זו ועפ"מ):

פרק ג הלכה א דף יד ע"ב [י ע"ב] אלא על עיקר בדיקה חלוקין. ע"פ"מ ולעג"ד נראה שפ"מ דר"ל ס"ל דהתלון אינו מן החכמים ס"ל דגם התלון מן דוח נקרא מן ח"פ ההר"ג נראה בו כל כך ואח"כ מלאה בתום ב"ב ק"ג.

פרק ג הלכה ב דף יד ע"ב [י ע"ב] אלא על עיקר בדיקה חלוקין. ע"פ"מ ולעג"ד נראה שפ"מ דר"ל ס"ל דהתלון אינו מן החכמים ס"ל דגם התלון מן דוח נקרא מן ח"פ ההר"ג נראה בו כל כך ואח"כ מלאה בתום ב"ב ק"ג.

הלכה ב דף יד ע"ב [י ע"ב] אלא על עיקר בדיקה חלוקין. ע"פ"מ ולעג"ד נראה שפ"מ דר"ל ס"ל דהתלון אינו מן החכמים ס"ל דגם התלון מן דוח נקרא מן ח"פ ההר"ג נראה בו כל כך ואח"כ מלאה בתום ב"ב ק"ג.

הלכה ב דף יד ע"ב [י ע"ב] אלא על עיקר בדיקה חלוקין. ע"פ"מ ולעג"ד נראה שפ"מ דר"ל ס"ל דהתלון אינו מן החכמים ס"ל דגם התלון מן דוח נקרא מן ח"פ ההר"ג נראה בו כל כך ואח"כ מלאה בתום ב"ב ק"ג.

הלכה ג דף יד ע"ב [י ע"ב] אלא על עיקר בדיקה חלוקין. ע"פ"מ ולעג"ד נראה שפ"מ דר"ל ס"ל דהתלון אינו מן החכמים ס"ל דגם התלון מן דוח נקרא מן ח"פ ההר"ג נראה בו כל כך ואח"כ מלאה בתום ב"ב ק"ג.

הלכה ג דף יד ע"ב [י ע"ב] אלא על עיקר בדיקה חלוקין. ע"פ"מ ולעג"ד נראה שפ"מ דר"ל ס"ל דהתלון אינו מן החכמים ס"ל דגם התלון מן דוח נקרא מן ח"פ ההר"ג נראה בו כל כך ואח"כ מלאה בתום ב"ב ק"ג.

הלכה ד דף יד ע"ב [י ע"ב] אלא על עיקר בדיקה חלוקין. ע"פ"מ ולעג"ד נראה שפ"מ דר"ל ס"ל דהתלון אינו מן החכמים ס"ל דגם התלון מן דוח נקרא מן ח"פ ההר"ג נראה בו כל כך ואח"כ מלאה בתום ב"ב ק"ג.

הלכה ז דף יד ע"ב [י ע"ב] אלא על עיקר בדיקה חלוקין. ע"פ"מ ולעג"ד נראה שפ"מ דר"ל ס"ל דהתלון אינו מן החכמים ס"ל דגם התלון מן דוח נקרא מן ח"פ ההר"ג נראה בו כל כך ואח"כ מלאה בתום ב"ב ק"ג.

הלכה ז דף יד ע"ב [י ע"ב] אלא על עיקר בדיקה חלוקין. ע"פ"מ ולעג"ד נראה שפ"מ דר"ל ס"ל דהתלון אינו מן החכמים ס"ל דגם התלון מן דוח נקרא מן ח"פ ההר"ג נראה בו כל כך ואח"כ מלאה בתום ב"ב ק"ג.

הלכה ז דף יד ע"ב [י ע"ב] אלא על עיקר בדיקה חלוקין. ע"פ"מ ולעג"ד נראה שפ"מ דר"ל ס"ל דהתלון אינו מן החכמים ס"ל דגם התלון מן דוח נקרא מן ח"פ ההר"ג נראה בו כל כך ואח"כ מלאה בתום ב"ב ק"ג.

שקודם כדומאי. ופעמים ששארור רע וכו' נראה את הממק כולו הפח ונראית יתירה וזהו אחר מה שיביא כר' יונה ור' יוסף וזהו שאומר הירושלמי אח"כ על דעתו דר' ירמיה' (דלולין נתר הכהן) דרומאי ור' יוסף ורשב"ל שנתן אמרו דבר אחד בתיורה כלומר דר' יונה ור' יונה גמרי כברי כר' ירמיה' כמו שביארנו וזהו גם דרומאי מודיע דלוינו כן דלוינו אולי בתי דתיורה הוא דלולין אחר מה שיביא וזה גם דרומאי מודיע דלוינו כן דלוינו אולי בתי דתיורה וזהו אחר מה שיביא. על דעתיה דר' יונה ור' יוסף (דלולין אחר מה שעתיד להיות) גלגלן אמרו דבר אחד בחסירה כלומר דשפ"א דחסירה הוא אחר מה שיביא דשפ"א ור' יונה ור' יוסף לא סבירא כן אלא אחר מה שיביא ואומרים דגם דרומאי ור' יוסף לא אולי בתי דתיורה דר' יונה ור' יוסף כיון דלולין נתר השתא ורומאי אע"ג שהולכין אחר ית הקודם וכו' מפני שאין הם שומאים חל על פחות מכיזת ולכן הריכו בזה ליתך אחר הקודם. אכל בכל דבר אין הולכין אחר הקודם אלא אחר מה שיביא כפי דעתה. ומהא לפי המסקנא ד' מחלוקת בדבר ר' ירמיה ור' יונה ור' יוסף סבירא דלולין נתר השתא בכל הענינים ר' יונה ור' יוסף סבירא דלולין אחר מה שיביא דרומאי סבירא דלולין אחר מה שיביא מקודם (אך לדעת ר' יונה ור' יוסף אין זה רק לענין כוונת שומאים) והנה דלולין אחר מה שיביא אחר מה שיביא גם בתי דתיורה אחר מה שיביא אחר מה שיביא דבר פשוט שהורה ר' יוסף כשעמתיא דלולין אחר מה שיביא אחר מה שיביא (כללע"ד ביאור סוגיא זו):

פרק ג הלכה א דף יד ע"ב [י ע"ב] אלא על עיקר בדיקה חלוקין. ע"פ"מ ולעג"ד נראה שפ"מ דר"ל ס"ל דהתלון אינו מן החכמים ס"ל דגם התלון מן דוח נקרא מן ח"פ ההר"ג נראה בו כל כך ואח"כ מלאה בתום ב"ב ק"ג.

פרק ג הלכה ב דף יד ע"ב [י ע"ב] אלא על עיקר בדיקה חלוקין. ע"פ"מ ולעג"ד נראה שפ"מ דר"ל ס"ל דהתלון אינו מן החכמים ס"ל דגם התלון מן דוח נקרא מן ח"פ ההר"ג נראה בו כל כך ואח"כ מלאה בתום ב"ב ק"ג.

פרק ג הלכה ב דף יד ע"ב [י ע"ב] אלא על עיקר בדיקה חלוקין. ע"פ"מ ולעג"ד נראה שפ"מ דר"ל ס"ל דהתלון אינו מן החכמים ס"ל דגם התלון מן דוח נקרא מן ח"פ ההר"ג נראה בו כל כך ואח"כ מלאה בתום ב"ב ק"ג.

פרק ג הלכה ב דף יד ע"ב [י ע"ב] אלא על עיקר בדיקה חלוקין. ע"פ"מ ולעג"ד נראה שפ"מ דר"ל ס"ל דהתלון אינו מן החכמים ס"ל דגם התלון מן דוח נקרא מן ח"פ ההר"ג נראה בו כל כך ואח"כ מלאה בתום ב"ב ק"ג.

פרק ג הלכה ב דף יד ע"ב [י ע"ב] אלא על עיקר בדיקה חלוקין. ע"פ"מ ולעג"ד נראה שפ"מ דר"ל ס"ל דהתלון אינו מן החכמים ס"ל דגם התלון מן דוח נקרא מן ח"פ ההר"ג נראה בו כל כך ואח"כ מלאה בתום ב"ב ק"ג.

פרק ג הלכה ב דף יד ע"ב [י ע"ב] אלא על עיקר בדיקה חלוקין. ע"פ"מ ולעג"ד נראה שפ"מ דר"ל ס"ל דהתלון אינו מן החכמים ס"ל דגם התלון מן דוח נקרא מן ח"פ ההר"ג נראה בו כל כך ואח"כ מלאה בתום ב"ב ק"ג.

פרק ג הלכה ב דף יד ע"ב [י ע"ב] אלא על עיקר בדיקה חלוקין. ע"פ"מ ולעג"ד נראה שפ"מ דר"ל ס"ל דהתלון אינו מן החכמים ס"ל דגם התלון מן דוח נקרא מן ח"פ ההר"ג נראה בו כל כך ואח"כ מלאה בתום ב"ב ק"ג.

פרק ג הלכה ב דף יד ע"ב [י ע"ב] אלא על עיקר בדיקה חלוקין. ע"פ"מ ולעג"ד נראה שפ"מ דר"ל ס"ל דהתלון אינו מן החכמים ס"ל דגם התלון מן דוח נקרא מן ח"פ ההר"ג נראה בו כל כך ואח"כ מלאה בתום ב"ב ק"ג.

פרק ג הלכה ג דף יד ע"ב [י ע"ב] אלא על עיקר בדיקה חלוקין. ע"פ"מ ולעג"ד נראה שפ"מ דר"ל ס"ל דהתלון אינו מן החכמים ס"ל דגם התלון מן דוח נקרא מן ח"פ ההר"ג נראה בו כל כך ואח"כ מלאה בתום ב"ב ק"ג.

פרק ג הלכה ג דף יד ע"ב [י ע"ב] אלא על עיקר בדיקה חלוקין. ע"פ"מ ולעג"ד נראה שפ"מ דר"ל ס"ל דהתלון אינו מן החכמים ס"ל דגם התלון מן דוח נקרא מן ח"פ ההר"ג נראה בו כל כך ואח"כ מלאה בתום ב"ב ק"ג.

פרק ג הלכה ג דף יד ע"ב [י ע"ב] אלא על עיקר בדיקה חלוקין. ע"פ"מ ולעג"ד נראה שפ"מ דר"ל ס"ל דהתלון אינו מן החכמים ס"ל דגם התלון מן דוח נקרא מן ח"פ ההר"ג נראה בו כל כך ואח"כ מלאה בתום ב"ב ק"ג.

פרק ג הלכה ד דף יד ע"ב [י ע"ב] אלא על עיקר בדיקה חלוקין. ע"פ"מ ולעג"ד נראה שפ"מ דר"ל ס"ל דהתלון אינו מן החכמים ס"ל דגם התלון מן דוח נקרא מן ח"פ ההר"ג נראה בו כל כך ואח"כ מלאה בתום ב"ב ק"ג.

פרק ג הלכה ד דף יד ע"ב [י ע"ב] אלא על עיקר בדיקה חלוקין. ע"פ"מ ולעג"ד נראה שפ"מ דר"ל ס"ל דהתלון אינו מן החכמים ס"ל דגם התלון מן דוח נקרא מן ח"פ ההר"ג נראה בו כל כך ואח"כ מלאה בתום ב"ב ק"ג.

פרק ג הלכה ד דף יד ע"ב [י ע"ב] אלא על עיקר בדיקה חלוקין. ע"פ"מ ולעג"ד נראה שפ"מ דר"ל ס"ל דהתלון אינו מן החכמים ס"ל דגם התלון מן דוח נקרא מן ח"פ ההר"ג נראה בו כל כך ואח"כ מלאה בתום ב"ב ק"ג.

פרק ג הלכה ד דף יד ע"ב [י ע"ב] אלא על עיקר בדיקה חלוקין. ע"פ"מ ולעג"ד נראה שפ"מ דר"ל ס"ל דהתלון אינו מן החכמים ס"ל דגם התלון מן דוח נקרא מן ח"פ ההר"ג נראה בו כל כך ואח"כ מלאה בתום ב"ב ק"ג.

פרק ג הלכה ד דף יד ע"ב [י ע"ב] אלא על עיקר בדיקה חלוקין. ע"פ"מ ולעג"ד נראה שפ"מ דר"ל ס"ל דהתלון אינו מן החכמים ס"ל דגם התלון מן דוח נקרא מן ח"פ ההר"ג נראה בו כל כך ואח"כ מלאה בתום ב"ב ק"ג.

מיכל המים לירושלמי פרק ט יא

פרק ט הלכה א דף מז ע"ב [לג ע"א] כן היא מתניתא ח"כ לא ילקטו אלא סבורין וכו' פ"י הפ"מ דחוק מאד ולע"ד נראה דה"פ דהנה אשכח לפרש דר"ע מחמיר יותר מר"ס וה"פ ח"כ כלומר כיון שיש לחוש שיהיה לחוד פיו ח"כ י' לחוש שלא ילקטו אלא סבורין ולזה אומר הירושלמי כן היא מתניתא ח"כ וכו' הו"ד לחלוף עליו כל והיינו שאומר לו ח"כ לפי החשבון שגך לא ילקטו אלא סבורין וזה ודאי אי אפשר ולכן גם ישראלים מלקטין דל"כ לא ח"כ לומר לטוב אלא לא ילקטו אלא סבורין :

הלכה ג דף נ ע"א [לה ע"א] ר' אבהו בשם ר"י שהלין שיטמאו שותפין ועושה אותן הרומה כל"ל כלומר דלפניו לכתחלה יכול לשתות כמו במים שאומר משתין וכן אומר בתלמוד ופניו כוחו אפילו לכתחלה כיון שהיו חולין : שם ר' יוסי בשם ר"ה הוהטן עד פחות מכזיתים ופי' הפ"מ אף בתרומה מעיקרו ופליג על ר' אבהו ולא ידעתי מנ"ל לומר כן והרי גם בפסחים ל"ג : שאומר ענייני שטמאו דורגן פחות פחות מכזיתא חלולין קאי ואף שמקשה שם מתרומת תותיה וענייני וכו' דאי בעי דריך להו פחות מכזיתא הוה תירך דלא מפני תקלה ע"מ וגם כאלו ברירא לי שפירש דברי ר' אבהו שאומר כוחו ועושה אותן הרומה כ"ל כוחו כוחו פחות מכזיתים :

פרק י הלכה א שם ע"ב בגלגל של חולין שנתנו לתוך עדשים של תרומה וכו'. לפי הפ"מ דזכו פשיטות להצביע הוי סיך מלשיל פ"ס הל' א' וגם נגד דברי הרמב"ם בפ"מ מתרומות והמ"ס ב"ד"ה בלל דחק צדו וע"ק לפרושו שזה שאומר ודכותיה עדשים פודות אהו שלא יתן הוי שאלה דל"כ הו"ל להשיב דלמנו כן דכזית טעם חמיר מכלית טעם ומהו זה שאומר מתניתין בגלגל של חולין וכו' הא זה יודע גם השאל שפיר מטעם זה שואל ומה חילוק צדו ולכן נל"ד דזה שאומר ודכותיה וכו' זה בניחויא כלומר ודכותיה עדשים פודות אהו שלא יתן וכסניא דלשיל וזה שאומר מתניתין בגלגל של חולין וכו' זה ביאור על דבריו דלמה הו"ד לומר כן וזה פשיטא שכן הוא ולא אומר משום דמתניתין מירא בגלגל של חולין וכו' אבל בגלגל של חולין לא ברא כלומר בזה לא מירא מתניתין ושלא תעשה לומר דכזה"ל נוהג טעם לזה קמ"ל דלמנו כן דהדין נתייבט טעם כמו בגליטה טעם ויש בזה רבותא דכמותא לקמן במשנה ד' ע"מ :

הלכה ב דף נא ע"א [לו ע"א] נתנה על פי מנופת חבית מהו וכו'. העניין אינו מובן לפי הפ"מ ונראה לע"ד דה"פ דהנה הירושלמי כוונתו דהמשנה מירא גם בחבית מנופה ודלא כה"פ דלין ענייני"ס ס"ו : וכו"ה ה"ר"ג בפ"ג דמכשירין ע"מ ולזה מיבעיא ליה אם גם המנופה דיה חבית דגם כשהפך מוכח על המנופה אסור או להנפות לא דמי לחבית והעסק משום דהמנופה רחוק מעט מהיין שאין דרך למלות המנופה עד המנופה ממש וזה טעם השאלה ופשיט לך המשנה דמכשירין שכתבה שם הך דכרודה פת חמה קודם לזה שגמיר דך חבית מיליה פירות ונתנו לתוך המשקין וכו' דהמשקין הם חוץ לחבית והפירות הם מנופים וכאן היין מנופים והכך מנחות וזה שאומר כמה דלת אמר תמן והוא שיהו המשקין נוטעין בחבית והכל הוא שתיה ככר נוגעת במנופה כלומר דלכן הככר שהוא מחוץ לר"ת להיות דבוק למי שמונחת עליה ודאי לה ר' מאד דאלדנא ווייבא כמה דתימא והוא שיהו המשקין נוטעין בחבית עומה והכל הוא שתיה ככר נוגעת במנופה עומה כל"ל כלומר דזה אין חילוק בין היין מנופים ובין מנופים ואדרבה דכשם שגמיר היין דבוק להנפות כמו כן לר"ת שיהו היין דבוק להמנופה וכל שאינו דבוק אינו שואב :

שם ע"ב [שם] יהא מותר כמה ר"ס בן לקיס וכו'. הפ"מ פ"י דכמה אדרשנ"ל קאי ולע"ד נראה דלדלעיל קאי יהא מותר כמה כלומר כמה שיונה : שם מים עושים פירות וכו'. אין לזה שום הכנה ועפ"מ כמה נדחק בזה וע"ד נראה דה"פ דהנה במשנה דפ"ג דמכשירין תיבין שלש משניות מקודם תבין שק שהוא מלא פירות ונתנו על גב הכר וכו' בני יוהן ר' יוסה אומר כל כנגד המים ה"ו בני יוהן הרי דמיים מודה ר' יהודה שאובין ואח"כ תבין משנה דחבית ואח"כ משנה דהרודה פת חמה דר' יהודה ס"ל דלמנו בני יוהן דרק מים אצות ולא שפירי משקין ומשנה דחבית הא תבין בגלגל אומר מים ובין וברוחן וא"כ משנה זו דלא כר' יהודה. ובהו נכא חל הביאור דר"ל אומר על משנה דחבית מים עושין בני יוהן את הפירות ומשקין אין עושין בני יוהן את הפירות ופריך דלא כר' יהודה וירושלמי ידוע דלא הוה כמו אלא וזהו שאומר אלא כר' יהודה בתפיה כר' זהו לר' יהודה ולא לרבנן ומתוך אלא אמר רבנ"ל מים עושים פירות וחסידיה שנזעזע המים בהם ומשקין אינן חסידים ולר' יהודה גם אין עושין בני יוהן (בגלגל) :

הלכה ה דף נב ע"ב [לו ע"א] שנתנו לתוך חביתא כמותא וכו'. פ"י הפ"מ שנתנו לתוך חביתא וכו' וכו' ח"כ אין זה דג עכור ספל שכבשו עם דג טמא מליה ועוד דל"כ למה לא אמר כשנתנו שיהיה כאחד ולכן נל"ד דוודאי מירא שהסבור ספל והטמא מליה ומ"מ כשכבשן כחמת מדיה ומותר וזהו אחר זה הסבור וטעמו של דבר כמו דלמרינן מקודם דנזעזעין ופולטין וחוזרין ובולעין אבל שלימים בולעין ופולטין ושוב אינן בולעין והטעם משום דכשנזעזעו פתוחים מותר נעשה כשהפירות הבולעים והפולטים ושלמים הולכת נכבדות ולכן גם כאלו שכבשן צידה ומתחלה לא היו הנקבים פתוחין אם כי בעתה בולע מהטמא מ"מ חוזר ופולטן משא"כ כשכבשן זה אחר זה לא מיבעיא אם כשם הסבור קודם דכבר נקביו פתוחין והוה כפולטין. אלא הפילו כשם הטמא קודם מ"מ מפני שנקביו פתוחים מכסת נחוק כלפניהם להסבור ונשאר בהסבור פליטת הטמא :

הלכה ו דף נג ע"ב [שם ע"ב] אלא מודה ר"ע להכמיס בבשר וכו'. הפ"מ פ"י דר' זעירא הו"ד להקודם דר' יוהן אחר ליה כן נכבשין אלא שנקביו ונל"ד קשה על הרמב"ם שהשתיק המשנה כחמתה וכבר תמה למה לא נכבשין אלא שנקביו דגם ר' זעירא ס"ל כר' הניהל תירתא בשם ר' הושעיה דכל הנכבשין תבין וה"פ מודה ר"ע לחכמים בבשר שהוא אסור נכבש דל"ע דכחמת חסיתא מתיר כ"ע אף שהוא חריף מ"מ בשר שהיה רך בולע ככבש כמנובל ודאי ר' אבהו בשם ר' יוחנן ואמר שהשגת כן שכן אמר ר' יוחנן ודלא כמו שאמר מקודם דר' יוחנן אמר ליה כאלו נכבשין וכו' ולפ"ו הוי המסקנא דכל הנכבשין תבין וה"פ פסקו של הרמב"ם ור' חנניה ג"כ יתבאר כן כמו שכתבנו בס"ד :

שם [לה ע"א] רבי חנייה שבע לה מן דבהרה וכו'. כלומר ר' חנייה ג"כ מסכים שר"ת לומר מודה ר"ע בבשר בבשר שאסור בכבש וטעמו לה מן דבהרה דכמו שר"ע מחמיר בבשר כמנובל מזה שמענו דלכור בכבש ג"כ בכבש כמנובל ודאי לה דלי משום כיפא דר"ע בכבש דלמא איהאמרה להיכך וכפשומו דמודים חכמים לר"ע בבשר בבשר שהוא אסור בכבש ועל זה אומר אמר ר' חנייה דלך אפסר לומר דר' אבהו בשם ר' יוחנן אמר מודה חכמים לר"ע בבשר בבשר שהוא אסור בכבש פשיטא מתי קמ"ל והרי חכמים מהמירם בכבש יותר מר"ע וכו' שגמיר כ"ע בבשר בבשר פשיטא דהכמים מהמירם אלא ודאי דלמנו כן אלא כמו שאמר ר' חנייה מקודם מודה ר"ע לחכמים וכו' שאסור מזה כבש :

שם אכלו בלבושן חלבושן מותר. לנייבא זו נע"כ פירושו דהסד מותר ותימא ויותר נראה לגרום אסור ואבייבא קאי וכו' :

פרק יא הלכה ב דף נה ע"א [ה"מ ע"א] הא נתחלה אף ר' יהושע מודה וכו'. נל"ד ש"ס לגרום אף ר"ה מודה : שם על הדגש לפי תמרים ר' לעזר מחייב במעשרות וכו'. נל"ד דהר"ר לעזר מחייב

במעשרות פריך לגרום מקודם אחר עד שלא נתחלו וזהו לין על דברי ר' לעזר הקודמים כמחייב דגם תמרים במעשרות ונחלקו בכוונתו ח"כ ור' נתן ח"כ ס"ל מודה ר"ה שאם עישר על התמרים אפילו באסמיה דגם בלהן מותר כלומר שאם יאל דגם מהתמרים והתמרים כשארנו גם אחר שיאל הדגש מן אס עישר על התמרים ולא נתחילו לפיכך את הדגש מותר מעשר מהדגש בפני עצמן אבל אם עישר על התמרים ונתחילו לפיכך את הדגש אפילו הדגש באסמיה מותר דמעשר של התמרים פותר את הדגש כשהיתה כוונתו לך. מילתיה אמרה שהוא מעשר על התמרים על הדגש לפי התמרים כלומר ר' ליה התמרים וזהו גם הדגש נפטר אך ש"ס לן כיון לפיכך את הדגש מעשר מן הדגש בפני עצמו ור' נתן בל לחלוף לא שר"ה חייב במעשרות כלומר מהדגש עצמו דמהדגש עצמו לעולם אינו מפריש אלא מהתמרים ורק שר"ת להפריש הדגש גם לפי השבון התמרים גם לפי השבון של הדגש ואם עישר רק על התמרים מוסיף עתה להפריש גם לפי הדגש וזהו שאומר אלא שר' לעזר אומר שלא יחל מן התמרים עד שיעשר על הדגש כלומר שאם הפריש רק על התמרים בלבד אסור לו לאכלה עד שיעשר גם לפי השבון הדגש וזהו שאומר מילתיה אמרה שהוא מעשר מן התמרים לפי דגש ולפי תמרים כל"ל כלומר שמפריש לפי שניהם דמו שבארנו ופי' הפ"מ תמוה בעיני :

דף נה ע"ב [שם] לא שר' לעזר מסמא משום משקה וכו'. וקשה דל"כ מה הסיב לו ר' יהושע לא מנו חכמים וכו' והרי גם ר"ה סיבר כן כשהו בפני עצמן ונ"ל דר' נתן באמת יאמר שלא הסיב לו ר' יהושע כלל :

הלכה ג דף נו ע"ב [כ ע"א] צמולשלוה באוכל וכו'. פ"י הפ"מ תמוה דלפשיטא שפן מוצלעות באוכל ונראה לע"ד אחר ר' חייב הוא וקאי על סוף המשנה דעוקלי תאניס אסורים ועל זה אומר ר"ז דמירא כשהעוקלים נלעזין באוכל אבל כשיעלו מן האוכל מותרות לורים והך אס לר"ת למתוק וכן משמע מהר"ם ע"מ והרמב"ם בפ"ה הל' י' המשנה זה ונ"ל :

הלכה ד שם לא בראשי כפיס וכו'. נראה דזהו תירוך על קושיהו ולא הוא כמו אלא בירושלמי כמ"ס כמה פעמים וראשי כפיס שפן רכין באמת מתחייב למתוך :

הלכה ה דף נז ע"א [מא ע"ב] חייב הוא וקאי על סוף המשנה דעוקלי פירושי הפ"מ דחוקים ולע"ד נראה דה"פ דהנה הרמב"ם בפ"י המשניות פ"י ברשות כהן שהכהן יתן רשות ע"מ והעניין הוא דהנה תרומה מותרת בהנאה לישראל ורק הנאה של כליו אסור כמ"ס הר"ס כאן והתוס' בפסחים לד. ולכן במקומה של רביס החירו לגמרי כמו בנתיב כוכיות וכיוצא בזה ורק ביחיד בזה הכתיר רק לדבר מלוה כמו בקור חליה וכיוצא בזה והכהן יתן רשות ושלא לדבר מלוה או מהי נתיב רשות של הכהן וקמ"ל דמילתא מבקרי החולה הם קרוביו ומירשיו ולפ"י אם המורה הוי רק בפעם הראשון לא מבני נתיב רשות מאין ואיך ולא אומר דמהנתיב אמרה כן דביקור הוליס אין לה שיעור כלומר אפילו מאה פעמים צוים דמפרש דגם בנדריס לם. ולכן מהי רשות כהן לכל ימי חילו אע"פ שהמקריס אינם חדשים :

שם [שם] רבי יונה ורבי יוסי רבי יונה כר' ירמיה וכו'. אין שום הכנה לזה לפי הפ"מ דה"פ ולע"ד דה"פ ר' יונה כר' ירמיה דמירא אפילו בתרומת נדרים ור' יוסי כר' דמירא דווקא כשהפלה לו תרומה נתיב ח"כ אמו כהן ומפריש הירושלמי מהן דלמך מתרומת נדרים נחלק ודאי אהוי כלומר דמירא שהחלקה התרומה לכהנים ואהי אחייני כלומר שזה הישראל הביא מנחת הכהן ופריך הירושלמי למתן דלמך שפלה וכו' בלל כן אינו פריך וזיהו כלומר אטו בלל זה בלל תרומת נדרים וכו' וזיהו כר' ירמיה וכו' שיש התרומה מאי אמו מ"מ הא אין התרומה שלו ופריך למכרה לכהן וא"כ ח"ך מליקה ומתוך נמוכה לו ע"מ אחר והיינו שהכהן זוכה לו להישראל ע"מ אחר כיון שאין הכסף לכהן אלא בתרומת נדרים למה יזכה לו הרי אינו של הישראל ואין זה מנוי שהכהן ירצה לזכות להישראל ע"מ אחר : שם והדלוק על גביו שמן שריפה אעפ"כ זכית במזכה להן ע"מ אחר כל"ל :

מסכת מעשרות

פרק א הלכה א דף א ע"א הייתי אומר לא כל הדברים היינים במעשרות וכו' כל"ל כלומר דאי לאו דכתיב כל תבואת זרעך הייתי אומר דרק הבואה הייבת במעשר ח"ל כל תבואת לרבות ופריך ורבה גם שאר זרעוני גינה שאינן באכלין ומתוך כתיב תבואת זרעך וכתיב היואלה הדיק שנה הא כילד וכו' כלומר דהוה כלל ופרש וכלל דכל הוי כלל ותבואת זרעך הוי פרש וכיוצא אלא כפיס וכל כלל ופרש וכלל אי אהה דן אלא כעין הפרש דבר שהוא אוכל וכאמר וכו' ופי' הפ"מ דחוק מאד :

שם ע"ב הורה היה מקשה הרי הקדש וכו'. כלומר כיון שאם אומר שהעפור תלוי במה שידך וידו שוין זו הרי הקדש אין ידך וידו שוין זו שבהו אין רשות לשום אדם ליקחם וא"כ יהיו חייבים במעשרות ומתוך כמו שידך וידו שוין זו כלומר כיון דאין לשניהם שליטה הוה כמו שיש לשניהם שליטה דמטעם אחד הוא אסור כחוב אלא כפיס יד אחד. שולשת יותר ולא שני ידיים או שניהם שולשות או שניהם אינן שולשות ור' אילא דחה זה כמנואר :

דף ב ע"א [שם] הא אם אינו שומרו להסוף אוכל וכו'. לכאורה אינו מובן דהא אע"פ קתני וכו' בשאינו שומרו ונראה דה"פ דהא תמרות ולין משיקר באוכל דזו רק בתוך העלין כקליפה כמו קפריסין וכדפרש"י שברכות ל"ו. ולין משיקר בירושלמי כפ"ד אומר התמרות והקפרס מין אחד הן וזהו דפריך לנשין המשנה שמענו דלוי חייב במעשרות רק בצבול גיבור ושומרו להסוף אוכל וכו' בשני שומרו שמענו הוה עיקר האוכל אבל על מה שאין משמר כלומר שמשמר על דבר אחר ולא עליו. אינו חייב במעשרות וא"כ ר"ל דמחייבו במעשר בע"כ הוא משום השומרו של עיקר הפירי ומתוך דר"ג ס"ל דזוה ענינו הוא אוכל גמור :

הלכה ג דף ד ע"א [ג ע"א] דתיב פירי וחינו פירי ר"ע לא יודי לר"ס הרי המנומר וכו'. ותימא הא ר"ע אומר אין פירי ולא משום דבר והרי זה כר"ס ונראה דהנידסא הבובר ר"ע אומר אינו פירי וכו' פירי הוא טעיה וכל"ל ר"ע פוסל וחכמים מכשירים וכן הוא בש"ס דלין סוכה ל"ו. ע"מ ולפ"י ח"ס ד"ל דהוה פוסל משום הדרי כמו מנומר :

הלכה ד במשנה [שם] אבל במולין לביתו אוכל מהם עראי וכו'. לדעת הרמב"ם ברפ"ג דמעשרות גם בתבואה כן הוא דלך לאחר מירוח אם כונתו להכניס לביתו אוכל מהם עראי ולהרבה"ל שם אין דין זה רק בפירות וירקוה ולא בתבואה ע"מ :

שם ע"ב [שם] פיקס ושילק ברשות הקדש ופדיו וכו'. נל"ד דה"פ דפיקס ושילק הוי מירוח גמור אף לקולא והיינו דלא ציטע שפיקס ושילק הוי ברשות הקדש נפטר מן המעשר כמו ביירות בתבואה וקמ"ל דלא תימא דרק לחומרא הוי זה מירוח ולא לקולא וקמ"ל דלמנו כן ופי' הפ"מ דחוק :

שם אונדו ליוטק גדול לשדה וכו'. פ"י הפ"מ אינו מובן דהיין אמרו דבעינן זה אינו חייב במעשרות ולכן נל"ד דה"פ דהנה במשנה הן ירק הנאגד משיאגד ויש שני מיני אנד האחד שיאגדו כולו ומניחו בשדה וכו' הנד אחד ויש שאיגדן הגודות קטנות ולכולינן לטוק וזהו ודאי דכשם שהנהג שגשדה אינו טיבל עד שיאגדו כולו כמו כן בלגודות של זוק אינו מובל עד שיאגדו כולן ובזה נכא חל הביאור אונדו ליוטק גדול לשדה כלומר דבסע בעינן

שם ע"ב [י ע"א] דמאי מהו שיטול לודאי אם אומר את כן וכו'. כל הענין המורה דמאי ענין דמאי לכתוב דבשלמא כלל דמאי לא היו מפרשיין תרומה גדולה מפני שכל שמי הארץ היו מפרשיין תרומה גדולה כדליתא שלהי סוטה אבל מנ"ל אם כבר הופרשה הא הופרש הכל ואם לא הופרשה הא גם תרומה גדולה לא הופרשה ובע"כ מפני הספק מוכרח להפריש גם תרומה גדולה דזו נמיתה כמו תרומת מעשר ודברי המזכ"ם בענין זה פ"ג הל' כ"ב ישנו גם ד' בחזרונו ערוך סאלתן על הלכות מעשר אבל דברי הירושלמי חייבי רואה בענין שום פירוש וגם הרמב"ם שם לא הביא כל שקלא וטריא של הירושלמי ואולי מסקנת ר' מתנה שאומר בקורא שם על מעשרותיו וזו כוונתו דעל כל קורא שם כלומר גם על תרומה גדולה וההפך ככאן בין דמאי לודאי היו רק לענין נתינת מעשר לניו וכל פלפולו של הירושלמי אינו אלא אם נפרש דמאי כמו בכל מקום ולמסקנא אינו כן ובאמת היה יכול להקשות כמו שפסקינו אלא דלמא"ס מסיק דלא כן ולכן ספיר מסיים עד כדון דבר שאין לו נירון וכו'.

הלכה ג דף שו ע"ב [יא ע"ב] הלא אמרה שאין שובלין לבעל הבורגנין. הפ"מ הגיה בטובלין לבעל הבורגנין כמו בית ספר לכתוב ולמסנה ולע"כ נראה כגירסא שלפנינו וה"פ דאי ס"ד דגם לבעל הבורגנין שובל הבורגנין למה לא היה לה עם בית ספר ובית תלמוד אלא ודלוי דבורגנין גם להבעלים אינן שובלין משום דגם להבעלים אין שם ישיבת קבוע ולא דמי לבית ספר וכו'.

הלכה ד דף יז ע"ב [יב ע"א] חרש שהיה נעדרת הכי היא כנויה וכו'. פי' בפ"מ אינו מובן כלל וימי הגיד לנו שיבטל הנוסיעה והזריעה ואינו אלא כדברי נביחות וגם הפסדא הוברה מעירובין כ"ל. כמו שהשיב הרב"ד על הרמב"ם בפ"ד הל' י"ד והיי"ד הגירסא ע"פ ח"ך גם נירסחו אינה מובנת כל כך ולע"כ נראה פי' אחר לגמרי והוא להנה במשנה מנואר דתאנה השומדת בחצר אוכל אהה אחת והשומדת בנייה אוכל כדרכו כלומר אכילה עראי מלא היד ומלא החיק כמו ענה לראש האילן ונמנא דשומדת בחצר חמירא מאכילת עראי דגינה ומ"מ לא אכרו לגמרי אלא אחת אחת מוהר. ובזו נגא הל' הביאור בפ"ד. חרש שהיה נעדרת כלומר שהקרקע קשה ומעדרה כדי שתהיה רכה כמ"ש הרמב"ם נפ"י המעיות ברפ"ג דפסח על וכל ההרים אשר במשדד עירדון ע"פ ולכן כיון שהעדרה רובה בשל מעליה שם חרש ובמקומו ודלוי בנייה אוכל עראי מפירותה שהביא שם ומ"מ אם זרע או נטע בחצר הדר דינה לחרש שהיא עומדת לתוכה שאינו אוכל רק אחת אחת וזו חייבת כלומר אכילה עראי בנייה אכור אלא אוכל אחת אחת והלא דלמחר נטעה רובה פטורה מפרט ר"ת שנטעה לטויה כלומר לא בשביל הפירות וכיון שהעדרה רובה כזה ליה בנייה והלא דלמחר הלא ילפא מן ההיה זרע רובה חייבת והלא שתהא נעדרת לאו אורע רובה קאי אלא הוי כמו וכו' וקאי אנטע רובה לטויה של חרש כמ"ש הרמב"ם שם מפורש לכיון דנעדרת רובה והנטיעה לא היה לה הפירות אלא בשביל נוי בשל שם החצר והוי כנויה כן גלע"ד ברור בפ"ד.

פרק ד הלכה ב דף יח ע"ב [יג ע"ב] אלא על ידי זה ועל ידי זה וכו'. הפ"מ פי' או זה או זה והר"ב לא פי' כן אלא דבעינן שתייה מלה וזירוף שתייה וכן משמ: להדיא מפי' הרמב"ם והר"ם ע"פ ולפ"ו נרץ לומר דמלת מלוק משארי דכריס של קביעות וגם פשטא דירושלמי משמע כפי' זה:

הלכה ג דף כ ע"א [יד ע"א] והפך אפיו לכותל וכו'. מלה שיעלן וכו'. לא נזכר לאיזה ענין הראה להם כן דלא לענין מעשר הלא משנה היא דלא קילף לתוך ידו חייב ואולי הראה להם ביאור המשנה דקילף לתוך ידו ודוקא וכו'.

שם שהוא מחיר את המותר וכו'. ומ"מ אינו מועיל טעם זה רק לשמים ולא ליתר מזהים משום דביותר משמים גם ככה"ל מוחי בקביעות:

הלכה ד שם ע"ב [שם ע"ב] וכו'. נע"ד דכ"ל סלף ב"ם אומרים כלאים בכרס וזרעים וב"ם אומרים אינו כלאים בכרס אלא זרעים וכבר בארנו זה לעיל בכלאים פ"ה הל' ז' ע"פ מילתא בעמחא:

פרק ה הלכה א דף כב ע"ב [טו ע"א] אית תניי הני חייב אית תניי תני מותר מ"ד אכור מהיר וכו'. אין לזה שום הבנה ולע"כ שזכו על דרך ש"ס דלין בשבט ס"ג. שאומר שם כי קאי אדר"מ דלמחר חייב חטאת א"ל פטור כי קאי אדרבנן דלמרי פטור אמר אינו מותר ופירש"י דבחיוב שייך למיתני פטור ובפטור שייך למיתני מותר ע"פ דחיוב ומותר רחוקים זה מזה מאד ואין דרך להפליג כל כך אלא או חיוב ופטור או פטור ומותר והוי שמקשה על אית תניי הני חייב ואית תניי תני מותר מ"ד אכור מותר מאן דלמחר חייב פטור. נראה כלומר על אכור שייך לומר מותר או על חייב שייך לומר פטור אבל שהאחד יאמר חייב והשני יאמר מותר קשה ומתרחק דלא זורכס דלא מותר כלומר דזה שאומר חייב לא דוקא אלא כוונתו דלא מותר אלא ר"ל אומר דחייב דוקא:

הלכה ב דף כד ע"א [יז ע"א] ואף שחלה קן וכו'. עפ"מ ודוקא ולע"כ נראה דה"פ דהבעיה היא אם נאמר דפירות ח"ל שנכנסו לארץ פטורין מן החלה ופירות הארץ שיאזו לח"ל חייבין בחלה וספיר יא' לנאול אם גדל שלים בח"ל ושי שלים בח"ל ונכנסו לארץ אם חייבין בחלה או דייקא פירות ח"ל שנכנסו לארץ דפטורין מן החלה וכן להיפך אם גדל שלים בח"ל ושי שלים בח"ל ונכנסו לארץ מה דינם ולכן פריך מס אח בני מר"ע הא ר"ע מחייב בפירות ח"ל שנכנסו לארץ וא"כ שאלה דאכורה פסיקא דליתא וגם שאלה עמיה אם היה ר"ע סובר כר"א דפירות הארץ שיאזו לח"ל חייבין בחלה שפיר הוב בעיה אבל ר"ע הא חולק בזה ור"א אין שום בעיה בשני הפדדיון: שש עכשיו נקב. ופי' הפ"מ דהא מיהת עכשיו נקב ונמנא בחיוב עכ"ל ואינו מובן דאמו נרע פטור שאינו נקוב מכל הפטורים כמו לפני שביעית וכיוצא בזה ולכן נע"ד דהכונה להיפך כלומר עכשיו נקב ולא מקודם ומקודם לא היה על זה שם זריעה כלל ולכן אם גדל שלים בענין שאינו נקב פטור ממעשר:

דף כה ע"ב [שם ע"ב] שמואל בר אבהו אמר וכו'. אינו מובן כלל דהא לא דליתין קודם אינו מספיק דלמה אינו מתיישב מערימה החייבת ולזה אומר שגיררו ראשי שיבליס כלומר שגיררו ולכן מתיישב אבל בחייבת אין כאן שיבלין אלא חזין ולא מתיישב:

מעשר שני

פרק א הלכה א דף א' ע"ב אמר ר' יודן מו מוכרתה של שביעית היא חילולה וכו'. כלומר מדברין נדחה הק"ו שאמרת שביעית חוכיה שחופסת דמיה ומותר למוכרה הלא מוכרתה של שביעית הוא חילולה למכור משא הא אין עשין סחורה בפירות שביעית אלא ודלוי דרך חלול זה גם בעמ"ש מותר ולכן דייק ר' ירמיה מעטם חרש:

שם מפני פלפולו. אין שום הבנה לזה ולע"כ דק"ל מפני זלונו כלומר שלא ילולו בו:

שם דף ב' ע"א הלא אמרה עבר ומשכן וכו'. קונסיה בו וכו'. דברי הפ"מ אין בטעם ולע"כ נראה דהסר דהסר כאן חייבת וכו' ואכפא דמיספחא ריש מע"כ קאי והכי איתא שם מע"כ וכו' ולא ממשכנין אותן ולא מהרטיני אותן וכו' ולא יהנס לשולחני להנאות בן וכו' ע"פ וכיון שהממיר בו בהקדש דלפילו להנאות אכור דזו ענין מיעולה שנקדש:

גד שיאזרו ולו אכל אם אנוני זינוק קצין לשוק ה"ו נעבל כלומר אף באגודה אחת ומקשה ד' וירא עדיין לא נמרה מלאכת השדה ואת אומר הכין כלומר הא עדיין לא נמרה מלאכת האגר ואת אומר טובל אלא כיני אנוני זינוק גדול בסדה [אש"פ] שהוא עמיד לאנוני זינוק קצין לשוק טובל כיון שהאגודה שבסדה נמרה וכן הוא בחופסחא דמעשרות פ"ה ה"ה כפי הכוונה הנ"ל ע"פ שם:

דף ה ע"א [ד ע"א] גביל המין ואכלו כבר נרשית ההקדש וכו'. נע"ד דה"פ דהנה בקביעות הני משיככורו ואלו אינו כוונר משימרה ופסיקא ליה צהא דחקן בפ"ד דפסחא דגמירן הניזנר "פסורין" וזו מירוח וכמו דלמרינן חס צירושלמי הל' ד' אחת למירוח וכו' ע"פ אכל את הנוצר ככרן ואח"כ פלגן הייבין במעשרות וזהו מקשה כיון דהייבוי אכור אכילה עראי למה אין כיבוד הנוצר פוטרי ממעשרות וזהו שאומר והוא חייב כלומר בשמיה ובי חימא דבירור האוכל מן הפסולת אינו כלום והתני שילה וקופסה ביין פטור וכו' ג"כ בירור אוכל מן הפסולת ומתרח' ר' יודן תמו א"ל לו שלא יכטור וזלא לשלוח הכא אפשר לו שלא יכטור דאמר ר' אילנא וכו' כנ"ל כלומר הריס לא בני גלאו הכי אכל הכא אפשר ולכן אין פטור רק במירוח ומתרח' קוביה מה"פ דל"ה והתני ע"פ ואדרבא עיקר הקוביה ממשנה דפסחא:

שם ר' אילנא בשם ר' יוסא שסא מאורסין ניהא. נראה כמו נייחא שאינן במוחה על מקומן כיון שסא בחדר המקושים ובהללדי ובחור הפזן ופריך מין שקילט טון הנת העלוסה ומן הנוצר דבשלמא למ"ד מהוכרין נייחא גם כאן אינן על מקומן אבל לרוח לא שייך ביין ומתרח' מהוכר הוא בשמרו דלא מעורבין עם השמרים והוי כמו לרוח כלומר שלא נכרר מהפסולת וכן בשתי מה שפוסל מיון העקל וכו' מחוסר לילה והוי ג"כ כמו לרוח כמ"ל והפ"מ נדחק ומחלק ביניהם לדינא ואינו כן והפי' פשוט כמ"ל ואל"ו למחוק חייבה נייחא: **דף ו ע"א** [שם ע"ב] אינו תבטל ברור כל שהאור וכו'. ולפ"ו משנה דכירה האילנס והקדירה וכו' אינו אלא מדרבנן וכן פנולר מהרמב"ם בזה' שנת דרתי ביטולא תורה כהן בפ"מ ודין משנה זו כתבה בשבתי שנת בפ"ב ע"פ:

פרק ב הלכה א דף ז ע"א [ה ע"א] שמואל אמר דר"מ היא וכו'. הך דר"מ הוא בספ"ח דכריות לענין יובל ע"פ:

שם ע"ב [שם ע"ב] דברי הכל היא כלל דמאי וכו'. לפי הפ"מ אין לזה שום הבנה ולע"כ נראה דבטעם הוהאק כאן דברי ר' יונה ושייך על הקודם על ריש הענין דשמואל אמר ר"מ היא דמ"ל מתנה כמכר וכו' וימי מתרח דברי הכל היא משום דמאי ליהוון קבלו המעשרות וכו' יונה מהרץ ג"כ דברי הכל היא רק כאן דמאי כלומר משנתנו דמאי ור"מ ביודאי אכל דמאי גם הכמים מודים במתנה כמכר אמנם בזה שאמר ר' יוסי ולא מזנינן היא כאשר כן ואין כאן דחייו בזה:

דף ח ע"א [שם ע"ב] אמר רבי יוסי כאן וכאן ע"ה הוא אלא בשביל אחד וכו'. עפ"מ ואינו מובן ולע"כ דה"פ דהנה מהיבן מדייקין דמקודם קרי ליה חצר מזה מאוס דקתני מעשן דמאי (כגירסת החופסחא ופ"ה דין עירובין ל"ג) ולי בש"ה חזי נייחא כדליתא בעירובין שם ולזה אומר כאן וכאן בש"ה אלא בשביל אחד שהוא מתקן הוא נכרר חצר כלומר דהא על התנה חובה לפסוק הדין שזריך לעשר דמאי ולי נייחא חייב ואולי יתקן אחד והרי הוא חצר:

הלכה ב דף ט ע"ב [ו ע"ב] מהו מקום הלינה ביתו. והימא דא"כ היאך פליגי ר' יודה ואמר הבית הראשון הוא ביתו הא אין זה ביתו כלל ונראה שמה יא' לו להרמב"ם בפ"ד שהעמיד המשנה כזוהרה דברוכלין מקום לילה הוי קביעות לפי שאין להם קביעות בזום מקום כמ"ש במה"פ בדיה מהו אך לפ"ו ז"ע הך דענון אילין דכפר חנינא דמשמע בחיוב ממש וכו':

הלכה ג שם ע"ב [ז ע"א] מה קנימין אם כבר שנתמרה וכו'. תימא למה לא מוקי לה דהבעיה אין הוא לענין מה שחמרו חכמי דתנאיה אינה שובלת בדבר שלא נמרה מלאכתו אם גם הפריש מע"ר אם טובל מפני שאינה ביהד טובליה או דלפי' שיהיה יחד אינם שובלין ולכן נע"ד דהאמת כן הוא וה"פ אלא כי קאי קנימין בתמרים והוא עמיד לזרען בגרונות והוא עמיד לזרען והפריש מהן תרומה גדולה ועבר והפריש מהן ראשון נמנך להכין כמות שכן אין האמר למפרע וכו' כנ"ל וה"פ אלא כי קאי קנימין וכו' כלומר על זה הדין עמו שאמרו חכמים מקודם דתמרים שעתיד לזרען וגרונות שעתיד לזרען והפריש מהן תרומה גדולה דאינה שובלת אם עבר והפריש גם מעשר ראשון אם טובל אם לאו. והח"כ הוא ענין בפ"ע נמנך להכין כמות שכן כלומר זה האיש שהיה שחם ואח"כ הפריש מעשר ראשון עד שלא נמרה מלאכתו ואח"כ נמנך להכין כמות שכן שלא ידריך ולא ידוע הזמרים והגרונות ונמנא שנגמרה מלאכתן עשה שאל אימתי שובל אם למפרע כלומר קודם שהופרש המעשר ולפ"ו גם תרומה שובלת ככה"ל או דווקא מכאן ולבא כלומר אחר הפרישת המעשר ולפ"ו רק המעשר או שנים ביהד עובלין דווקא:

הלכה ד במשנה דף יא ע"א [שם ע"ב] כשעריה תהיה שחור לי וכו'. וסיים הרמב"ם דין זה בפ"ה ממעשר הל' ג'. ואם קצין את התאנים וזרען וכו' חייב לעשר וכו' עכ"ל ובתב נבמה"פ דתרחי' בעינן שיתלשם ויפריס דלוי הוי המקח בדבר התלום וקובע למעשר כשאוכלן בזירוף דלחה אחת לעולם מותר וכו' עכ"ל וקשה לכיון דתלמו כולו הרי נקבע למעשר ואכור אפילו לאכול אחת אחת וכו' דבר הנקבע למעשר עובר לשלכן אחת אחת דלוי רק בחיין השומד בחצר ובמקד דכשפוסל שובל אם האילן או מן המוכר אחת אחת לא נקבע למעשר אבל בזוסל כולו נקבע מיד ואכור בכל עניין אפילו אחת אחת:

פרק ג הלכה א דף יב ע"ב [ח ע"ב] דברי חכמים ר' יעקב בר אילי וכו'. נע"ד דלדברי חכמים חלעיל קאי ור' יעקב בר אילי פליגי ופסקו דלדברי חכמים כלומר כר' יוסי בן שאול שהמר כן דכן סברי חכמים ולפ"ו א"ם דברי הר"ם וכו"כ והכ"מ ופסקו של הרמב"ם בפ"ג הל' י"ז ולהנכ תמוה עלייה במה"פ דל"ה המעזיר ע"פ:

דף יג ע"א [ט ע"א] אפילו כמ"ד אין לה עליו מוטה וכו'. אינו מובן כלל דהא לא נמרה מלאכתו למעשר ולבד זה דהוק ונראה לע"כ דגל"ל אפילו כמ"ד יש לה עליו מוטה אין לה עליו בית דירה והוא ענין בפני עצמו כלומר לעיל פ"ב נחבאר דביתו של עמו קובעת למעשר ולא בית של אחרת ולזה אומר דהוי אין לה בית בפני טמא אלא שפילה לבעלה ולכן אם הכניסה קבל לבייתה לא נקבע למעשר דאין זה בית שלה ומותרת לאכול עראי אפילו בנגמרה מלאכתו ומביא ראיה מעירוב מלאכים ששימחו שלא מדעת נשים (כנ"ל) שירובן שירוב ולא להיך אלמא דבית אינו טמא:

דף יד ע"א [שם ע"ב] היו לו שתי חלירות אחת בנגדלא ואחת בפרייה וכו'. ופי' הפ"מ שהחצר שנגדנלא היכה אינה משתמרת ושבפרייה משתמרת וכיון שהענינים דרך החצר שניה משתמרת מותרת אפילו במשתמר ואין שום טעם בזה ולכן נע"ד דשייחם היו משתמרים אך הענינים דרך נגדלא כדי לאוכלם בפרייה ומנא להם שנגדנלא לא קבעום למעשר כיון שלא רצה שיאכליה שם ולכן אף שאח"כ נהחטרם ואכלו בנגדנלא לא נקבעו למעשר מפני שתחלת הכנסתם לא קבעו:

שם א"ר יחמק מוקפה עשו אריה כהנרף. ל"ל הטעם דלגבי פיעול שהסכה עמו ליתן לו מוטה ובמקוה מניחה כל התאנים ביהד בצי"כ אכילתו לרופא ואינו כולקט אחת אחת ולא דמי לשכור לנטעו נעשוה בזהים או לנכס בצללים דתקן אכול אחת אחת. דבשם אין היתים והצללים כולם ביהד אכל מוקפה שהוא כרי של תאנים דמי לכל ולקייפה:

מזכר המים לירושלמי מעשר שני פרק ב ג

בסקדש ולכן וודאי דגם בדיעבד קטיו במשכון דל"כ לא היו ממירין כל ק' בלמי בעלמא :

דף ג' ע"א [שם ע"ב] הוי זורכה להביא דר"א וכו'. כלומר הו' דפרין מעשה לא יקדשו לא בגידיו וכו' פשיטא ללא מעטס חרמי כהניו שהרי אפילו פלגות קדשים מותרים וכן הנידים אלא דפרין מנא-לך לחלק בין בשרו לאלו וזהו שאומר הוי זורכה להביא דר"א וכו' כלומר וכל מה שאתה יכול לקיים הגררה הקיים והיינו בגידיו ועמיו וכו' :

שם רבי יודן געי אמר לאשה וכו' שתקדשי לי בו וכו'. כלומר בגידיו ובקרניו וכו' וא"ל לוחק של הפ"מ דשחט מותר במעשר בכמה דלא מנינו מי שבזבן כן דשחט מותר במעשר בהמה ורק ששאל מ"ל והשיב שלא חלקה תורה בין חי ובין שחט :

דף ג' ע"ב [ג' ע"א] אילו אמר כסף היוני אמרין וכו'. אין לזה שום הבנה ודברי הפ"מ לא יכולתי להולמו ונלמד דה"פ שאומר מ"מ דר' דוסא דכתיב וזרת הכסף דבר שהוא נאמר מחבירו חיש לו זרע ויוצא על גבי זרעו כלומר ללאן זרעו כולל שני פירשתי האחד דבר הלצר מחבירו כלומר שאומרין אותו מפני חשיבותו כמו חתיכה של כסף ה"פ שאין בו זרע והשני משאון זרע דכל היו"א מפני זרעו כמו מצבע של ימר של מלך מפני זרעהו ויולדת דייק ר' יוסי ב"ש ר' יוחנן לר' דוסא לאו דווקא אסימון אלא אפילו חתיכה של כסף וקראת לפרט של כסף שהרי הוא נאמר מחבירו מפני חשיבותו וזהו מדייק דלמה נאמר בקרא תרתי זרת הכסף וזהו אמר אילו אמר כסף כלומר ולא זרת אלא ולקחת הכסף בידך הייתי אמר כשם שאמר כסף ק' אמר זכר כלומר דווקא מטבע של כסף או של זהב דכלל הוא מטבע בין של כסף בין של זהב אבל מילתא אחרתא כמו אסימון או לפרט של כסף אין לפדות בהם ואח"כ אומר אילו לא אמר כסף [כ"ז] כלומר אלא וזרת בלחוד היוני אמרין להוויא שבני קענות וכו' כלומר הייתי מפרש כל דבר שנאמר בשומרין אורה והיינו כל מיני כליס ואפילו של חרס ורק אחי לעשותי שבני כלי חרס ולכן כתיב וזרת הכסף להורות על דבר של חשיבות כסאסימון ולפרט של כסף וזהו שמסיים הוי מהן לפרט וכו' על אסימון כלומר וגם על אסימון והכל מודים שאין מחללין על משום הכמות לולאיר דכן הוא בתוספתא מפני שאין בה שום חשיבות :

דף ד' ע"א [שם] הני אין מחללין אותו לא וכו'. נראה לענ"ד דל"ל אין מחללין אותו לא על המעות של כסף בלבד ולא על המעות של בבל כגון [ומפרש] לא על משום שכל בבל בעומד בבבל ולא על משום של בבל כגון בעומד כגון סיו לו משום של בבל והוא עומד בבבל יומר אם היה דרך פתוחה מחללין כלומר אם אין המלכות מקפידות ואם לאו אינו מחלל וזהו דברי ההובתא ריש מע"ט וא"ל דבש"ס דילן ב"כ"ק ז': מתיר ב"כ"ק ע"פ הפסע משום דבין בכו בהמה ומילכה לירושלים כדכתיב החוט"ס שם דרבו לר"מ בסוכה מ': אכל לרובין אסור ולפי"ל לא פליגי דלינא הש"ס שלנו בב"ק ע"ג דהיינו בתוספתא וירושלמי וזמיה"פ כה"ה הני :

שם ע"ב נל כיבו לבזר וכו' הפ"מ פ"י דבבבאי נפשעה קולא וכן פ"י הכ"מ והרדב"ז בפ"ד דמע"ט ה"י י"א ע"פ ולדעהי הענייה מוכח להדיא בב"ק ז"ח. דבמע"ט בעיני מניו בידך דווקא ולכן נראה לענ"ד דגם כגון שאר בבב"ק ולכן כה"ה שם הרמב"ם דין זה אח"כ ביבולו להוויא בעומד מן הבזר בלא הולאות ע"ס וזה שאומר אוחן ל' ריבוא כמו שפן ברשותו אין זה פשיטא אלא הכל בכלל דבבב"ק כלומר אם אומרים כן אם לאו :

הלכה ב' שם [שם במשנה] והיה לבשר תארו וכו'. זהו בירושלים אבל חוץ לירושלים אסור כמ"ס במה"ס לקמן ד' ר' ד"ה בראשונה ועוד דחוק לירושלים הרי אפילו בהמה לבשר תארו כדלקמן ופי' שט"א ויש שם עשות הדפוס :

דף ה' ע"א [ד' ע"א] א"ר הלעזר א"ר קנה מעשר. וזהו כרז במנחת ס"ב. ע"פ :

שם וכי הולקה בשר בהמה לבשר תארו וכו'. כל הענין מעומד ונראה לענ"ד דה"פ דבהם מלוקח בהמה לשלמים מעמיה מע"ט לא קשה א"ך מקריב האומריין שזכו גזירת התורה אבל הולקה בהמה לבשר תארו דמן התורה מותר לעשות כן אלא דרנן גזרו כמו שמבאר לקמן ואמרו שיקרב שלמים בזה שפיר קשה דהא מן התורה אין האומרים עומדים להקריב ורנן שזו להקריבה שלמים הוא שזו להקריב וא"ך בלא להקל על דברי תורה אם תאמר דמן התורה לא ניתב מע"ט רק לאכילה ולא לשרפה אלא ודאי דלמינו כן דמן התורה מותר לשרוף מע"ט ויתר"ן בלקחתה פקעה ממנו קדושת מעשר ואין זה משער כלל אלא שלמים אבל בהמה של מע"ט דהתמהה לשלמים לא פקעה ממנה קדושת מע"ט ולכן כשילדה בזר א"ל להקריבו אלא ליתב לכהו בנמוט ואמר ר' יוסי א"ן לא הוה אמרין כן אלא לא התירה התורה וכו' כלומר אהנו פרשנו דמן התורה אסור לקטת בהמה לבשר תארו אלא לשלמים וא"ל אין ראייה מזה כמו שאין ראייה מלקח לשלמים מפני שקד גזירה תורה כמ"ס ואומר מה נסיק מביניהן ילדה בזר והקדישה שלמים מ"ן דלמ"ר לא התירה התורה וכו' אינה קריבה מ"ן דלמ"ר בלקיטתה פקעה וכו' קריבה כ"ל וה"פ שזה האיש שקנה בהמה ממעות מע"ט וילדה בהמה בזר ואח"כ הקדישה להבהמה לשלמים ולמ"ן דלמ"ר לא התירה וכו' כלומר דמן התורה הוי בהמה של מע"ט רק לשלמים הרי לא נפקע ממנה שם של מע"ט ואין הבזר קרב שאסור להקריב האומרים אלא נותנו לכהן בנמוט ומ"ן דלמ"ר בלקיטתה פקעה ממנה קדושת מעשר ודאי דהבזר קרב למונת שהרי שם מע"ט פקע ממנה :

דף ו' ע"א [שם] א"ר יוחנן גזרו עז נקיבה בעלת מוס וכו'. יותר נראה דזה ר"ך לנרוס אחר הבנייתא דבראשונה וכו' ולכן סבר ר' רימיה לומר דעל זה אמרה ר' יוחנן וכן ר' שמואל גזר רב ינחן ואל"ל ר' זעירא ללא על ברייתא זו אלא על הי"שנה דבבבבאי כדמביק :

פרק ב הלכה א דף י' ע"ב [ז ע"ב] לא יא מע"ט מידי פדיוט וכו'. כלומר אע"פ דכשתיקת התבטול של מע"ט בטלי תבלין דחולין לגבי התבטול כדמי מקודם מ"מ להיפך בתבטול של חולין והבלין של מע"ט התמירו שלא יתבטלו תבלין לגבי שיקר התבטול והמיהי על מה שהור"ך לתר"ך לר' יוחנן שיש שם מותר מדה ולר"ל שבחו ימר מ"ן קבואה משם הרי תבטולין מובטלין בתוך התבטול והבטול פשיטא שהוא העיקר ואין זה דמיון לכל בני דמתניתן ולכלונתא דר"ו ור"ל וראיה שבהמכה תנן נפל לתוכו דגם ותבלין דווקא שניהם ביחד ולא תבלין בלחוד וז"ע :

הלכה ב שם בהבשנה ר"ש אומר אין סנין של מע"ט בירושלים. הכ"ס והר"ב פירשו כפשוטו דס"ל לר"ש דמע"ט לא ניתן לסיכה והרמב"ם בפירוש המשנה דחה זה דאין זה סברא כלל שהרי סיכה כשתייה אלא מפרש בלא יאמר לתבירין טובל ידך בשמן וכו' וזהו נראה כלומר לו תסוך ידך בשמן הוה בזכר שתסוך אותי והוה כשרע חזבו ממע"ט כמ"ס הפ"מ והר"ב בטו"א כתב דרק בשמן של מע"ט עמו אסור ולא בלוקח בנכף מע"ט וכל הפירושים דחוקים כמובן ולולי דברי רבותינו הייתי מפרש דודאי מלדוריתא מורה ר"ש דמותר לטוך ורק מדרבנן אסור לפי בא"ש ירושלים היו משוקקים גדולים והיו מתנהגים בכרחה הרבה כמבואר במדרש סיכה ובסיכה הרבה שמן הו"ך לאינווד כדליתא במנחת פ"ה: שהספחה הביאה לו א"ן שמן ועל זו ירדו ורננו דכתיב וטובל בשמן רגלו וכמוכן שהרבה הו"ך לאינווד ועוד דכשך נופו ולב"ב גנדיו הרבה שמן נשאר על הגנלים כדכתיב גדות ורחות וקחת ומתן שמלותיך וליפוך אסרו חכמים סיכת שמן של מע"ט שהוא רק בירושלים דמע"ט אינו נאכל רק בירושלים וזהו שדקדקה המשנה לומר בירושלים וזהו א"ך לומר דפשיטא שאין נאכל אלא

בירושלים אלא דפעמא הוא כמ"ס ולפי"ו שפיר הביאו חכמים ראייה מתרומה שלא ה"ו על השמן ההו"ך לאינווד כשכן בשרו ישראל מתעבל עליה כמבואר בירושלמי וזהו שאמר ר' יוחנן כגון השיבו דברי סופרים לדברי תורה כלומר אע"פ דמן התורה מותר מ"מ השיבו דברי סופרים לאסור כמו שר"ל החמיר מדברי סופרים וזה קאי אדינא דר"ש והחמיר השיבו מדברי סופרים מתרומה שלא החמירו ור"ל חזר והשיבו לר"ש מכרשיין ותלתן שהחמירו נ"כ במע"ט ולא בתרומה ופי' הפ"מ דר"ל יוחנן דחוק כמובן :

הלכה ג דף יב ע"א [ח ע"ב] אבל אם ילקט על אומן כבולל וחופן וכו'. וקשה דא"ל למה ר"ך במשנה בלא חופן בבלל בלבד די דלא נרע מליקט על אומן וז"ל דבאמת מפרש שן או חופן והמכ"מ ב"מ פ' הביט והעלייה פ"י באמת הן מסקנא דסלקא מתניתן כן ע"ס ולהרמב"ם ברפ"ו דמע"ט ז"ל. ללא פליגי בזה ופסק כר' יונה וכו' חונא דסלקא מתניתא הכוללים והחפסיים כלומר דענין שניהם :

שם מתני' פליגי על ר' יוחנן וכו'. מאלד תמוה מה עניינא דמשנה לגבילה הא חלוקה היא ובע"כ שיטתו משמיס כמו בבית ועלייה שכלי שחולקין באבנים כמבואר ברי"ג פרק ה"ב והעלייה ובשאלת לטיל דלמ"ה פ"ה ה' ה"א ד"ס הוא לענין הפרשת מעשר אבל בכלן אינו עניין ועוד דלאם המטה שייכות לגבילה וא"ן קי"ל דביב"ב א"ן בילה ה"ס למה פסקא הרמב"ם ברפ"ו דמע"ט ע"ס ולכן נל"ג דה"פ דודאי לחוקיה ל"ק כמ"ס אבל ר"י דלמ"ר דגם בגדל כותים שייך בילה וק"ל דמשננות למשנה פחותים כמזמן מזהים וא"כ למ"ר ר"ך גם חפן כמ"ס בס הרמב"ם הא בגבול בגבול יש בילה ומתקן עד כותים כלומר שהם גדולים מזהים לכך ר"ך גם חפן ומלמעלה למטה קא חשיב גדולים הרבה עד כותים ולא עד בכלל :

שם [ט ע"א] וההנין בורר את היפה שבין וכו'. כל הענין אינו מובן דחוק מאלד לפי הפ"מ ולענ"ד נראה דה"פ דהירושלמי מפרש הך דחוקיה כהוה אמיקא דט"ס דילן ב"מ ז"ל: דה"ק דא"ל דכשכא לפרוט הסלע החסר קאת אלא החזני מחללו רק כפי שוויו מ"מ כשהחללו עליו מע"ט מחללו כי"כ ממש דעין טובה אינו מדקדק בזה כמבואר שם דלפי מ"ן דמוקיים איווי מקרי כפס רעס ולפי"ו פ"ך במשנה זו בהערבות סלע של מע"ט שם סלע של חולין דמניא בל"ע פרושות ואומר דסלע של מע"ט בכל מקום שהוא מחוללת על הפרושות האלו והתפסות הפרושות במע"ט והסלע של מע"ט יא"ל לחולין ואח"כ בורר את היפה שבני הסלעים ומחלל הפרושות עליהן ויאלו הפרושות לחולין והסלע היפה נתפסם בקדושת מעשר שני ועתה מקשה לחוקיה דלענין חילול מע"ט מחללין על הרעה כעל היפה וא"כ למה לו לבזר דווקא את היפה כיון שדל"ך אחד להם בשווי המעות ומתקן ר' יונה אי אמר שהיא היפה מע"ט כלומר בכלן כגון לבזר היפה דאמי אומר מסתמא הוא הוא המע"ט לסת"כ בני אדם מהדרין במנאות מחללין על סלע יפה ולכן גוררין גם עתה את היפה שיאמר בקדושת מע"ט ומקשה על זה ומגל מקום לא יא"ל לחולין כלומר כפי דכ"ן הוא שסיפה היה של המע"ט אבל כבר הרי הוא חולין כשפרטן על הפרושות ומה לי מה שהיה מקודם מע"ט והרי כבר יא"ל לחולין ומתקן ר' יונה דבאמת אינו מתכוין בעת שמחלל על הפרושות לנשוחו חולין גמורים שהרי יודע שר"ך אח"כ לחלל את הפרושות על הסלע וזהו שאמר הדע לך שהוא כן הניקן לא שייקים כן אלא חזר ומחללין על הסלע וכיון שלא נעשה עדיין חולין גמורין לכן מהדרין שהיפה יא"ר בקדושת מע"ט כמו שהיה :

שם ע"ב מ"ט דביא שמאי כסף ולא זכר וכו'. כל הענין דחוק ולחוק ולענ"ד נראה להפך הגירסאות וכ"ל מ"ט דב"כ כסף ראשון ולא כסף שני כלומר ולכן בחילול פירות של מע"ט על זה זכר אין כגון כסף שני ופרין מהפורט סלע וכו' שפרט בירושלים סלע על פרושות והרי הוא כסף שני ומתקן מ"ן כיון עמא דב"כ על כדו כסף כלומר שהתורה אמרה כסף על מקום שישפיק הכסף אבל במקום שבהכרח לפרוט כדי לקנות אולתין ומש"ן פשיטא שמכרה לשבח כן וזהו לא אסרה תורה. ונד"ר"ס כן לקיט נרסיין מ"ט דב"כ כסף ולא זכר ולכן אסור בין בהמה בין בקוף ומקשה דל"כ ימא גמי כסף ולא נהנת והתנן הבורט וכו' אלמא דמחללין על נחשת את הכסף ומתקן עמא דב"כ הוא כסף הוא נחשת כלומר שהתורה לא אסרה רק מה שלמעלה מכסף דהיינו זכר ולא נחשת שהוא למטה מכסף והשעט כיון שהתורה יולתה ליקח בזה אולתין ומשקין אין דרך לקנותו בזכר שהרי אין לוקחין הרבה ביהד והויין בהפגשות וזולת ככסף ומחשת וסייג לדבריו מב"מ מ"ה. ע"פ והקדושות מפורט סלע היא מבבא השנייה דלקמן דאלו בנא ראשונה דמיירא חוץ לירושלים הפי' בהיפך שפרט פרושות על סלע שכן פירשו רש"י ואוח"י ר"פ הובז והרמב"ם לא פי' כן וכמו שבבאר בדיבור הבא :

במשנה דף יג ע"ב [יו"ד ע"א] הפרט סלע ממשות מע"ט וכו'. הפ"מ ה"ך דר"ך הרמב"ם אכל רש"י והוס' ר"פ הובז וכו"ל כגון פירשו הרישא שפורט פרושות על סלע דכיון שהוא חוץ לירושלים למה לו לפרוט סלע על פרושות דבסיפא בירושלים שפיר פורט את סלע על הפרושות לקנות בהן אולתין ומשקין מעט מעט וכמ"ס מקודם ושם כתבנו לענין זכר דלמינו מ"ן כלל לקיטת בעדם אולתין ומשקין ובכסף מ"ן מיהו רוב בני אדם קוין בפרושות מפני שקיין מעט מעט ולהרמב"ם לר"ך לומר שפורט קודם לירושל' קת מפני שבירושל' אינו יעלו הפרושות ביוקר וחזן לירושל' הטובה שפ"ך לירוש' וג"כ כדי לקנות אולתין ומשקין בירושלים (כן בככרח לומר דל"ל אין שום פסס בזה) :

פרק ג הלכה א דף יד ע"ב [יא ע"א] ע"י שמכירתו מיוחדת וכו'. ותימא הא במע"ט לא כתיב כלל לשון אסור מכירה אלא משום דלאקרי קדש כ בזר ריש מילתא ולכן נל"ג דכ"ל מעשר שני על ידי שאין מכירתו מיוחדת את אמר מותר. מעשר בהמה ע"י שמכירתו מיוחדת את אמר אסור לית פשיטא וכו' וה"פ ששאל א"ך במעשר בהמה הדין כן כמו במעשר שני בלא יאמר לו העל לחלק וכו' ומפרש ע"כ בעינא דמע"ט על ידי שאין מכירתו מיוחדת כלומר שאין אסור מכירתו מיוחדת נתייה אלא משום דלאקרי קדש לכן התירו לו שאמר נעלם ונאכלם ולא לחלק אבל מעשר בהמה שמכירתו מיוחדת בזהו דכתיב ביה לא יבאל וילפינן מלא יבאל דחרמים מה לה"ן מכירה עמו א"ך שאין מכירה עמו ולכן אסור נה בעלמא ונאכלם ודמי לה לית פשיטא דלא ליהא מותר כלומר דא"רצא במעשר בהמה כיון דהאיסור מבורש שאסור למכור פשיטא דבכ"ג מותר שהרי אין זה מכירה אלא דהנשיא היא מהו שאמר לו העל בהמה וחיה וכו' :

הלכה ב דף מז ע"ב [שם ע"ב] א"ר הונא עמא דר"ס דו אמר וכו'. ע"מ דחוקים הדברים ולענ"ד נראה דהך וסונה הוה כמו שאינו כדרך בירושל' לקצר הלשון וה"פ דר' מנא אמר פסח זורכה וכו' שלא תאמר וכו' כהקדש אחד הוא וכו' ועל זה בא רב הונא להר"ן עמא דר' שמואל מקושיותו של ר' מנא שהרי באמת פסח ושלמים דבר אחד הוא ולמה יוביח תימא וזהו אמר ר' הונא דעמא דר' שמואל משום דבאמת לאו דבר אחד הם וראיה דו אמר אין הפסח עושה תמורה כלומר דהניא בפסחים ז"ל: א"כ כשב גזרות התמורה הפסח אחר הפסח שקריבה שלמים יכול א"ך לפני הפסח כן מ"ל הוא הוא קרב ואין תמורתו קריבה ע"פ הרי להדיא דלא דמי שלמים לפסח דלמ"ר הפסח שהוא שלמים תמורתו קריבה וקודם הפסח שהוא פסח אין תמורתו קריבה וזהו שאומר וסונה (וש"אינו) הימר בו קודם פסח (וזהו עווריהו פסח) מומר זו עווריהו שלמים והיינו אמר הפסח אלמא דלא דמי שלמים לפסח ולכן שפיר קאמר ר' שמואל דמוסף חומס דקדושה אחרתא היא ועל זה בא ר' מנא לדחות דמוסו אין ראייה לתקן ביציהם שהרי רבי הוה דמויי חומס ממני מיהא פסח דתמורה כדתיב בפסחים שם שמעתי שהמורה הפסח קריבה ותמורת הפסח שאינה קריבה הרי שיש גם תמורת

מיכל המים לירושלמי מעשר שני הלה פרק א ב ג

כלומר אין נרדף לניכוס ב"ג אלא אפילו ב"ד דיש מקצת י"ד ופ"ו ומקצת ס"ו לאמרין חרי מקצת היום כולו וכן יש כזה בש"ס דילן בפסחים נ"ה. ע"ס ולפ"ו ג"כ ראייה דקודם קאיבה שהרי המקצת דיום ס"ו הוא הילנה שזורקין בו השומר ופירי לא בתלות במחוצר בתמיה ומרדך דלון הכי נמי דמלך דמתיר בתלות מתיר גם במחוצר:

הלכה ב דף ה ע"א [שם] וזה אומרת שולקין על הלחן דבר תורה. אפילו לפי מה שבארנו לעיל דרך לר"ס כן הוא מ"מ דייק זכאן מללא פליג ר"ס על זה:

הלכה ג דף ו ע"א [שם ע"ב] בשמירה ואח"כ הפריש תרומה מעשר שבו וכו'. הרמב"ם לא הזכיר חילוק זה וכן מה שמתקן בין הפריש ממנו לבין הפריש ממקום אחר ונראה שדחאן מהלכה כמ"ס המל"מ בפ"ג לתרומות ע"ג ויש ראייה לזה מנכרות מ"ו. ונצט"ק ק"ו. שהש"ס שלנו אינו מתקן בזה דל"כ למה לו לחלק שם בין הקדומו בשלוק לבין הקדומו בכרי. חלקו בהקדומו בשלוק נוסף בין הפריש תרומת מעשר אחר מירוח לבין קודם מירוח או בין הפריש ממנו או ממקום אחר כמ"ס הרי"ט הל"ג ריש הלכות חלה ע"ג אלא וודאי דהש"ס שלנו אינו סיבר חילוקים אלו ולכן השמיטין הרמב"ם י"ג ועוד ראייה ממה שאמר שם ר"פ לא"י אי הכי אפילו הקדומו בכרי נמי והשיב לו א"י ע"ג אמר קרא מכל מעשרותיו תרומה ע"ג ולהירושלמי מאי ראייה דילמא התי קרא זה להפריש ואח"כ מירוח או שהפריש ממקום אחר אלא וודאי שהש"ס שלנו אינו סובר כן:

דף ז ע"א [ד ע"א] חלה חייבת בתרומה תרומה חייבת בחלה וכו'. הירושלמי קי"ר זכאן וסמך על מה שביאר לעיל פ"ה דלמאי סוף הלכה א' והכי איתא מה שסעף טיבה מן העלל בין שהקדים חלה לתרומה בין שהקדימה תרומה לחלה מה שעשה ע"ז חלה לא האכל עד שזו"א עליה תרומה תרומה לא האכל עד שפריש עליה חלה ע"ג וכו"כ הרמב"ם בפ"ו מבכורים הל' ז' וזהו שאומר כאן חלה חייבת בתרומה כלומר כשהפריש מקודם חלה חייב להפריש מן החלה תרומה חייבת בחלה כלומר אם הפריש ממנו תרומה קודם חייבת בחלה ועל"ל דתרומה פטורה מן החלה וזהו כשהפריש התרומה קודם שעשה עיסה אבל אחר שעשה העיסה וכל עליה חובה חלה ולא הפריש עד עתה תרומה כשעשה עתה להפריש מהעיסה תרומה חייבת בתרומה חלה וזהו מניין מהכתוב חלה תרומה תרומה חלה מכל מעשרותיה חלה וכן חלה מתרומה וכו' הכל כ"י וישי דאמר בנתיב כבאחרונה. ועל דברי הפ"מ לא יוכלתי לעמוד ומסופך מאד ע"ג: שם ע"ב חילוקין דרבנן פליגה וכו'. עמ"ס לעיל בתרומות פ"ד הל' ו':

הלכה ד דף ח ע"א [ה ע"א] שמה ימנא הלכות ונצט"ק מיד. לפי הפ"מ ה"ב לומר שמה לא ימנא הלכות ולכן נראה לסיפך דשאלן שמה ימנא לקוחות ביקונו לאכילה ואם לא ימנא יעשה לעצמו חלות תורה וכו' והכי משמע בפסחים ג"ג וכן משמע מפ"י ה"ר"ס אבל הרמב"ם והר"ב פירשו כהפ"מ:

הלכה ה שם ע"ב [שם] מתיב ר' יוחנן לרבי שמעון בן לקיש וכו'. ולקמן כתיב מתיב רשב"ל לר' יוחנן ובאמת לר' לישא לסיפך דזכאן י"ג מתיב רשב"ל לר' ולקמן מתיב ר"י לרשב"ל כמ"ס הפ"מ שילבי מעשרות ע"ג:

דף ט ע"א [שם ע"ב] מתיבת דר"ס ב"א היא וכו'. לפי הפ"מ דקאי אלא לאו וה"א' מסיום הכריתא שאל הונא כהן הדוחק מנזרח ועל"ל נראה דלרישא קאי שאומר בזמן שהרועים אובלין ממנה נאפית ביו"ט ושבעת להדיא דאפילו כשאובלין מקלהו מותר לאפסותו כולו וזהו כרשב"ל דאלו ברייתא ר' אבהו דר"ב דר"ב לר"ב מותר בכ"ז אבל לא בכ"י כדפסידיה אינו אופסיה אלא כתיב ור"י וכן כמשמעותו אלא כרשב"ל דאמר ממלאה אשה חמר פ"ז וכו':

פרק ב הלכה א דף ח ע"א [ז ע"א] במהלוקת כל מקום וכו'. פי' הפ"מ דהוק מאד ועל"ל הפ"מ דמפ"י דבפ"ג דסנהדרין אמר ריב"ל דכל אימתו דר"י הוא לפרש ולא לחליק וזהו אומר ר' חנינא שאינו כן במהלוקת שבו דר' יהודה במשנתו חולק על דברי חכמים ולדעת החכמים אפילו אין הספינה נושאת חייב במעשר ובשביעית וזהו כדעת רמי בר חמא שבהלוקת שם דבא אימתו הוא לחליק [ועתה] נישקו ז' ר"ס אמר] ובאמר נבחר מכלל ברייתא חלוקת פליגי ר"י וחכמים כתיב כל מקום וכו' לכי יהיה ודרשין בפרסי ס"ג עקב ומיין שנגדו בים הרי הוא שלכם ח"ל מן המדבר והלבוש מן הנהר וכו' אם כנשאת ח"ל הנהר גבולכם פ"ג ולכן עפר ח"ל הנהר נכפית לר"ח חייב במעשר ובשביעית ח"ל כשחין הספינה נושאת וזהו דעת חכמים אבל דעת ר"י דאין בכלל אלא מה שפרט כלומר דקרא דכל מקום לא חתי לרבות אלא הנבולות שבתורה ולא הימים והנהרות ולכן מנריך שח"ל הספינה נושאת שח"ל מחובר לר"ח וחכמים מקשים לר' כדמסיק:

שם ה' בני מימר וכו'. לפי הפ"מ אין בדברים אלו סוד פסע ונל"ל דזה נרדף לנרוס קודם רבנן דקיסרי שאומר שם מקודם ר"א מן אחריה וכו' מן אחריה והכוונה דבפירוש שאלו ח"ל ר"א מחייב ור"ע פוסק ובפירוש ח"ל שזכרנו לר"ח הוא להסיק דר"א פוסק ור"ע מחייב וע"ל אומר הו' בני מימר להסיק. מאן דאמר תמן חייב כלומר בי"א מכלן לשם אוף הכא חייב כלומר בפירות ח"ל שנגבשו לר"ח ומאן דאמר תמן פטור בי"א מכלן לשם אוף הכא פטור נגבשו לר"ח. ודחי לא אפילו למאן דאמר תמן פטור הכא חייב כיון שזכרנו בתמידינו כ"ל כלומר דבפירות שזכרנו לר"ח הכל מודים שחייב וזהו כדעת ר"מ ריש פירקין. ואח"כ נרדף לנרוס הך רבנן דקיסרי עד שהיה דוד מניח פכרי א"י ומכשם פכרי ח"ל ולכן הסמיך לזה כתיב הוא הסיב וכו' דמסיק דחרתא אחר יותר ממה שבייש יהושע וכו' דזהו דומה למה שבייש דוד ס ר"א קודם שבייש כל א"י:

פרק ג הלכה א דף טו ע"א [י"ד ע"א] ויידא אמרה מי שאינו יכול לעשות עיסתו נטערה וכו'. עמ"ס ודוחק ועל"ל נראה דה"פ דאחרי

שדחה דברי ר' חגי שקבע הסור מפני שהוא מעריב לפיכך מן החלה שהרי עתיד להחזיר להעיסה ובע"כ יש עשה אחר מה שאסור לאכול ממה: קבע ור"א אין לוי ראייה על דין שאסור להיליף עיסה מחובת חלה וע"ל אמר ויידא אמרה כלומר דמאין לנו דין זה ומיבא מהמשה לעיל פ"ב מי שאינו יכול לעשות עיסתו נטערה ישנה קצין וזהו מפני שאינו יכול לעשותה נטערה הא אם יכול לעשותה נטערה לא ברא כלומר אסור לעשותה קנים הדא אמרה שאסור לעשות עיסתו קצין לפיכך מן החלה ומכאן למדנו דין זה:

שם עשה עיסה מן החטים ומן האורז וכו'. הפ"מ מניח ומן השעורים ולא ומן האורז דאורז פטור מן החלה ע"ס ותמיכה דל"כ מאי קמיבעיא ליה אלא וודאי דהנירסא ומן האורז וה"פ דהנה לקמן תנן העושה עיסה מן החטים ומן האורז אם יש בה עש דגן חייבת בחלה ולעיל בריש מביילגן אמרו הכעס מהסו דחטים נורדין את האורז ונעשין כחטים ולכן אפילו רובה אורז חייבת בחלה כמבואר שם וזהו ששאל אחר שהקדים דשאר כל הדברים אחת הולך אחר הטימוס וזה אורז בכלל ושאל בשם עיסה מן החטים ומן האורז והאורז הוא רוב ח"ל הולך אחר הטימוס מפני שהוא רוב לא דילמא כיון דחטים נורדין לאורז נעשעו כחטים נורדין אותן גם לענין זה ליך אחר הגבול כחטים אבל לפי הפ"מ דתנן ושוטרין מאי קמיבעיא ליה פ"ב שא"ל ח"ל היבז ושאלר דקא מיבעיא ליה במחנה למחנה הדוחק מבוחר חלה דל"א לנמנע ועוד וודאי חס"ס עדיפי מעשורין כמו לענין ברכת המזוזה שהחטים קודמים אבל בחטים ואורז שפיר הו' ספק ושאלר בספק: שם משתלגלל בחטים ותשמיטם בשעורין. זה נרדף לנרוס קודם ושאר כל דברים כמ"ס הפ"מ:

הלכה ד דף יז ע"ב [יב ע"א] והסיפו זה על שלו וזה על שלו פטורים וכו'. הרמב"ם העתיק דין זה בפ"ו מבכורים והר"ב ע"ג ע"ג על זה ככרוביא אינו

הלכה ד דף לא ע"ב [ב ע"א] ולא סבל הוא וכו'. לפי הפ"מ לא שייך כאן אלא הדלעיל קאי על המשנה הקודמת נפלוהא דב"ס וז"ל כשיעט שפת הביעור זהו לוי פירות כמבואר בפירושו ועל"ל נראה דלמשנה זו קאי אפי' דר"ג וקניא עיסור שא"י עתיד למוד יהן ליהושע וכו' ור"כ עדיין לא עיבר ר"ג מעשרותיו ועדיין סבל הוא וא"ל למה חייב בביעור והא' כתיב בערתי. הקדש מן הבית וקס"ד דקדש לא חיקרי רק כשיעור נעשרו המעשרות אלא בלא נחנם עדיין למה חורה לנער ולנשור כדבייש אבל סבל לא חיקרי קדש וא"י חייב בביעור ולזה אמר ר' הילא וזהו אומרת שהסבל קריי קדש וחייבת בביעור והיינו להפריש ממנו המעשרות וליתנם לבעליהם כמו שעשה ר"ג ואח"כ מביא ראייה ממה שכתב ר"ג דמאן זמן ביעורא חפיקון מעשרא וכו' אלא דזמן בביעור מחייב להיליף את המעשרות מן הסבל וקריין על הסבל בערתי הקדש מן הבית וכו':

דף לב ע"א [שם] בפירות מחובתין לקרקע וכו'. אינו מובן כלל דל"כ אינו חייב בביעור שהרי אפילו לא הביעור לעונת המעשרות פטורין מן הביעור כדלריש ר"ע נמשנהו וכו' במחוצר לקרקע ולכן נל"ל כוונה המרת בזה דכונה בש"ס שלנו ב"מ י"א: מסיק דהקנה להא אבנ קרקע ע"ג ולפ"ו יכול להקנותם אפילו על ידי קרקע אחרת אבל הירושלמי סובר שהקנה להם המקום שהפירות מונחים שם וקנו מתורת הלא וזהו שאומר בפירות מחובתין לקרקע כלומר שהפירות מונחים שם לא היו מונחים בכלל אלא על הקרקע ממש ולכן קנו הפירות דלם היו מונחים בכלל לא היו קוין הפירות שהכללם לא הקנה להם והוא כליו של מוכר ברשות לוקח ולא קנה כמו שמסיים הלא קופתו של ר"ג נחובה לזוך ביתו של ר' יהושע וכו' כלום עשה וכו' וכן הוא בב"ב פ"ה: דלכיון של מוכר ברשות לוקח לא קנה לוקח ע"ג:

מסכת חלה

פרק א הלכה א דף א ע"ב מהו. שיהו חייבים על קלי שלו וכו'. הפ"מ פי' ששאל על קלי של כל המינים ואינו אלא תימא דמאין לנו לומר כן ולכן נל"ל דרך על קלי של אורז שאל דלוי כיון דבנייה נגרת אחר חטים ונעשית כחטים ולכן אולי גם קלי שלו אסור שהרי קריין ביה ולחם וקלי וכו' כאלגו ע"ס החטים ולא משיב את חייבים על לחם שלו כלומר שלו לבדו בלי דיוק אל עין אחר זה אינו באור:

שם רבי ירמיה בני קומי ר"י עירב ארבעת קבין בפני עזמן וחיתמן וכו'. אין לזה שום הבנה לפי הפ"מ ונל"ל דה"פ והכל קאי על חטין ואורז דלפי מה שאמר מקודם דח"סה מינים ילפינן בחלה לחם לחם מפכה דבר הכא לדי חטין ואחרי דברים שאין לדי סרחון ולא לדי חיתמן ורק חטים ואורז כשגלוש ביחד נירדן החטין את האורז והחטין כחטים ולזה שאל ר' ירמיה מר' זעירא אם מקודם עירב ד' קבין חטים ואורז וחיתמן והס וודאי חייבין בחלה משמע גירסא וה"כ עשה ד' קבין אורז בפני עזמן ועירבן ע"ס הקודמים וכמובן לא תהמך אורז זה עד שיעברו איש וקבלו חיתמן מן הקודם אם חייבים השירים עתה בחלה מפני שעתידים להתמך או דל זמן עדיין לא נהממו פטורין מן החלה והשיב לו ר' זעירא הרי נשעת חובן לבא לדי מאה וחמץ כלומר הרי עתידים להיות חמץ וחייבין בחלה ולכן מדמי לב לנפולתא דר' יונה ור' יוסי לקמן דף ז' דלפניו דבכר שבחיים דר' יונה סבר כנראה שזהו וכו' כר' ירמיה ור' יוסי סבר כנראה שזהו וכו' כר' זעירא פ"ג מה שאמר ד' קבין י"ג דהכוונה אפילו קב אחד חטים ור' קבי אורז וה"כ י"כ ד' קבין אורז שהחטים א' משמנה שזהו כוונת כדרי אכילה פ"ס לר"ס דיות הוא חתי בינה ופרס הוא ד' ג'ים וזהו שאמר אחיה כר' הילא דלח נעשין דונא דגן אלא טעמא וטעמא הו' בכדי א"פ לשיבת הרמב"ם ברפ"ז שמאכ"א וכן הוא שיפת החטים בכ"מ:

שם דף ב ע"א מיסבר סבר רבי יהודה בן פוי שמנחת כעומר בזה מן הכוסמין וכו' לפי הפ"מ ק"ל מאי שייסיה ר"י בן פוי הא ר' ישמעאל בנו של ריב"ז אומר כן בזרייתא ולכן נל"ל דה"פ וארבעה במקשה על ר"י בן פוי דלח יעלה על דעתך דר' ישמעאל ס"ל שם חמשה מינים א"כ למה ליה ק"ו שהרי התורה אמרה רק שעורים אלא וודאי דנס ר' ישמעאל כוכר כרנן דל"ס אלא ג' מינים ושבלות שועל הו' מין שעורין וכוין דמין אחד הוא שפיר נרדף למעט דל"כ הרי הן שעורין שאמרה תורה והך ב"ס כרנבן ר' יוסי הוא דאמר לה דר' ישמעאל ס"ב כרנבן וכו' דר' ישמעאל נגרום יכול מביא מן שבלות שועל ושיפון דשיפיה הם מן שעורים ופאשר דהנירסא כוסמין א"ש ג"כ שהרי הכוסמין הו' גם מין שעורין שהרי מעטרף ע"ס הכל כמו שמבואר לקמן:

דף ב ע"ב [שם] מהו שילקין על הלחן דבר תורה וכו'. הרמב"ם וכל הסופקים לא כוכיו כל קוניה זו וגם החוט נמחוט ע"ל שביבאו זה הירושלמי כאן בשוק כאן בכלל לא הזכירו יותר פ"ג וגם ע"ס שהאלה תמוה דכיון דכולם חייבים בחלה למה לא ילקו על הלחן דבר תורה כשכבשפין זה ע"ס זה ואיזה עיין הוא לאיסורין ולכן נל"ל דכל העיין אינו להלכה אלא לר"ס דס"ג בפ"ג דערלה משנה י' דשני מינים משם אחד כלומר בני מינים מאיסור אחד אין מעטרפין ולדידה אומר כאן שאין לוקין וכו' כלומר וודאי חייבת בחלה מן התורה אלא לעיין האיסור אכילה של החלה לר או ללכול קודם הפרישת חלה אין לוקין על זה דהו' שני מינים משם אחד ולא קי"ל כר"ם ולכן השמיטה הרמב"ם והסופקים ופי' הרמב"ם בפ"ד ממאכ"א ובפ"ז ע"ס ונכנסת הר"ב ד' ע"ג:

שם ע"ג ע"ב ונעשו חטים עיסות ומתעבה וכו'. הפ"מ פי' שה"כ עירבן ולבד שאין הלשון משמע כן קשה דל"כ היינו קמייתא וכל הכסבר של הפ"מ אינו מובן ועל"ל דלא עירבן באחרונות אלא שאלו בנת אחת חתיכה מאחרונות וחתיכה מראשונות וזהו ששאל אם המעורבות שפיו הו' כמעורבות שבעיסה ואינו לוקה או ללא דמי ולוקה:

דף ג ע"ב [שם] דר דעמוך דבני דרבי חייא רבב וכו'. הפ"מ בגיה ופירושו נעמוס ועל"ל נראה ש"ג: להניח וה"פ שרז היה אומר דבזמן המקדש רק הקרבן מתיר ואמר על זה ר' זעירא דרב הוא בר דעתיה דבריה דר' חייא רבב דחוקיה הוא בנו של ר' חייא דרב סבר כותיה לר' כר' יוחנן ואין תאמר דנס לר' יוחנן אסור מן החורה עד אחר הקרבן הלא גם בר דעתיה דר' יוחנן הוא אלא וודאי דלר' יוחנן איסורו רק מדרבנן ואמת דהכי איתא במנחות ס"ח. דרב אמר דבזמן המקדש היה עומר מתיר ע"ג:

שם א"ר יוסי בר' בון מפני הרחוקים וכו'. וקשה דל"כ די עד חלות כמו שעשו הרחוקים בזמן המקדש ואולי מאוס בגלל מקדש לא שייך להלק בין קודם חלות לבין אחר חלות ובכרחה לאסור כל כוונת:

דף ד ע"א [שם] רבי יונה אמר קודם להבאה ר' יוסי אמר קודם לקי"ר וכו'. וכן הוא במנחה ע"ג חיה שאמר לפוס כן ר' יוסי חווי ביה ק"ר וכו' ה"פ דבזה אפי' ר' יוסי מודה דקאיירא ראויה לוינה ע"ן המניין ונרדף להמתין על קאיירא של הבאה ואח"כ נרדף לנרוס ר' יונה אמר קודם להבאה ור' יוסי קודם לקי"ר וזהו כמו אמר מר כמ"ס הפ"מ ואח"כ נרדף לנרוס. אמר ר' יוסי מילתא דכבשה מסייע לי כ"ל:

שם ע"ב [ג ע"א] אמר רבי יוסי מילתא דרבי אביי' מסייע לי וכו'. ונראה מה שכתבנו לעיל הפ"מ ועוד ראייה מביא ר' יוסי דקודם לקי"ר מדר' אביי' שאמר חיסהר בדהא מתחילא במקום וכו' אלא במקום שהנהו לעשות מלאכה צ"ל וכו' דלמ"ו

מיכר המים לירושלמי ערלה פרק ב ג

שנתערבה היא לא תהן כלל ואף יכול להתערב כמותה בין הפתוחות ופחותה בין פתוחות שישא שנתערב ומתוך ללא דווקא פחותה לטעם היא סמוכה אלף שהיא סמוכה כסתומת בעל הבית ולא כסתומת המנוי שסותם בחוק ולכן אין לתערבה אלף בעה"ב עם סתומות נחשבת כסתומה ואינה נמנית אלף אם נתערבה אלף הסמוי נחשבת כסתומה ומ"מ אי אפשר להכירה בין שארי הבית ופרוך והמני ונחמה דמשמע שהיתה פתוחה ממש ולכן סתומה לא היתה כסתומת בעה"ב אין דרך לסתומה עוד ומתוך שחור בעלה ונטלה כלומר לא כסתומה פעם אחרת אלף שחור בעלה ומלכא מהמנוי ואלו לא נחשבת היא כסתומה :

מסכת ביכורים

פרק א הלכה ב דף ב ע"א [א ע"ב] עד כדון בנימין שלח מתיאשו בעליה וכו' כ"ג :

שם נרמזה לא בנימין שתיאשו בעליה ממנו אבל בנימין שלח מתיאשו וכו' כ"ג : דף ב ע"ב [ב ע"א] ר' יוסי גסה ר' יוחנן לא זה תורם ולא זה תורם וכו' דר' יוחנן הולך לשיטתו כצ"ח פ' גז' ולא מתיאשו בעליה שיהיה אינם יכולין להקדיש זה לפי שאינו שלו זה לפי שאינו ברשותו ע"ג :

הלכה ג של להודיע שאין הבית עומד אלף על שני דברים הללו וכו' פ"ה הס"מ פ' על הביכורים ועל המעשרות ומ"מ אינו מוכן למה פליגי בני תרתי כמון ודבש כפני עמון ואולי י"ל דכוננת הבית עומד על כלל בית ישראל ושיקר קדושת ישראל הוא הכפרה ממאלכות אסורות וכל איסורי מאלכות הם כיהה ויו"כ שהוא יום המקדש בכל השנה שיעורו ככתובות שבו דבש של תמרים ולכן מיוחד ארץ כפני עמון על זית ודבש ולפ"ו פריך שיעור למה נכללו כלומר כיון שהעיקר הם רק שני הדברים זית ודבש למה נכללו כל שבעת המינים כפסוק אחד ולזה מתוך לענין דבריהם כולומר דכוננת י"כ ברכה ארוכה מעין שלש וחד אחד לשעורים כלומר שכל הפסוק מרמז לשיעורים כדלמדין ריש עירוני ולפי"ו הפ"מ קשה מאי פריך למה נכללו הם אימר מקודש מפני שכללן י"כ חיוב מעשרות וביכורים :

הלכה ד דף ג ע"א [שם ה"ב] בני קוני מוכן משה היא מהניחא וכו' פ"ה הפ"מ מאל דתמוה דמאי דוקא לאוקמה בני קוני לוקמה כדון שאנייה ה"כ נ"כ נר וכא נ"כ ישראל ואי מאוס דמשמע שהוא בעלמון נתגיר ח"כ מאי מתוך בני קוני ולכן נלפ"ו דעשות נבל ככאן ונחלפו הגירסאות ומקודש כריך נגרום הא דלקמן ר' זריקן אמר ר' זעירא בני כלים הוא מתכוין לא לאברהם וכו' וכו' אברהם וכו' אבותיהם היו כלים כשבע הקב"ה אלף לזכרים שאל לנכבות בתמים עלומר ומאי מהני אמו מישראל לענין ביכורים בשלמא כפיפא לענין תפלה שפיר אומר אלפי אבותינו כשאנו מישראל אבל לא לענין ביכורים ולזה מתרץ ר' יונה ור' יוסי בזה רב שמואל בר רב יוחנן בני קוני וכו' כלומר דבזה מהני אמו מישראל כתיב לזכרוננו לחת לנו ובני קוני נשלו חלק בדרך ואיך בזה על סופא דמחנה שיך כשאנו מישראל והכי תניא כשנחשפתא ריש ביכורים ר' יהודה אומר כל הגרים מביאין ולא קורין ובני קוני מביאין וקורין ר' חזקיה בשם ר"א לא אמר כן וכו' דהוא אומר שהגר אומר בפרשה לחינו מביא ולכן הולך לנשים וכו' אבל ר' שמואל ב"י הא אמר תיפטר וכו' בני קוני וכו' ובני קוני מביאין וקורין כלומר וא"כ יכולים לאוקמי קרא דאשר נתת לי ד' גרים ולא לנשים וכו' ואח"כ אומר אמר ר' יוסי קיימא ר' בנימין וכו' בני שבה בעבירה על בת ישראל היא מהניחא וזה לא קאי אקודש אביכורים אלף על סופא דמחנה לענין תפלה דתן ואם היתה אמו מישראל אומר אלפי אבותינו דזהו בני שבה בעבירה וכו' ר' יונה לא אמר כן כלומר ר' יונה אומר דר' בנימין לא אמר זה על משנתו אלף ע"פ מעשה דרבי שמע וכו' והקשה עליהם מהמחנה דדוקא כשאנו מישראל אומר אלפי אבותינו ולא כשהאנו מישראל ואלא כשהאנו מישראל וכו' פ"ה ד"ה למעוטי כמתקין ר"ת ע"ג בנין זה ותרצה שני הדעות הם בירושלמי הוה ע"ג הי"ב :

הלכה ז דף ו ע"א [ד ע"ב] למה בעליו הריסות וכו' עשות הוא וכ"ל למה בחבירת בני אבות היא מהניחא שברי כן אמר ר' חייא בשם ר' יוחנן :

פרק ב הלכה א דף ו ע"ב [ה ע"א] לא מהן עשירי שאין ב"ד של מעלה וכו' ל"ל דדריש מדכתיב ח"כ ורבהם עמל ואון והרי עד כ' שנה ליכא עמל ואון וממילא דכתיב חמשים ועל כן שנהיו שבה שנים שנה אף ורבהם עמל ואון והרי עד כ' שנה ועל כן חמשים ועל כן חמשים הללו כי י"ח חמשים ועופה כלומר שמתים לחמשים ולא יעשו עד שבעים :

דף ז ע"א [שם] כהנא שלל לר"ה נראה דכ"ל כהנא שלל לרב דכן משמע לקמן ובת"ש ע"ה פ"ה :

הלכה ד דף י ע"א [ז ע"א] לקסן כשביעית שנית לקסן משנית שנית כגסן משנית כשביעית לשמיעת לקסן כשביעית שנית לקסן כשביעית שמיעת לקסן :

פרק ג הלכה א שם ע"ב [שם ע"ב] ר' זעירא בני ביכורים יחור מהו שיתירו הנשו וכו' לפי"ו הפ"מ קשה דה"ל לומר מהו שיתירו קריאה על התלום ונס פירשו לר"ה ואינו לריבא ולע"ג נראה דכ"ל ביכורי ביכור מהו שיתירו חטו כלומר דבשנתה הן ראה תהלה שביכרה אשכול שביכר אם זהו דווקא מעט קודם שביכר או משעת הנטה יכול לקרות עם ובדמכ"ה כפי"ו מהמנה ככב כשהן פנין ובחבורו ככב שלא נתבטלו כל זכרון ופתיח ועל כן הוא דלולי גם משעת הנטה ולא אישששא ולכן פסק הרמב"ם לחומר דדוקא קודם שביעית :

הלכה ג דף יא ע"א [ח ע"א] עד היכן עד כדי שהיה יכול לפרוס מן המזבח כ"ל :

שם ע"ב [שם] על דעתיה דר"ה לא יקום כל עיקר. כלומר ה"ל ודאי דעמיה דר"ה אינו משמע זה דרשב"א דהך דרשב"א שאמר מניין לזון שלא יסרית פירשה ר' יעקב בשם ר"ה בעלמון דזהו ללא יחמי שיעתא דשבין ועבור קלמיהו בנין דיקומון אבל כשהסכס הולך לדרכו אין זה ככלל שלא יסרית ופעמא דר"ה אפשר לומר שלא יסרית כבודו ככבוד שמים ולכן די בפסע אחת ביום :

שם משווא רואיכו ועד שאז נכסה ממונו נראה דהסך כ"ל וכ"ל נכסה ממנו נשיא עומד מלפניו ואינו יושב עד שיושב מקומו מאי עממא וכו' כ"ל וכשן זה איתא בבלי קדושין ל"ג ע"ג :

שם ארון פניו כלפי העם וכו' . אינו מוכן מה עניינו לכאן ואולי יש לגרום זה קודם על מה שאמר ללא יחמי שיעתא דשבין ויסרית לעמוד לפסו ולזה אומר כרי אמו רואים כמה גדול כח כבוד היבור שהכניס פניהם כלפי העם ואחריהם אל הסיכל ולכן ק"ו שלא יסרית לעמוד מפניו :

שם ח"י הוא שקיימתי עמידת זקן תהלה. הפ"מ לא ב"הר זה ונראה ע"פ מה דליתא במדרש ריש פרשה וירא וירא לוי ד' והוא יושב פתח האהל בק"ל לעמוד אלף הקב"ה שב אחת סימן לכניך מה איתא יושב ובקניה עומדת אף בניך בשעה שיקבלו עליהם עול מלכות שמים בשעת ק"ס יתנו יושבים וכו' פ"ה :

הלכה ו דף יג ע"א [ט ע"ב] מותר לנאלות הבית של יין יכו' . בבבלי בבבלי ל"ה הגירסא על מים ע"ג :

שם אמר ר"ה הדא דתימר וכו' . ל"ל דה"פ דר"ה אמר אפילו אם שמעת מר"ה דבערלה שדעם אין בהם ממש אין זה אלף לחומר ולא לקולא ור"ה הולך לשיטתו מקודם שאמר שם ר"ה דים בהם ממש :

הלכה ב שם ע"ב מהלפא שיעתיה דרבי יעמאל תמן הוא אמר הוא הקמה היא הויה היא שיעתיה היא נשיאה וכו' כ"ל וע"מ :

דף ג ע"א נטעט נתוך שלו בראשית הרבים פסוק בשגול קרקע וכו' כ"ל ע"ג שמפרט דכן בשגול קרקע אר"ה קאי והקשה אדרבה אם קרקע נטלת למה כסיר ע"ג אלף ל' דלמין קאי וכן פ"ה הפ"מ ע"ג :

שם רבי יוחנן אמר אפי' ערבה וכו' . אינו מוכן במאי פליגי הא בין לר"ה בין לר"ל חייבת בערלה מן זמן שהרכבה וע"מ ועדיין מחוסר הבנה ושור מתיאשו הוא מוכן לו משעת נטיעתו למה לא אמר משעת הרכבתו ולכן נלפ"ו דמשעת נטיעתו פירוש משעת שיתחברו זה לזה דהיינו אחר זמן רב כמו שאמר לקמן שכן מתאחין כשביעית וזהו שאמר ר"ל אלף ערבה כעופש ברוך כלומר ומינין ל' שני ערלה מיד ור"ה אמר אפילו ערבה מוכן משעת שיתחברו ויתאחו זה לזה ולפ"ו שפיר פליגי לענין המשכה שני ערלה לר"ל מוכן מיד ולר"ה לאחר זמן :

הלכה ג שם ע"ב אמר ר' יונה מן הדא חר' ב' וכו' . ע"מ שסך בדרך למרמוק ותמיכה עליו דכ"פ כפוש דר' יונה אמר דמן הדא ידענא שחור בו הוקיה שברי ר' ינאי אמר דכשיש מחס של מיהון סימן הוא שיש להאלין ג' שנים וחוקיה שאל על זה אם כל כך נחצה שלים מחס והרי ככאן מסתפק הוא שמה עדיין הוא תלום לגמרי ואי ס"ד ללא חור בו משלחו אם פירות ממחס של מיהון היו כתלום אף ישאל אם כל שנה מתחבר שלי ממש והרי מסתפק הוא שמה הוא עדיין תלום לגמרי אלף ודאי שחור בו ומזוור ור"ה הוא ולכן שואל אם יתחבר שלים בכל שנה ועוד הוסיף ר' יונה לומר דממילתיה חור בו מפני שדקדק מדבריו של ר' ינאי שאמר מכיון שיש בו כחמס דבר בני הוא שיש לו ג' שנים אלמא דמחס של מיהון הוא סתם שיעורו שיהיה רבות וא"כ איך אפשר לחשובו לפחות מכאן כתלום וכו' ודאי כוב מחובר ואח"כ נחמק יותר ויותר :

דף ד ע"ב שאין גידולי איסור מעלין לא האיסור וכו' . עשות הוא וכ"ל שאין גידולי היתר מעלין אה האיסור וכן לקמן הכא אהן אמרין שאין גידולי איסור וכו' נפל עשות זה ונס ע"ג גידולי היתר :

הלכה ד דף ה ע"ב אף בקרקע מעלה ודאי קרקע אינו מעלה כ"ל וכן מוכח ממה שאמר בעילה אין לה עלייה קרקע יש לה עלייה ותמיכה על פ"ה הפ"מ ע"ג :

שם תני אף יתבין וילקוט וכו' . חסר כ"ל וכו' . תני אף פותח הוא בתולה ומתיר מתבין דר' יוסי וכו' אמר אף יתבין וילקוט וכו' כ"ל וכן הוא לעיל בתרומה פ"ה ה"ב ע"ג :

הלכה ה שם א"ר זעירא לרבי פדת כמה דתימר תמן הלכה כר' יבועה הכא אמר הלכה כר"ה אמר ר' יונה דמי הוא לכל רבייה קפח בשל ע"ג שרפו חילין אינו בשל על בני שרפו חילין כהמה וכו' כ"ל וכן הוא לעיל כשביעית פ"ה סוף ה"ל ב"י דף ו ע"א ר' יוסי אומר אין עשתי יחור וכו' . עשות הוא וכ"ל אין עשתי אנו וכו' :

פרק ב הלכה א דף ח ע"ב [ו ע"ב] והתנין תרומת מעשר של דמאי וכו' הר"ה בפ"ו כשאר בקיאי ולפע"ד נראה לפי מה שהקשה י"כ לומר דבירושלמי ככאן ר' יוחנן מליני שממי הארץ נחשדו על חלה והביאו חילין ע"ס דמאי כמו דהנין תרומת מעשר של דמאי (ומתוך) לא יחמי חלה דמאי כלומר לא שנינו מעולם חלה דמאי כי לא נחשדו עמי הארץ על זה ועל זה פליגי ר' חנינא בשם שמואל ואומר דמאי כריך חלה וממילא מחלוקת אם כריך ליסול דמאי וכו' ואח"כ מביא דר' יוחנן שאל שאלה זו אם יש חלה בדמאי מן גמליאל וזהו והשיב לו דלא גזרו מפני שהכל משריטין חלה בבתיהם וכו' יוסי בר' זון חלק על זה וזהו בלוקת מן הנחתום כפי"ו הפ"מ :

דף י ע"ב [ו ע"ב] ערלה שיהא מותרת לזרים אל כל שכן . אינו מוכן כלל אף ערלה מותרת לזרים ונראה דפנוי קאי דתרומה כשירצה לאכלה לא נתיחו שהיא קדש אבל פלגה כשירצה לאכול אין מוחין בידו דלא לפסוה על הערלה :

הלכה ג דף יג ע"א [ז ע"א] גרים של תרומה שכלו עם עשתי של חילין וכו' . הפ"מ פ'י שלא נחשבו עדיין ודבר תימא הוא דא"כ מ"מ דרבי אלף ודאי כשהנשלו ולכן ס"ל לרבי דריך אה"כ פדסיס כנגד כולם דהתיבה נעשה בנייה והאסרו כל בעדשין הקודמין וכו' יעמאל בר' יוסי כ"ל דלא אמרין ה"כ ולכן א"ל רב ננד כקודם כלומר כנגד הבריות של תרומה ומאחרי כהן תמים דעיס להראב"ד ז"ל שפי' כן ע"ג :

הלכה ו דף טו ע"א [יוד ע"ב] ושל נחתומים בכריכים לאחר ג' תורים ושל נחתומים בכפרים לאחר ג' ימים וכו' כ"ל וכן כניס הפ"מ בע"ה פ"ה הלכה י"א ע"ג :

שם [יא ע"א] אמר רבי מנא קומי רבי יסא היך מה דתימר וכו' . נלפ"ו דה"פ דגם ר' מנא שאל מר' יסא השאלה הקודמת היך מה דתימר חמון הלכה כר"ה וכו' הלכה כר"ה כלומר אם כונו דלמדין לענין חמון של כותים הלכה כר"ה אם גם במשנתו לענין זה וזה גורם הלכה כר"ה ואלף ולכל דבר בתמים ללא כהמירו רק בחמון של כותים מעטם שאמר מקודם והפ"מ צ"ח ע"ג לא פ"ה כן ע"ג :

הלכה ז דף טז ע"א [שם ע"ב] א"ר יונה לא אמר אלף קדשים קלים וכו' . לפי הפ"מ כך ברייתא אינה לפי דין המשנה שהיא אסור לזרים ומותר לכהנים והוא תימא דא"כ כשיהא הכרייתא נכנסת ואי משים ללמדיו דאין לוקין עליהן משום זרות לפי זריקה איך אינו עניין לכאן ולכן נלפ"ו דודאי פירושה דברייתא כמו המשנה דהיגול או נהר שנתבטלו עם קדשים קלים ולא נתנו טעם דאסור לזרים ומותר לכהנים וע"ג דלענין קדשים קלים שוין הן מ"מ לענין פיגול וזאת הנין שוין בקדשי קדשים לכהנים היתה שעת הכושר כמו שפי' הרמב"ם בעלמון נחלקו ר' יונה ור' יבועה אלף לענין מלקות דמר מתייק הכי ומר מתייק הכי ולקמן ב"ה סבר פ"ה הפ"מ בעלמון כן ע"ג :

פרק ג הלכה ג דף יז ע"א [י"ג ע"ב] רבי מתיאמר לית כן וכו' . דברי הפ"מ תמוהים ולע"ג נראה דה"פ דמביא רביא מברייתא שנשנית בערלה והוצא בפסחים כ"ו : דיין ויזן ומשמע דרך יזון אלף הנחלים מזהרים דה"ל ר"ה לפרש דהרי ר' חנינא לית כן כלומר דאין כאן נחלים מקליפות וכו' מנא אמר אית כן נחלים משום דמירא כשהביא ע"ס לחיה ונגזו בקליפי ערלה ומעליה יש נחלים ודייק כן מסיפא דמשנתיה דהגור והא משנה יסירה היא דמתבטלי משעתיה לה דמה לי תבטיל ומה לי פת אלף דקמ"ל דלפילו מירב ע"ס בהקליפין אסור הפת ללא הוי זה וזה גורם משום דהקליפות נלקין מקודם כה"פ הרמב"ם בפ"ו מס'ל מאכ"ה ס' כ"ד ובכ"מ ע"ס תמה עליו וחסד שמקורו מפסחים כ"ו . וכמו שנתבאר דין זה ביו"ד ס' קמ"ב סעי' ז' לענין עכו"ס ונדחקו הכ"מ והס"י ע"ס ובחמט מקורו הוא מירושלמי זה . ועד שזה שאמר גידולי ערלה שניממו וכו' הוי פשות הדפוס וכ"ל נחלי ערלה שעיממו וכו' :

הלכה ה דף יט ע"ב [יד ע"א] היאך אפשר לפתוחה אלף הסמומות וכו' . פ"ה הפ"מ דחוק מאל ולזה זה אינו מוכן הקושיא והרמי והסתמה ולכן נלפ"ו דהכי פריך היאך אפשר לפתוחה אלף סמומות כלומר הלא נמשכה חשיב חבית פתוחה שנתערבה ויכול להיות שנתערבה בין הסמומות או בין הפתוחות ונס היא נפתחה אבל חבית פתוחה

מיכל המים

הנהגות וביאורים על ירושלמי

מסכת שבת פרק א ו

גללה כל זכרו וזכה אומר מחיירו את שם ואין את מחיירו מוחך לומר כשגלו מהמנוח ולא החכו מותר להחירו לתנוח כיון שכבר גללה אבל אם החכו אכור להחירו והטעם תפירש ר' שמואל בשם ר"א מפני פסולו ועדיין אינו מוכן איזה פסול וזה מפרש ר' יוחנן ויאות כלומר שפסע סובב הוא וכיפי לאכול אין אתה יכול וכו' ללנותו אין אתה יכול וכו' וה"פ אלו ידעו בלחם שכבר גללה כל זכרו היה מותר בכל ענין אבל חישיבין שמה עדיין כל זכרו לא גללה וכפי דלמנין שבת ליכא איסור כיון שגללה כמאכל בן דרוסאי ויזר מ"מ לאכול כן אכור משום נא. וכן להחירו מוחך אכור שלא יהא פלוס בשבת כיון שחזרו וחזרו לתנוח מוחך לא כמו שהיה שלם בתחלה מיחוי פלוס בשבת ולכן אכור להחירו מוחך ואי קאיא התינוח כשיש עדיין ספק אם גללה כל זכרו אם לא אבל כשידענו ברור לפי משך זמן לתינוח שכבר גללה כל זכרו למה אכור ועל זה מתיר דבבבא לאכור מוחך בכל ענין דמתוך שחזר אומר שהוא מותר (בגללה כל זכרו) אף הוא אינו פלוס אולם אוחז כל זכרו מבעוד יום שיאמר לפי האומדן נא כבר גללה ובאמת אינו כן אבל מתוך שאתה אומר לו שהוא אכור וכו' לומר דכעת שיראה לנתחו בלחם לא יעלו אלא"כ יראה לאכול שגיט זמן אכילתו וחוץ שאומר אף הוא פלוס כל זכרו מבעוד יום. כלומר ולא יסלנו מהמנוח כמ"ש:

פרק ב הלכה א דף ע"א [ח ע"ב] רב אחא בשם רב חסדא זאה אומר את שמואל להצית את האור במדורת קדשים. הלשון תמוה וכו' דה"פ דזה שאומר והא תנין אין מדליקין בשמן שריפה ביו"ט קושיא היא דמיה מדליק דינו והקושיא כן הוא ובה תנין אין מדליקין בשמן שריפה ביו"ט ומנחה יתירה היא דכיון דתמן מקודש לענין שבת ולא בשמן שריפה והטעם מפני שאין שורפין קדשים בשבת א"כ ממילא ה"פ ביו"ט דשיקר לומר דבוקר שני ביו"ט הוא אלא ודאי דהא דתמן ולא בשמן שריפה מפני יו"ט שאל להיות בע"פ. כלומר דמירא ביו"ט שאל להיות ערב שבת והכי מוקף לה ר"ח בבבלי כ"ג: אמנם עדיין קשה תדתי למה לי אלא ודאי להשמיענו דבע"פ דשלמא מותר להצית והיא דולקת והולכת בשבת והוה זאת אומרת כלומר דמכילת סדויים ידענו דין זה ובבבלי שם מפרש מה פסע קאמר ע"פ והירושלמי לא ס"ל כן אלא דאתא להשמיענו דין זה:

הלכה ה דף יח ע"א [י ע"א] מה בין המגיל ממה שכתב וכו'. נלמד דלאו על המטעם דכחם על סגן קאי דהא פירוש שמכבה את הכר אלא זהו שאלה אם מותר ליטול קצת שמן מן הכר בשעה שגור דולק ויזרז נראה דקאי אצרייהא שהובא בבבא כ"ג. דהמחפיק מן הכר חייב מזהם מזהם אלוה מקשה מה בין וכו': שם מה היה לך לזרז בגופה כל פתילה וכו'. כלומר בשלמא בעלים שייך שמרצה לעשות פתילה אבל בפתילה מה שייך פסח מה לזרז הפתילה לשהם ומתוך כדי שדלק יפה: שם [שם ע"ב] מהני פליגא על ר' יוחנן וכו'. הכר כלאו וכו' אפילו ה"ל לאפר אמר ר' יוחנן וכו' ויהא כריז לרד והוא שיהא כריז לאפר מתנין פליגא על ר' יוחנן וכו' כ"ל גמ"ס במ"ס הש"ס וכן הוא בירושלמי פסחים פ"ו הל' א': שם מאחר שלא לזרז היה מתחייב בנפשו וכו'. הק"ט הניח ע"פ וא"ל זהו ה"פ מאחר שאתה אומר שגם שלא לזרז מתחייב בנפשו ולכן שונג חייב שחלה ולפיכך גם לענין תשלומין אפילו שלא לזרז ואפילו בשונג פסור מתשלומין מקרא למכה בהמה וכאן הוי בירושלמי כמו לך:

דף יח ע"ב [שם] תני בשם ר' לעזר הנה לחייב על כל אחת ואחת כ"ל: שם דמר ר' אבא בשם רבי יוחנן לית כלא חייב שמים וכו'. נלמד דקושיא היא דהאמר ר' אבא בשם ר"י לית כלא חייב שמים בטרך דחותה גחלים מתחת הקדירה א"ל משלין עליו וכו' והטעם משום דלא נחמין כלל לא להבער ולא לזיבו וכן אמר ר"י בכריכות ג'. שלא נתגלה טעם של הלכה זו ע"פ. ותיקן ר' יוחנן תמן במוהה מחמת הקדירה אינו רוצה לא שיבערו ולא שיכבו ולכן לית כלא חייב גמור מפני שלא כיון למלאכה ברם הכא רוצה הוא שיבערו ואינו רוצה שיכבו כ"ל ולכן חייב על הבער:

הלכה ו דף יט ע"ב [יא ע"א] ולא שמע לא לדין ולא לדין ואילו בימא. במדבר ברבאשית פרשה ו' מסיים דכן הוות ליה ומנע בים ע"פ:

פרק ג הלכה ד דף כד ע"ב [יד ע"ב] אתא רבי בא בר כהנא וכו'. ולפ"ו בשאר דברי ר' יוחנן תמוה ואלו כוונתו לומר להורג הכוס אפילו בשבת שיחמו מותר להאיסור כוס רק בנשים כדמוכחא רישא ולשון לא שנו לכו דוקא:

שם אחיז דרב כר"ס כן פלוגא וכו'. דברי הק"ט תמוהים ונראה דקאי חרב ור' יוחנן דלניי באשכחו קודם משנה זו וגם זה דוחק וכו':
הלכה ז דף כו ע"ב [טו ע"ב] ותני עלה עלו מאליהן אכור למטנן. איני הקושיא היא משום דהא כל אינו מיוחד לאפרוחין ולדיך דבמיוחד תלוי למה אכור: **דף כז ע"א [טז ע"ב]** מה חמית מימר כ"י יודה וכו'. אין שום סבבה להו ובייבש רב ונראה לע"ד דכ"ל מה חמית מימר כ"י יודה וכו' אין קיימין מאן אית ליה כל המיוחד לאיסור אכור לא ר' מאיר הוי אס התכה עליו מותר ר"מ כ"ל וה"פ מה חמית מימר כ"י יודה וכו' כלומר אינה שייכות יש להך דין דתנאי לה"ל יסודה וא"ו שייכות יש תנאי למימאם ויחד יש להלות זה דבר"מ דהא מאן אית ליה כל המיוחד לאיסור אכור ר"מ ולפ"ו כשהתנס כרי אינו מיוחד לאיסור הוי כן דהנאי התיא כר"מ ואח"כ לרין לגרום כך דני המונח אחרי הדלת והוא ענין בפני עמנו עד ער ועונה ואח"כ לרין לגרום הכל כוס וקערה ושפית וכו' והוה כרייתא ומוכח בבבלי מ"ד. וסמ מפרש דלך עודה כ"ש מאוס דלין דעתו עליהם שיכבו והירושלמי מפרש טעם אחר משום גיירה באס אומר את שהוא מותר וכו':

הלכה ח שם ע"ב [כז ע"ב] והכא את אמר אין נוטמין כלי החת הנה לקבל בו את השמן כ"ל:

פרק ו הלכה א דף לג ע"ב [יט ע"ב] חני מעלמין את הסופר להשקות בו את התינוק וכו'. אינו מוכן כלל איזה ענין הוא לתכשיטין והפ"ס פ' למראכ הוא תכשיט ותימא לומר כן וגם מה שאכרו לזאת ביו"ט תכשיטין אינו מוכן כלל אלא יש איסור הולאה ביו"ט והפ"ס כתב דגורו יו"ט אלו שבת והלכריים תמשיכים ולא מבר זה בשום מקום ולע"ד דהנה הירוש' מי בזה איתא ג"ב בספ"ק דבייבא אמנשה דמשלחין בליים בין תפורין בין שאינן תפורין ועל זה מני ר' חלפתא דתכשיטין בבב"ל כלומר שאינן תפורין ובייבא שיעדין לא נמרה מלאכתן שיתבל האפה להקטקט בן כשו מרגילות שלא נמתחו עדיין בחושין או אכניה טובות שלא נשכחו עדיין בכסף או זבב ולכן אכור לשלחן ביו"ט דשלמא בליים שאינן תפורין חיי לכשויו בכו. כדאמרין בבבלי שם אכל

פרק א הלכה א דף א ע"א לא אחינן מיחיה אלא כסוד שהוא כנגד ינוב. דע דרש"י ז"ל פ' פנים לבע"ב העומד בפניה ומכחך לעני העומד בחוץ וזרזים שנוטות פירש"י בפנים היינו הנכנסות ומכחך היינו הולאות והתוכ' הכנימו לפרושו שכתבן ובפסוקי דלתי לירי חיוב חשאת פירש"י דזכו עקרות וריב"ל מפרש זה שפוטע ידו ומכניסה או מושיאה והניאו החוס' בדף ג' ד"ה פסוקי ראייה לפי ריב"ל מזה הירושלמי ע"פ. ואמרו דביאורינו על פסר היצר לר"ת ז"ל פ' ק"ס דארנו על פי דבריו שם לפרש המשנה באופן אחר והיינו שחיס הולאה והכנסה לחיוב סגן ארבע הולאה והכנסה לפסור בפנים מה שיעקר המלאכה נעשית בפנים ברה"י ובחוץ היינו מה שיעקר המלאכה נעשית בחוץ ברה"י ובבב"ל דפסע העני דרישא שיעקר המלאכה נעשית בפנים ואפילו כך דגמל ממנה והולאה הפשיטות יד והעקירה נעשית בפנים ובפסע בבב"ל דרישא ודסיפא שיעקר המלאכה נעשית בחוץ וכמו לפי ריב"ל דהפשיטות יד הוא שיעקר והתלך השגן לשיקר גם בחיובי כמו ללפרושו של הריב"ל חשבה ה"פ לשיקר בפסוקי דלתי לירי חיוב חשאת. ולפ"ו א"פ הירושלמי בפשיטות לא אחינן מיחיה אלא פסור שהוא כנגד חיוב כלומר שחיס הן פסע העני דרישא שגן ארבע פסע העני דסיפא וכן בבב"ל ואי קאיא כיון דבבב"ל דפסיה איכא הולאה והכנסה בין לחיוב בין לפסור למה לי הנהו דבחוץ דנלמא עובא קמ"ל דהנה אבין בבב"ל שם ג': אמר פשיטא לי ידו על אדמ אית לא כרה"ר ולא כרה"י ולפירש"י קמ"ל אבין דלין הוד בפילה למקום שהניף עומד שם ופ"ו בעל המאור קמ"ל אבין דלין הוד בפילה לגמרי לרשות סהיד פשוטה שם ולפ"ו ר"ת שם תרייהו קמ"ל ע"פ ואבין דלין לכולנו ממתנתין לרש"י דייק לה מפסוקי ולהמאור מחיובה ע"פ. ולפ"ו אבין דלין לכולנו בני דלי הוד תני בחיובה רק בבב"ל דפסע העני הייתי אומר דבפסע בבב"ל את ידו לחוץ אף אם לא נתן לידו של עני הייב משום דהוד בפילה לגמרי לרה"י והוד כמו שמומל כל הנוף שם כמ"ס המאור ולי הוד הני בבב"ל דפסע בבב"ל הייתי אומר דבפסע העני ידו לפנים אף אם לא נתן ליד בפ"ב חייב משום דהוד בפילה לגמרי לרה"י וכן בבב"ל דפסור לא הוד ידעין דהא מלידך כלפירש"י. דלי הוד תני בבב"ל דפסע העני הייתי אומר דבפסע בבב"ל את ידו לחוץ ופסל העני מחובה חייב העני משום דהוד בפילה לגמרי לרה"י למקום שהניף עומד שם והוד כנסל מרה"י והולאה לרה"י ואי הוד תני בבב"ל דפסע בבב"ל אומר דבפסע העני את ידו לפנים ופסל בבב"ל מחובה חייב בבב"ל משום דהוד בפילה לגמרי לרה"י למקום שהניף עומד שם והוד כנסל מרה"י לרה"י ואע"פ דבשפוטות אין הפי' שחיס שגן ארבע כמו בכאן הלא לכל הפירושים כן הוא וזה שפירש בשפוטות שם שחיס דפני ודעשיך עיקר הכוונה ר"ה ורה"י ולפ"ו א"פ מה שקדקו החוס' לפרש"י ולפ"ו ריב"ל אינה הולאה המשנה כפסד שחיס שגן ארבע ע"פ ולפירושינו הולכת על הסדר. כנלמד לפרש:

דף ב ע"א [שם ע"ב] אמר ר' אילא על סוף דבר. שני פתחים וכו'. עק"ע ופ"מ ופירושם דהוק ונלמד ר"ה א"ל אמר דאפילו פתוחין פתוחין לפלגיא אחת כוס כשני רשויות ופסור והירושלמי מקשה על זה והכי מקשה אף ר' יוחנן מודה וכו' כלומר כיון דר' יוחנן מדמי רשויות להעלמות לפסור שני חלוי זהים בשתי רשויות כמו בשתי העלמות וא"כ בהכרח דגם לחיוב הוד שני רשויות כשני העלמות ולפ"ו אס הויא קיאת רשויות זה וכינת רשות אחר כהעלם החד הייב שחיס דהוד כשני העלמות וזה בוודאי אין קשרא כלל ואלו נגמר כן א"ל לר' יוחנן פרס מנמי לא כלומר כמו באכילה פרס אין שני חלוי רשויות להעלמות אלא לענין אכילה פרס מנמי לא כלומר כמו באכילה פרס אין שני חלוי יתים מטרפין זה לזה אלא כשאכין בשיעור אכילה הוי פרס ומ"מ באכול שני זתים בשני פרסים כהעלם אחד אינו חייב אלא אחת ולא אמרינן דכל פרס כוס כהעלם בפני עמנו וכו"ל דרשויות כן ורבנן דקשרין מדמה לה לארבע דג"כ הוא כפרסים וזה שאמר אף ר' יוסף מודה וכו' ה"פ דע"ב אף ר' יוסף מודה דהוא מדמה רשויות להעלמות לחיוב וחומר ומפרש דכמו דמדמה לפסור כמו כן מדמה לחיוב ולפ"ו אס הויא כנרונות בפחה זה וכנרונות בפחה זה כהעלם אחד שמה אינו חייב שחיס לפי סברה זו דרשויות דומות להעלמות והרי זה כשתי העלמות וחייב שחיס ולא מיניו דבר תמוה כוס ולמה לא השמיטנו ר' יוחנן חידוש זה ומתוך כמו שכתבנו:

דף ג ע"א [ב ע"א] בנין מדמייתא לתלפין והוא עבד כן. עק"ע ופ"מ ולע"ד נראה דהא דמפני שמקודש אמר דשנת קילא מהלביש לענין דבגלגים אס אכל חני ית והקושיא ומה ואלו חייב ולא כן בשבת דאס הולאה חני נרונות והכנימו וחור והולאו דפסור ור' יוחנן מוסיף דלפעמים אף נרונות פסור כשנשדף חני הראלא ומשמע דהוה רבחה יותר מהדין הקודם ולזה אומר הירושלמי דאדרבה דבזה הוי ממש דומיא דתלביש סברי גם בתלביש אלו הוי אפ"ר לזייר שהחני ית הקודם נשרף או נתעכל היה ג"כ פסור אלא שאין זה באפשרי כמובן וכו"ל אין בזה רבותא נגד דין הראלא וחוץ שמקשה בנין מדמייתא וכו' כלומר אדרבה זה הדין הוא בנין המיוון לתלביש דהדין כן ולא כן דלין הקודם ונדחו דברי ר' יוסף:

דף ג ע"ב [שם] על תפוחין דבן עזאי אין אדם מתחייב בדי' אמות לעולם וכו'. דע דבחוסי' ה"ל בדי' בשלמא הביאו חירון מירושלמי דמשכחת לה בקופין ע"פ ולפנינו לא נמלא זה בירושלמי:

דף ד ע"ב [שם ע"ב] רבי הספא בשם אבי קיס נעוץ וכו' המשתמש וכו' חייב לקמן ולכן נה' אמר ר"ה בעמנו דמותר לכאן ולכאן דמקיס פסור הוא ע"פ ולכן נה' כלאו יש להביא כן וכו"ל הפ"מ ע"פ:

הלכה ב דף יג ע"ב [ח ע"א] הני תנין שחיסה ילא וללו את פסחיהם ואת אחרת הכין וכו' לפי המפרשים הענין מביא איזה דמיון הוא בשם שחיסה לנו ולא בשבת עממה אלא כאלו הא משלחין בע"פ עם שחיסה ולכן נלמד דלין הקושיא על הגלוייה שרק בחשיכה ללו את פסחיהן אלא הקושיא הוא על ילא כלומר שישבו שם בבמה"ק על הערב ולמה לא הלכו לביתם מפני שהיו צריכים לטמלל עממה את הפסח ונכי שירושלמי לא הו' רה"ר ומותר לטמלל בכל העיר כדמוכח כ"מ מ"מ הפסח הוא מוקפה מפני שניסו אינו ראוי לאכילה וגם הוא אכור באכילה והמוקפה הוי רק איסור דרבנן וחוץ מהמקשה דבכאן הני משלחין את הפסח כהמור עם שחיסה והרי מקודש תן אין לזנין בשם וכו' אלא כדי שילוו מבעוד יום מטעם שמה יתהם גתלים אלמא דמקדש לנבי הפסח החירו איסור דרבנן וכו"ל למה ישבו עד הערב ומתוך אמר ר"י חנורות זריזין הן וכן הוא בש"ס דלין על משנה זו כלומר לעולם לא החירו איסור דרבנן וכלן ליכא חשש חיובי בגתלים משום דבני הגובה עריין כס. וזה שאמר פסח מחיירו את שם לא קאי אקודש כפי המפרשים אלא הוא עריין בפ"פ וה"פ דודלתי דלין המנהג כששילבוהו עם שחיסה פשיטא שאסור להעלותו בשבת על שידע שילא כמאכל בן דרוסאי דאל"כ הרי אכור להחירו בשבת אלא דקא מירא בפסח שאלו מבעוד יום נשדד היום גדול ורזנו לראות משחשיכה אס

מזכר המים לירושלמי שבת פרק ז

כלל ורק דרש דאחא ובהה ים גירושלמי ופרקי לה לקמן ותייר שדורשו לגדול שגבא וכו' אבל בכאן דנתיבא דלפולס של ר"א ור"ע הוי דק מנהג וי"פ ר' זירא וכו' ר' אילא וכו' דנזון שבת ושנת מלאכות שאלו ר"ע ור"א דק תנין מלאכות הרבה לא על שבועות בוא עתהויד כלומר דלכן אמר לו מלאכות הרבה אם חייב על כל מלאכה ומלאכה אבל לא על השבועות הוא דחייב דנבחות חין מתחלקות במבואר לקמן וכמ"ס וזה שאלו שבועות הרבה אין הכונה לחייבו על כל שבת ושבת אלא לסיפך דלוי אפילו שבועות הרבה ומלאכות הרבה אינו חייב אלא אחת דוכו עיקר השאלה ור"א השיב לו דחייב על כל מלאכה ומלאכה אבל לא על כל שבת כפ"ט, ור"א בזה ר' חסדא אמר דשנת שבת וזון מלאכות כל מלאכה ומלאכה ולא על שבועות, ואומר גדא תנין שבועות הרבה לא על המלאכה הוא מתחייב בהמה כלומר דלכן שאלו מלאכות הרבה שבועות הרבה להורות דכין שיהיה הגנה במלאכות וזין שיהיה הגנה בשבועות דלפיו שבועות הרבה אין החיוב על המלאכה נתיבא וזאת שאל ר"י ור' אילא אם הודע לו ר"ע ופשיט מדמאול שאמר דמכא דכלל גדיל אריא כר"א ולא כר"ע וסב מביאר דשנת מלאכות וזון שבת חייב על כל אחת ואחת מן המלאכות הרי דר"ע לא הודע לו וסבר דלכו חייב אלא אחת, ואח"כ שאלו על ר"א אם הודע לו ר"ע דשנת שבת וזון מלאכות חייב על כל אחת ואחת מן המלאכות אם לא וזהו לא היה יכול למיפס מדמאול שהרי דין זה ליתא בשמנה ואדברא גראה שם דחייב רק על כל שבת ושבת ולא על כל מלאכה ומלאכה ולכן פשט ייה מברייתא דת"כ דשם מבאר דנזון שבת ושנת מלאכות חייב על כל מלאכה ומלאכה ומדלא תמי נשנת שבת וזון מלאכות חייב על כל מלאכה ומלאכה ש"מ דלא הודע לו דלא הודע לו, סיה לו להקשות מברייתא זו כדי שריא יתיר לו ומלא חס לסיבוי ש"מ שלא הודע לו, ואח"כ מבאר גירושלמי דבאחא לא כלני כלל ר"י ור' אילא על רבא בשם ר"א דבש"כ לחיוביהו זריך לומר שאלו על כל האופנים דל"כ, יקצי ליה מהאופן השני כמו שמבאר והלך ומסקי דלחריוייהו היא הדא היא הדא וכמ"ס, ואח"כ פריך על ר"א דשנת שבת וזון מלאכות שאלו וקשה ולא משום שנת שבת אחת תיפסו כלומר דאין אפסר לחייב בכפ"ג על כל מלאכה ומלאכה הא החיוב הוא על השנה וזכרתי אחת זריך לתפסו משום שנת שבת ולא יתחייב אלא אחת ונבאר בקושיא ונדיבור הבא יתבאר בזה כפ"ט:

דף מב ע"א [בה ע"א] רבי חזקיה בשם רבי בא שתי שאלו וכו', ר' חזקיה מחלק בין שנת שבת לבין שנת מלאכות אבל נ"כ לא כש"ס דילן דהנה שנת מלאכות סיבר כש"ס דילן דחייב על כל מלאכה ומלאכה אבל בשנת שבת דש"ס דילן מחייב על כל שבת ושבת חזקיה לא ס"י כן דשבתא אינן מתחלקות ואינו חייב אלא אחת על כל השבועות כמו שאומר לקמן אפסר לומר דשבועות מתחלקות בתמייה ולכן שאלו ר"ע לר"א מלאכות הרבה לענין שנת מלאכות ושבועות הרבה לענין שנת שבת ולרבייתא קאמר שבועות הרבה דלפילו שבועות הרבה אינו חייב אלא אחת על כל השבועות ורק דשאלו לענין חיוב התולדות מעין מלאכה אחת אם חייב על כל מלאכה ומלאכה, ור' יעקב מפרש כן השאלה של ר"ע שאלו העושה מלאכות הרבה וכו' חייב אחת על כולה או חייב על כל אחת ואחת וה"פ מלאכות הרבה הכוונה שנת ושנת מלאכות ושבועות הרבה הכוונה על מעין מלאכה אחת והדא היא שנת ושנת מלאכות, וזה שאומר אח"כ והא ר' זירא הוה כמו בש"ס דילן נשא וחזר דלפיל:

שם אח נותן שנת שבת על זון מלאכות לחייב על כל אחת ואחת וכו', ומה ראיא ברורה למש שכתבנו לעיל דנש בשנת שבת וזון מלאכות חייב על כל אחת ואחת: **דף כג ע"א [שם]** מה בין מיד שבת ושנת מלאכות מה בין שנת שבת וזון מלאכות וכו' וכו' ר' חזקיה דמחלק בין שנת שבת לשנת מלאכות דשנת שבת מלאכות חייב על כל אחת ואחת ובשנת שבת אינו חייב אלא אחת ומה נ"כ ראיא ברורה למש שבארנו לעיל דגירושלמי אינו מחייב על כל שבת ושבת שלא כדברי המפרשים והירושלמי מחלק בזה על הש"ס שלנו, והפ"ג דממה שאומר אח"כ יחיה שבת שבאו לה ימי החול נתיבא משמע לכאורה ששבועות מתחלקות וגם מה שהבאנו לעיל ראיא ממה שאמר מקודם אפסר לומר שבועות מתחלקות שבתות מאטרופת הרי ר"ע ד"ה יחיה שאפסר לומר שבתות מתחלקות כמו שפירו במשנה דכלל גדול שחייב על כל שבת ושבת אבל אין אפסר לומר דשבועות מאטרופת בתמייה מ"מ סוף סוף הרי אינו רואים דכל סוגיה גירושלמי במשנה דכריתות בכלותא דר"א ור"ע לא ס"י כן, ולכן נלע"ד בשקדוק למש ליה לגירושלמי לומר יחיה שבת שבאו לה ימי חול נתיבא לימא יחיה שבת שיש ביה מלאכות שבות שהרי אומר חייב על כל מלאכה ומלאכה אבל נבדא הכל דבר אחד הוא וגם אין בה גופין מתחלקין שהרי היה מפרש דנבדא אחת מיירא ר"א ובש"ס דילן ספ"ג דכריתות ים פלוגתא בזה ע"ס אך הלאה דכתי פריך יחיה שבת כלומר לא מיציעא מה שחייב על כל מלאכה ומלאכה והוא יחיה שהרי מן המלאכות זה משה אלא אפילו לפי משמתינו דכלל גדול שחייב על כל שבת ושבת נ"כ י"פ טעם מפני שבאו לה ימי החול נתיבא יום הפסק בין השבועות ולא כן נדה אבל לעולם ס"י לגירושלמי נבדא דכריתות בפלוגתא דר"א ור"ע דכל שבועות הרבה אינו חייב הלא חסדא אחת ודלא כמשה דכלל גדול ודלא כסוגיה הש"ס שלנו וכריתות אס:

דף סד ע"א [שם ע"ב] עבדון הוויי בהדא פרכא תלת טין ופלג כל"ל כלומר ג' שנים ומ"א: **שם ע"ב [שם]** עברית בידך תלחא נהרין ואתבנית וכו', פירשטיה לעיל ריש פרכין: **שם [כו ע"א]** כיון שאת לומד מלדו אפילו פ"ס במקום אחר אין את למד כל"ל:

דף מז ע"א [כו ע"א] וולד הטומאה אינו הטמא אלא אוכלין ומשקין ולא כלים אוכלין ומשקין וכלי חרס אין נשטין אב הטומאה כל"ל וכן דולמאח זיבה הוא מיותר ודכ"פ נעשה:

הלכה ב דף ז ע"א [בב ע"ב] כלום למדו לתשיל אלא מכלא וכו', המפרשים נדחקו מאד בזה ולעג"ד נראה דרך אלא הוא טעות וכל"ל כלום למדו מתשיל מכלא כלומר שמקשה על ר"י שהביא מקרא דכל מלאכה וגו' ומקרא דזמרתא את המזות הרי בכאן אינו מבאר היטב ביטול ולכן מביא ר' יוסי קרא דאך אשר יאכל לכל נפש הוא נלדו יעשה ופסיקא דביכול הוי בכלל דיאכל לכל נפש:

שם [כט ע"א] אמר רבי זעירא ומה המרק קמה מלמעון וסלת מלמעון כל"ל:

שם ע"ב [שם] ה"ר יוסה זי רבי בון ודנא כר' יהודה וכו', נלע"ד דכל"ל ודא כר' יהודה כלומר מה שממיר לכה רי נפש זהו כר' יהודה דלאו לרבנן הוי צע"א אה מותר אם לאו מהפ"ט:

דף נב ע"ב [ל ע"ב] רבנן דקירין בשם רבי שמעון בן לקיש יש דברים קרובים ורחוקים רחוקים וקרובים כל"ל ומפרש בגדול כלי טורח וכו' הם רחוקים וקרובים וכדבר והמזמר וכו' הם קרובים ורחוקים:

דף נג ע"ב [לא ע"א] כהיסק מניין, נראה דכל"ל בהולאה מניין:

שם יתיבי בהולאה כוס קאן, אין כוס הנני ליה והפ"ט גרים כוס קאן ע"ס ואין צד כוס טעם ולעג"ד נראה לגרום צינה קלה והכי קא תקשה כיון דלמדת דשיעורן שוב צדיקא פ"כ ה"ל לתא למיתייהו זהו צד צלות שאלם הויתא תמן ועשבים להשקא שיעורן צדיקה קלה דהכי הוא שיעורא דעניס להשקא כההן לקמן בפ"ח ה"ה וכן מתיר ר' תניא דלפין טעם כלל מפני חמור וכן כמקומה אלא מפני שכן דלן אכילות שבאר מילים חתם הלחם ולא להיסק כמו כן עשבים כפויים מהבן מילים חתם התבן ולא להיסק:

אבל מרגילות יחידות וכן אכילת טורח לא הוה למידי ומדייק ר' מונא הא לנבש מותר כלומר להניח כמו שה"ק על כבוד או על הנשיף מותר אש"פ שאין עשיון שיטאו אותן כן ול"ס מביא ראייה דמברייתא דמסלפין שופר לנתיב היינוק זופקס וקרקס ומאכל לבכות דכן כל"ס אע"ג דפסיקא שאין עשיון לכו ומ"מ מותר ור"י נחשפיון כן. הוא גנוה טורח ר' בון דלפין כי דלס היו מותרין בלביצה בכפ"ג היו מותרים בשילוח ומדלסירים בשילוח ש"מ דלסירים בלביצה ומשופר וכל איך אין ראייה נשים עניהן תורה כלי כלומר כיון דכלי שלימה היא יכול להשתמש בה בכל מה שירצה וכבר זו איתא גם בש"ס דילן מ"א, והנשפיון שנתמרו נ"כ יש עניהן הורה כלי כמבואר שם אבל הנשפיון שלא נתמרו אין עניהן תורת כלי והאכירם והירושלמי הביא זה גם בכאן כדכך הירושלמי בכל מקום כידוע ומשום דמיירא כאן ענינו תשפיון הביא גם זה הענין מהכשפיון:

דף לד ע"א [כ ע"א] תמן תנין שניה משום ר"א וכו', עק"פ, ופ"ג גירושלמי ר"ה פ"א ה"ל ו' ובמסורת הש"ס שם דר"א אמר שני דינים דין דעיר של זכר ודין דמפרייהו יוניס פסולין לעדות ע"ס:

שם ע"ב [שם] ונערו בו חזיריו משם תכשין וכו', נבדא מרזו בזה ראשונים ולעג"ד נראה דמפחת אינו בכלל תכשין וזה שאמר משם תכשין ככוונה מאוס גזירה הכשית דהתי לאחוי' ד' אחת ברזיר וראיה ליה דלקמן בכל' כי אומר הירושלמי על פון שבאשט ל"כ לשון תכשין ע"ס וזה פשיטא שאינו תכשין אלא מאוס דלתי לאחוי' וכו' כמבואר בש"ס דילן ס"ה, ור"י כן הוא ומשם תכשין בע"כ הוא גזירה הכשית:

הלכה ב דף לה ע"א [שם ע"ב] הא אילא חדא מן תלמידי דר' חייא רובה וכו', עק"פ ופ"ט ולעג"ד נראה דזה שאמר ורביה שליח לרבי וכו' ר' חייא שהיה רבם ואמר אין מנדין ופסקו כן ואמר ר' זעירא הא אילא חדא וכו' כלומר שיש אחד מהלמדי ר' חייא שאמר לא כן שהרי בשם ר' יוסי נ"ל הויתא אמר מנדין והוא היה נ"כ מתלמידי ר' חייא ולכן אול ליה מה מן התלמידים שלא אמר ככל התלמידים:

שם אמר לו כדברי מי שהוא מטמא מותר לנאת בו וכדברי מי שהוא מסכה אסור לנאת בו כל"ל:

שם ע"ב [בא ע"א] הדא דתימר לאורך אבל לרוחב וכו', עק"פ ופ"ט גירושלמי יבמות פ"ב סוף ה"ל ב' גנירסא כן הוא הדא דתימר לרוחב אבל לאורך זריך שיהא חופה את רוב הרגל וסם כחננו דל"ל אבל לאורך זריך שיהא חופה את כל הרגל וקלי אמתא דשם דתני מלגה בנקט שחופה את רוב רגלו הליגתה כסירה והומר הירושלמי דוכו נרוחב שיכול נדוקה לדחוק עוני צטר רגלו וילך כן בדוקה אבל באורך הוא מהכמשת לילך בחיפוי רוב הרגל כחופה נחוש וכן משמע קתא מלשון המק"י במשנה שם ע"ס:

הלכה ה דף לו ע"ב [בב ע"א] ונערו בו חזיריו משום תכשין, בארנו לו לעיל סוף הלכה א' אמנם נראה יש לפרש דקוביא היא משום תכשין כחשית בתמייה כלומר למה נערו בו חזיריו וכו' וכן נראה שם תכשין אל: כדמסקי משום רשאה דר' ינאי סבר שסמן מרפא ולא הפוך ואינו סברי שהמוך מרפא ולכן אסור ליהנו בשבת באשט ועוד מסיק טעמים עד למסקי שמה יתולל ד' אחת ברזיר:

שם מן מה ללא אמר ר' יסא לא בשלה וכו', עק"פ ופ"ט ודוקה ילעג"ד נראה דש"פ שר' יסא שאל להרופא שריפא בנימי לו בר אחת מה שבידה וכו' כלומר אין סה הא נתרפאו אה לא נתרפאו וא"כ היה לומר לו שבשבת לא יעבד לי רפואה ומדלא אמר כן ש"מ שהוא הורה להיחר וכן מה לא אמר ר' יסא לאן קצר הוא כדכך הירושלמי ומסתמא לא ביטל שומא קף יום אחד לרפואתו ש"מ שר' יסא הוא הממיר:

שם [שם ע"ב] והכריה פתרון ליה על כולבון, כלומר על כל דבר שהתן לתוך פיה דתני במשנה ובהרס תמה בש"ק ד"ה פתר וכן משמע מפ"י הש"ס ע"ס:

הלכה ו דף לח ע"א [שם] והא תנין הבנות וכו', וזהו כמו והא דתמן ואין זה קוביא אלא עניין צפני עמו כהא:

שם כיוי תמתי' ערבות וינאות רעות וכו', אינו מוכן ועק"פ ופ"ט ואין צדס טעם ואולי משום דבבבלי ובמשינה כריקא רעותה מלא ווי"ן כמו כרופות ולזה אומר דהגירסא רעותה נלא ווי"ו רחאון כלשון כהנוב ציטעיה ג' אבל כרופות הוי בשמי ווי"ן:

פרק ז הלכה א דף ט ע"א [בד ע"א] כדא אמרה היא הדא היא כדא, ואיני מוכן דמאי ראייה היא לר"א ופולי כדי שלא לפשות פלוגתא רחיקה:

שם ע"ב [שם] חתי ר' זמי קומי ר' יוהנן יצח קיסר וכו', כל הכניא דחוקה לפי פי' המפרשים ולעג"ד דכ"פ דזה שמקשה או נימר שבכ"ס הכהוב מדבר מפרש קושיתו דר' יוחנן אומר ר' דהנה ר' זכאי חתי קמי דר' יצח קיסר ניכר חייב על כל אחת ואחת וכו' ר' צבלייא עברת דרך רחוקה מבבל לר"י ועברת שלש נכרות ואתבנית כלומר בשבת שלא כיוונת יפה דבאחא אינו חייב אלא אחת כלומר בדין זה דיצב וקיסר וניכר אינו חייב אלא אחת ויש בעי"ס שחייב על כל אחת ואחת וזהו בשארי עבדות כמו שיבאר אבל ציבא וקיסר וניכר שזו עיקרו של פב"ס א"ס לחייבו על כל אחת ואחת ומבאר בסעף דמ"ג עד דלא יתבירינהו בידיה כלומר שאם השנה היה לא שבטרים כל חלק נפשו עלמו אלא שנתה אחת שהיה סבור שמותה לעבוד עב"ס פשיטא שיש כאן אחת כלומר שנתה אחת ואין כאן כהה וליט חייב אלא אחת אלא שתאמר מן דלברס בידה כלומר שידע שאסור עב"ס אלא ששגריה לגברים כלומר שגג בחלקים שהיה סבור דמותה לזכות לפכו"ס והיה סבור שמותה לנכך נפכו"ס והיה סבור שמותה לקטר לפכו"ס ויש כאן כהה דכיוני שלש שנות וחייב על כל אחת ואחת הרי אין כאן אחת כלומר כיון שכל כל עיקרי טבנות היה סבור שמותה פ"כ במאי ידע שיכיר עכו"ס והרי אין כאן אפילו אחת וכמו דלמרינן בש"ס דילן דידע לה לנכת צמאי כמו כן נאמר דידע לה לפכו"ס צמאי בתמייה הרי אין כאן דידע כלא וזה דוחק לומר שהיה סבור דליסור עב"ס הוא כשתמתייהו ודכיוני דזה אין סבירא כלל שיטבור על עיקרי העבדות שהן מותרים ועל השפילים שהן אסורים האמנם בעכו"ס שדרכה בשבועות אחרות כגון שדרכה ציטק וניסוק וכיוצא באלו שפיר י"ל שגג באלו טבנות שמותה לפשות כן וסבור דליסור עכו"ס אינו אלא ציבא וקיסר וניכר בזה שייך לומר חייב על כל אחת ואחת דהרבה שנות יש וזה שאומר והיכן בעכו"ס בעבודתה בעבודת הנביס בהשחמאויס כלומר והיכן י"ל ללמוד כל דיוי עכו"ס מאלו השלשה דברים האחת מפנידעה כמיוחד לה שדרכה לעבדה כחיובק וניסוק או כשאר דגריס עבדיה מפנידעה כמיוחד לה וזהו וניסוק וקיסור והשליחית מהשחמאוייה ונתה מפרש מה יש ללמוד מהכ בעבודתה לחייב על כל אחת ואחת כמו שבארנו בעבודת הנבוס לחייב אחת על כולן כמו שבארנו בהשחמאוייה לחייב על מקלחא כלומר מהשחמאוייה למדו חילוק עבודות שלא נאמר דלפן חילוק מלאכות בעכו"ס והיינו שאינו חייב אלא אחת על כולן ולמדו חילוק עבודות לחייב גם על מקלחא ואם עשה הרבה חייב על כל אחת ואחת וזהו כמו חילוק מלאכות שבת וזה למדנו מהשחמאוייה דכתי אמרי בש"ס דילן כשבהדין ס"ב דבשחמאוייה לחלק ינחא פ"ט ועד דשם באבדין תי' ר' זכאי קמיה דר"י לסיפך ממה שמבואר בהן גירושלמי ובכפפה מקומות מלינו קך:

דף כא ע"ב [שם ע"ב] ר' זעירא בשם ר' הודא ר' אילא בשם ר' שמעון בן לקיש וכו', כל הסוגיא קשה להולמה וירוחי' המפרשים מאד דמקיס וגלע"ד דהירושלמי לא ס"ל כלל סך דימים שנתיים שויין ידיעה לחלק כש"ס דילן כריתות ס"ג: וראיה ליה שדרי לקמן פריך ובי אפסר לומר שבועות מתחלקות ובהמת לא הויתר הירושלמי וזה כלל וכן דרשא דכלל גדול ס"ה: את שבתא תשמרו ושמרו ועו' לא הויתר הירושלמי

דף פה ע"א [שם ע"ב] א"ר ופירא לא אחיא לאה כרבי מינה וכו'. הק"ט פי' דלמפנין קפוח של פניו ושל תפארת קלי' ותימה איוו כיון הוא לחלוטי אבהי סהס הוקצה וברי צלוזר שהוא מוקצה גמלת אבוז לפנות כמו שאומר הירושלמי מקודם ובש"ס דינן לנסון ראשון ע"ש והאמת שנכנסות נפתק כאלן ושידך אמהנה לרקמן קודם התיב ר' אלעזר ופירושו ע"פ"מ:

פרק יט הלכה א דף פו ע"א [ג ע"א] ולמה נר"ב לדרוש ביטרס ביטרס וכו'. פי' הק"ט והפ"מ מהלך דחוקים ונלפ"ל דהלכ הוא מדברי ר' יוחנן וכו"ס היינו סברין מומר דבבל דבר פליגי ר"א אלז ממה שהוצרך לדרוש על שתי הלכה דמכשיריהם דוחה שבת ע"מ דלא לכל דבר אמר ר"א דמכשירין דוחה שבת אך דקשה ליה לר"י קשיא אחרת דליך אפשר לומר דמכשירי שתי הלכה ידחו שבת וברי טיקר הפייחה אינה דוחה שבת כדתנן במנחת כ"ג: אחת שתי הלכה ואחת לכה ספנים וכו' ואיך דוחה את השבת ואיך אפשר שהם צנזנטס לא ידחו את השבת ומכשיריהן ידחו וזכו שאומר ולמה נר"ב לדרוש וכו' כלומר ואיך אפשר לומר כן אלף ע"י שטיקר דחייבן שבת ומכשיריהן מלאכה כלומר דבאמת טוב ר"א דשיקר מנאוה דהיינו הפייחה דוחה שבת ובאמת יש סם צנזנטס כיון שטובר כן ודלפסיק כן דרוב זאי דזוזתה היא ומי ששנה זו לא שנה זו ע"ס בתוס'. ופ"ח פריך והברי לולב ומכשירין דוחין את השבת וזכו קשיא ענין קשיא ראשונה ובאופן אחר קתה והיינו דלמה מכשירי לולב דוחין את השבת והרי בעיקר מנאוה איך כאלן דחייית שבת ולא דמי למילס ואיך אפשר לומר דמכשירין ידחו שבת ובאמת הוסי' שבתה סס [קל"ב]. הקשו כן ע"ס ומחרץ דלין הכוונה למלאכה לאורייתא אלף לנשות דרבנן והולק כזו על ש"ס שלנו סס שטובר דדוחה מלאכה לאורייתא וזה שאמר ר' יונה בלקא במתניתן נראה ג"כ דה"פ סלקא דמתניתן כמו שאומר מקודם דמייבא צנזנטס דרבנן:

דף פו ע"א [שם ע"ב] התיבון הרי מוצח שנפל שבתה וכו'. נלע"ל דהכי קאי ליה דר"ט אמר דלכן מכשירי שמיסה אחר שהשעה דוחין את השבת מפני שכבר היתה שמיסה את השבת א"כ ב"ד שחל בשבת ושחטו את הפסחים ונפל המזבח קודם הזאת הפסחים ידחה בנין המזבח את השבת נשפני שכבר לחתה שמיסה את השבת וזה שאומר וברי אינו ראוי לנשות מנחות הוא לזון בתמיס כלומר וברי כזו וודאי ראוי ומחרץ אין מוצח ראוי לנשות מאתמול ולא דמי להקפדה שאינו ראוי מאתמול וזה שאומר א"כ כנע נעמלך י"ד שחל להיות בשבת הרי אינו ראוי וכו' כלומר שמצינו ראיה לכפרה זו דהכי נפ"ו לפסחים תנן דר"ט אמר דכשחל י"ד להיות בשבת אין הזאת מנה מת שחל עניניו שלו להיות דוחה דוחה שבת ואח"כ אמר ר"ע במנחה סס זה הכלל כל שאפשר לעשות מע"ס אינו דוחה ושאנו אפשר לעשות דוחה הנה לא דמי האזו או את השבת שברי אי אפשר לעשות מערב שבת כיון שעשעיני חל בשבת אלף ודאי י"ל מאי ס"ט האזו ראוי מאתמול וה"כ לענין מוצח כן הוא והירושלמי כזה איתא גם בפסחים סס הל"ג בשינוי קתה ע"ס:

הלכה ד דף פט ע"ב [ג ע"ב] מיליבון דרבנן עבדין לו כדבר שיש לו קבלה כ"ל:

שם א"ר יוכי בי רבי זון מן קושיי מקשי לה רבי ינאי וכו'. אולי יש לפרש דה"ס שאומר ר' יוחי דנכ לדברי ר"ש שהמחלוקת הוא במי שהיה לו למול בע"ש דר"א מחייב דמוקי ג"כ בזופן ששכח ומל את כל שבת בע"ש דאל"כ לא היה מחייב ר"א כואלו וטריד לפשות מנחה וגם עשה מנחה וזכו שאומר מן קושיי מקשי לה ר' ינאי כלומר כמו שר' ינאי אליבא דר"ה מכה הקוביא בפקיה לו מוקי לו שחל כל שבת בע"ש כמו כן בקוביא זו לר"ט אליבא דר"א בריך וליקמה ג"כ כן. ודברי הק"ט והפ"מ דחוקים:

הלכה ה דף צ ע"א [שם] ממעה נולד בין השמשות נמול בין השמשות. אינו מוצן כלל איך אפשר למולו כה"ס הוא כה"ס כיון כה"ס יום שפק לילה ומילס אינה בל"ג ביום ולע"ג ואולי כללו זה בתירוצו והתקן לא ידע דלין מלין בלילה ודברי הס"ף תמוהין דהא לפי שאלתו חסיה מילס בזמנה:

פרק כ הלכה א שם ע"ב [ג ע"א] אין מוסיפין ציו"ס וכו'. נראה דיש לומר מן קושיי מקשי לה רבי ינאי וכו'. אולי יש לפרש דה"ס שאומר ר' יוחי דנכ לדברי ר"ש שהמחלוקת הוא במי שהיה לו למול בע"ש דר"א מחייב דמוקי ג"כ בזופן ששכח ומל את כל שבת בע"ש דאל"כ לא היה מחייב ר"א כואלו וטריד לפשות מנחה וגם עשה מנחה וזכו שאומר מן קושיי מקשי לה ר' ינאי כלומר כמו שר' ינאי אליבא דר"ה מכה הקוביא בפקיה לו מוקי לו שחל כל שבת בע"ש כמו כן בקוביא זו לר"ט אליבא דר"א בריך וליקמה ג"כ כן. ודברי הק"ט והפ"מ דחוקים:

מסכת עירובין

פרק א הלכה א דף א ע"ב והני כן ביחא ארבעה דוקרינן וסיך על גביין סוכה כשייה מצוי פסולה דע לפי' הק"ט והפ"מ תמזז בלדבריהם מצוי הוא בשני דוקרינן ואיך אפשר לומר כן וברי בצרייתא תני ארבעה דוקרינן ועוד דא"כ איך זה ביבך ממש מסוכה ועוד דלדבריהם הוה דין זה קלין שנבדלי ה': דבעי מיניה רמי בר תמי מר"ם נעץ שתי יתירות וכו' ולדבריהם למה לא פשט לו ר"ח מצרייתא זו ועוד דלין זה הוא גם בירושלמי סוף הלכה זו שאומר ר"ח בשי"ט יתירוה בולאות וכו' ולמה לא הביא מצרייתא או סייעתא לר"ח אלף וודאי שאין ענין זל"ו וכו' פ"ק דטובה אה"ל ל"ו רואה לנשכן בירושלמי ע"ס וכו'. ונלע"ל דבר דלכות בירושלמי הוא ע"פ מה שפירש"י שבת ט. כשמעתא דלפיקוסה דלכ שאין בין הלל המחיות ד' לא אמריק פי תקרה יורד וסיתה דענין מקום ד' לפי תקרה ע"ס ובירושלמי ס"ל דבאחד משני אלה אמרינן פי תקרה יורד וסיתה והיינו או שהקורה רחבה ד' ספחים אף שאין בהתלס ד' ספחים או אה בהתלס י"ט מדך ד' אף שהקורה אינה רחבה ד' רק ספח. ועל זה אמר הירושלמי ולא דעי' כלומר שדוחה דברי ר' אבין שחלה עמיסה דר' יהודה דלמעלה מעשרים משו' פי תקרה כמו בגמריה המפולשין ללא דמי דבש"ס יש מקום ד' לבך אמריק יורד וסיתה ובסוכה נמי נבי דבדוקרינן ליכא ד' מ"מ בספק כו"ו י"ט ד' אלף בשני דוקרינן כשהן ג' נוסף ו' למסלה מכותלי המצוי דלא אין כותלי המצוי מטרפין שברי דדוקרינן אין ד' וכן בהקורה אין ד' ולפיך בהצוי פסול אך אה הדוקרינן הם בתוך ג' לכותלי המצוי ספיר אמריק יורד וסיתה וכן אם י"ט ככם רוחב ארבעה אף שנגובין כמה כשר דאמריק יורד וסיתה. חסו פ' מצרייתא וגם במצוי מייבא בצריעה דוקרינן וזכו שאומר ולא דמיא כלומר דלין מצוי דומה לסיכה וזכו מדחה דברי ר' אבין שאומר היא דעה דר' צביה היא דעה בצדו דלין כן כמבואר בגמריה דלין דומה מצוי ולין אף שבהמה מלינו למעמד דעממא דר' משו' פי תקרה והיינו כשהקורה מונחת על המצוי או למטה מן המכותלים מ"מ הא המטה סתמא קתני אלף הפסם כמו שאומר מקודם דרבנן לפי מילי ור"י מאלס. וגם י"ל שאינו מדחה דברי ר' אבין כלל וזכו עממו של כה"י על הרי"ף שביבא עסס זה במטה ע"ס אלף בירושלמי אומר ללאו כלל הדיוס דומה מצוי לסיכה כגון דד' דוקרינן בגמרינן ג' מכותלי המצוי ואין רחפי' ד' דבכ"ג נבוכה כשר ובמצוי פסול סתמיהם כמבואר וכן גרסה לפנ"ל עיקר:

דף ג ע"א [ב ע"ב] כיצד ממעט טתן מלתיה פתח המצוי וכו'. עק"פ ופ"מ ולע"ל כיצד ממעט טתן מלתיה פתח המצוי צנזנטס ומתיר את הרוחב מעשר אמות ומפרש בירושלמי לרוחב איתאמריית כלומר וודאי פסקא דמתניתן סיי המיעוט ברוחבה

להרחב מעשר אמת [אך] ורבנן עבדי לה אפילו צנזנט כלומר אפילו כשעושה תקון צנזנט מותר הרחב מעשר אמות והרי גם בש"ס דינן [י"א]. מביא ה"ס צרייתא דמתרם אלמנהרא לרוחב וה"ס דחי לה אלף הירושלמי סובר כן ופריך ולא כפרון למילואו הוא כלומר מה מועיל תקון צנזנט לרוחב הא אחתי כיון שהרוחב יותר מעשר כיון כפרון צמילואו ומחרץ נעשה צנזנטיה כלומר אמו פרוץ צמילואו בכל מקום אסור והרי צנזנטיה מותר וכו'. כיון שעושה אמלתיה צנינא נעשה חלוצהרה:

שם [ג ע"א] אלף מיסכר כבד-שמואל וכו' אינו מוצן כלל דמה ענין קורה שאינה רחבה אלף ספח דלא אמריקן כזו פי תקרה יורד וסיתה וכו' וסיתה לרבנן דלמנה לכולו מקרה דפסיקא דאמריקן זה פי תקרה יורד וסיתה ויחד מזה תמזז דלמ"י אה נאצר שסירובלמי מדמה פי תקרה לקורה ספח דלמעלה מעשרים אינו מועיל פי תקרה אמו צנזנטיה פליגי ר' לא ור"י עס שמואל כשהיא למעלה מעשרים פליגי הלל סתמא פליגי וכן בש"ס דינן [ד"ג] לא מייבא דלמעה מעשרים:

שם ע"ב [שם] איה תניי תני מעמיד קנה דוקרינן וכו'. הק"ט פי' דלצורת הפתח קאי ולף נהירא והפ"מ פי' דהלעיל קאי ובזולתי כן הוא רק מה שפי' קניס ודוקרינן תמוה דא"כ למה לא יועיל הרי מחיזה היא אלף וודאי הנוטה חסור אחד דוקרינן אחד וזכו שאמר ר' בא דבקה אהד דוקרינן אחד אין הלכה כרשב"ג והע"ט דחתי איירא דהאי ניסא דהאי ניסא ומנבל ליה משא"כ פס ד' חציב ולא נטיל אלף להפ"מ שיש הרבה קניס למה לא יועיל:

שם ומי מתיר פירצה של הלין א"ר שמי תיפטר כרשב"ג וכו'. פי' העפראים דחוקים ויותר פזה קשה הא רשב"ג מפורש אומר ר' עקי פתחים ולכן נלע"ל דבאמת ה"פ תיפטר כרשב"ג כלומר לא תיחתי ד' פתחים אלף שני פתחים כרשב"ג ולית את ש"מ כלום כלומר אין כאן חיוב דין דמרב"ג למדו זה:

דף ד ע"א [שם ע"ב] נקבו לעשות להן חקנה וכו'. דברי הק"ט אין מוצנים כלל ולדברי הפ"מ לנד הדוחק קשה איהו חקירה י"ט כזו יערבנו יחד ולכן נלע"ל דה"פ דלדרכא לערב יחד אסור לכיון דלר"ל העקמותיו הוי כסתום וא"כ סס שוס זיקון וא"כ כשמלטינן מזה לזכ דרך העיקוס סלף שובין אהוה עמלאן ללפוח אלף וודאי רכל אחד יערב לנאלמו והעיקוס הוי ככותל סתומה. וכו"ל. על דעתיה דר"ל נקשו לעשות לכה תקנה אלף משתמשות דרך עקמותיה ואלו משתמשות דרך עקמותיה ואלו נמלאו שני רשויות משתמשות ברשות האסורה להן (כלומר אה יערבנו יחד וכל חלר ישחמש בחיורו של ספי ויעלפל דרך עקמותיה סלף עשיין אהוה פתוח וסווא אסור לנעייס שהרי אהה עושפ אהוה כמצוי מפולס) אלף אלו משתמשין עד מקום הכולל ואלו משתמשין עד מקום הכולל ולא נמלאו שתי רשויות משתמשות ברשות אחת. כ"ל. כלומר בכל חלר יערב לפתחו ויעלפל עד סוף כותלו ובעקמותיה לא יעלפלו כלל דהוה כמחיצה סתומה וממילא שאינה לא ישחמשו ברשות אחת אלף כל אחד משתמש ברשותו. וכן ולא נמלאו שתי רשויות וכו' שאומר בפסע ספי הוה בייחויא:

שם ע"ב [ד ע"א] ריש לקיש אמר אפילו כמה קורות אינן מתירין אותו. דברי הפ"מ תמוהין וגם פי' הק"ט לא נהירא דלמה לא אמר ר"ל כמה לתקני ולכן נלע"ל לפי מה שנאדנו בפלוגתתה דלר"ל העקמותיו הוי כסתום וכיון כדזפן סתומה ולא שייך עס תקון ולכן מנובוות אלף סהמצוי סלףי שכתול דרוס וכתול ליעך לו דרך איהו עיקוס לרה"ר וממילא הוי ככותל שנשרפה וכו'ן אופיין זה על זה לערב יחד אלף כמו שנאדנו מקודם:

שם ולא כן סברין מומר רב כרי יוחנן וכו'. עק"פ ופ"מ ומאד תמזז ונלפ"ל דה"פ שדוחה מה שרטו לומר דכשנאמר רוחב ארבעה [דוף] עד החלל כפי' הק"ט] מותר עד עשר דהא סברין מומר רב כרי' נמוקס עיקוס סגריך אורח השתח מלך אחד ואמר ר' יוסי הע"ט כדי לעשות כל הרשות כאלה כלומר כיון שיש פילוס בעיקוס בהכרח לעשות אורח הפתח שהיא כמחיצה כדי לערבב שני הרשויות שהיו כאלה וכו"כ מצוי סגריך מנידו הוי כפילוס כמצוי עקוס כמזון שהרי גם כאן יש פילוס בעיקוס כשהפירצה מן הזד ולכן א"ל להתירו בלל זוב"פ ובע"כ העיקוס של מצוי עקוס ג"כ אינו יותר מעשר שברי רבב ביותר מעשר לא מהי זוב"פ כמבואר בש"ס דינן [י"א]:

דף ה ע"א [שם ע"ב] מאן דמר אסור צניתינן למעלה מנ' וכו'. אינו מוצן כלל מאי ב"מ צני צניו אחד לשי מצויותה דלמ למעלה מנ' גם צניו אחד אסור ואם למטה מנ' גם צני מצויותה מותר ואיהו שאלה היא ונראה לענ"ד דהענין כן הוא דהנה קורה של מצוי אחד נותנין הקורה בין שני הצנלים ותוחבין ראשי הקורה בהתלס אלף כצדוה ליתנה על שני מצויותה הרי בהכרח שיתבנה על בני הצנלים כמזון ובע"כ נריך ליתבנה על יתירות עקמות כדי להחיקה ויש מקום לומר כיון דבהכרח נריך ליתירות יש לצור למטה מנ' אבו למעלה מנ' ולזה מפרש בירושלמי דליוו כן דמאן דאמר אסור צנמלטה מנ' ומאן דאמר מותר צנמלטה מנ' ולא צנרינן למטה מנ' אבו למעלה מנ' ודברי המפרשים דחוקים מהד ותמיהוי:

שם והני אומר בשם אחד וצלבד פס של ארבעה ספחים ומכאן ומכאן אין כאן אלף סס ג' ספחים מכאן וג' ספחים מכאן היינו מכלן וכו' כ"ל וה"פ ואני אומר דלא פליגי כלל דסס אחד נריך ארבעה ספחים וזני פסין דיו גני' ספחים מכאן וג' ספחים מכאן אלף היינו [סס חכס] אמר בש"ס ר' יוחנן דודאי צנפם אחד נריך ד' ספחים אלף בשני פסין א"ל ג' מכאן וג' מכאן אלף דיי צמטו מכאן ומכאן ומכאן ומכאן ומכאן דינן [י"ב] ופי' המפרשים דחוקים מאל:

הלכה ה דף ה ע"א [ו ע"א] ופי' זהו עקמותיה שאינה מעכבת את המצוי וכו' כ"ל:

הלכה ו דף ו ע"א [שם ע"ב] תיפטר במצוכין יותר מעשר וכו'. הק"ט והפ"מ פירשו בכנסנין כותלי קנסה לגדולה ותימא א"כ למה נריך יותר מעשר אלף וודאי אה כי סה"ס שלנו (פ"י) מוקי לה כן אלף בירושלמי לא יתיא ליה זכז מהוס דלין דרך לעשות כן אלף כהגיפופין ממשיך יותר מעשר צנזנט ופריך לכל שאין גיפופי הקנסה. כנלע"ל: שם אמר רשב"ל כל משהה שלא נכנס לחבורה אין סומכין עליה א"ל יוסה וכו'. אינו מוצן כלל דה"כ הגדולה אחתי מתרת והק"ט פי' דזוז צנמתי קסית ר' יוסי צי ר' זון ולא שמשנו כלל ועיקר חכר מן הספח מולא עתידיה דר' יוסה ועוד דר' יוסה אמר לעיל (ד"י) דדי צני' ספחים מכאן וג' מכאן ע"ס בהגהותיו ועוד דהלכותיה של ר' יוסה ושל ר' יוסה צי ר' צני' שות ומס הוסוף פלין ולכן נלע"ל ליהני דבדברי ר' יוסה וצלנד פס של ג' ספחים מכאן ופס של ג' ספחים מכאן וה"פ דהנה ר"ל אמר כל משהה שלא נכנס לחבורה אין סומכין עליה והצורה היא ר' חייה ור' אושייה כמי"ס הק"ט וכן מורגל בש"ס דינן דכל מתניתא דלא מתנייה צ"ל ר"ח ור"ה מצנזנטה היא והנה ר' חייה אמר לעיל (סס) דנריך ד' פסחים מכאן ור' יוסה אמר סס ג' ספחים מכאן וג' ספחים מכאן פ"ס וזכו אל הביאור דר' יוסה רואה לתרץ הגמרייתא דגדולה צאחת עשרים וקנסה צנזנט ויש ג' ספחים לכל לז וזכו ניתרת הגדולה והקנסה אסורה דמסממא קנה' הסוכה של הקנסה כשהפירצה צמילואה לגדולה לא ימלס שלא כשאר חיות קאות גבויל של הקנסה שמדובקות בקאות הגדולה וממשיין הני' ספחים כמזון אלף הגדולה הא מצפנים י"ט ג' כמזון ולפיך הגדולה מותרת והקנסה אסורה ופריך ליה ר' יוסה צי ר' צני' ופילוי תימא כן אחיה מכאן לזמנ תר' ניתרת בשני פסין וצלנד פס של ד' מכאן וכו' כלומר סל לר' חייה צנינן ד' מכאן וד' מכאן וכו' גם הגדולה אסורה ופסיקא דלא מתנייה צי ר' חייה ולכן אין סומכין עליה. ורב עוקבא הוא מירוק בשני עמו דרבנן דתמן סוברין דלינה לית לקנסה דפ"ל דר"ה צנמתי וזכז מצפנים אינו דקון משו' לתי ובאמת בש"ס דינן [ט"ו] יש פלוגתא בזה. כנלע"ל:

מיכר המים לירושלמי עירובין פרק ב ג

לומר דלא הפירש או הפרוט פחות מן' פסחים הרי זה כפתור ואין זה נחשב תחת הפסחים כלל הדיומד כחלה הוא ולא הפסחים יותר מששה פסחים הרי האכלו לומר הרי הוא ענינו פסח אלא כן אף קיימין מנ' ועד ארבעה כלומר מהפסחים עדשם הדיומד הוא מנ' ועד ל' פסחים והוי האכלה אם יולא בזה משום פסח אם לא ועתה אין תימר ר"מ ויהי לדר"י מה זו שאלה וישנה לדיומד אלא לומר אלא אין הפסחים מעכבין אלא מה זו שאלה אם אינו פסח הרי היא דיומד אלא ודאי דל"ג לר"מ דווקא פסחים. ואח"כ אמר ר' בא בר ממל לא נכרך ר"מ לפסחים אלא נכרית ר' יודא לומר דר' בא מזהה דברי ר' מנא ואומר לנעולם לר"מ הוי פסחים לא לנעולם וזה שמרין. פסחים הוא לנעולם ר"מ כלומר דלפני ר"מ שאמר דמתוך להיות הפסח עד י"ג אמה וצ"ל על זה פליג ר"מ ואומר דכש"ל נכרך גם פסחים ללא התורה פתח יותר מעשר אבל אין כוונתו לפסחים דווקא וזהו כשרת ר"פ בש"ס דילן כמ"ס מקודם והשם משום ללא נראה לו שום סברא שיכריך ר"מ פסחים דווקא ולזה ב"ר יוסף לדחות דבריו ואומר ואפילו משיבשה לומר אפילו לנעולם ר"מ כפתה עזרה ג"כ ח"ס מאי דנמרין דווקא פסחים דהא מכל מקום אין עומד מרובה על הפרוז ומכיון שאין העומד (כ"ל) רבה על הפרוז נכרך פסוח להיכר וזהו כשרת הירושלמי מקודם. שדחו לבני הדינה וכשרת. אביי שם כמ"ס מקודם וזהו שאמר ר' מנא דף שר' יוסף דכו' לא אמר זה מאדם שאין ר"מ מודה לדר"מ מ"מ מדחייהו שדה לר' בא נשמת כן וכמו שנתבאר:

דף שו"ע א' [שם ע"ב] אלא כהן דעגלין ככתבי כוה' וכו'. עק"ע וט"מ דווקא ולע"ד נראה דהכי קמיבעיא ליה אם העמיד ג' קורות עגולים מכאן וכחב כל קורה בהמנעיתה אמה והוי ג' אמות לכאן ונ' אמות לכאן ומכאן שאם החליק כל קורה לארכה בארבעה יסיה ששה אמות לכאן וששה אמות לכאן כדון דיומדין וזהו שאלא אם אמרין רואין כמו בצלן דהלא היעול כפתור הוא כמו אבן ולמה לא יאמרו רואין כאלו החלקה ומתוך ללא דמי תמן עד קליפת האם החנוכה לומר תמן כולו האזן י"ט ששה אמות אבל בעגולים שרובת אמה היו רק באמצעיהן וצדד האזן שם הרבה מלל בין קורה לקורה כמו שהוא דבר עגול. והך אם אמה אומר כן בעלת הדין פאה חיל לו שייכות לזה אלא נכרך להיות מקודם על ג' וקשר גמי מלמעלה שאומר שם בלוח פאה מלגלת עד שפאה מוכחת מכל נדדיה. על זה אומר אם אומר את כן בעלת הדין פאה. כולע"ד:

הלכה ד דף שו"ע ב' [יר' ע"א] והא תנן אצל לבור היחיד וכו'. לפי הפ"מ אינו מוכן לא הקשיא ולא התייר וק"ע משום הירצוא וכו' דחיקא טובא ולע"ד נראה דה"פ דפרין מר"ע דקס"ד דר"ע כמפרש דברי הת"ק ונתרין אלא כהן וכו' לומר דאינו כן דר"ע פליג אה"ק ומקאמר ר"ע אחד בשר הרבים וכו' הרבים משמע דמוסיף טור הרבים דמתוך וכן מוסף בשר היחיד (וזה שאומר לבור הרבים תהיה קאמר לבור וכן דברים דלא כת"ק דנבאר מותר נה ליהוד) וא"כ אדרבה מוכח דכוחה עשין שסין לבימות לבשר הרבים ור"ע אחרויהו פליג וא"כ אדרבה ר"מ כן צדא הוא כהת"ק.

הלכה ה דף י"ז ע"א [שם ע"ב] מקלטין בשי תשלומין לראשון וכו'. פירוש המפרשים מלך דחוקים ומהו לשון תשלומין ולמה מודה ר' לא בצלחה מה בין שלשה ולכן נלע"ד דה"פ דהיה זה הדין לקדש בית סאתים אינו מותר למלט בו אלא בד' אמות אינו לפי ההלכה דאין קי"ל דרך ביתר מביית סאתים כן הוא אבל בית סאתים ממש הוי כפחות מנ' סאתים ומשלטין בכולו וזהו רק לר"י בן בבא כמ"ס הפ"מ ודל"ל כה"ק שהקשה מזה על הרמב"ם וזהו אומר הוי עניים לזה בית סאתה ולזה בית סאתה לומר ונפרו זה לזה והשתא נעשה בית סאתים ואסור למלט לר"י בן בבא צדא רק בד' אמות ומתוך ר' לא בשם ר' יוחנן דאפילו אל' ד' אמות אין משלטין אלא בחד מן הן כלומר או צד' לצדו או צד' לצדו אבל למלט שתי אמות בזה ושי אמות בזה אסור ואפילו למלט ד' אמות הרי משהו בחד ולשלים הנושבו בשתי אמות וזהו לשון תשלומין שאומר והטעם דהיישין שמה יבואו למלט בכולן כמקודם כיון שגם עתה אינם אלא סאתים ואין הסבדל ניכר כל כך בין סאתים לפחות מהסאתים ולפיכך נדרו שאף בד' אמות לא ימלטו מזה לזה ולפ"י ביאור דברי הירושלמי כן הוא. חסר ד' אמות. לומר כשמשלטן בחד ד' אמות הרי משהו. ר"מ אומר משלטין בשי תשלומין לראשון. לומר שמתוך להשלים המשהו מהשי. ר' לא אמר אין משלטין וכו' לומר מפני שאסור למלט הד' אמות מזה ומזה כמ"ס ומודה ר' לא ב' וכו'. לומר שיש ג' סאתין מותר למלט מהשיה הד' אמות דג' סאתין לא יסעו להכל יודעים שיותר מנ' סאתים אסור למלט בכולו ולכן ב' משלטין מזה לזה בתוך ד' אמות. ולהמפרשים דחסר ד' אמות קא חקרפך תמה למה לן חסרון ד' אמות אמתיה ולפירושו א"כ כצד טעם ודעת צ"ד:

שם הואיל והוא ראוי למיר ע"י שירה וכו'. אינו מוכן כלל והא קרפך ר"י נמיר הוא וכדאמר ר"י בשב"ב [ז']. והרי יש לו ד' מחילות ונורות ואיזה ענין הוא ליימרה שהן מחילות גרושה וכן מה עיינו למכוי שאין לו רק מחילות שלשה לדעת הרמב"ם צ"ע"ו משבת אינו ר"מ מה"ט וזהו גם דעת הירושלמי אבל קרפך ה"י לו ד' מחילות ואם נאמר שגרושה שאין לו מחילה רביעית מורה א"כ עיקר חסר מן הספר וצ"ע:

הלכה ח שם ע"ב [שו"ע א'] במחלקת סאתים מביית כור וכו'. ותימא ממ"נ דאם סאתים נגזר בפני ענינו מאן פליג ואי בשאינו נגזר בפ"ע וכו' מתייר ר"א למלט בבית סאתים הא נכרך במילואו למקום האסור וע"ע:

פרק ג הלכה א דף י"ח ע"ב [שו"ע ב'] מתינתא דר"מ דתיי וכו'. הענין פתוח וקר דר"מ דכללם הוא בצבלי ל"ס. ומקוין לה בעלין על הכללים ללא חזו לאכילה וזו הכרייתא דכל דבר שהוא נאכל וכו' עם הפת אין מערבין בו לא הובא כלל בצבלי ואדרבה הלכה פסוקה שם ל"ס: דכל שהוא ליטתן כדי לאכול בו וכל שאינו לפתן כדי לאכול היינו וכן בקוספתא דעירובין פ"ו תנא היין כדי לשלות בו מוין שתי סעודות שמתן כדי לאכול בו מוין שתי סעודות חוץ כדי למלט בו מוין שתי סעודות וכו' והת"כ הביא מעשה דר"מ דלוקר בצבליים וכו' הירושלמי דר"מ פליג על הדין הקודם כדי לאכול בו מוין שתי סעודות דכל שאלה עם הפת אין מערבין בו כו' הכרייתא שהביא הירושלמי ולכן מקוין לה כר"מ לך כרייתא משום הך דכללים שפסק כן וזהו שאמר מתינתא דר"מ וה"פ ללכאורה ממאי דתנן בכל מערבין משמע אפילו דבר נאכל עם הפת ולזה אומר דלוי כן ומפרשין דזהו הכל על דבר שנאכל חי כמות שהוא ולא הנאכל עם הפת ואם שאלא מי מכרייתא לפרע כן לזה אומר דא"כ לומר לחתיא כרבנן דהא בלוח והקורקס על דמתינתא דרבנן אין מערבין כן ואין תנא בכל מערבין אלא ודאי לחתיא כר"מ ולדריה בערבין נלמן וקולקס ולא נחבאר לן מאי נריעותא דלוק וקולקס וגם קשה דאיך תנן חוץ מן המים ומן המלח הא מלח ודאי אינו נאכל בפני ענינו וע"ע:

דף י"ח ע"ב [שו"ע ב'] מתיי' דביית שמאי' דגית שמאי' אגרי' וכו'. דברי הק"ע אין להם שום הכנה וגם דברי הפ"מ דחוקים מלך ונלע"ד דה"פ ובתמיה קאמר מתינתא דכ"ס וכו' בתמיה דא"כ ודאי בית ספרם לאיני ראויו לזה וכן סומכוס בבית שמאי' בתמיה וא"כ מיתה אפילו בבית הקבוצות ראוי הוא לעמוד על הדינה ולומר והחור ומפרש שכן הוא ראוי וכו' ולעשות לו חור וכו' ולתחבו וכו' ולאכול לומר דא"כ ספיר קאמר ר' יהודה אפילו בבית הקבוצות ומ"ס דרבנן ונאמר בקוביא ובאמת בצבלי [גמ']. טרם הכ"ס בזה ע"פ הירושלמי לא ראה להאריך ועיקר הקוביא דבשלמא אם היינו אומרים

שם כהנה אחר גותן את הקורה לזכרון ומשמחה לזכרון. ור"מ וכו' [ח"ג] לא פירשו כן ע"ע:
דף ט ע"ב [ח"ג א'] פחות משלשה חפציו יותר מעשר מותר וכו'. אינו מוכן כלל ואין מותר ביותר מעשר אלא משום להקורה מונחת באלכסון עדיף מאלו היתה מונחת כגוף דהן מותר ימשע אולי הירושלמי הולך לפי שיטתו ועל ריש מכליתן דאלמלכה מהני ברוחב יותר מעשר מפני שמאומת היא ולכן גם האלכסון הוי כמאונה ומתיר ומ"מ ז"ע ובש"ס דילן [ח"ג] פשיטא ליה דכיוסר מעשר אסור לכל הדיעות ע"ע:

הלכה ז שם אינו מרגיש וכו' המיהי על הק"ע והפ"מ שדחקו בזה וברור הוא שכל"ל שאלו ימשע הוא מרגיש וכלתו אינו מרגיש וכן מובאר להדיא לקמן שאמר מה אם בשעה וכו' והסברת בן היא דרוץ שלם מורגש חסרונה ולא כן לחי: שם הוי תרין תנין אינן על דר' אחא וכו'. אין אום הכנה לכל כענין הוה לפי פי' הק"ע והפ"מ כמובאר למעין ולכן נלע"ד דה"פ דר' אחא לא אמר רק דחד תנא הוא וזה שפטים מאן דמר וכו' והסברת דמר וכו' אין זה מדברי ר' אחא אלא הירושלמי אומר כן לפי דברי ר' אחא אבל לפי המסקנה אינו כן כמו שיתבאר ור' יוסף שאמר תרין תנאין אינן ומפרש שמתא דחסירת דופן מורגש ולפיכך מתייר ר"מ בדופן ולא נלתי לפי שחסירת לחי אינו מורגש כמו שבארנו ולכאורה מלשונו שאמר תרין תנאין אינו גם לרבנן כן דעשין לחי ולא דופן כמו דל' אחא היה סיבר הירושלמי דקאי אדר"מ ואדרבנן ק"ו זה סבב הולך דברי ר' יהושע דרומא עם תלמידו דר' אחא והסיברו לו שאינו כן כמו שיתבאר ללא פליגי כלל ר' אחא ור' יוסף אלא דר' אחא א"כ אליבא דרבנן ור' יוסף אליבא דר"מ. וה"פ ק"ס ר' יהושע דרומא עם תלמידו דרב אחא והביד להם דברי ר' יוסף דהרי תנאין אינן לומר בין לר"מ בין לרבנן ופליגי על ר' אחא דרבנן שאמר בין לר"מ בין לרבנן חד תנא הוא ואמר לו תלמידו ר' אחא דלוי כן אלא דברי ר' יוסף הם רק לר"מ דרבנן הוי ספק הסברה כמו שמבארים אמרין דבתריה דהוי פליגי על רבנן (ר' יוסף דר' יהושע היה תלמידו דר' יוסף) והכמים אומרים אין עשין יתו דופן אלא עשין איתו לחי מה אם בשעה וכו' אמר מותר כאן לא ל"ס (לומר דודאי כשרת ר' יוסף ביחא לר"מ אבל לרבנן לא הוי ספק אלא ודאי דר' יוסף לא אמר זה אלא לר"מ ולא לרבנן ולפ"י) הוי תרין תנין אינן על דר' אחא היכחא דתימר וכו' על דר' יוסף כן וכו' על דר' אחא לומר ולפ"י לא פליגי כלל דגם לר' אחא י"ל תרין תנין והיינו לר"מ דר' אחא לא קאמר רק לרבנן וזהו יודה ר' יוסף ור' יוסף אומר לר"מ וזהו יודה ר' אחא. כולע"ד:

הלכה ט דף י"ח ע"ב [ש ע"א] א"ר יעירא לא אמרו אלא בעשר וביותר מעשר וכו'. אינו מוכן כלל דמאי קא"ל דיותר מעשר בנובה מהני למחילה ופחות מעשרה אינה מחילה פשיטא וכו' צברייתא שהביא דופן של ז' ספחים והבנייה מן הארץ פחות מנ' ספחים מותר והרי ליכא גובה עשרה ספחים וסלמאר שפוחה חבל למעלה כמ"ס הפ"מ לקמן הא לא הוכר זה כלל צברייתא ולכן נלע"ד דדבר גדול הפשיטתו ר' יעירא דהנה ענין לבוד במחילות זו היא המענה להאגה שהזכירה ענין לבוד וקמ"ל ר"מ דלין לבוד אינו אלא במחילה עשרה או יותר מעשרה אלא לא בפחות מעשרה והיינו דכשפוחה מחילה עשרה או יותר בבת אמת נאמר דין לבוד ולא כשפוחה בפחות מעשרה אלא אם ישלים א"כ לעשרה לא מהני לבוד דהנה גוד ולבוד ודופן עקומה הוויין הלכה למשה מסיני וכמו דגוד ודופן עקומה לא נאמרו אלא במחילות עשרה כמו כן לבוד ומקשה היר' על זה ותיי כן הניח דופן של ז' ספחים ובנייה פחות מנ' כשר משמע לבוד והא נבאר עשרה חסר משום ובע"כ נכרך להוסיף את המעשה והרי יש לבוד גם בפחות מעשרה וכאמר בקוביא ואח"כ אומר א"כ צדי מנקייה הכין קשיא לומר שיש עוד להקשות דא"כ לפ"י א"כ הניח דופן של ז' ומשהו ובגנייה שני ספחים חסר משעור דהוי בין הכל ז' ספחים אומר נ"כ ללא מהני אם יוסף טפה א"כ בתמיה ועל זה מתרין דהא לא קשה דכיון דשומד רבה על הכלל ודאי דמהני כר' יוחנן שאומר העומד והיה' מאטרפין וכו' וזה שאומר תמן את אומר וכו' הכל מנקיבא לומר תמן במשנה בעשרה את אומר לבוד וכן כאן בפחות מעשרה והירושלמי דר"ס חלוך יתבאר שם בס"ד:

פרק ב הלכה א דף י"ד ע"א [יא ע"ב] און בעיי' מימר ר"מ יודה ר' יודה וכו'. כל הכוונה אין זה שום טעם לפי פי' הק"ע. הס"מ וכן לפי הגליון וביותר קשה מה שתיירך מלך שאלה עשה דיומדין וכו' הוא סבר לומר וכו' ותימא לו יהא משעם זה סוף סוף הלא מזריך פסוין דווקא וט"ק צדא דבעון קמי ר' יעירא כמה יהא דיומד ארוך וכו' ואינו מוכן מה זו שאלה וביותר ק"ל דפחות משלשה אין לו שום טעם. ולכן נלע"ד דה"פ דהנה לכאורה ליכא פלוגתא כלל בין ר"מ לר"י בעייניה דשפוחים ועיקר פלוגתא דר"מ אינו מתיר ביותר מעשר ור"מ מתיר עד י"ג אמה ושליש ור"מ דנמרין פסוין וכו' כשפחתה יותר מעשר והכי אמר ר"פ להדיא בש"ס דילן (י"ט): צבור שמנה כ"כ"ע לא פליגי ללא בעין פסוין כי פליגי משמנה עד י"ג וכו' ולפ"י ליכא מחלוקת כלל בפסוין בין ר"מ לר"י ואביי נמי מרבה האריך צדיומדין כשפוחים פסוין לר"מ מכו' לראשי מספקא ליה אולי מזריך ר"מ דווקא פסוין ע"ע. וזוהי כבא אל הביאור הוון בעיי' מימר ר"מ יודה לר' יהודה ור"י לא יודה לר"מ כלומר ר"מ יודה דכפאה עשרה א"כ פסוין וזה שמרין פסוין הוא ביותר מעשר כשרת ר"פ בש"ס דילן אבל ר"י לא יודה לר"מ כלומר לר"י ביותר מ"י ושליש לא מהני פסוין כלל ורק בהארכת עדי מקוין כן סברו בני הדינה לומר ולר' הקרי הירושלמי על סברתה לר"מ דפסוין אינו לנביבא ואיך אפשר לומר כן ר"מ אמת ור' דיומדין פסוין וזהו אמר הכין. ושמת האמר מאי עדיפא דבפסוין מפרש הירושלמי מתוך שאלה עשה דיומדין בלא פסוין אף הוא סבר לומר שמה מחילת שבת כן היא וכו' לומר דזהו כשרת אביי שהספק אולי בעיין דווקא פסוים פסוחים סיבר כרסרפ"י שם והביאור הוא כמו שאמר הירושלמי שיקטור שמהילת שבת כן הוא וישנה במקום אחר ויהתייב לומר דהא לא הקילו בפסו אמה רק לשולי רגלים אבל במקום אחר משמע פרוז מרובה על השומד אסור למלט משם לר"י ולכן כשפוחים דיומדין א"כ היכר והיינו ענינו מה מחילות וכשפוחים יאמרו להם זהו מפני עולי רגלים בלבד אבל בלא פסוין ליכא היכר וישעו לעשות פסו אמה גם במקום אחר וזה שאומר הירושלמי ויהתייב כוונתו על חיוב דרבנן דודאי אסור לאורייתא לא התייר בפסו ביראות ואי קשיא הא פרוז מרובה על העומד כנר תרצו בתוס' ריש עשין פסין דכיון שיש שם ד' מחילות מותר מן היתרה ע"כ ולפ"י י"ל צדמת בכונת הירושלמי ויהתייב על איכור היתרה והיינו שישעם כן בבלת מחילות בלבד מפני ד' מחילות די מן התורה לר"ה ולפנינו יתבאר זה דברי ר' אחא ודברי ר' מנא:

שם [יב ע"א] רבי אחא בשם רבי חיננא לא דין מודה לדין וכו' אמר ר' מנא אה"ג ללא אמר דבי יוסי רבי הדא מילתא וכו' כ"ל. וה"פ ר' אחא אומר דלא ר"מ מודה לר"י ולא ר"י לר"מ כלומר דר"מ מזריך דווקא ביותר מעשר פסוין ור"י ביותר מ"י ושליש מזריך דווקא הארכת הדיומדין ואמר ר' מנא אה"ג ללא אמר ר' יוסף רבי (ברב שני דר' מנא היה תלמידו של ר' יוסף) ואומר ר' מנא אה"ג אמר שמת מעשר מרוב דבר וכו' שאומר ר' אחא דר"מ ור"י אינם עדים ז"ל מ"מ אמרה כעין זה והולך ומגבר דהנה ר' בון ור' בון (שי ר' בון היו יוש בירושלמי ר' בון נר חייה) שאלו כר"י כמה יהא דיומד ארוך ולא יהא נכרך פסוח לומר לר"מ דנמרין ביותר מעשר דיומדין אין הדין אם עשה דיומד ארוך עד ששאלר פתח עשרה ועשה פסוחה או רמה פרצת קמטת בעלם דיומד אם יולא בזה משום פסוין ואל"ל פחות משלשה כסחים

דף יד ע"ב [שם] מתיר ר' יוחנן לרשב"ל אין את מודה לי משע וכו'. הרבה תימא איה דוגמא הוא ונלע"ד דפ"ס דהא חמץ אינו ברשותו של אדם מזמן איסורו אלא ששאו הכחזו כאלו הוא ברשותו א"כ לימי הפקר אלא ודאי שלא רצחה הזורה להחיר ע"י הפקר ומתיר דכנא איסורו נרס ליה שפחה עד זמן איסורו וקיסתו חורה משח"כ. כשהפיקר צ"כ:

הלכה ג דף ע"ב [שם] חמץ אינו ראוי להשלים עליו וכו'. הרבה תימא דל"כ אך רצה לומר מקודם כמה דתימר תמן וכו' וימחך ארף הכל כן וכו' ופי' הפ"מ שמקשה ממשלה פחות משהו פרוטה לחמץ הא חמץ נכבא אינו ראוי להשלים כמו שאומר בענינו ולכן נראה יותר כמו שהניח הק"ע מקודם דר' יוסה צעי הכהנה מן התרומה ולא כהנה מן הפקדש ושפיס ליה מהפקדש לתרומה למעלה יליפינן חמץ חסא חסא מתרומה חס שאומר כמה דתימר וכו' ארף הכא כן ה"פ כמה דתימר בהקדש ארף הכא נאמר כן בתרומה ומקשה מחמץ ומתיר דחמץ אינו ראוי להשלים אבל תרומה ראוי להשלים וראוינו בגניון הפ"מ שפקדה על הכהן ק"ע דאי בתרומה מה שז"ל ק"כ ע"פ תמימיני דזה אומר באמת על הקדש כשמעל ותרומה יליפינן מהקדש כמ"ס:

פרק ג הלכה א דף כ ע"א [יה ע"א] הכא את יליף מזה מחמץ וכו'. טעות הוא וכ"ל הכא את יליף חמץ ממנה ועוד מן הדא וכו' כלומר דלתיירונו יליף חמץ ממנה דכ"ש דמאה שאינה קרויה להם אין יואלין בה כמו כן חמץ שאינו קרוי להם אין חיבינין עליו כרת ולזה מקשה ר' יוסה איהו דמיין הוא חמץ ולמנה דמאה עיקרו קרוי להם כדכתיב להם עוני אצל חמץ לא נקרא בתורה לחם אלא חמץ או שאור וזהו קושיא מלד הסבנא ועוד דלמדיא תינה"ה אינו נקרא בתורה ליה יא"ה ועל חמץ נמוח חייב כרה וכע"כ הפ"מ דמאן עולא ע"ה חמץ וכו' רובא חמץ הוא אצל חמץ א"כ להם ולפיכך חייב ביטומה:

הלכה ב שם ע"ב [יש ע"א] עד איכן סבין מימר וכו' דברי הק"ע והפ"מ דחוקים מאלד ונלע"ד דה"פ ששאל צוה שאומר מהו מיטשו בשל או מכיון וכו' צריך לבער את כולו דוולדי את הכיית במקום אחד פשיטא דלא מהני מישוש וחיוב לבערו כולו דוולדי אלתיא לחומר ומכי אמרינן בש"ס דלין בשפת [ש"ס] ועמה"פ ורק הבטיח הוא בשתכיות הוא מחמוסן מחמוסין ומחובין וזה לוח ומושג פני כל העריבה צוה אפסח לומר דלא חטריחו אוחו כל כך וזהו ששאל עד איכן כלומר בצמח הכיית שיש ספק לומר שלא חטריחו אוחו לבערו כולו וסבין מימר עד רובה של עריבה ועל זה עמנו שאל מה כלומר מה פירושו של עד רובה של עריבה אם פירושו רובה של עריבה בשל כלומר אם נתפשט הכיית ברובו של עריבה ומיעשו בשל וכו' לבערו כולו וזהו פשיטא והבטיח הוא כשנתפשט הכיית בשמות מרובה של עריבה או ממירו קנרלח וכו' כלומר דבבטיח היא בכל ענין אפילו נתפשט ברובה של עריבה וזה שאמרו עד רובה של עריבה ה"פ דלשילן ברובה של עריבה מוציעא ליה:

דף בא ע"א [שם] היא עבילה היא הייח איה חבור לטומאה וכו'. אין שום הבנה לכל ענין זה ופירושי הק"ע והפ"מ אין מובנים כלל ולכן נלע"ד להביא דכ"ל היא עבילה היא הייח מן הדא א"כ רובה בקיימו הכי הוא כעריבה ואם לאו כנופס של עריבה אכל חבור לטומאה רשב"ל וכו' כ"ל וכו' דהירושלמי מפרש המנהג כן וכן לענין הטומאה אי ליכא כיית בשל בתישוש או נטפת או נטמא זה ואם הקפיד וכו' קאי לענין תליצה בעבילה כלומר אפילו ליכא כיית או נטפת חוץ בעבילה וכן להייתה ומבטא ראייה ממה שאומר אם רובה בקיימו הכי הוא כעריבה דלמחר הוא דבול לומר ואם אינו מקפיד אלא לומר לך הכי הוא כעריבה ממש אפילו להייתה וזהו שאומר ואם לאו כנופס של עריבה וכוונתו דלא מיותר הוא ולישאל קנילא נקיס:

הלכה ג דף כב ע"א [ב ע"ב] וירדנה ויקרא לה שם וכו'. וקשה הא באמת אומר ר"א כן לא תקרא לה שם עד שתאפה וזהו אמר הרד"ה ודברי הק"ע והפ"מ תמוהין ולכן נלע"ד דה"פ דפריך עד דתעשה דל"ה יקרא לה שם כלומר למה לו להמתין בקריאת שם עד שתאפה יקרא לה שם צדודה בתור שהרי אינו עושה מעשה א"כ ומתיר וירדנה אסורה לשלול כלומר דלא יקרא לה שם צדודה בתור וכו' אך ירדנה הכי אסורה בשלול ודבר פריך וירדנה ויקרא לה שם פתא ייבנה ויאלל כלומר ואין קאמר ר"א לא הקרא לה שם עד שתאפה והיינו אחר הרד"ה מהסתור ודברי מיד שיקרא לה שם אסורה בשלול וכו' שמה ייבנה ויאלל ומתיר וירדנה ויקרא לה שם ויוילך עמה אחרת לקרן ויית כלומר דלוח יש חקקה עירדנה ויקרא לה שם והא"כ יטלגנה פ"י חלה אחרת לקרן וזיה ויציננה ודחי לה דלא דמי ונשאר בקושיא אמנם י"ל ע"פ מאי דקיי"ל בכו"ס ש"ח סעי' ג' דמוקלח כשהיא בידו רשאי להוליכה ע"פ וכמ"ס בש"ק:

הלכה ד דף כג ע"א [בא ע"א] דליתן חמין ובשערין שלשה קבין דליתן רטיסין . ואין לזה שום הבנה ואולי דכ"ל דליתן חמין חמין וכו' דליתן רטיסין כלומר חמין רשות ובשערין רטובות שהן יפות:

הלכה ז שם ע"ב מילת בנו ושחיתת פתו מי קודם . וקשה אפיו לא ידע מתקרא מפורש המול לו כל זכר ואז יקרב לעשותו והמה"פ האריך בזה וכל דבריו תמוהין אמנם המלת הוא דדרשא זו היא דכתיבא פרשה בא סוף פרשה א"כ יש שם מי שסובר דאין מילת בנו מנגדת מלאכול פסחו והכי איתא שם ר' יוחנן אומר אין מילת זכרים מפכנתו מלאכול פתא ומה ח"ל המול לו כל זכר איהו שתי מילת מילת פסח ומילת מילת איני יודע איהו מהם תקדים ת"ל המול לו כל זכר וכוונתו אסיפא דקרא יאז יקרב לעשותו כמו בירושלמי ע"ש:

הלכה ה דף כד ע"א [בב ע"א] רבי שמואל בר רב יוחנן צעי אפ קדש הוא וכו'. כל הבעין אינו מתייבש לפי פי' הק"ע והפ"מ ונלע"ד דה"פ דמקשה הא קדש הוא כלומר אם הוא קדש נגמר כדמשמע מלפניו בהכנה א"כ יסרפו במקומו בתמיה כלומר אין חן דבעבר אופיס שרפו במקומו הא אפילו בירושלים עמנה שהוא מקום הקדושה ומ"מ לרד לשורפה לפני הברה מעני המתירכ וכ"ש שאין לשורפה חץ לירושלים אפילו עבר אופיס אלא בש"כ דאין הכוונה לקדש נגמר אלא קדוש שנתמא והיינו יואל יואל אי בטומאה וכו' יש לשאל הכן יואל מה את עבדי ליה כי נתמא בחוץ או כי נתמא בפנים כלומר באלמא אתה עושה אותו כנתמא בפנים א"כ לכן בלה עבר נופיס חמור וזורפו לפני הצירה מעני המערכת וכאשכר אופיס לא חטריחו רבנן אכל אם אתה עושה אותו כנתמא בחוץ קשה למא בלה עבר אופיס חמור כרי צ"כ בשקלים אומרים הכל יסרף בחוץ חץ נתמא בפנים ואחר ר' יוסה מכיון שנתמא פסול מחמתו מקומו נטפה כנתמא בחוץ וכל זה הוא מהקדש ואינו מתיר ר' יוסה ב' בן סבור הוא וכו' כלומר

לכן אין לעשותו יותר מנתמא בפנים ותמי שפיר משנתנו כמו שבראנו: **שם ע"ב** [שם] תני פתח מכלן אין מטיחין עליו וכו'. נראה לע"ד דמקודם צריך לגרום מה בין זה לזה וקאי אדברי חכמים ואח"כ צריך לגרום דך הני פתחי מכלן אין מטיחין עליו וכו' וסובר דזה נכונה רק לענין כשר קודש ולזה שאל עד כדון כשר קודש חמץ מילן כלומר מלן דחמץ אין מטיחין בפחות מכביה לר' יהודה ותכמים הא בכיית עובר בכל יראה ושפיס ליה מהכתנה מן ענה דתיגיין וכן וכו' דהא אמרה מה דנפל וכו' כלומר דדין אחד להם ונפחות מכביה גם בחמץ הקילו רבנן:

פרק ה הלכה א דף לא ע"א [בח ע"א] ויהא כשר משע שעות ולמען וכו'. והיינו מוכן ויהא באמת כשר משע שעות ולמען דמתן חל ע"פ להיות בע"ש נהנה בע"ש ועמלה ולכן לע"ד דלאו אתמיד קאי אלא תפסח דקס"ד דהא דתמיד קודש לפסח הוא לשיטתה ולזה פריך כיון שהתורה אמרה צין הערבים וכו' לאמר

יביר כדפ"ה דסיפא דשני עושה שלישי בחוץ וממילא דבתרומה יב רביעי ובקדש חמישי ואכ"כ דש"ס שלמו נפקחים (י"ט). דחי ליה ע"ג מ"מ הירושלמי סובר כן ולפ"ז אין כאן פסול עד עמא אלא עמא ע"ס עמא וכן צ"ש מודים עמומר לטורפן ביהר אטע"ג דלפ"ז גאי הסיף י"ל דקה טומאה זו מהקודש כמובן וע' בירושלמי טופס חס סוף הל' ב' :

הלכה ח דף ח ע"ב שם נרס הכא פסול תורה . טעות הוא וכ"ל נרס הכא פסול דברייהם :

שם ע"ב [שם] והיא דרבי יוחנן על דר"מ וכו'. הציבם רב בכאן וכ"ל וקשיא דר' יוחנן על דר"מ והלא דר' יוסי אמר אינה היא המדה (כלומר שפיר אמר ר' יוסה) אמר ר' חזון ר"מ כדעתייה דר"מ מחמיר דברייהם כדברי תורה אן אשכחן דמחמיר וכו' כ"י דתיגיין חמן הרואה כתם וכו' דברי ר"מ והכ"ל אין בכתמים משום זב וקשיא דבר קפדה על דר' יוסי והלא דר"מ אמר מדברייהם למדנו (כלומר שפיר קאמר ר"מ) סבר דבר קפדה כרשב"ל דרשב"ל אמר מדברי ר"א ור' יהושע חמן תגיין חזיית וכו' פ"ל ויותר נלע"ד דלתיגיין צריך לגרום וקשיא דר' יוחנן על דר' יוסי וכו' וקשיא דר' קפדה על דר"מ וכו' ומתיר לבך קפדה דר"מ מחמיר דברבנן וכו' יוחנן מתיר דמדברייהם כ"א מדברי ר"א ור' יהושע בכל אינו ככוונה שר' יוחנן וכן קפדה הקשו אלא שהירושלמי מקשה לשיפסח לעיל דבר קפדה מוקי להך דר"ה סנה"כ דברבנן וכו' מוקי דבראירייהו: **דף ח ע"א** [ש ע"א] חזרייה אמרין וכו'. כל הסיניא עוממה לפי פ' הנפרשים ונלע"ד דה"פ דחזרייה סוברים דס"ל לר"מ דכל התרומה שפ"ל לאלה נסתלקה קדושתה ולכן שרופין שורה ע"ס פמאה בע"פ מפני איסור הכייתה וכו' ה"ה הליתיה בכל ימות השנה מותר לכאורה כיון שאלמילה אסורה והאמורה ר' יוסה חולק עליהם וכו' דחליתיה אסור לשרוף בכל ימות השנה כ"ל אין הכנה כ"ל יוסי וכו' דבשורה פלוני ר"ש על ר"מ מ"מ בתלויה הכי סבר כר"מ וטור מקשה אין תאמר ליה לר"מ תלויה כלומר אין האמר שבתלויה אין נה שום קדושה לר"מ ולמה לא התיך ר"מ לשרוף תלויה רק ע"ש עם חשיכה פתח ע"פ להיות נשנה והיר דברייהם מותר לשרוף תמיד. ור' שוריא דוהא ראייה זו מהבירייהא דתיפתר להבירייהא בתרומה תלויה שדעתו להשאל עליה כל"ל וכן הניחא בתרומות פ"ח ע"ש וכן עדין נקדושתה שומדת וכן אמר ר' יוסי כל מה דאין קיימין הכא יכו' כלומר נבשנה דחזיה לך תרומה דר"י וכו' סברי שאין צריך לשומרה אלא בתלויה שאין דתחיל עליה אלא דעמיה לישאל עליה הכי וזו עמיה כלומר דייה כשורה וצריך לשומרה שפסדה ומהני כן (תפסא תרומות פ"ו הל' ב"ה) תלויה שאמרו שורה היא עמיה היא ה"ה עממה אם אמר הכי הני מניחה להשאל עליה ה"ה עמיה אמר ר"י צר בון וכו' כ"ל כלומר דבתיפסחה שם שינוי אין מערבין תרומות פסודות תלויות זה צוה דתלויות אין דיין כשהורות ומכרה בתייה תלויות אמרו בזמן שפסודה היא עמיה היא כלומר שהפסד שוממה ספק עמיה נשאר לעולם אבל אם אמר הכי הני מניחה על מנת להשאל עליה דייה כשורה ממש ור' צר בון דחי דבריהם דר"מ מיידי שולד לך ספק שוממה ע"ס דמדומי המה ערב שבת עם חשיכה ואם היתה נטמא מקודש היה ר"מ מתיך לשרופה מקודש ור"מ דרתייהו בקדומת דה"ה ר' יוסה להבירי קיימות וזהו שחסיס ר' יוסה ואיתן אמרין הנית הרואה וכו' ולית ר"מ מודה בה שחסיס. וברושלמי הפסיקו לר' יוסה דלקוח ראייתו מהבירייהא. אכל מ"מ דחיותיו קיימות וזה שאומר אח"כ והתיך צד"ל וכו' זה מקשה ר' יוסה הסוף דברייהם וכמו שהגיה הפ"מ ויותר נראה לגרום ואחון אמרין חזיה שהייה כר"מ ולית ר' יוסה מודה בה כ"ל :

פרק ב הלכה א דף י ע"ב [יא ע"א] וזה אומר שמותר להאכילו לכהנת כבקר וכו'. ודומה שזהו דלא כמסקנא ונלע"ד דכ"ל וזה אומר שמותר שאסור להאכילו לכהנת והק"ע וכו' ודומה שזהו דלא כמסקנא ונלע"ד דכ"ל וזה אומר שכל ענין אף שלו לא יניע כהנה ומקשה ר' ירמיה והתיגיין מפרש סבר ר"מ ככרות כלומר דלשון פירוקין חל גם על התיכות גדולות שאריון לאכילה כדלמרינן בברכות (ל"ב) ונלע"ד פירוקין שיש בהן כזית ולכן סבר ר"י דמפרש פירושו שפירושו בככרות לתתיכות ויאלל בהמות הפקר ה"ל ר' יוסה לא אמר אלא מפרש מכיון שפירושו בשל כלומר ויאלל דהך פירושו הוא כ"י דלשון כ"י דלשון כ"י פירושו שפירושו בככרות לפירוקין דקין :

דף יב ע"ב פתר חמור שהמית וכו'. נלע"ד דבטיח א"כ דכשר חמור צריך לגרום אחר בטיח דחלות תודה ולכן שייכא לכאן שיש על החמור שני חיובי מיתות כמו שיש על חלות החמור שני בישורים מפני חמץ ומפני נותר ודברי הפ"מ אינם מובנים:

הלכה ב דף יג ע"ב [יג ע"א] אימתי בזמן שמסר לו את המפתח וכו'. אינו מוכן כלל דכיון שנתנה לחינו פשיטא שמסר לו את המפתח ודברי הק"ע והפ"מ אין בהם טעם וכ"ל דה"פ דה"פ דוולדי או שאמרנו מקודם עד שלא יבנה לחובו המסר חייב לבער וכו' הכוונה על יוסה י"ד כלומר שלא נכנס ביום י"ד בנזקר אבל נכנס בנזקר חייב שאוכם לבער ועל זה אומר ר"ש דכ"ל בזמן שמסר לו המפתח כלומר שמסר לו המפתח קודם שנתנה ויינו צ"כ או בתולה לני י"ד אכל לא מסר לו את המפתח אע"פ שנכנס בנזקר יוסה על המסר עד לבער מפני שבהתחלת זמן חיוב הבעור לא היה המפתח אלא הסיכר כצוה מעשר הדברים עם שיהא דש"ס דלין ריש פסחים: **שם** מסר לו את המפתח מכו וכו'. ופי' הפ"מ וכו' אלא אמר לו חוק וקני ע"ש ותמה ונלע"ד דלא מיידי כאן כלל בעיכר ומסר לו אלא בנן ביתו וכיוצא בו שמסר לו המפתח קודם י"ד מי אמרין כיון שיופע שאין ביד הבע"כ המפתח וא"ל לו יכנס לשם ממילא שמהוייב הוא לנזוק לו וזהו דומה ממש להנעשה שהביא המוסר מפתחו לע"ה וכל"מ מהק"ע :

דף יד ע"א [שם] מ"ס דר' יהודה לא יאלל חמץ היוס וכו'. לנאורה משמע מדסמין ליה היוס וקשה הא ר' יהודה לא דריש סמויין וע' ש"ס דלין (כ"ה) וז"ע: **שם** [שם ע"ב] מיפתר בקדשים שהוא חייב באתריות כר"ס וכו'. דווקא לר"ס אבל לרבנן אע"ג דבתריות חייב גם בשל עבו"ס כמבואר בגמ' (ה"ג) וה"ה כהקדש דחד דיקא אית לכו סך החסו"ס (ו') ד"ה יחד) כתבו בפשיטות דלא קיבל אחריות על חמץ של עבו"ס בנייהו של עבו"ס אינו עובר בכל יראה ע"ש ובקדוש כל הכי דלמיה צי גווא דרממנה היתא כדלמרינן בחולין (קל"ט) דהכי ס"ל לר' יוחנן ושמואל והרמב"ם ספ"ג משחיטה פסק כן ע"ס ח"כ ה"ל כאלו קיבל אחריות על חמץ של עבו"ס צביתו של עבו"ס ורק לר"ס דס"ל דהוי כשלו ממש עובר בכל יראה :

שם א"ל בון צר חיוב תופתר בקדשים וכו'. עפ"מ ופירושו חמור והק"ע מחק לה לגמרי וגם יש קשה לומר ונלע"ד דה"פ דלכאורה נעלן לאוקומי כשהפקיר הא לא נוכר זה כלל אלא ודאי משהו דחמץ שלו אין חילוק באיזה מקום מונה וחמ"ל עובר צ"כ וחמץ של אמרס שפסח שכלל מקום שהוא מונה אינו עובר צ"כ אלא ודאי מיידי שהחמץ היה שלו עמיה אינו שלו כגון שהפקירו והבקר צריך להוליך מרשותו ולכן מוקי לה ר' ליתו עובר כגון שהפקירו קודם זמן ביעירו וכן דעובר כשהפקירו אחר זמן ביעירו ולא הכיר זה לר' בון דא"כ אין צוה סוף רבותא דפשיטא כשהפקיר קודם ביעירו והולילו מרשותו דמותר ולאחר הביעור אסור שהרי אין צוה להחזיר זמן האיסור להפקירו ולכן מוקי ר' בון בנאוסן אחר והיינו שהקדישו קודם זמן הביעור ולכן אינו עובר ומאן דלמר עובר ר"ס היא ומיידי בקדשים שחייב באתריות או תרווייהו אליבא דר"ס ובירייהא דעובר מיידי בקדשים שחייב באתריות ובירייהא דלינו עובר בקדשים שאינו חייב באתריות:

ר"א דהא ר"א אפילו באחרים א"ש דעת' בשעת שמיטה כשהפסקה היתה מדעתו וכו'...

הלכה יב ג"ה ע"ב [מ"ה ע"ב] אין תימר הכן יוצא משמא את הידים וכו'...

הלכה יג ג"ו ע"ב [מ"ח ע"א] חביב לא תניא חזקתא דאורייתא וכו'...

הלכה יד ג"ז ע"ב [מ"ט ע"א] חביב לא תניא חזקתא דאורייתא וכו'...

הלכה טו ג"ח ע"ב [נ"א ע"א] חביב לא תניא חזקתא דאורייתא וכו'...

הלכה טז ג"ט ע"ב [נ"ב ע"א] חביב לא תניא חזקתא דאורייתא וכו'...

הלכה יז ג"י ע"ב [נ"ג ע"א] חביב לא תניא חזקתא דאורייתא וכו'...

למרוק אלל אלל זרק סורא ומזאר' המקריבים ליחיד כעששו עון אם זרק לא הורא...

הלכה יח ג"יא ע"ב [שם ע"ב] סבירי מימר דר' נתן היא וכו'...

הלכה יט ג"ב ע"ב [מ"א ע"ב] חביב לא תניא חזקתא דאורייתא וכו'...

הלכה כו ג"כ ע"ב [מ"ג ע"ב] חביב לא תניא חזקתא דאורייתא וכו'...

הלכה לו ג"ד ע"ב [מ"ד ע"ב] חביב לא תניא חזקתא דאורייתא וכו'...

הלכה לז ג"ה ע"ב [מ"ה ע"ב] חביב לא תניא חזקתא דאורייתא וכו'...

הלכה לט ג"ו ע"ב [מ"ו ע"ב] חביב לא תניא חזקתא דאורייתא וכו'...

הלכה מ ג"ז ע"ב [מ"ז ע"ב] חביב לא תניא חזקתא דאורייתא וכו'...

הלכה מא ג"ח ע"ב [מ"ח ע"ב] חביב לא תניא חזקתא דאורייתא וכו'...

מיכל המים

לירושלמי מסכת יומא.

פרק ב הלכה א דף יא ע"א [י"ע"ב] אף הוא דרש אצל המזבח וכו'. כלומר דלכתי מלן דאל מקום הדסן קאי על הדסן של מזבח הפנימי דילגא קאי על הרומת הדסן המזבח האלון וכו' אומר דלזה לא נרין דלגא"ה הא ילפינן בנז"ש דבחרומת הדסן כתיב אצל המזבח ובמזרח העף כתיב אצל המזבח וכו' ילפינן דמקום אחד הוא אלא ודלוי דאל מקום הדסן אדסן של מזבח הפנימי קאי ירושלמי יומא פ"ג

הלכה ג דף טו ע"א [י"ד ע"א] תמן הניגון המשימשת שראתה גרה צריבין שבירה ר' יודה פוטר מה חוק ר' יודה וכו'. מה נפיק מינה דגר תורה ורעה קרי וכו' כנ"ל וצ"ל דהדברים שמבניהם זו דר' יודה שבניהם מהבאר טעמא דרבנן דברכות שם וכו' פ' דהירושלמי שאל מ"ס דרבנן במשמשת שראתה גרה שמלריבין סנילה ור"י פוטר אה נאמר דטעמייהו דרבנן הוא לאו משום דס"ל דהפנילה טועלת שהרי גרה היא אלא הטעם משום סרק פנילה דהא נאמר בנז"ש שראתה קרי ומשמשת שראתה גרה דא"ל פנילה אחי למיסרק בקרי עממה בלא זינה ונמשמשת בלא גרה ויאמרו דנס בס א"ל פנילה ותחבטל פנילה קרי נגמרי ולפיכך היררכו פנילה נס לאלו ולפ"י ר' יודה דפלוני שם ופותר משנילה לית ליה חששא דסרק פנילה או דנאמר דטעמייהו דרבנן לאו תבוס: פרוק אלא דס"ל דעממא טמאליה סס מ"מ לענין קרי מהני הפנילה ור' יודה פליגי דלא מהני הפנילה כיון שטמאליה סס אכל בחששא דסרק לא מירא כלל ושא"ל הירושלמי מה נפיק מינה כלומר מואי ל"ט בין שני הטעמים ומשיב לשי דברים כלומר לשי דברים דר' יודה דמבניהם דיומא י"ט מ"מ האחת לדבר תורה והשנייה לראש קרי וצ"ל דהדברים דהא נאמר דטעמייהו דרבנן דברכות הוא משום סרק ור' יודה דפליגי שם לית ליה סרק א"ל בע"כ פנילה דמבניהם דיומא לר' יודה היא מן התורה דא"ל לומר תבוס: פרוק פנילה שהרי ר' יודה לית ליה סרק דברכות שם וואס נאמר דבנס הוא טעמא דרבנן נוסח דס"ל דמהני פנילה ור"י ס"ל דלא מהני אכל בסרק לא מירא א"ל י"ל טעמא דר' יודה דמבניהם דיומא משום סרק ועוד ל"ט לענין ראה קרי קודם הוזהר דהא טעמייהו דרבנן שם מפני מועלת הפנילה ור"י פליגי ל"ל דלא פליגי אלא היכי שקדמה סומאח זיבא להקרי דלא הלה פנילה על הקרי כיון שהזיבא קדמה אכל דשקרי קדמה לכוזב י"ל דמורה ר' יודה שם דנרין פנילה ואס נאמר דטעמייהו דרבנן שם משום סרק אין כ"ל דמקדמת קרי לזוב כמובן: ומטיק דמדהני דברייחא דטעמא דר' יודה במש נתיב דיומא הוא משום סרק א"ל אי אפטר לומר דטעמייהו דרבנן דברכות שם הוא משום סרק דא"ל לא הוי פליגי ר' יודה שהרי נס הוה ס"ל טעמא דסרק אלא ודלוי דטעמא דרבנן שם משום דס"ל דהפנילה מועלת ולפ"י י"ל דבנדמה קרי לזיבא לא פליגי ר"י כמו שכתבתי ואפ"י דס"ל דירושלמי דברכות ספ"ג מסיק דל"י אף נקדמה קרי לזוב א"ל פנילה משום דטעמא קלה אינה נחשבת כלל לזבי טומאה המורה ע"ש מ"מ לא ראה הירושלמי להאריך בכלל ומטיק על דהאס ובעל כל עיקרו לא אלא להוציא דלין הפעם דרבנן דברכות שם משום סרק דעל סרק לא הוה פליגי ר"י כדמוכח מבניהם ור"י ו"ל דס"ל לא סייק סרק כלל לחשום זביב כיון דכל עיקרו הוא רק מתקנת עורא אכל דנריר דין של ר"י לא נחית בכלל אלא שם דברכות: וכשנדקדק בלשון הירושלמי דכאן אמר מה נפיק מינה ודברכות שם אמר מה נפיק מבניהם י"ל לזיבא דבשם לזיבא נאמר ובעלל הוי רק להבנת הטעם דהא מאי דמסיק בטעמא דהועלת לענין קדמה הקרי לכוזב אין הפעם כן לר"י דמסיק דברכות שם וכמ"ל אלא דשקרא דמילתא בכלל נאמר טעמייהו דרבנן שם דלאו פשוט סרק אלא מוכח טועלת:

פרק ד הלכה א דף כ' ע"א [י"ח ע"ב] נגע בהן בשדה לטמא ונתערבו וכו'. כל הענין אינו מנין בפי' המפרשים ולע"ד דה"פ דהירושלמי סובר דלענין מתוך קלפי מעבדת אכל הנחתן על הפערים אינו מעבד והכי אמר ר' ינאי לקמן ולפ"י ה"פ פשוט דהא נגע בהגורלות כשן למטה בקלפי כלומר שכל אחד צימין ואחד בשמאל ונתערבו תיפק אין השעירין כמותרן ופסולים כיון שלא עלו מן הקלפי קודם הירעויות אלא הם משהעלה אותן נגע בהן כלומר אחד צימין ואחד בשמאל ונתערבו קודם שראש מי עלה צימין ומי בשמאל השעירים כמותרן כיון שעלו קודם הירעויות אמרם מה יעשה עשה הכי אין אנו יודעים איזו שעיר נד' ואיזו לעזאל ולייחדם בפה זה לך וזה לעזאל הכי אינו מועיל דהתורה גזרה רק ע"פ גורל והתקנה לזה אומר הירושלמי ובעלייתו נגע בהן והתערבו וטול מהתערובות ומיני אחד על שער זה ואחד על הפני ואינו רואה איזו מניח על זה ואינו מניח על זה ואומר שני הדברים אס של שם יעלה צימין יהיה הימני קדש ואס של שם יעלה בשמאל יהיה השמאלי קדש ולא חיישין אולי מקודם היה הכיפק דכיון שעתה מקדשן ע"י הגורל כשר ולכן אפילו אס אמר אס של שם צימין יהיה השמאלי קדש לית לן בה כיון ששעשה ע"י גורל אכל אס אמר צימין קדש יהיה זה קדש אינו מועיל דהא א"ל הגורל אינו כלום ומקדשן רק בפה ובפה הא אינו מועיל וזה שאומר הירושלמי ומכתי מה קובען בפה פירושו מפני שקובען בפה ואינו מועיל ירושלמי יומא פ"ג:

הלכה א דף כו ע"א [כג ע"ב] כברין מימר אם החריף פסור ויחתי אם הרתי וכו'. אין בוס הנגה לזכ לפי פירושי המפרשים ולחומר הנושא י"ל דה"פ דהיה הירושלמי מהדר שהכף יהיה צימין וזהו פרוק ויחתי כלומר שיהיה הכף צבת הילוכו ואחוזו במאלו ייח תחתיה הכף על המחשה שאיזו צימין ומאלו שהימין יסייע בהילוך הכף להשמאל וזהו מרדך אס החתי מימינו לשמאלו כשר ור"פ דהניח בתוספתא דנחיים פ"א קיבל צימין ובשמאלו כאלה פסול ור"ל מכשיר וואס היה שאלו מסייע לימין בכל מודים שהוא כשר ע"ש והכי אמרינן בנבנת [ג"ג]: מסייע אין בו ממש וזכו שאמר אס החתי מימינו לשמאלו כשר כלומר הא חזיק דכששמאל מסייע לימין אין זביב פבלות משום דמסייע אין בו ממש א"ל היה הכיפק דכשצ"עין הסייע להשמאל אין זביב ממש ואינו נחשב כעש ית ימין ובאמת ביכולתו לעשות כן אכל אין ממש זביב וזכו כלל גלוה ופרקי ואמר אוה המן ויחתי כלומר דא"ל דבישח קיבל צימין ובשמאלו פסול אמאי פסול נאמר נס שם דהיימין עיקר ושמאלו אינו אלא מסייעו דכיון שהימין עבה מעשה גמור להשחב השמאל ק"ל כמסייע ומתוך המן אס כחתי פסול אס החתי פסול כלומר דמסייע כזה שגם השמאל עושה כמו הימין בודלוי פסל כמו החליף מימין לשמאל נמרי ברה הכא אס החתי כשר אלא שאינו כלום פה"ן זביב ממש כמ"ל אכל החליף פסיל כמו שאמר מקודם:

הלכה ו דף ל' ע"ב [כ"ח ע"א] כל עמא מודיי משהוא כשיר וכו'. הק"ו והפ"מ פירשו דבנאנזו ולא ספק שירים כלל ים סגרא דלכ"ע אינו מעבד והר"ה חייא דלודיא משמע ציומא [ס"ג]: וצנחיים [מ"ז]: דלמאן דס"ל שירים מעבדין מעבדין בכל ענין ע"ש ולע"ד נראה להיפך דכע"פ היה כשהחמיל ליתן מוקפת שירים והאנזו דבוס ודלוי ים סגרא לומר דכון דקיים מלות שירים במקדשם זביב אינו מעבד אכל אס לא החמיל ליתן כלל כל עמא מודים משכוס שכן שירים כלומר דמה הנשאר הדר ההואות הן שירים וכיון דס"ל שירים מעבדין והוא לא נתן כלום מהם ודלוי פסול ור"ה לזה מובחים פ"ה ע"ש:

הלכה ב א"ר הירא דא על שרא וזיבתי בו וכו'. לשי הפירושים מהק"ו והפ"מ האנוני סנוכה ונראה לע"ד דה"פ דהנה מקשה איתא המי עניס קודמין וכו' כלומר דלמה לך טעמא שטעיס מכשירין הקטרת לפיכך קדמו לקטרת והרי גם בלא זה דבכרה סין קודמים כיון שהן קודמין לזכ והדס קודם לקטרת כמ"ל הפ"מ ור' הילא בל להוסף על הקושיא דלין אלה נרין לומר למה לך טעמא דמכשיר דיותר מזה ים לך לומר דטעמא דמכשיר אינו טעם כלל ודבכרה להנרין לימוד דמחתיחא מפני שפליס קודמים לזכ כמ"ל ואח"כ מפרש למה נאמת אינו נכון טעמא דמכשיר ואומר כיון דעיי מימר מי מכשיר את הקטרת נהלים אכל באמת אמר ר"ל דהמעלה עשן מכשיר את הקטרת ולא העיס שמהם הגמלים ופירושו דר' הילא כן הוא לא כלומר אין ל"ל לך טעמא דמכשיר אלא על שלא וזיבתי בו מן הדין שטעיס מכשירים את הקטרת כלומר שאינו כן שאינם מכשירים כלל כר"ל ולכן אצרכה דלמיתין כלומר הלימודים הקודמין דעיס קודמין דלזכ וזה לקטרת:

פרק ו הלכה ג דף ל"ג ע"ב [ל"ג ע"ב] אלא מינו את שמעון וקינא בו את נחונין אדויו וכו'. כלומר שרזו למנות את חוניה ולא קיבל עליו ומיני לשמעון ואח"כ נתקבלו בו חוניה כמבואר בשלחי מנחות וזכו שאומר ומה אס זה שגרת מהשררה כנירסת הפ"מ שמהפך ע"ש:

הלכה ד דף ל"ד ע"א [שם] עד מתי אתם תורים את הקלקלה וכו'. נלע"ד דה"פ דר' חייא אומר לא נבליים היו אלא אלכסדרונים ור' חייא היה מבבל ולכן אמר עד מתי אתם הקלקלה בנז"ש וכו' כר' יוסי צבלי [ס"ו]: ע"ש ואלוי ים למחוק בר יוסף כי אביו של ר' הילא לא היה אביו שמו יוסף או אולי דר' חייא בר יוסף היה נ"ש צבלי ויותר נראה למחוק כמ"ל:

פרק ח הלכה ה דף כ"א ע"ב [כ"ח ע"א] מאן דאמר עד הושטו בהואדרה קיים וכו'. פ"י הק"ו והפ"מ דחוקים והנראה לע"ד מדברי הנמ' [יומא פ"ה]. ה"פ דמאן דאמר עד חוסמו כבוס דבוס קיים כלומר שמלאכו דרך עמידתו ולכן די דבדקת החוסם לכוני עלמא כמבואר שם נגמ' ומאן דאמר עד סיבורו כבוס דבוס רבון [כ"ז] שמלאכו רבון על הקרקע והתחיל לבדוק מרגליו לראשו ולכן ס"ל לומר דדי עד סיבורו ומר ס"ל דנרין דווקא דבדקת החוסם או אפטר לומר דהירושלמי ס"ל דלא פליגי כלל וצנחין כ"ע סברי דדי עד הסטור ודלא כמ"ל דלין שם וזס נגמ' ים מי שאומר עד לזו ומשמע שם דהיינו סיבורו ע"ש היסב:

הלכה ו דף ע"ב ע"ב [שם ע"ב] ודכוורה לבישה מעבבת ואין קידוש וכו'. הק"ו מהק זה נמרי והפ"מ פירושו חמטה ונלע"ד דזכו קוביא על ר"י דכיון דדייקה מולבשה דמיותר מפני שמקודם כתיב ילבש א"כ גם בתרומת הדסן דכתיב ולבש סכהן מרו כד ומכתיב כד ילבש וכו' והוא ג"כ מיותר ונאמר ג"כ דלין קידוש מעבב וזה אינו דקידוש ראשון ודלוי דמעבב כמו שאמר מקודם וזבו מונן בזבחים [י"ע]. דריס ג"כ ר"י מולבשה ור"י צנחין דהא סס שאומר וי"ל אאופתא וכו' ע"ש שאומר אי הכי דלפרא נמי וקבסו מ"ל לומר כן ולפמ"ל א"ש ונאמת לומר שם מלימוד אחר ע"ש וזבו יחא מה שאומר אח"כ כד [כ"ז] שיבא כפוליס והרי לא נוכר מקודם מקרא זה אכל דבדרינו דנס מקודם כוונתו אמקרא זה א"ש:

בסיד סליק מסכת יומא

מיכל המים

לירושלמי מסכת שקלים

בלבד קאי על מה שאמר דנפיקוס כשלאמר נהמתי ונכסיי כר"ל דנפיקוס שז"ל שישמרו לעלות ובסתם כשאימר נכסיי בלבד כר"י יושע דהלוקוס הנהמתי מהנכסיים להנהמתי בעלמך קרינין עולות ולכאורא היא סגרא הפוכה לאלדריה כשפיקוס כלולים בהיבס אחת צריך להיות שפיקוס שז"ל כדמוכה בנימין פ' פ"ט ולזה מסביר רב ששאל דלכדלף בנימין כלומר שזכר שמכרכרין בו את השתי ופירש"י בשבת ע"ה: ח"ל שזכר משום השתי כזכר עכ"ל כלומר שיש שם כמה חופין ועשה אותן שיכיו שז"ל והלא נמי כשפירש פשטי דכריס כוונתו להשוותן שיכיו שז"ל. כנלע"ד:

פרק א הלכה א דף ה' ע"א [ג' ע"א] אשר ירבנו לבו תקחו את תרומתי זו תרומת שקלים וזאת התרומה אשר תקחו מאתם וכו' זו תרומת שקלים ר"ל תרומת המשכן נתן כל אחד כפי נדבת לבו ושייך על זה לומר אשר ירבנו לבו אבל תרומת שקלים כולם שז"ל מחזית השקל ושייך על זה לומר אשר תקחו מאתם:

הלכה ד דף ה' ע"א והוא כינוי בן הוא רישא בעכו"ם ופיפא בכותי וכו'. נראה דה"פ דלדבריה מזה ראייה לר"ל דרישא מיירא בעכו"ם ולא נכתיב וראייה בכרי סיפא מיירא בכותים ולא בעכו"ם כמו כן רישא מיירא רק נאחד בעכו"ם ולא נכתיב דמיירא דסיפא דמיירא רק נאחד:

פרק ב הלכה ב דף ה' ע"ב [ו' ע"א] אגן תנינן אמר קרבה וכו'. וזו שיבוש והטיקו נטושה המוקפת מטבר לרף אגן תנינן אם נהרמה התרומה וכו' וזו בדיקא שאמר מאן תנא אם קרבה הנהמה ג"כ שיבוש וכו"ל מאן תנא אם נהרמה התרומה וכו'. והך דכתיב וזיזין הן מחקו כנר"ל:

הלכה ה דף י' ע"ב [ט' ע"א] אגרא לא אמרית את סנן לך וכו'. לפי"ה ק"ע והפ"מ המבאיר כן הוא לזיזינן וכו' וזו תמוה דפשיטא דלע"ז דע"ז כן לא נתנו ואין לך נבייה בעשות יתיר מזה וזה גרוע הרבה מהדין המבואר ביו"ד סי' רנ"ג קט"ו ו' ע"ג ועוד לטעון ר' ירמיה סבר מימר וכו' משמע דנאמת אינו כן ולכן נלע"ד דלדבריה ר' ירמיה הוזהר לו ולשכח קאמר כלומר אגרא לא אמרית אפי"ה לא עלה על דעתו לומר דבר זה את מנא לך וזהו סימן שחשך גדול אהא וכתיב שפירשו התיב' בעירובין פ' א"ן אלו אלא דכרי נביאות לשבח ע"ג וכו' כתיב זה הוא:

פרק ד הלכה ב דף טו ע"ב [י"ד ע"ב] א"ר חזקיה הנא ר' יהודה ברי' נראה דזה הוא תירוק על קושיא ר' יחיאל דכיון דר"מ ס"ל דמעבדין את הקרבן לכן מוטלין בו אט"ג דהוי לאחר שנתו:

הלכה ד דף י"ט ע"א [שז ע"ב] וקשיא על דרבי בא בהרבה לא למבוח היא וכו'. עק"מ ופ"מ דזוקא ולע"ז נראה דהקושיא הוא אר"ל דכיון דמקדיש עדו שכן העדר ראוי למוצה למען נאמר דכוונתו לנדק בביית ומהרץ לאמת דכמה היא למוצה אבל הדין הזה למה פתח דבריו ולא אמר למוצה או לקרבנות ש"מ שהיחס כוונתו ככל שהם הקדש שז"ל לנדק הביית:

פרק ז הלכה ב דף כ"ט ע"א [כו ע"א] אם היו מחרוזות מותרות וכו'. הק"ע והפ"מ פירשו דעל גשר הנמצא בעירם קאי ואמת שכן הוא בחוספסא שקלים פ"ג א"ל לפ"ז ה"ל להירושלמי לומר דין זה מקודש הנמצא בנבונין וגם בחוספסא מסיים מחרוזות שעל גבי השפה בכל מקום אסור עכ"ל ואין זה היקף מן מחרוזות הנמצא בעורה לרישא כמובן ולכן נלע"ד דמחרוזות הוא סימן הישר אשילו בעורה מפני דבכר קדש אין עושין מחרוזות וכו"ל דבכל מקום מותר שאין מותרין לעשות שער נכילה מחרוזות ולכן סימא החוספסא מחרוזות שעל גבי השפה בכל מקום אסור כלומר לא לנדק בעורה אלא אשילו בנבונין דלע"ז דליון דרך לעשות מחרוזות רק בכשיריות ובשל דיוט מ"מ האשפה מוכתה עליה שגזילה היא ולפ"ז שפיר סמכה הירושלמי אחר דין דנבונין:

פרק ח הלכה ד דף ל"ג ע"א [ל"א ע"א] הבא את אמר קדשו והבא את אמר לא קדשו וכו'. לפי"ה הק"ע והפ"מ דקאי אהך דר"ש בפלוגתא דהמקדיש שקלים הרבה תימא מה ענין זל"ו הא המקדיש שקלים וזיכוריהם הם לנדק הביית ובזמן הביית כמבואר מהרמב"ם פ"ו מערכין ה"ל ס"ו שכתב המקדיש שקלי לנדק הביית ס"ו קדש ואם הקדיש זיכוריהם לנדק הביית אינו קדש אבל אם הקדיש הכהן וכו' עכ"ל דפסק כר"ל כדלחמך לקמן הלכה כר"ל וכן אמת שהר"ב פ"ו בשמנה דהמקדיש שקלים וזיכוריהם מיירא במקדיש בזמן הזה והקדש על פי"ה הרמב"ם אבל כבר יישב החו"מ קשיאתו על הרמב"ם ע"ה שדברי הרמב"ם צדורין נעמטן ולכן נלע"ד לפרש בכאן דקאי אצנא הקודמת בשמנה דהתן השקלים והזיכוריהם אינו נובטין אלא בפני הביית ומבטע להדיא דגם בדעיבד לא קדשי וזה ששאל בכאן עבר והקדישו מהו קאי אהך דבר אם עבר והקדיש קינו בזמנ"ו אי קדוש או לא קדוש ופשיטא ליה מן מה דלחמך מפני התקלה ש"מ לקדוש דאם לא קדוש לא שייך תקלה ולזה מקשה ר' יודא קומי ר' יוסי הכא את אמר קדשו כלומר בנר שהקדיש קינו והכא בשקלים וזיכוריהם את אמר לא קדשו ונודחי זיכוריהם ל"ק כלל שכרי אינו ראויין כלל בזמנ"ו ועוד דכלנו עמאים ונעמאוי הזיכוריהם אבל משקלים קשה דהא מעות ניכרו והוי כנר שהפריש רובע לקו ויונהו עד ביאת הנואל וזו מפני התקלה הא אמרת דכל שהוא מפני התקלה אם עבר וקדש קדשו בנר ולזה שאלה חמין כלומר בשקלים לכן אין מקדישין לכתחלה [לא מפני תקלה לנד אלא] לפי שמהו לפי שמהו להביא מן ההדס ואפילו יבא הנואל ויבנה המקדש אינו ראוי לקרבן מפני שישו תרומה ישנה ולכן גם בדעיבד אינו קדוש אבל הכא מאי אית לך למימר האי ישנה היא לנבי הקדישות אחרים בתמיס כלומר הא חדשה וישנה לא שייך רק בקרבנות זיכור ולא בקרבנות יחידים וקמו על נר קרבן יחיד הוא וא"ל חדשה כשאר קרבנות יחידים ואין השעם אלא מפני התקלה ולכן אם עבר וקדש קדשו. וזה אמר וינהיב עד שיבנה בהמ"ק וכו' כמסחא אחרונה והקושיא כמקודם למה בשקלים לא קדשו ובנר לקינו קדשו דיעבד ודינו שייח עד שיבנה הביית וה"ל גם בשקלים יבא עד שיבנה הביית ומתחיל שמה יבנה הביית ככראשונה וכו' כלומר דר"ל א"ר יושע פליגי בר"ה [י"א:] מתי תהיה הגאולה העתידה אם בניסן אם בתשרי והמשכן הוקם בניסן וזה שאומר שמה יבנה הביית ככראשונה בניסן ויתרומה או התרומה החדשה ומיאלא שלא יושעו השקלים שהפרישו בזמן הזה ולפיכך גם בדעיבד לא קדשי אבל כלומר בנר שהפריש לקינו מאי אית לך כלומר דבזה לא שייך תרומה חדשה והכל כמו בזמנא הקודמת. כנלע"ד:

פרק א הלכה א דף ב' ע"א [ג' ע"א] אשר ירבנו לבו תקחו את תרומתי זו תרומת שקלים וזאת התרומה אשר תקחו מאתם וכו' זו תרומת שקלים ר"ל תרומת המשכן נתן כל אחד כפי נדבת לבו ושייך על זה לומר אשר ירבנו לבו אבל תרומת שקלים כולם שז"ל מחזית השקל ושייך על זה לומר אשר תקחו מאתם:

הלכה ד דף ה' ע"א והוא כינוי בן הוא רישא בעכו"ם ופיפא בכותי וכו'. נראה דה"פ דלדבריה מזה ראייה לר"ל דרישא מיירא בעכו"ם ולא נכתיב וראייה בכרי סיפא מיירא בכותים ולא בעכו"ם כמו כן רישא מיירא רק נאחד בעכו"ם ולא נכתיב דמיירא דסיפא דמיירא רק נאחד:

פרק ב הלכה ב דף ה' ע"ב [ו' ע"א] אגן תנינן אמר קרבה וכו'. וזו שיבוש והטיקו נטושה המוקפת מטבר לרף אגן תנינן אם נהרמה התרומה וכו' וזו בדיקא שאמר מאן תנא אם קרבה הנהמה ג"כ שיבוש וכו"ל מאן תנא אם נהרמה התרומה וכו'. והך דכתיב וזיזין הן מחקו כנר"ל:

הלכה ה דף י' ע"ב [ט' ע"א] אגרא לא אמרית את סנן לך וכו'. לפי"ה ק"ע והפ"מ המבאיר כן הוא לזיזינן וכו' וזו תמוה דפשיטא דלע"ז דע"ז כן לא נתנו ואין לך נבייה בעשות יתיר מזה וזה גרוע הרבה מהדין המבואר ביו"ד סי' רנ"ג קט"ו ו' ע"ג ועוד לטעון ר' ירמיה סבר מימר וכו' משמע דנאמת אינו כן ולכן נלע"ד דלדבריה ר' ירמיה הוזהר לו ולשכח קאמר כלומר אגרא לא אמרית אפי"ה לא עלה על דעתו לומר דבר זה את מנא לך וזהו סימן שחשך גדול אהא וכתיב שפירשו התיב' בעירובין פ' א"ן אלו אלא דכרי נביאות לשבח ע"ג וכו' כתיב זה הוא:

פרק ד הלכה ב דף טו ע"ב [י"ד ע"ב] א"ר חזקיה הנא ר' יהודה ברי' נראה דזה הוא תירוק על קושיא ר' יחיאל דכיון דר"מ ס"ל דמעבדין את הקרבן לכן מוטלין בו אט"ג דהוי לאחר שנתו:

הלכה ד דף י"ט ע"א [שז ע"ב] וקשיא על דרבי בא בהרבה לא למבוח היא וכו'. עק"מ ופ"מ דזוקא ולע"ז נראה דהקושיא הוא אר"ל דכיון דמקדיש עדו שכן העדר ראוי למוצה למען נאמר דכוונתו לנדק בביית ומהרץ לאמת דכמה היא למוצה אבל הדין הזה למה פתח דבריו ולא אמר למוצה או לקרבנות ש"מ שהיחס כוונתו ככל שהם הקדש שז"ל לנדק הביית:

פרק ז הלכה ב דף כ"ט ע"א [כו ע"א] אם היו מחרוזות מותרות וכו'. הק"ע והפ"מ פירשו דעל גשר הנמצא בעירם קאי ואמת שכן הוא בחוספסא שקלים פ"ג א"ל לפ"ז ה"ל להירושלמי לומר דין זה מקודש הנמצא בנבונין וגם בחוספסא מסיים מחרוזות שעל גבי השפה בכל מקום אסור עכ"ל ואין זה היקף מן מחרוזות הנמצא בעורה לרישא כמובן ולכן נלע"ד דמחרוזות הוא סימן הישר אשילו בעורה מפני דבכר קדש אין עושין מחרוזות וכו"ל דבכל מקום מותר שאין מותרין לעשות שער נכילה מחרוזות ולכן סימא החוספסא מחרוזות שעל גבי השפה בכל מקום אסור כלומר לא לנדק בעורה אלא אשילו בנבונין דלע"ז דליון דרך לעשות מחרוזות רק בכשיריות ובשל דיוט מ"מ האשפה מוכתה עליה שגזילה היא ולפ"ז שפיר סמכה הירושלמי אחר דין דנבונין:

פרק ח הלכה ד דף ל"ג ע"א [ל"א ע"א] הבא את אמר קדשו והבא את אמר לא קדשו וכו'. לפי"ה הק"ע והפ"מ דקאי אהך דר"ש בפלוגתא דהמקדיש שקלים הרבה תימא מה ענין זל"ו הא המקדיש שקלים וזיכוריהם הם לנדק הביית ובזמן הביית כמבואר מהרמב"ם פ"ו מערכין ה"ל ס"ו שכתב המקדיש שקלי לנדק הביית ס"ו קדש ואם הקדיש זיכוריהם לנדק הביית אינו קדש אבל אם הקדיש הכהן וכו' עכ"ל דפסק כר"ל כדלחמך לקמן הלכה כר"ל וכן אמת שהר"ב פ"ו בשמנה דהמקדיש שקלים וזיכוריהם מיירא במקדיש בזמן הזה והקדש על פי"ה הרמב"ם אבל כבר יישב החו"מ קשיאתו על הרמב"ם ע"ה שדברי הרמב"ם צדורין נעמטן ולכן נלע"ד לפרש בכאן דקאי אצנא הקודמת בשמנה דהתן השקלים והזיכוריהם אינו נובטין אלא בפני הביית ומבטע להדיא דגם בדעיבד לא קדשי וזה ששאל בכאן עבר והקדישו מהו קאי אהך דבר אם עבר והקדיש קינו בזמנ"ו אי קדוש או לא קדוש ופשיטא ליה מן מה דלחמך מפני התקלה ש"מ לקדוש דאם לא קדוש לא שייך תקלה ולזה מקשה ר' יודא קומי ר' יוסי הכא את אמר קדשו כלומר בנר שהקדיש קינו והכא בשקלים וזיכוריהם את אמר לא קדשו ונודחי זיכוריהם ל"ק כלל שכרי אינו ראויין כלל בזמנ"ו ועוד דכלנו עמאים ונעמאוי הזיכוריהם אבל משקלים קשה דהא מעות ניכרו והוי כנר שהפריש רובע לקו ויונהו עד ביאת הנואל וזו מפני התקלה הא אמרת דכל שהוא מפני התקלה אם עבר וקדש קדשו בנר ולזה שאלה חמין כלומר בשקלים לכן אין מקדישין לכתחלה [לא מפני תקלה לנד אלא] לפי שמהו לפי שמהו להביא מן ההדס ואפילו יבא הנואל ויבנה המקדש אינו ראוי לקרבן מפני שישו תרומה ישנה ולכן גם בדעיבד אינו קדוש אבל הכא מאי אית לך למימר האי ישנה היא לנבי הקדישות אחרים בתמיס כלומר הא חדשה וישנה לא שייך רק בקרבנות זיכור ולא בקרבנות יחידים וקמו על נר קרבן יחיד הוא וא"ל חדשה כשאר קרבנות יחידים ואין השעם אלא מפני התקלה ולכן אם עבר וקדש קדשו. וזה אמר וינהיב עד שיבנה בהמ"ק וכו' כמסחא אחרונה והקושיא כמקודם למה בשקלים לא קדשו ובנר לקינו קדשו דיעבד ודינו שייח עד שיבנה הביית וה"ל גם בשקלים יבא עד שיבנה הביית ומתחיל שמה יבנה הביית ככראשונה וכו' כלומר דר"ל א"ר יושע פליגי בר"ה [י"א:] מתי תהיה הגאולה העתידה אם בניסן אם בתשרי והמשכן הוקם בניסן וזה שאומר שמה יבנה הביית ככראשונה בניסן ויתרומה או התרומה החדשה ומיאלא שלא יושעו השקלים שהפרישו בזמן הזה ולפיכך גם בדעיבד לא קדשי אבל כלומר בנר שהפריש לקינו מאי אית לך כלומר דבזה לא שייך תרומה חדשה והכל כמו בזמנא הקודמת. כנלע"ד:

פרק א הלכה א דף ב' ע"א [ג' ע"א] אשר ירבנו לבו תקחו את תרומתי זו תרומת שקלים וזאת התרומה אשר תקחו מאתם וכו' זו תרומת שקלים ר"ל תרומת המשכן נתן כל אחד כפי נדבת לבו ושייך על זה לומר אשר ירבנו לבו אבל תרומת שקלים כולם שז"ל מחזית השקל ושייך על זה לומר אשר תקחו מאתם:

במד" סליה מסכת שקלים

מיכל המים לירושלמי

מסכת סוכה

פרק א הלכה א דף א' ע"א דוקרנין כשירין בסוכה וכו'. פ' הק"ע והפ"ט תמוה והק"ל אות ל"ז דו"ה לשבט הנירסא ע"ס ואמרו בארנוכו בס"ד לנעיל בירושלמי ריש עירובין :

[שם] ר' חייא בשם ר' יוחנן שתיים שר ארבעה וכו'. ג"ע ה"א גס סוכה קמה לר"ך שבעה טעמים לא פחות כדי ראשו ורובו ושלמה :

דף ב' ע"א [ב' ע"ב] אילו חור ברה"ג גבוה ו' ורחב ארבע שמא אינו אכור להשתמש וכו'. הק"ע הניה שמה אינו מותר ואינו כן דוודאי אכור וכמ"ט הפ"ט בפ"ק דשבת ה"א ע"ט :

שם [ב' ע"א] שתיים של ארבעה ארבעה מפרדים וכו'. ג"ע כמ"ט דב"ה :

הלכה ז דף ו' ע"ב [ו' ע"א] שמואל אמר הדא דאת אמר לאורך אבר לרוחב כשר וכו'. הק"ע פ"י דלפנימיה דר"מ ור"י קאי וזה ודאי תימא והפ"ט פ"י דלפנימיה קאי אמרם זה שכתב ברומח דבאמצע ומאוס ניטול זה ודאי קשה לומר כן כמובן ולכן לנ"ד דה"ס נתן עליה נכר שהוא רחב ד' טפחים סעירה ובלבד שלא יישן תחתיו וזה בסוכה גדולה שיש שיעור סוכה לבד הנסר ואף הדין בסוכה קטנה לזה אמר שמואל דלאורח הסוכה כסולס שברי דופן אחד רחוק מסך הכצר אבל לרוחב כשר אלא שלא יישן תחתיו כדמסיק בירושלמי ור"י ור"ל מכארי בכל ענין משום דמן הד אינו אלא אלא נד' אמות כדמסיק שאין סך פסול פוסל אלא נד' אמות וזה מן הד כמנשה דדין עקומה ושמואל סבר דבסוכה קטנה גס מן הד פסול בד' טפחים ורב המנונא סובר דבלב עניין הסוכה פסול כיון לניכא בשיעור סוכה סך כשר ואומר בירושלמי מתניתא פליגא על רב המנונא סוכה פסולה מהחוק אלא ראשו ורובו ושלמה והביא דבין על ד' טפחים וירף ממנו ששה טפחים כמנשה ופסח אחד חוץ לסוכה מה"ס דבין דלכל הפחות יהיה סך כשר ד' טפחים [וכך נגד לומר גס על שמואל ור"י ורשב"ל] אין תאמר לרוחב כלומר אפילו תאמר לרוחב קשה לרב המנונא דפוסל בכל ענין אלא כן אפי' קיימין לאורך וזה לר"י ור"ל וממילא דלשמואל מוקמינן לרוחב ואפשר שלא יישן תחתיו כמנשה אלא בסוכה חונה פוסלת כמנשה :

מסכת ראש השנה

פרק א הלכה א דף ג' ע"א [ג' ע"ב] שלמה שנתו את מפי' יום האחרון וכו'. עפ"מ ותמיכה שנתם כפרה דחוקה והפ"י פסוק דגס בנה נלא רגלים עובר בגל תאמר כדלקמן וכן הוא בש"ס דין [ו' ע"ב] וזכו חוספתא בערכין פ"ג ולפ"י שפיר אינעיה ליה גס כרגלים הפסול רגל האחרון ולפ"י הפ"ט אין זה דמיון כלל וכו' מפי' הק"ע ופסוק הוא :

דף ג' ע"ב שנה לו ושנה לתמורתו. כבר תמה בגליון והרי תמורת כבוד אינה קריבה וכן נל"ד דזה לר"ך לנרום אחר שנה לנכור וכהו לקדשים וקאי לתמורת שארי קדשים :

פרק ב הלכה ה דף יג ע"א [י"ב ע"א] אמר הרי השנה מקודשת בעיבורה. אינו מובן מה הוסיף על דבריהם הפ"ט פ"י שאמר במפי' ה"י ואינו מובן כל ולנ"ד שחבר כן וכ"ל צביורה שהוסיפו לה חכמים וזה שהוסיף וק"ל משמע כן בדברי הרמב"ם בספר המצות להרמב"ם בענין ק"ל ע"ט :

הלכה ז יד ע"א [שם ע"ב] מה היה לו ללמד. אינו מובן הא במשנה מפורש מה שלמד מקרא דאלה מועדי אלוני דאם דק זה לא ה"ל לרע לומר לו בלשון זה אלא כתב אלה מועדי אלה ודאי שלמד מקרא זה היה לו לומר :

הלכה ח דף יד ע"ב [יג ע"א] משמש ידע שבואו עשה ירח למועדים. עיקר הכוונה שאין חולקין המל"ע לשי הדשים אפילו היה המולד באמצע מעל"ע וכמו שאמרו במגילה [ה']. שאין מהשבין שעות לחדשים וזהו הכוונה עד סוף הפרק :

פרק ג הלכה ב טו ע"א [טו ע"א] מ"ט דר' יוסי והיה במשך בקרן איוגל ותיטב לך מבור כר מ"ט דרבנן מקרין מפרים מקרן כתיב כ"ל וכו' וזהו במשך בקרן דר"י שמתיר בכל פרה מפני שכולם נקראו קרן מ"ט נקראו קרן ושופר משא"כ פרה נקראת קרן ולא שופר ולזה מביא לר' יוסי גס קרא ותיטב לך משור פר וזהו משופר כדאמרין בגבלי [ר"ה כ"ז. ע"ט] ורבנן טעמייהו משום דמקור כתיב שלא היה לו רק קרן אחד והיה גדול הרבה וכמ"ט הפ"ט :

פרק ד הלכה ג יט ע"א [יח ע"א] מאן דאמר בשמחת שרמים הכתוב מדבר וכו'. מאן דאמר בשמחת הלולב הכתוב מדבר וכו'. נתלפו התיבות ומקודם לר"ך לומר בשמחת הלולב ואח"כ לר"ך לומר בשמחת שלמים :

הלכה ז כא ע"א [כ' ע"א] והני בן מתרמדין מלתקוע בשבת וכו'. ויהר נכון לנרום מתלמדים לתקוע ביום וזאת [שחל בו ר"ה] ואין מעבדין וכו' ביו"ט וגם בתוספתא שהביא הפ"ט יש להניח הרישא ע"ט :

הלכה י שם ע"ב נישמעניה מן הדא וכו' לנ"ד נראה דה"פ דמקודם ראה לומר דלא פליגי דבריייתא אלא דזו מירא כשאין שבות ביום לתקוע וזו כשיש שבות וזמנה אומר נשמעניה מן הדא לומר דלינו כן ובודאי פליגי דבריייתא ראשונה פ"ל כריב"ל דבריייתא שניה פ"ל דבריייתא שהביא יו"ט של ר"ה וכו' וזהו שאמר והיידא אמר דא כלומר דבריייתא כתיב היכן מבוחר ומייתא מכאן שמבאר הטעם מפני שהכל יודעים לתקוע וכו' וזהו שמסיים הדא אמרה פליגין כלומר דבריייתא הקודמים חולקים זה עם זה :

מסכת ביצה

פרק א הלכה א דף א' ע"ב ואין כל התרנגולין מוכנין לשחיטה. הק"ע והפ"ט פירשו שזהו קושיא ואינו מובן כלל פשיטא שאין כל התרנגולין מוכנין לשחיטה מהחל מן מכו האל הוא ואמה דמשה דמשה דלמה תמיד מותרת מדתי' היא בלמה והא אינו כן דוודאי אם אמה מוכנת לשחיטה מותרת אבל כשעומדת לנלל נכ"ס אכורה [וסרי] ואין כל התרנגולין מוכנין לשחיטה וכל זה מהקושיא דאך הני היתיר בהאם דמשמע דלמה תמיד מותרת וכה"ג מקשה בש"ס דין [ד'] פ"ט ולכו מתרן דלדרבא הכיוונה כן היא שהכלל בבהנת אמה כלומר אם אמה מוכנת לאכילה גס היא מותרת ואם אמה אכורה גס היא אכורה :

דף ב' ע"א [ב' ע"ב] נמצאת מותר שרל של בצים וכו'. לפי הפ"ט קשה דהא אפילו רק נגמר קרול הדק ולא הקליפה הקשה ג"כ כבר נפרדה מן הכלל ולכן נראה דה"פ דכל שלא נגמרה בשלימות אין ההמון מרגישים בין זה לזה ויבוא להיזר גס כשהמורה להכלל ולכן לא פליגי רבנן ועק"ט :

דף ב' ע"ב דשון מתניהא מסייע לרבי חייא בר רבא וכו'. לשיל לא מוכר צד רבא וגם פירושו המפרשים מאד דחוקים ויותר היה נראה לנרום מסייע לר' יואל

דמדקמי קיבת העט"ס וקיבת הנבילה אסירה כמנשה ראשונה משמע להדי' דלמנשה אחרונה מותרין טעיה וזהו כר' יוסף בשם ר' יוחנן שאמר כן :

הלכה ג דף ד' ע"א חד אמר יש הכן לצואה וחד אמר אין הכן וכו'. לפי הק"ע והפ"ט מ"ל דאמר אין הכן לא מהי אפילו הכינו בפירוש לצואה והוא תימא דלמה לא יועיל ועוד דמאי פריך ויכסה בו את הכוי וצ"ל דומיא לצואה שאפילו הכינו בפירוש לכוי לא יועיל וקשה מנלן לומר כן ואי משום דתני כוי אין מכיין את דמו וזה בסתם דמוכן למצוה כיסוי לוודאי ולא לכוי שהוא ספק ולכן נראה דהך איתפלגין לא קאי אהקודם הכינו למצוה וכו' לצואה וכו' שהכינו ממש לצואה אלא פלוגתאן אסרס הכנה שהכינו לכל לר"ך חד אמר יש הכן לצואה כלומר שגם זה נכלל בסתם הכנה וחד אמר אין הכן לצואה כלומר שסתם הכנה לא נכללה צואה משום דלא שכיח והוא דבר האלום אינו מועיל עד שיתלבו בפירוש לזה ולזה פריך דל"כ יכסה בו את הכוי כלומר כמו דל"א חומר נהכינו בפירוש לנרכיו נכלל בו גס דבר שאינו שכיח ומאוס כמו צואה א"כ גס בלא הכנה דאמרין למצוה אפר כירה מוכן א"כ מה לי מצוה ודאי או מצוה ספק כמו כוי סוף סוף מצוה הוא וכמו דבדבר הכותה אם הכין סתם לנרכיו בפירוש אין חילוק בין דבר שכיח ללא שכיח כמו כן במצוה בסתם לא תחלוך בין ודאי לספק דלאדי ואידי מצוה היא ומתרן מתוך שיבואו להיתיר חלבו שיטעו ויאמרו מדמכסין בזה ודאי מיה היה כדאמרין בש"ס דין [ח-ז] :

דף ד ע"ב [שם] אם אומר את כן אף הוא חופר בדרק ומכסהו. אין שום הכנה לזה לפי פ"י הק"ע והפ"ט ונל"ד דה"פ לפי מאי דלמרת לנכין אפרו ככוי מפני שיבואו לפשות בו אלא דכל דבר שיש לפשות מנינו חו"ל את הכיוי א"כ לנ"ס דאפר לחפור בדרק ולכסו אפילו בוודאי ומאוס שאם שחט שיחפור בדרק ויכסה כמבוחר במשכס למה היתיר דביעבד לחפור בדרק ולכסו הא אבו למיעו לחפור בדרק לכתחלה ולכסי' דכיון שרואין שדליעבד היתיר פשיטא שיטעו לפשות לכתחלה אלא ודאי למצוה לא חיישינן. והדר קושיא לדוכתה למה לא היתיר באפר כירה כסתמא לכוי כמ"ט ומני כן כלומר ועוד קושיא על זה מהך דתני קושיא עפר אפר את ננו וכו' מכיין ואית הני ואין מכיין ואמר ר' יוסף בשם רב חסדא דלא פליגי דכאן לשעבר כלומר אם שחט מכסה כאן בלא ליטל בכתחלה אומרים לו אכור וקשה ג"כ למה לא גזרינן על דביעבד שמה יטעו לפשות כן לכתחלה ונשאר בקושיא ולכן מביא דבריייתא דר' יוסי קעס אחר על כוי שאסרוהו לכסות מק"ו ממילא כמבואר וע' דביביר בהא :

שם [ע"ב] והשיב ר' לעזר בנו שר' ר' לעזר הקפיר וכו'. וקושיא היא דא"כ הכי' בתשובה של חכמים לר' יוסי הוא נאדרגיוטו א"כ למה אמר ר' חייא הגדול שער שנה ר"ה הקפיר לא נמצא תשובה לדברי ר' יוסי והלא גס בלא ר"ה הקפיר הוי תשובה חכמים לר' יוסי מאדרגיונות תשובה מעליא אלא ודאי דכוונת חכמים לספק יו"ט ספק חול וזה אינה תשובה מעליא דממ"ל מותר כמו שאמר מקודם וכן פירשו הק"ע והפ"ט ותמיכה שהרי גס לפירוש של ר' אחא בתשובה חכמים לר' יוסי אינה פירכה לר' יוסי שהרי ר' יוסי ס"ל נשים תוקעות ברה"ה רשות ואפילו לחכמים דאכרי לנשים לתקוע ברה"ה ג"כ יש פירכה כדאמרין בש"ס דין [פ"ה]. מה לתקיעת שופר שכן ודלח דורה שנת במקדש תאמר כיוסוי שאינו כלל במקדש ובהמת מסיק הש"ס בשם דלכך אמר ר' חייא דעבד שלא הפי' ר"ה הקפיר לא היה תשובה לדברי ר' יוסי ע"ט ולמה לא נהיה בירושלמי לפעמים אלו וז"ע :

הלכה ד דף ו' ע"א [ה ע"ב] שמואל אמר המרחם את התריסין וכו'. זה קאי על פשטה דלקמן ה"ל ו' :

הלכה ח דף ז' ע"ב [ז' ע"א] על מה נחקרו על המתנות שהורמו מערב יו"ט לעצמן. כ"ל :

הלכה י דף ח' ע"ב [ז' ע"ב] יאות א"ר ועירא מה המרדך קמח מלמעלן וסולת מרמטין וכו'. כ"ל :

הלכה יא דף ט' ע"א [ח' ע"א] ואין כל התרנגולין מוכנין לשחיטה וכו'. גס נכאן אינה בתמיכה אלא בפשוטות כלומר שמקשה מה זו אלה ממ"ל אם היחה מוכנת לשחיטה מותר ואם לאו אסור והרי אין כל ההרגולין מוכנין לשחיטה ועאי קא מיבעיא ליה ומתרן דלרנא לנכין א"כ למה ליה דלולי מותר אפילו אינה עומדת לשחיטה צבירור שלא הכיטה לשחטה אלא עומדת סתם בלי הכנה לזה או לזה :

הלכה יב שם הכשיתין אכור לשרהם וכו'. כל השנין תמי' ולמה היא אכור לשלוח תכשיתין ביו"ט ומ"ט בפ"ט נזירה אפו שנת איתו אלא תימא וזה הרכה נרוע מגזירה לנזירה וגם מה ענין נזירות דשופר לתכשיתין וכפ"ט פ"י דמראה הוי תכשית וזהו יותר תמוהה ובס"ד בארנו ענין זה לעיל בכתב פ"ו ה"ל א' דקאי לתכשיתין שאין תפריין כלומר שלא נגמרה מלאכתן עדיין שיפה רשו' להתקבץ בו דומיא דכלים שאינם תפריין כמנשה ע"ט :

פרק ב הלכה א שם עב [ח' ע"ב] ובלבד שרא יערים מתני' דר"ש בן ארעור וכו'. ק"ע מניה דלא כרשב"א ופירשו דחוק והפ"ט פ"י דלמנשה דפ"ק לחלה קאי וגם זה דוחק קאי ליה דהך ובלבד שלא יערים היא דבריייתא בש"ס דין [ז' ע"ב] ומסיים ואם השרים אכור ע"ט וכן נל"ד דל"ל ר' כהנא צריה דר"ח בר בא אמר תני ובלבד שלא יערים ועל זה אומר המתיהא דרשב"א והא תני אין עושין מיו"ט למולא יו"ט אבל ממלחה היא אשה קדירה בשב וכו' אבל פת וכו' תני רשב"א אומר ממלחה אשה את החבור פ"י מפני שהפ"ט נאפס יפה כשהתור מלא כ"ל ומדפירס רשב"א הטעם מפני שהפ"ט נאפס יפה כשהתור מלא כלומר דבזה יש סוכה גס למה לא להכלל בש"מ דלוי לאו כן עטמה הוי אכור הרי להדיא דאכור להערים דאל"כ למה לא הטעם שהפ"ט נאפס יפה וכו' אבל מת"ק אין ראי' והלדרבא משמע ק"ל דמותר להערים דמתחירין למלאות קדירה בשב ואין מפרשים הטעם שזהו עונה להבשר הנאכל ביו"ט עטמו וזה שאכורין בשב י"ל מפני שהיא פרוה גדולה ועוד לכל פת ופ"ז הוי משעשה למנמה ולא כן נקדירה שמעשה אהת היא אבל מדרבי משמעון מן הלעור יש ראי' מדמפרס הטעם כמ"ט :

דף י' ע"א [ט' ע"א] תני אמר ר"ש בן ארעור מודים ב"ש לבית הדרד וכו'. טעות הוא וכנ"ל מודים ב"ש וכו' וכן הוא בש"ס דין ביצה [י"א] ע"ט :

פרק ד הלכה ג דף יז ע"ב [טו ע"ב] בבליזא חולה הוה אמר ר' חייא כנגד כן אמור ביו"ט. פ"י :

הלכה ז דף יח ע"ב [יז ע"ב] מה ביניהן לעשות ציבור ביניהן וכו'. הדבר ש תמוסים כמ"ט פ"ק ונל"ד דהירושלמי מפרש דלא כרש"י והוסי' דמנבד משלפניו דקאמרי חכמים דווקא צבית דל"כ הוה לבו לומר מנבד מן הביית ורש"י ז"ל דהתק עטמו בך דר"ה שפי' עטל קיסס דהיינו מן הביית דהא ר"ה מתיר ודאי מן החצר ע"ט ובאמת צית מאן דכר שמה ולכן מפרש בירושלמי דגם מונת רבנן הוא מן החצר ולזה שפיר שאל מה ביניהן ומתרן לעשות ציבור וכו' דל"ה אומר מנבד מן החצר כלומר דמנבד חכמה מקומות של החצר ומדליק אה"כ וא"כ ממילא ששעשה צבור כיון שמאסף למקום אחד וחכמים אומרים מנבד משלפניו ומדליק כלומר ונותן ממה שלפניו על האש ואה"כ הו"ל למקום אחר בחצר ומנבד משלפניו ונותן על האש וכן להלן ולפ"י דבריייתא שש"ס דין [ל"ג]. רבנן דבריייתא חכמים דמתניתין ור"ש דבריייתא כר"ל דמשע"ט ע"ט :

מִיכַל הַמֵּיִם לִירוּשָׁלַיִם

מסכת בבא קמא

מועד ואומר הירושלמי דתי שור שנתן וכו' אינו מועד עד שינתן נג' ימים ומה ת"ל מתחיל ששלוש אלא שאלו שור וכו' כלומר כר' יהודה בחזרה נ"כ וכו' שאומר למתוך ברייתא זו הוין סברין מימר הלכה כר' יהודה דו אמר משין שנייה כלומר שאלה כר' יהודה בנה שאמר בשמי הדין בהעלאת חזרה אלא ממה דלחא ר' ירמיה בשם רב וכו' למדנו דליתו בן אלא כר"מ בחזרה וכו' בהעלאת:

פרק ג הלכה א דף י"א ע"ב [ש' ע"א] אין דרך אדם להיות מנוחם ברה"ר. כלומר נתמיה אלא ודאי דרך להניח ברה"ר והאזנה חייב:

[שם] היתה ממלא כל רשות הרבים וכו'. וה"פ שאלו א"י יכול לשבור בידים או לשבור בידים אסור אלא עובר עליהן ואם נשברו נשברו ופשיע ליה מזרייתא לשור שאסור לו לעשות מעשה בידים בשל חבירו כמו דבשס אין לו רשות לדחות הסור העליון בידיו אלא להשיעם החתום ופשיע בהעלאתו דעבור עליה ולא ישבור בידים וכו' דולא יוכל נומר ליה הוא עיניו בפ"ע שמקשה על דינא דברייתא דליר שעלה על חבירו:

דף י"ב ע"א [שם ע"ב] ואם דרדוהו ונפר ימת וכו'. לפי הפ"מ קשה מאי איריא דהו כיון דמיירא כשעלה אפילו שמו חייב ולכן נראה דעל לא עלה קלי ודחוי כדי שלא יעלה עליו ולכן חייב כיון דעשה מעשה גנופו וכבר ברייתא דלעיל דף לפלא דברייתא זו לא נמצאת בהוספתא דכ"ק וברייתא הקודמת היא בתוספתא פ"ג:

דף י"ב ע"ב [שם] מהו שיהא חייב בגזוק הניח וכו'. דבר תימא הוא לומר שיהא חייב כשחזר חתקל בגזרו מפני שמקום הניח את האבן הבר"ר ולכן נל"ד דה"פ דהרוח הפריחתו לרה"י ואח"כ הפריחתו הרוח לרה"ר וסם נתקל אדם בה והבעיה היא אם נאמר כיון דהפריחתו לרה"י נסתלק מעשה ראשון או לא נסתלק וכן דין בשני בהתיזה לרה"י ואח"כ על ידי איזה סיבה נתגלגלה לרה"י וכו' נ"ב הבעיה אם נסתלק מעשה ראשון אם לא:

הלכה ב דף י"ג ע"א [י' ע"א] אית מהני' משיעא דרין וכו'. נל"ד דה"פ דלדינא רחיה מהברייתא לר' יוחנן דגם לאחר נפילה פוסר ר' יהודה שפרי איבו ס"ל בתוספתא פ"ג בחבילה של קוליס דפסור מעשה שלא יתנו ערי ישראל לכך כמו שהביא הפ"מ וכו' מחקת יבאעו והו' דומיא דמסנה אלא בהסנה רחיה לר' אלעזר שפרי אי לא התקנה היה ר' יהודה מודה דחייב וכו' משיעא דרין ומשיעא דרין ליה בעלם דרין ולזה בעלם הגמרא ותימא שלשון ברייתא דירושלמי אינה צדוק וסם תמוס מה שייך צדוק תקנה הא זה שמיח אגבי וסכינו ומשאו ברה"ר מוזק הוא ואולי הכוונה שהיית לקח במשא ולזה יש לו רשות ולא לקח בחזרה במהרה ובתוך כך הויקא ויה עדיף מדינא דמסנה כיון שעשה ברשות ולכן גם החמים מודים בה ומ"מ ל"ע בבל זו ועל דעתיה דר"מ הוא מילתא דאפי נפשה ועל המסנה קאי לפרש דנרי ר"מ מאי הוא מתכיון:

הלכה ג דף י"ד ע"א [שם ע"ב] דר' מאיר היא וכו'. במסנה דנהו לו זמן לא כוזר כל ר"מ בשליה ב"מ ונ"ל שקבלה היתה בידם דמסנה זו ר"מ אמרי אכל אין לומר מעשה סתם משנה ר"מ דל"כ לא היה נרדף להניח משנה דשם שהרי גם כלא פתח משנה היא:

הלכה ד דף ט"ז ע"ב [י"ב ע"ב] ומה מקיים ר' יהודה וגם את המה יחזון וכו'. עפ"מ ויותר היה נראה לגרוס ומה מקיים ר"מ וגם את המה יחזון וע' בזה והמלא שכן הוא:

הלכה יא דף י"ז ע"א [י"ג ע"א] ר' יודן בעי הדין עמרת וכו'. לפי הפ"מ קשה מונא דאין פתוח הירושלמי מזה כפי הדין דעניו חמים והודה לו בשעורים דפסור וגם אין לו שור כלל הירושלמי מזה ולכן נל"ד דהירושלמי מפרש שיש עדים שרלו שנתנו רק לא ידעו מי נחז זה ומי נחז זה ולכן אינו דימה לטעון חמים והודה לו בשעורים וכו' דעת הרמב"ם בפ"מ מוקי מנון וכמ"ס שם הפ"מ וגם ה"פ דכ"ה ת' וגם אפשר דהירושלמי ס"ל כשברת הנמק"י. אם דלא דמי כלל לטעון חמים והודה לו בשעורים דומי נכסות עבד גדול יכסות עבד קטן ע"פ יומק"י שכתב בן לענין מועד ומה או דמוקי לה כשהניקוק טוען שמה דבוס ג"כ לא דמי לטעון חמים והודה לו בשעורים וכמ"ס הסור שם ס' ת' ע"פ:

פרק ד הלכה א דף י"ח ע"א [י"ג ע"ב] דעריהו דר' יודה מקדיש הראשון וכו'. לפי הגירסא שלפנינו אין שום הבנה לזה וכל דברי הפ"מ אין בהם טעם ודחוקים מאלד ולכן נל"ד דכ"ל על דעמיה דר"מ מקדיש הראשון על דעמיה דר"ס שניהן מקדישין אותו הוקיר על דעמיה דר"מ הוקיר לראשון על דעמיה דר"ס הוקיר לעניהם עשה שדר על דעמיה דר"מ השכר לראשון על דעמיה דר"ס השכר לשניהם על דעמיה דר"מ השניה לראשון על דעמיה דר"ס השניה לעניהם כל"ל והמשתתפו קאי דכיון דר"מ ס"ל בגל חוב הכל ברשות המוקיר ולר"ס דשותפי יניחו עומד ברשות שניהם יחל"כ אומר ר' יוחנן דר' יודה דמסנה דס"פ המיחא דדריש קרא לנבילה יפס חמשים שזה נוטל חצי חצי והוא המת וזה נוטל וכו' ור"ס דמסנתו דס"ל דשותפי יניחו אמרו דבר אחד כלומר דגם ר' יודה ס"ל דשותפי יניחו כר"ס ור"מ פליג על ר"מ בשם כמו דפליג על ר"ס נכאן חוהו לשון קשה כלומר שיש להניקוק חלק בהשור המוקיר אלא דבזה מחלוקים דר' יודה ס"ל קנה וכו' וקנה למת כלומר דכיון דדריש קרא שהבילה שום י' זו ופשיעא שותפים בבניה וכו' ר"ס מירא חזון הבניה שוב כלום כמבואר מדבריו דמסנה ולכן לר"ס לא קנה אלא לחי בלבד כל"ל:

דף י"ט ע"א [י"ד ע"א] מה חמית מימר וכו'. בחבורינו ערוך השתן על ח"מ ס' ט"ז ס"ט כ"ח בחרנו דה"פ דשאל מה חמית מימר כלומר למה הפרט שחילקין בולן בשיה ולמה לא נלך בתר רוב וימלא כל דפרים מריבא פרים ומתוך בנייה אגן קיימין או איך קיימין אלא במשתתף כלומר מאוס ללא ידעו אחר מי נלך אם אחר הבניה ודאי כל דפ"ס מרובא פריש אלא אם נלך אחר המשתתף כל קבוע כמחצה על מילה דמי ולכן הולכין אחר המשתתף וכל אחד מפקד בזה והו' דומיא דשנים שביטלו לכיס שהביא מקודם אמר ר' יוסי ב' ר' בון ואין תאמר בנייה וכו' כל"ל כלומר דאין אפשר לומר שולך אחרי הנבנים וליך אחר הרוב א"כ לקהה מדת הדין כמו שמבאר אלא ודאי בחילוקין אחר הנבאר והוה קבוע ולכן כולו סובלין בשיה ובחבורינו שם בחרנו דבולכין לפי הצדן המשותף שיהו דרך המיטע אכל יותר נראה כמו שצארתו כאן:

הלכה ד דף י"ט ע"ב [שם ע"ב] נשבעתינה בן הדא וכו'. ופשיעא מדנין פשיעם מחלמים מק שלם ס"מ דמבעליהם להחריש אפילו ר"מ מודה דרשות אינו משנה ודמי לה ר"א דלחיתא כר' יוסי ותמיכתי על פי' הפ"מ ואולי נירפא אחרת היתה לו. דף כ' ע"ב [ט"ו ע"א] הדא אמרה המכיש בהמת חבירו וכו'. פי' הפ"מ דהוק מאד ונל"ד דה"פ דה"פ כמי דדרישין כמי ינה דמיתה ולא שינוסו אחרים כמו בן נלך לדרוש כמי ינה דניקין דכשהנימוכו אחרים אין חוב על הבעלים לשלם וממילא לחל הריוח על מי שהכניסו דגם להשיק:

הלכה ה דף כ"א ע"ב [ט"ז ע"א] אף באביו ובאמו בן וכו'. הפ"מ מוחק זה ונל"ד נראה דה"פ דל' לא קאי על עבד דנדר עגמ דרשא לעבד אלא

פרק א הלכה א דף ב' ע"א היתה ההלכה ופולטת עשבים מהו יכו'. פי' הפ"מ דחוק ונל"ד דה"פ היתה ההלכה ופולטת עשבים מהו יכו'. ועקרה עשבים ברנלה ופלטון למרחוק כלומר שזרקה העשבים ברנלה למרחוק ברשות הניק והזקה בהמתו של נפרס דבעשבים אם חייב בעל השור לשלם נפשיס ר' יוסי מנחלת כמו שחייב בזמן הנחלת אף כשהאש הולך להלך ממקום הנחלת כמו בן ככאן ופריך מאי דקון כלומר איזה דוגמא היא לנחלת שהאש נמשך ממקום הנחלת בלי הפסק מהנחלת אלא בעשבים כבר הוגחו על מקומן ואין לכן חיבור עם הרגל ואין זה רק צורה של השור והאן קי"ל כי יכרה איש צור ולא שור ולפ"י נדחו דברי ר' יוסי וכפסור על נוק העשבים ונא ר' יוסי צר' בון ואמר היפסור במיחא סכין סמוכה לרה"ר כלומר שגא לקיים דברי ר' יוסי דהא דלמך ר' יוסי דוגמא לנחלת אינו על דין הקודם אלא על דין אחר והיינו המיחא סכין סמוך לרה"ר והבולך ברה"ר אדם או בהמה החד מקצת רגלו נדחו של סכין והא"כ תפסטה המכה על כל הרגל אם חייב על כל הרגל או רק על מקום החתך ובה שפיר פשיע מנחלת דכמו דהאש מהלחל והולך וחייב על כל מקום שהלך האש כמו בן החתך מחלחל בכל הרגל והייב על כל הרגל ור' לוי מביא דוגמא זו מבור עגמו שהמיה נכנסו דרך האזניה וחלחלו כל הגוף וה"כ בן הוא כמובן:

[שם ע"ב] אם ר' נאמר שור הייתי אומר וכו'. או מה הבור משלם נוק שלם אף הבור משלם כ"ס אלו לא נאמר שור הייתי למד שור מן הבור או אלו לא נאמר שור הייתי למד שור מן הבור או מה השור משלם חצי נוק אף הבור משלם חצי נוק או אלו לא נאמר שור הייתי למד שור מן השור ולמה הניחא וכו' כל"ל ור"ס דהכח דבבא ראשונה לא כרי השור ככרי המבעה ולא כרי המבעה ככרי השור מפרש שני הצדדים וכן לא זה וזה שיש צדק רוח חיים ככרי האש שאין צד רוח חיים הוה נ"כ כמפרש שני הצדדים דרוח חיים יש לפרש למעשה ואנריעותא דאש שיש צד כח אחר הוי קולא כדליתא בש"ס דילן [וי' י' וגם י"ל דהוי חומרא כמ"ס החומ' [כ' ד"ה כי] וי"ל שעל ידי זה הולך ומזיק למרחוק ע"ס אלא כך צדא דלא זה וזה שדרכן ליקר ולהזיק ככרי הבור וכו' ודאי דדרכן ליקר ולהזיק הוי חומרא ולזה פריך הירושלמי תינת דבור לא יליף מן השור אכל שור. מבור הא יחולין ללמוד ואף אם לא נאמר שור הייתי למד מן הבור ומתוך או מה הבור משלם נוק שלם וכו' כלומר אף כיו יכיליט ללמוד שור מבור הא לדי משובה ואין אהא אומר אלו לא נאמר שור הייתי למד שור מן השור ומקשה דל"כ שיקרא דמשיה קשה או אלו לא נאמר שור הייתי למד שור מן השור דלחן וכו' זה וזה שדרכן ליקר ולהזיק ככרי הבור וכו' והכוונה דלכן אין ללמוד שור משור או מה השור משלם חצי נוק וכו' כלומר הא נכ בלא זה א"ל ללמוד שור מהכ שפרי אין דייקא שוב ולזה אומר ולמה תימנחא הכא דלית ליה מילין סין כלומר דבאמת בן הוא אלא שמוסיף עוד טעמים והוא טעמין שכתבו החומ' שמיס יגדיל תורה ויאדיר ומביא דוגמא מריש שור שאומר לא הרי על משכב ומושב עשבים הלוקין לגמרי וכן על צווי מיד ולדורות שאומר לא הרי על פרשת שילוח שמאיה ועל פרשה נרות אף שאין עיניו זה לזה כלל וה"כ בן הוא:

פרק ב הלכה א דף ד' ע"א [ה' ע"ב] ואין דרכה להתי צרורות וכו'. עפ"מ ונל"ד נראה דה"פ דהכח דירושלמי לא נמצא כלל דהי נוק ברורות חצי נוק הלכא נמיחא לה וס"ל להירושלמי כקומקום בש"ס דילן [י"ס:] ולהירושלמי גם לרנן בן הוא היינו דס"ל דלרורות הוי ממש כקין וזה וזה דרכה להתי צרורות בהמיה כלומר דלמה נהשכנה כקין הלא אורחה היא והוי נקל ממש וזה מתוך ר' אחי דמיירא כשאלם החוק. את הכלי והיא דרסה כל כך בחוק עד שפלו ברורות לחוק הכלי ושברה דיו ודאי לאו אורחיה והוה כקין אלא אם ככלי מונח ברה"ר פסור דאורחיה הוא והו' כרגל ורנא צד ממש מתוך באופן אחר דלפילו מונח הכלי ברה"ר חייב ככ"ל] וכגון שהיתה להבהמה שני דרכים ללילך אחת יש בה עשבים ולרורות ואחת אין כ' וכו' ודרכה לילך בדרך שאין בה עשבים ולרורות ולכן כשהלכה בדרך האחר לא משניה ודינה כקין וכו' אע"פ שהוא מונח ברה"ר חייב ור' לעזר מתוך דלך שחון לגופה אינו בכלל רגל דזכו כמכוסה ודמי לקרן ולכן לא חילקו החמשים בין רה"ר לרה"ר כדון קרן. ושאל הירושלמי לחצי כופר מהו שהקבל העלמה דבבר שהוא חין לגופה כלומר דלענין מוקין ודאי דיש העלמה דבבר שהוא חין לגופה כמו לרורות כיון דדמי לקרן אכל לענין כופר מיבעיה ליה דכופר אינו אלא במועד כדמתן בפ"ד [מ"א:] דחם ששור מן הכופר ולכן מיבעיה ליה דלולי לענין כופר אין העלמה לרירות מפני שהוא חין לגופה וכופר כפידי כי ינוח או יגם שבו רק בגופה כמ"ס רשי' [מ"ד:] דל"ה [אכתי] וי"ל ואין כופר כתיב אלא בגיחה שהוא נופו ממש עכ"ל ופליגי בזה ר' זעירא ור' אילא דר' זעירא אומר מקבלת כלומר דנעשה מועד לכופר ור' אילא ס"ל דליתו נעשה מועד ומקשה ר' זעירא לר' אילא ממהנה דשור שהיה מתחבק כבולה להחיתו ונפל על האדם וברנו דהייב בכופר והרי נפילת הכותל הוי חין לגופו ובשלמא לדידי משכחת לה ששע כן ג' פעמים אכל לר' אילא שאלום את הוא קשה ומתוך הירושלמי ופליגי כר' אילא לית היה פילוג בשבועה להיות מפלגת את החתלים ולמה כפיר ממיחה כשהפילה את הכותל לא היה אדם שם [כנ"ל] וה"פ דליון הכוונה שהיה מתחבק להנחיתו אלא מתחבק להפילו וכו' בגופו ממש וכשהוה נ' פעמים הוי מועד גמיר דזכו קרן ממש ויה קשיא דל"כ למה פסור ממיחה הדין שבעת מעשה לא היה אדם שם שהאדם צא אח"כ ונכרנ לסיפק חייב בכופר ופסור ממיחה:

הלכה ג דף ט' ע"א [י' ע"א] ריש קריש אומר ער הראשונה וכו'. עפ"מ ומאד דחוק והאמת כל"ל ר"ל אמר על כולה כוספה ר' יוחנן אחר על הראשונה השונה כל"ל כמו בש"ס דילן [ג':] וכו' מחלפה שיטתיה דר"ל דגם פירות הצבירין ברה"ר הוי שינוי כמובן ולפ"י א"פ מילתיה דר"ל אמר בעטפ מהלכת ברבובא פסור לכל המכה וכו' אחר וגינה צו פסור ולר' יוחנן חייב:

[שם] לא סוף דבר וכו'. נל"ד דזה נרדף לגרוס אה"כ וכו' אמר ר' אחי לא אמר ר"ל אלא בעטפ מהלכת ברבובא פסורה אכל רביבא ברה"כ את או מהלכת במהלכה חייבת הני ר' הושעיה כולה פסורה לא סוף דבר בעטפ מהלכת ברבובא או אפילו רבובא במהלכת בעטפ מהלכת במהלכת פטמא דר' הושעיה דליון קרן ברה"ר כל"ל דס"ל דכמו דסן ורגל אין החיוב אלא ברשות הניק כמו בן קרן דכיון דדב"ר י' לו רשות להפסיר להלך וכפס שוריים אינם נוגחים אין הבעלים מחייבים להלך אחרים ואע"פ דנבי קרן לא כתיב בשדה אחר כגון ורגל מ"מ אם גם רכ"ר לא כתיב ואולי דלריש כי ינוח שור איש את שור רעהו כמו ברשות רעהו וכמו דלר"ס לא מיירא קרא דקרן ברשות הניק דלר"ס ברשות הניק משלם נוק שלם כמו בן י"ל גם לסיפק דלא מיירא כלל ברה"ר ובדברי רב נרדף לגרוס חייבת וכמ"ס הפ"מ:

הלכה ו דף י"א ע"א [ה' ע"ב] הלכה כר' מאיר בתמה וכו'. הפ"מ מוחק זה ומפרש דהך דהי הוא רחיה לר' כולה ואין שום טעם בדבריו ונל"ד דהגירסא שלפנינו שיקר ורק בתיק הויין סברין מימר הלכה כר' כר' כולה נרדף לגרוס כר' יהודה וה"פ רב ירמיה בשם רב הלכה כר"מ נתמה שאינו חוזר לתמומו עד שהתנוקות ישתמשו צו ולא כר' יהודה דבהורה ג' ימים נעשה חם וכו' יהודה בהעלאת דרק בנ' ימים נעשה

מיכל המים לירושלמי בבא קמא פרק ט י

במשמר שלם בשבתן מויליין אותן מידן רבי אומר אם כדברי ר' יודן אם הקרינו בני יהויריב את האשם [קודם הכסף] לא נתקפר להם [ויתן אשם אחר לבני ידעיה וזהו בין לר' חזקיה בין לר' יוסן] ואם עיבר משמר בני יהויריב [כלומר דתוספתא פ"י תניא עבר משמרו של יהויריב וכו'] כיני מתניחא ואם היה עיובר לאחר ימים [כלומר לא שרק עבר משמר של יהויריב אלא שעבר זמן מרובה] וכו בני ידעיה את האשם [כלומר שמוסרין האשם לידעיה] זאת אומרת אבשי משמר שזכו בקרבן בשבתן ונתעללו ולא הקרינוהו [במשך זמן מרובה] מויליין אותן מידן כג"ל וזהו ג"כ בין לר' חזקיה ובין לר' יוסי וכלל הדברים דהמשנה אחיא כרבנן דפליגי על ר' יודן בתוספתא שם והירושלמי מפרש רק דברי ר' יודן וכשתעין בש"ס דילן ס"פ הגוזל פליג תבין:

פרק י הלכה יא דף ס"ד ע"ב [ל"ג ע"ב] דבי רבי ינאי פתרינן לה כפלים כמשיכת החט. כג"ל וזהו דפריך מה ופליגי ס"פ שאול אם דבי ר' חייא פליגי על ר' חייא ואם דבי ר' ינאי פליגי על בר קפרא ומתוך דלא פליגי אלא דמפרשי מילתייהו אב"ל ר' חייא ובר קפרא ודלוי פליגי. פלג"ד:

אין לאיש טאל ואין לך אדם מישראל שאין לו גואלין אלא זה גזל הגר [וחו טעם על דין כראשון במשנה ז] ואם אין לאיש גואל וגו' אשר יכפר בו הסעון כפרה הייב ילא זה שאין טעון כפרה וזו דרש ר"ע כשכל מחסירין כג"ל וזהו טעם אפיפא למשנה דכשתת שגזלן בדרך יתן הכסף לבניו והאשם ירעה דמה א"ל כפרה ודרשא זו דרש ר"ע כשכל מחסירין כמביאר בתוספתא שם ודרשא דגמא הכחוש מדבר נעתק שני פעמים בטעות:

הלכה י דף ל"א ע"ב [שם] מאן דמר בשתי שבתות וכו'. לעג"ד הוא כולו משום וכג"ל מאן דמר בשתי שבתות נתן את הכסף ליהויריב במשמר יהויריב ואשם לידעיה במשמר ידעיה ילא נתן את האשם ליהויריב והכסף לידעיה כדברי ר' יודן וילך את הכסף מבני ידעיה אל בני יהויריב ויקריבו בני יהויריב את האשם ויחטטו להם זאת אומרת אבשי משמר שזכו בקרבן בשבתן אין מויליין אותו. מידן [ל"ג ע"ב] ששבו בלא כדין שקבלו האשם קודם הכסף [למר בשנה אחת פליגיין נתן את האשם ליהויריב במשמר יהויריב ואת הכסף לידעיה במשמר יהויריב וילך את הכסף מבני ידעיה לבני יהויריב וקריבו בני יהויריב את האשם ויחטטו להם זאת אומרת אבשי משמר שזכו

בס"ד פליק מסכת בבא קמא

מיבול המים לירושלמי

מסכת בבא מציעא

פרק א הלכה א דף א' ע"ב [ב' ע"ב] רבה בר ממל ורב עמרם סליקו הן דר' לא ביניימי. כ"ג וה"פ דעל ידי הפלגול שהיה בין רבא בר ממל ורב עמרם נסתלקה ראיה ר' לא לר' חייה ויהיה דרבה שאל לרב עמרם אמתינן דתן זה יטבע וזה יטבע וקס"ד דזה יטבע אני מלאותיה וזה יטבע אני מלאותיה על וזה הקשה בה אין מוסרין שבוטל על השנוטה כדנהי' בש"ל דשנוטת דהתמוד על שנוטה שנוטה וטעם וטעם ול"כ נמוקם שאלו רואין שאלה נכבד לשקר שברי ב"כ אחד מהם לשקר נכבד ואל"כ רב עמרם דלפלו לטון שבוטל אין מוסרין לחזור ולכ"כ שנוטה גמורה ובכאל כוונת שבוטל שיש לי זה ואין לי זה פחות מחתה והכל אחד כמובן דב"ש אין אמר רב הנה שנוטה שיש לי זה ואין לי זה פחות מחתה והכל אחד כמובן דב"ש אין כאל שנוטה שאל דר' דהתרויבו בהדי הדדי הגבויבוכו כמבואר בש"ס דין ועתה ממילא נסתלקה ראיה ר' לא לר' חייה דמפני טעם כיון דהשנוטה בכה"כ אין כאל בהכחש משאל"כ דבר' חייה ור' יוחנן דוחק ראיה ר' לא מפני שבוטל זה דתקנת חכמים היא. כוללת ד': [שם] פחות משהו פרופרה. וחיתא בה נכבד מפורש פחות מחתה והירושלמי נעלמו לקמן גמיה ואלו אומר כן ולכן נראה דשינוט הוא וכו"ל פחות מחתה:

הלכה ב דף ג' ע"א [ג' ע"ב] חזקיה אמר בשכר הליבלר היא מתנייה וכו'. דבני הפ"מ דמוקים ולע"ד דה"פ דמתרין דהא דקדוש לה מנומרת אינו אלא לחומר את קבלה קדושין מתאר אבל אין מתירין אותה לבוק נגזר זה וזה שואמר הסוספר יתכר עוד פעם מכתובה נ"ט אחר:

דף ג' ע"ב [שם] אול שאמר לרב דא א"ל כרום אזל חור וכו'. לפי הפ"מ קשה למה נאמרה לה השיב לו רב ועוד איזה שינוט הוא להקדוש ולע"ד דה"פ דההרים נפל הגגותיהו אינו שאל לר' לא והוא גם המורה דרבה פעמים בירושלמי וגם בריב מביהן מוכר ח"ל [לח] כלום אזל חור וה"פ דכמה הארים שאל מר' לא דכיון דהוה חזירו של ר' בא בר מיתא והיה ש' אזלי אהר יוכה לי חזירו ולא חזוייב ליתן לו כוונות ואמר לו ר' לא כלום אזל חור כלומר האם ר' בא כשהלך מבאן חור לומר יוכה לי חזירו אחר שנתודע שיש שם גזולין והרי לא חור ולכן הגולין שך וזהו אמר ר' בא קשיא לן בהוראה זו הויתא חור כלומר דבאמת חזרתה וחזרתה יוכה לי חזירי ומיתא מתיא חור כלומר ר' הארים מותר ממתיאה זו שאינה שלו ולפי"כ שפיר שייך לדין הקודם דע"כ"כ לא זכה בחזרתה עד שיהודע שיש שם המתיאה:

הלכה ג דף ה' ע"א אמר ר"ל אדם שיש בו רשות לחזור בו וכו'. לפי הפ"מ דרבה תימא מאי רביא מכאן שאין אדם זוכה לחזירו במתיאה דזוכה בשאר אומר חיי זוכה לפלוני אבל הכא הפועל הוא לא אמר כלום ולכן נראה ברור דה"פ שאלמה לא אמר ר"ל כן אלא על דין פועל אמר כן וכפ"ס אין ראיה כלל מפני שלא אמר שזוכה בבעל דע"כ אבל את אמר זוכה אני לפלוני יכול להיות דבר ר"ל סובר דזוכה לחזירו במתיאה וכמו שבאמת כמה המורה לירושלמי סברי כן דכמה פ"ה ה' ה' ומשם יש ג"כ ראיה לפירושו כמו שגארו ש"ס:

הלכה ד דף ו' ע"ב [שם] תני בשם רבי מאיר וכו'. תמימי על הפ"מ שכתב שלא נמלאת בכייתא זו בשום מקום והרי בש"ס דין ב"מ [ג' ע"ב] הביאה ש"ס לראיה לר' יוחנן דמזיק להטעמה כשיצט מודה ור"מ ס"ל דשטר שאין בו אחריות נובה מבני חורין והתמים ס"ל דלחזירי פטור וטעם נכספך וטעם נכספך למישיבן לפרעין ולקנוייה ע"כ וברייתא זו היא דתוספתא ב"מ פ"א והירושלמי מיתי לה בליתא קלילא כדרך הירושלמי דר"מ ס"ל דבין שאין בו אחריות ובין שאין בו אחריות נובה מבני חורין כלומר לפניו בני חורין שיהיה שים וסמא דירושלמי הוא ר' יוחנן וכן אמר ר' יוחנן לקמן מפני קנוייה וכאלו ש"פ חייב בשם ר"מ דנובה מבני חורין שאין בו אחריות וזהו בני ירושלמי על דעתיה דר"מ לחיזה דבר הוא מחזיר כלומר הוה מירא מתניתין אי שחיב מודה ולכן יחזיר שאין בו אחריות וביש בו אחריות לא יחזיר לקנוייה והתמים סברי דבין בו אחריות נבני ממשעבדי ולכן נכ שאין בו אחריות לא יחזיר או דמירא שאין חיב מודה כשמואל בש"ס דין ש"ס וכו"ל דר"מ שטר בלא אחריות אינו כלום ואפילו מבני חורין אינו נובה בו ולכן יחזירו לזר ע"כ ולחיותו כמו דלוקי כשמואל שם ולזה משיב הירושלמי לזר ע"כ ולחיותו כדמיה כלומר חזרה הוא זה ומה שייך לומר על זה יחזיר אלא ודאי יחזיר לגבות בו וכשיצט מודה וטעם נכספך וטעם נכספך כברייה דלא כשמואל ולכן פריך אה"כ על שמואל הכא את מר נובה והכא וכו' כלומר דשמואל לא ס"ל כר' יוחנן אלא ס"ל דלא אחריות אינו נובה כלל והכא את אמר נובה ומתוך לא דמי וכו' וכפי"כ הפ"מ:

שם [שם ע"ב] א"ר לעזר שאני אומר כתב דלות ורא רווה. הנה בש"ס דין זה מוקי ר"ה למתניתין בשאין חיב מודה וס"ל כשמואל דכלא אחריות אינו נובה כלל והתורה היא לזר על פי לחיותו ומקשה שם על ר"ה מברייתא דחיישין לקנוייה ומה שביי מודה לא יחזיר ע"כ. ולפי"כ גם כאל בירושלמי נכרס כן דברי ר"ה דחומר ר"ה ג' מיתרות הכשורה אלו אומר כתב אלו ונה לזה כלומר דמירא שאין חיב מודה כשטר כלל ופי קשיא דה"פ שאין נכ שטר זה אלא שבוטל דל"כ לזר ע"כ ולזה עדיין כדנהי' כותבין שטר לזר ע"כ אפ"כ שאין מלוה עמו ואומר לזה מירא שיהיה דאם הוה מודה יחזיר דלפרעין ולקנוייה לא חיישין ואומר עוד מירא שליטת דאם הוה חסר ציד המלוה ענון שעדים רחוקו ידור אפילו אין חיב מודה יחזיר כיון דלא חיישין לפרעין ולקנוייה ואומר הירושלמי ותלייהו מתבין כלומר דכל ר"ה מיתרות מתבין כלומר נמנהר ונמנהר דליתו כן כדמכא מתוספתא וביריתא שבזבא בש"ס דין שם שמשקה את ר"ה מברייתא זו דחיישין לפרעין ולקנוייה וכמו שאמר ר"ה אה"כ ומתניתין מירא כשיחב מודה וכת"כ:

הלכה ז דף ה' ע"א ואין אדם עשוי לפרוע וללות רבו ביום. פי' הפ"מ דחוק כמובן ולע"ד נראה דכונה מד עניינה הוא וה"פ דר' זירא שאל מר' יוסא כיון דלח' אמר כה"כ ר"י דלפלוני חסר פריע בו ביום אינו חוזר ולזה בו הלמה דברך ליפרע בו ביום ועיקר דמרת מקודס דאם זמנו יולא לכו ביום יחזיר משום דלא חיישין שפרע יסא אדם מאזי לפרוע בו ביום כלומר אה"כ דאין לנו לחוש לפריעת בת יומא מ"מ יכיל לכיית כן דלפעמים פירע בו ביום אכל אין אדם עשוי לפרוע וללות בו ביום כלומר דזה אינו מאזי כלל וכיון שאין זה מאזי כלל אין כתיבה דשעבוד מועיל להלוואה היתה דדבר שחייבו מאזי אין מעלין זה הדעת שישמענה זה השטר להלוואה היתה של בו ביום וזהו ענינה ששאל ר' חני לר' יסא מפני מה מרע כחו של לקויה וכו"ל בשלא נחשעבדו נכסיה כלומר דכיון שאין זה מאזי כלל אין כותבה לשעבד נכסיה להלוואה היתה של בו ביום וזהו יורה ויש אומרים בשלא חתמו העדים על המלוה כלומר ששאלו את האמר כה"כ כיון לשעבד נכסיו להלוואה השניה אבל העדים שסיפא שאל כיוונו לזה והוא שטר בלא עדים:

פרק ב הלכה א דף ו' ע"א [ה' ע"ב] יצא ייאושו בערים שאבוד ממנו ומכל אדם. ונראה דה"פ שבעת היום הכי אבוד ממנו הנהי' ויהיה שמואלו אחר היום שאל מלא קודס היום לא קנה וכו'. כאיני ליהוה שאל מדעת ויהיה שמואלו אחר היום שאל מלא קודס היום לא קנה וכו'.

לא היו יאוש ולא בני דוקא כשאל ידע שאמר ולבירושלמי אפילו ידע אם מנה קודס יאוש לא קנה:

הלכה ב דף ו' ע"ב [שם] הכא את מר במשוקע בו וכו'. הפ"מ הביא החוספתא פ"ב דתניא כחוב בהרם ונתון ע"כ חזית וכו' מייד להכריז ולע"ד אין זה עניין להכחש דאם כתוב שם הפעלים ומכר שפעלים שמוה על החזית ובכאל פ"פ הכא את מר במשוקע בו הכא את מר בנתון בו דרך היותו וזהו מה שאמרה מקודם חתיכות של בשר ובחזון כמד אחת מהרמות של דגים ובחזון ירק אחד דחייב להכריז ובאל לא שייך משוקע דאין זה כלי אלא מונח ביניהם:

[שם] ואפילו ברשות הרבים וכו'. עפ"מ ומאד דחוק ונראה דה"פ של ואפילו היה פטור וכו"ל והוא דבר' דרך היותו אלו אומר דרך נפילה וכו' ותקיים התירוק:

דף ו' ע"ב [ו' ע"א] בעי מיפתרינה כהדא דרבי שמעון בן אלעזר דמתניתין. פי' הפ"מ תמיה ולע"ד נראה דכוננו על ר"כ בן אלעזר דתוספתא ריש פ"ב והבזאה בש"ס דין [כ"ד]: דלל מקום הסברים מעיינים שם כרי אלו שלן ולכן שאלו את כסמטא מלא לחייב להכריז וזהו בפליטא מלא כרי אלו שלן אלא לא ממשם כלי אפסירא דמתניתין וידוע שהירושלמי קורא גם להוספתא מתניתן ולהיקר על מהנה מתניתא:

הלכה ג דף ו' ע"א [שם] מהו כנון אהן מצובה כנון אהן קרפיפא וכו'. פי' הפ"מ המוה ומה ענין קרפף לכאל ומה מה שפי' דקאי על אל ג' בני אהס אינו מחזור ולע"ד ה"פ שהמטבעות כוננו ענין מצובה והיא מצובה שנגמ' [כ"ה]: ומשו מצובה כנון אהן קרפיפא וזהו שם כלי מחודדת כדנהי' בפ"ד דכלים שולי קורפיות שבחתיכות יש ג' חידודין ע"כ. ואה"כ אומר של ג' בני אהס והוא ענין בפ"ט וה"פ את ראה ג' בני אהס הולכין ופלה מהם מטעם איה הדין ואומר מכיון דלא ידע אינו חיב להכריז אמר ר' יוסי [למח לך ג'] את שמע מינה ממעשה דר' תלמא דאפילו היס אינו חיב להכריז. כוללת ב"ד:

הלכה ד דף ו' ע"א [ו' ע"ב] אירור דא אזולית לבנישטא וכו'. פי' הפ"מ לא נכריא דזהו כפיין תרעומות על המלוה ח"י אלא בתמימא קאמר כלומר חלו לא אזולית לכסמטא לא הוה ננסיס בתמימא כיון שזמן הבמים נגזר עלי שאפסידם ולכן אין לי להטעם על הצדוה ח"ו:

פרק ג הלכה ב דף י"א ע"א [ט"ז ע"ב] ישבע השוכר שמתה כדרבה וכו'. זה שייך אחר שכן אכלו ואחר על המטה דברי ת"ק ודברי ר' יוסי ובלא שום חיזוק וכן דרך הירושלמי בע"מ ולפי"כ אין ראיה לדברי הפ"מ שפסק כר' יוסי אך בהמה שה"ם שלנו [ל"ז]: פסק כר' יוסי והכי קי"ל בח"מ סי' ע"ז ע"כ:

הלכה ג דף י"א ע"ב [י"א ע"א] אומר ר' עילא אף אהן תנינא וכו'. פי' הפ"מ דחוק מהד ולע"ד נראה דכ"ל היא גנילה היא גנילה היא גנילה היא גנילה הכל מודיע נפקדון דמתניתא מהדא אמר לשטר גזלתי וכו' ואינו יודע איזה הוא אכיו של אחד מהם הפקוד וכו' כ"ל וה"פ דרי' חילא מניא רחיש לר' אבהו בש"ס ר"כ דלאן בעוררין כלומר שחובטין וזהו משנה דינמות פס"ו כלן בשומקין ואין חובטין וכו' לנאח יד שמים ומסר' היא גנילה היא גנילה כלומר דש' בינמות הן גנילה ע"כ קידושי גנילה יד שמים גנילה היא גנילה היא גנילה ופשיטא דגנילה הוצפת האשה את געלה ואלא תחוק ודומיא דהכי מירא גנילה שחובטין אותו אבל הכא הפקודין ע"כ גנילה ע"כ אביסס ובחוספתא פ"ג חיי ג' מלוה כמו שבזבא הפ"מ במ"מ נראה דה"פ שפקדון של האבות פשיטא דאין חובטין דמניין להס ליעד ודומיא דהכי מירא גנילה ובמלת דהוספתא וזהו שאמר הכל מודיע נפקדון שנתקן וממילא דכתיב זה הוא גנילה ובמלת וזהו שמים מהדא אמר לביס וכו' כלומר דחיי דומיא דפקדון:

הלכה ד [שם] אף הוא מביציא רחן וכו'. לפי הפ"מ נכבד תימא וכו' נחשדו ישראל על כך לקולקל גידים ולכן לע"ד דשעמא דת"ק מפרש דלכריה חיה עטס יש בזה ע"כ שלנו [ל"ח]: מוקי כדתי דהוה פ"ט והירושלמי לא ס"ל כן ולכן אומר הפ"מ דכשעל הפירות יודע שהפקדן לא ינע כהן אף כהן בן אהן בן אהן הוא ממילא לפי כלומר שיראה צעמו בהקפתא:

הלכה ה דף י"ב ע"א [שם ע"ב] אחר רב אושיעיא בשרא אמר לו שמן מווקב וכו'. מרשי' במשנה [מ"ט ד"ה אף] מבואר דעל דר' יהודה קאי ודלא כפי' הפ"מ אלא כפי' שהביא במה"ס:

הלכה ו דף י"ב ע"ב [שם] שנייה היא שיש רשות עליה וכו'. כל העניין אין לו שום הכנה כת"ס הפ"מ ולע"ד דה"פ דהכא ושלל בכ"פ פ"ה ה' ס"ל לר"ה דלר"ך דתת בעלים ע"כ וזהו הקשה לא כן אמר ר"ה וכו' ועיקר הקושא למה שסור מביטתה דהא נרדח דעת בעלים ופקשה מהנית דהוספתא בכ"פ פ"י שהביא הפ"מ דעדיף עפי דמקשה מהנית חתיכות ומתוך שניה היא שיש רשות עליה כלומר דשומר לא דמי לנכד דכיון שהיא תחת רשותו א"ל דעת בעלים אף לפ"ז קשה סיפא דל"כ למה בייחדו לה הפעלים מקום חייב לזרעו מהכניסה כיון שא"ל דעת בעלים והירושלמי לא ס"ל כשמואל דידן דמוקי לה בכתבי תנאי אלא ודאי דמירא שלא החזירה למקום המיוחד לה ושפיר חיב וכו' למה לזרעה שפיר כרי פסע צה גמיה שאל החזירה למקום המיוחד לה ועל זה מתוך ר"ל שני תירוטיה התיירך הפחד א"ת אהר שיש רשות לשומר עליה כלומר אה"כ דייחדו לה הפעלים מקום מ"מ מקרי שיש רשות לשומר עליה אבל במקום אחד כלומר למה שסור בלא החזיר למקומה בשייחדו לה הפעלים בלוחו מקום אחד [כ"ג]: בין לזרעו ובין לזרעה פסור כלומר דמירא דשייחדו לה הפעלים מקום בלוחו מקום בלוחו הדר במקום פלוני יהוה החזירה ללוחו חזר למקום אחר ולכן כיון שהחזירה לחזר זה רק לא במקום שעמדה ממש לכן לא החזירין עליו כלשם בשייחדו לזרעה אבל במקום אחד כלומר החזירה לזה המקום ממש שעתה מקודם בין לזרעו בין לזרעה שפיר כיון שיש לי רשות עליה וכו' דעת בעלים וה"פ דש' רשות שאין רשות לשומר עליה כלומר דחוק התיירך השני ויהיה דשייחדו לה הפעלים מקום מקרי שאין רשות לשומר עליה שפיר כיון שיש לי רשות לשומר עליה וזהו חילוק בין רישא לסיפא דברייתא כשלא ייחדו מקום מקרי שיש רשות לשומר עליה וכו' דעת בעלים ובסיפא כיון שייחדו מקום מקרי שאין רשות לשומר עליה ותיירך דעת בעלים ולכן בלזרעו בכל ענין חיב אפילו החזירה למקומה מפני שלא הודיע לבעלים אף לזרעה אפילו נשכרה מחזר ידו כיון שעטס שכתובה לה דמי לננייה וכו' דעת בעלים וכו"ל כשהחזירה למקומה ממש ונשכרה ואפילו החזירה ללוחו הדר וזהו למקומה ממש א"ל לחייבו כיון שעטס למקומה וכו' דעת בעלים ולא דמי לננייה:

הלכה ז דף י"ג ע"ב [שם ע"ב] מה את אמרת רישול נטר וכו'. כלומר הא דתני כסיפא הנביא ונטל את הכי' טעל ממש או הנביא נטול הע"כ שאל נפל כשמואל בש"ס הפסקיד ופסיק ליה מדמי ר"ה חתמיה ויהו מפני הפלגול כלומר דע"כ הנכבדה נכד נסתחן אלמא דהכניסה נטול כשמואל:

מיכל המים לירושלמי בבא בתרא פרק ח ט י

פרק י הלכה א דף ל' ע"ב [כ"ר ע"א] אמר רב הונא דעולם אין העדים

חורתין וכו'. משמע דאמקושר קאי ורב הונא הולך לשיטתו בש"ס דלין [ק"ט:] דמקושר חותמין העדים בין קשר לקשר ונחמין ויש לזיף ולכן צריך שירד וקיים אבל למאן דמ"ל דחותמין מנחמין לארכו של עטר ומחילי נפשו ומסיים בתחלה ח"ל לזיף ולכן הך דזאני פלוני וכו' אינו אלא בפשט ור' אבדי נשט ר' ירמיה שאמר וסס העדים אין הכוונה לחתימותיהן אלא להוכרת שמוטיהן:

[שם] ר' אירי בשם ר' ירמיה צריך דהרויך מן המחק וכו'. לפי ספ"מ קשה מה שיין לשון שני שיטין ולכן נלע"ד דארכא דהירושלמי מתיר כשהשטר הוא על המחק שרתיקו העדים שני שיטין ויכתובו שהשטר הוא על המחק והעדים על הנייר ואין חשש שמה ימחק עוד פעם דניכר היסוד בין נמחק פעם אחת לנמחק שני פעמים כדליתא בן בש"ס דלין [ק"ט:]. ויש אמר זה דוכו גם כשהעדים הם על המחק והירושלמי ס"ל גם כשהעדים על הנייר יהיה ניכר בין פעם אחת לשני פעמים:

דף ל"א ע"ב [שם ע"ב] השיב ר' ריקיים דבריו ר' חנניה בן גמריא וכו'. לפי הניירא שגש"ס דלין [ר"ט:]. דרבי הקשה על רב"ג וכן הוא בירושלמי ספ"ח דניטין כמ"ס הפ"מ יש לפרש דרבי הניב לדחות דברי רב"ג שאמר שביכולת לעשות ממקושר פשוט דוכו אי אפשר דנפשו של גס מוכיח ומפרש מהו נוסף של גס ומביא הך דאין העדים וכו' וזהו רק בפשט למאן דמ"ל דמקושר חותמין מאחוריו לארכו דל"א לזיף כמ"ס מקודס ור"ל הך דאני פלוני וכו' רק בפשט ור"ל ה"א דאפשר לעשותו פשוט שהרי נחבר זה כפי הרגילות ופרך והא הני טופס שפרות כן הוא ואמר ר' מי דגס במקושר הפוסס בן ומהרן ר' אגין דלפילו תאמר בן פשיטא דעיקוב ליכא רק בפשט אבל במקושר יכול להיות שלא כתבו בן ור"ל אך יכול לעשותו פשוט ור' יודה נא לבאר זה שאין הכרח במקושר אלא כשרואה להוסיף על הדין כמו כשרואה להוסיף בפשט להחתים ג' עדים ולהחתים מתוכו ומאחוריו כמו בן במקושר אם נא להוסיף הך דאני פלוני וכו' אבל אין זה הכרח ור"ל ליתא לדרכ"ג:

הלכה ב שם הני זווין דינון ונמחקו חמשה וכו'. ה"מ פי' דהמלוה אומר בן ואין הלשון ממשע בן ועוד דל"כ משנה מפורשת היא ונמה נחלקו ר"ע ובן עזאי אלא נראה דגם הלוה מודה שהיה כתוב במקום המחק חמשה ונמחק והמלוה אומר שפ"פ סיבה נמחק והלוה אומר שכתובנה מחקו לפי שהמלוה לא היתה אלא שנים ולפ"ו ספיר נחלקו כמובן ומובן לשון הירושלמי שאמר אלו לא הודה לו כל עיקר כלומר שלא היה מודה על מקום המחק שהיה כתוב חמשה:

[שם] ארא על מה שהודרה, כלומר אינו נשבע כלל אלא על מה שהודה משלם:

הלכה ה דף ל"ב ע"ב [כ"ה ע"א] עושין לו קיום וכו'. כשעדים מעידים על השטר ושעדיין לא נפרע כנון תוך זמנו וכיוצא בו:

הלכה ו שם ושמואל אמר א"צ וכו'. אין זה ראשי תיבות אין צריך אלא אי צריך ומקשה על רב כמ"ס ה"ט:

הלכה ז דף ל"ג ע"א [שם ע"ב] א"ר יוחי אין צריך להדיר הנייה וכו'. קשה לומר שיהלוק על המבנה אלא נראה דס"ל דבן על האב לא חייטין לקטניה ירבה בש"ס דלין [קט"ד:]. ס"ל כר' אחא והמבנה נכחן כמותו:

הלכה י דף ל"ד ע"א [כ"ו ע"א] רב ושמואל רב בר' יוחנן ושמואל כרשב"ל. לפי הפ"מ אינו מובן כל כך ולפענ"ד יש לנרסם רב כרשב"ל ושמואל כר' יוחנן וכו' רב דמתיר עתה לכתוב זמן הקודם ס"ל כרשב"ל דאינו מהתיר כל כך בשטר מוקדם ושמואל דמלריך לכתוב רק זמן שני ס"ל כר"י דמתיר בשטר מוקדם והך שני ענייני בן מ"מ אידי ואידי מוקדם הוא כמבואר למעין:

א"ש את הכו ולא האחים שהרי האב הוא יותר קרוב להנן טהאחים שהמה נא"ס מכחו של אב:

דף כ"ב ע"ב [י"ח ע"א] בר אבא ואחד נוטל רהך. נראה דלריך לגרום טר שהרי יש כאן עברה נוריס ועברה נמי:

דף כ"ג ע"א [שם] מן דו לעי הוא משכה כולרה. ע"מ ויותר נראה דקאי על שכה כלומר שהוא עמל ולמד ומשכה מה שלמד וממילא לית דיהא יותר מזה ובמדרש קבלת פרסה א' על קרא דהוא ענין רע אשר נתן וכו' דריש דקאי על שכתה שחורה ומבאר המדרש דהו לטובה כ"ע"ן כי יעסוק בתורה המיד מיבו לשעתו אשר גדול הוא כמובן:

דף כ"ד ע"ב [כ"א ע"א] נסבין ברבריא מאה גרביין וכו'. אינו מובן למה עלה נדעת ר' ירמיה לומר בן ומ"ס במה"פ אינו אלא תימא ונלע"ד דמייירא עלאהר זמן הוול היין ובעת שהגדולים נשאו היה שיה מאה גרביין עשרין ולאהר זמן כשנשאו הקטנים היו שוין עשרה דינרין ולכן היה סבור ר' ירמיה לכיון שהגדולים לקחו מתפוסת הבית מאה גרביין גם הקטנים לא יקחו יותר ממאה אש"פ שהוול להולכין אחר סכום היין ולא אחר הסכום המעוט ור"ל ר' ירא דאינו בן להולכין אחר סכום המעוט וישלו הקטנים שתי מאות גרביין כשהוול עד מהנה:

פרק ט הלכה א שנים עשר חדש וארמנה ליוון. כל זה צריך למחוק והו לקמן בצעיה דרב חסדא:

[שם ע"ב] רב חסדא בעי היה שם לאירלו ולאירלו וכו'. ע"מ ולענ"ד ה"פ דלר"ח שפיקא דלריך להיות מונוח גם לאלמנה ולזה צעי אם היה שם כדי מנוחות לכולן אם יכולין הבנים לומר להבנות אחס אין לכס אלא מוון של י"ג חדש ויחון לכס מנוחות אלו ואחנה עם האלמנה כשהוול ביטו או שא"ל להם לומר בן כמו בלא האלמנה שאין יכולין לומר להן בן כמו שביאר מקודם וכשר בסקפ ועל זה אומר הירושלמי ודא דתימר וכו' כלומר דמה נשמע דלריך להיות גם מוון לאלמנה וממילא דכ"ס לשאר דברים ככתובה ופרנסה וכו':

דף כ"ז ע"ב [שם] המחזיק באחרונה זכה בראשונה לא זכה. כנ"ל דכן הוא בבביתא בש"ס דלין [ק"ג:]. ומה מקשה על ר"א דלס עובר לית ליה זכיה למה כשהפילה לא החזיק המחזיק בראשונה אבל מרישא דחייבין להחזיר ל"ק כלל לר"א דזה ידע דירוסה הבא מאליה שהני כמו שאמר אביו שם ורק מסיפא קשה ומתוך פהר לה משום יאוש וזהו כתיובא דרצא שם דרפוי מרפויא בידיהו מעיקרא ע"ס וזהו שאמר הירושלמי והפילו כשמואל לית היה פליגא כלומר דלפילו חימא כשמואל ג"כ צריך לומר סברה זו דיאוש דל"כ גם לשמואל למה לא יחזיק מי שהחזיק בראשונה כיון שהפילה ופרך או הפילו באחרונה לא יוכה כלומר דאי משום יאוש משום דרפוי מרפויא בידיהו נאמר ג"כ דגם מי שהחזיק באחרונה לא יועיל דג"כ רפוי מרפוי בידיהו משמי הספק שמה אינו בן או סיבה אחרת ומתוך עוד היה משום יאוש בהמיה כלומר דנכס"ג שפיקא דלא שיק יאוש:

הלכה ג דף כ"ח ע"א [כ"ב ע"א] דבי ר' ינאי אמרי אפילו עירניה וכו'. אינו מובן הרבותא מכל אלו וגרסה דברנותא היא על הכיפא דאם אמרו ראו וכו' שהניחו לעמין וקמ"ל אפילו בכלים אלו שלא הוסיפו כלום מעמין מ"מ כשאמרו ראו מה שהניח וכו' שהניחו לעמין:

הלכה ו דף כ"ט ע"א [כ"ג ע"א] באורו שלא הבריא וכו'. טעות הוא וכנ"ל באורו שהבריא אבל אם לא הבריא [שמת] הדא היא דמר וכו' כנ"ל כלימר וקנה ומכרש והוא שמת מאותו החולי ולא שניתק למחלה אחרת:

בס"ד סליק מסכת בבא בתרא

מִיכַל הַמַּיִם לִירוּשָׁלַיִם

מסכת מנהדרין

פרק א הלכה א דף א' ע"ב [א' ע"א] אתא מימר לך בפשוטה דקרייה וכו'. לפי הפ"מ אינו מוכן התירוף להכתי שלשה שלשה נאם לי קמייה ה"ס שלנו וגם עיקר היריב אינו מוכן ולכן נלע"ד דה"פ דבאמת ק"ל שלשה רק בשומרים כתיב תלחא אלקיס ומ"ל דגם שארי דיני ממונות ונחלות בשלשה וזהו שדרש רשב"י ואלה המשפטים וגו' אתא מימר לך בפשוטה דקרייה כלומר ואלה המשפטים שאנדר לך בפשוטה דקרייה היינו בכל המשך הפרשה אשר תשים לפניהם כלומר לפי בני אלקיס ששומרים ולפ"י א"ס המשנה דיני ממונות בשלשה זהו דיני שומרים המנוח בהם ג' אלקיס גיילות ונחלות ג"כ בשלשה דילפיין מואלה המשפטים וכו"ס. והח"כ אומר והייא כר' יוסי וכו' כלומר וגם יש לדרוש מזה ק"ל דר' יוסי דאין לו לדיין אלא ג"ס שעיניו רואים אבל רשב"י בעלמו לית ליה כפרא זו שהרי אומר הח"כ ליתא הכיס מידון :

שם דף ב' ע"ב א"ר מתנייה אף הפשרה צריכה הברע הרעה. אינו מוכן מהי קמ"ל פ"פ"א אמו יעשה פשרה כסומא בברוכה ומדברי החס"י [א' ד"ה חייגי] מתבאר דלאן היה כתוב פלוגתא דר"מ ורבנן דר"מ אומר פשרה ג"ל ומחן ד"ה מתנייה טעם על זה ע"ס ולנירסא פלגיטו אולי י"ל דר' מתנייה פליג על ר"ש בן מנסיא שאמר משפט דברייה ואתה יודע לביבן הדין נוטה דלא אסור לשפוח פשרה ור' מתנייה ס"ל לא כן דגם הח"כ יכול לעשות פשרה לפי שהיה לריבא הכרע הדעה לעשות הפשרה לפי הדין ולכן אדרבה משייבא יודע לביבן הדין יוסף דלא טוב לעשות פשרה :

הלכה ב דף ג' ע"ב [ג' ע"א] ר' אבהו בעי מכות וכו'. לפי הפ"מ אינו מוכן ונלע"ד דזהו קושיא למה מכות בעשרים ושלושה הלא אין זה דיני נפשות ודי בשלשה ומתוך פטמים שמת ממכותיו וכו' זהו ד"ל וזהו כרנא בש"ס דלין [י' :]. דף ד' ע"א [שם ע"ב] הרי השנה מקודשת בעיבורה וכו'. אינו מוכן מאי הוסיף על דברייה ודברי הפ"מ אין בהם טעם ונראה שחבר כאן וכו"ל בעיבורה שהוסיפו לה חכמים והו' הסוסיף וק"ל משמע כן מרמז' בס' המנחות בעשין ק"ל :

הלכה ג דף ה' ע"א [ו' ע"א] תלתא אמורין חד אמר אחת וכו'. לפי הפ"מ דלגל הספר קאי ברבא תימא על האומר הסמוכות עשין או אחת עשין בש"ס דלין [ט"ו :] דרשין זה מקרא מקרבך ולא מן הספר ולכן נלע"ד דלאו על הספר קאי וכנה גמ' סס מניני ברייתא דאפילו שתיס אין עושין רק אחד ביסודה ואחד בגליל וכן אומר ר"ש בתוספתא סנהדרין רפ"ד ולפ"י ה"פ חד אמר אחת עשין אבל שתיס אין עושין כלומר סה דחקן שתיס עושין לא בכל מקום עושים שתיס וסמך דה"פ דה"פ דה"פ שלם הוסיב סה דחקן עושין ומרנא אמר דסמוכות עושין אפילו שתיס ביסודה או בגליל ורק אחת בגליל עושין ומרנא אמר דסמוכות עושין אפילו שתיס ביסודה או בגליל ורק סמפוזות אין עושין רק אחת ביסודה ואחת בגליל והרנא אמר דסמפוזות אין עושין כל עיקר אפילו אחת ביסודה ואחת בגליל וגם פליג על הקודם. כנלע"ד :

הלכה ד דף ח' ע"ב [שם ע"ב] מה שעמא דרבי נחמיה וכו'. לפי הפ"מ גרס ליהסך ככאן מי"ט דרבנן ולקמן מ"ט דר' נחמיה והדין עמו אבל עדיין יש שיבושים שהרי אין כהן מאה ועשרים ויש להניח כמו בש"ס דלין ע"ד ש"ז ש"ז וש"ז בשלשין ועדיין אין כהן רק קי"ד ויש להוסיף גם מה שבברייתא שם לגלר ואימין וכו' פ"ט אך גם מה שאומר ר' נחמיה שנים עשר סנהדרין של י"ב שנים הוה תימא רבא דמספר זה הוא רנ"ו ולא ר"ל כנחמיה לר' נחמיה ולכן נראה דיש להניח שסנהדרין לעשרה שנים ומכאן המספר מאתיים ושלושים והטעם משום דבא"י נתיישבו רק עשרה שנים דלאוין וגד נטלו נחלת מעשר לירידן ומנחה עכ"פ היה תני ששם בא"י ולכן אמרו סנהדרין מן י' שנים :

פרק ב הלכה א דף א' ע"א [ו' ע"ב] הוה בפניה היה יוצא וכו'. עפ"מ ויותר נראה לגרוס לר"מ היה בפניה לא היה יוצא היה בחוץ היה נכנס וכו' ונראה שיש פירושו שששה חילוק בפניה בין ר"מ לר' יהודה וברייתא דר"ל ראייה לאוקימתא סקודמת דר' יהודה מיקל פ"י :

פרק ג הלכה א דף י"ב ע"ב [י' ע"ב] מה אחד לא נמצאו שרשהו וכו'. אין לזה שום הבנה וגם טעמה דרבנן לא נחנרר לפי פ"י כדו שיתבאר שששה מדעת אחת והרי וכו' וס"פ טעמה דרבנן למקשו על ר"מ שאמר הטעם מלדו פשוטה שאין שניים מדעת אחת שהרי וכו' מן הנמנעות שהרי דיין שבורר לו כל אחד מייבחר ומיסב מה דלח בעי כלומר כל אחד אומר לחבירו שלא כל השטים הם מדעתך אלא אלה ואלו וכו' כלומר אלו שניים אחד מדעתו ואחד מדעתך ולמה יהיה הם מדעתך אלא שנינו ופ"ל זה מקשה הירושלמי וקשיא על דרבנן מתאחד לא נמצאו שלשתן כלומר אלו כלל הוא שלל אחד נורר דיין שלו נגד רבון חבירו ומה טעם לא מתאחדים שניהם ברבונם שזה יבחר לו דיין זה וזה יבחר לו דיין זה ולפ"י שפיר כשיבחרו השלישי יבחרו מדעת שניהם :

הלכה ב דף י"ד ע"א [שם] הא דריבון לא וכו'. נראה שזהו לטון בחמיה דקמ"ד שפוסלו בפסול נמור דקורבה וזולתה וכיוצא בזה ולכן פריך אלו דינו אינו יכול לספקל באופן זה ומתוך דאיטו פסול נמור אלא בערכאות שנסבירות וכש"ס דלין : [שם] רבי יוחנן אמר אפיקור בדיני תורה וכו'. לאו דר' יוחנן פליג על ר"ל שהרי בש"ס דלין מוקי לס' ר"ל בעלמו כר"ל ככאן אלא דה"ק דכשם שיכול לספקול דיני ערכאות סוריא כמו כן כשם זה יכול לספקול לדין זה אפילו דיני תורה וכו"ל ולא דיני תורה כשם שאנו אלא כדיני תורה כלומר חכמים גדולים והיינו שאיני יכול לכוף לבעל דיני שידון לפני זה החכם וכמו שביא מר' יוחנן שאמר על עמנו כן. והיאך אמרין הוה כמו היכי דמי בש"ס דלין :

הלכה ג שם י"א ע"א [שם] אמר ועירא והוא ואחר מן השוק וכו'. נלע"ד דאוקימתא זו היא כאוקימתא דר"א בש"ס דלין [כ"ג :] ולקיסית הש"ס שלנו לא הם פירושנו וכו' דר' תימא הוא קושיא על ר"ל דמאי עדיפא חד מהרי ולמה שנים אינו יכול לספקול ואחד יכול הוה גם אחד מוקי לשנועה וכקושיית הש"ס שם [כ"ג :] וכו' דר' זעירא הוא דבר בפני עמנו דקורבה הוה רק גילוי מילתא בעלמא ולכן א"ל ב"ד וה"ל דשלשה נכמר דין שייך לקמן כמ"ס הפ"מ :

הלכה ד דף ט"ו ע"א [שם] קיטרה במקשיה וכו'. נראה דה"פ דלפילו רבנן לא פליגי רק בדור לי כתיב ראשך אבל בקיסה במקשיה וסס שיהיה בעלמא דמה שייך שנועה בנגד ולכן סס מודים שיכול לחזור בו וגם בתוספתא פ"ה דתימא דור לי כתיב ראשך בקיסה וכו' ד"מ אומר יכול לחזור בו וכו"ל אינו יכול לחזור בו לא פליגי רק על כתיב ראשך ולא על בקיסה וכו' :

הלכה ה דף ט"ז ע"ב [שם ע"ב] הכא אמר ר' יוסי וכו'. עפ"מ וכו"ל [זחוק זה וכו"ל הכי אמר וכו' :

שם

מכתב התיב לירושלמי סנהדרין פרק ז ט

ב"י הכבוד וא"כ מאי איכפת לי ב"י וזהו מהרץ ר' סמאל דנאמת דרשינן עס בריבב ומיפט וריבב דהכי תני דבי ר"י בחולין [ס"ו] ע"פ :

הלכה י דף ל"ה ע"ב [כ"ה ע"א] טבח ולא מכר חזקיה אמר וכו'. לפי הפ"א ברכה תימא הא אין שליח לדבר עבירה וכו'. וה' ריבבא חורה בלתיא במרוכס [ע"א] ולענ"ד נראה דכ"ל נכח ולא מכר ואנוכז נפש קאי דלני חזקיה ור' יוחנן בש"ס דין בסנהדרין [פ"ו:] דמוכח שס דחזקיה סובר דנכח ולא מכר לוקה ור' יוחנן סיבר דלני לוקה ע"פ וה"ל דכתיב ומורע לא תחן להטביר למוכר וגו' וזהו דמיחב אינו חייב עד שימכור ויעביר מ"מ מלקות חייב במסירה לחוד לחזקיה ור' יוחנן פופר משום דה"ל לאו שיתן לאזהרת מיתת ב"ד כדאמרינן סס :

דף ל"ט ע"ב [שם ע"ב] שהוא בלא תעשה שהוא בא מבח עשה וכו'. פי' הפ"א מאד חמוס ולענ"ד נראה דכ"ל שהוא בלא תעשה שאינו בא מכה טעם כלומר שהוא לאו שאין בו מעשה וכי אמר ר"ל בש"ס דין [ס"ה] ע"פ. אמר ר' יעירא קומי ר' יוסא הבן לא אחא מחתי' בר נש אויב וידעתי בכריהות אלא אח כנ"ל כלומר לדברך לא ימלא מי שלמוד בכריהות נס אויב דנס אויב אין בו מעשה כדאמרינן בש"ס דין ע"פ וה"ל כמה דאשעיי קרייא וכו' כלומר לדידך דמוקמיס אויב דקרא למדבר משחוי שפיר קשה לך שהרי אין בזה מעשה אבל אני מפרש אויב טעמא בזכורו כדמפרש רב הווא לקמן ויש בזה מעשה וכ"ס אס נפרש אויב מקטר לשדים ולכן מפרש אח"כ מכו אויב וידעתי :

הלכה יא דף מ' ע"א [פ"ט ע"א] בידון שבת ובידון מלאכה וכו'. יומר נראה לנרוס ובשנתא מלאכות כלומר דקך בכה"ג חייב על כל אחא ואחא ולא להיפך כמבאר בש"ס דין בר"פ כלל גדול ולכן כיון דליכא בכל גוויי לכן לא תני לה : [שם] איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמרו. חסר כאן וגו' דהכיונה על ואה שנתתי תשמרו שהוקפה לשבת מה שנת יס בה אוהבה אף אביו ואמו כן :

[שם] נערה ודא קטנה א"ר וריתא את מודה לי שהיא בקנים תחת אשר וכו'. פ"ג :

פרק ז הלכה ג דף מ"ז ע"א [ל"ג ע"ב] מהניחא מטייעא לרין וכו'. הפ"מ הכן הנירפא ע"פ ירושלמי דמיר ולענ"ד יס לקיים הנירפא שלפניו וה"ל דכאן קאי לרבנן שמחייבי בלא מדורו למיתה והקיל ממה שהיה והכניד ומת דחייב מיתה ור"ל אמר דחייב ממונן שזאלנא הוא חידוש מקרא כלומר נירח התורה וריב"ל אמר משום דבשעה שהיקל נתגלה דלמוד הראשון טעות וכן מחייבי לשלם ממון. מה מפיקה מבנייהו הוקל והכניד ומת מאן דאמר חידוש מקרא הוא שיתן ממון אף שמת אח"כ נתן נתן לא נתן יתן כ"ל כלומר יתן לירושאי כיון שהתורה נורה קן ומאן דאמר טעות פשיטא דכשלא נתן אין אוכריס לו שיתן שהרי עתה נתגלה שאינו טעות וכרי מת ואלדברא אס נתן מכו שיטול מירשיו כלומר שיש להסתפק כיון ללאו טעות היטה הרי לא היה מחייב בממון או דילמא כיון דנתן נתן. מתניתא מבייע לריב"ל אמדורו לחיים והו' אומד האלמעי כשבוכל ומת אח"כ מאימתי מונין לו כלומר בכל העניין מאימתי מונין להמכה הן לעניין מיתה הן לעניין ממון משיכבד כלומר משמת אח"כ וממילא דבמיתה ליכא ממון והדא אמרה שהממון שאנו מחייבין באומד האלמעי מאס דחליקן באומד של טעות והיינו אומד הראשון דאס האמר חידוש הוא מקרא הרי התורה הייבנה בממון אף אס ימות אח"כ וה"ל למות נס מאומד האלמעי ומייב ממון ומיתה. מתניתא מבייע לר"ל אמדורו למיתה וחייה וזה"ל מת מאימתי מונין משיכבד ואמר ר' יוסי לית כאן משיכבד וכו' כלומר דהכיונה משעה הראשונה וממילא דנס חייב ממון כיון דמונין מראשיה עד אחריתו הדיא אמרה חידוש וכו' דלי אמרת טעות נותן על שעת שימות כ"ל כלומר בתמיה שהרי משמת נתגלה שלא היה טעות. כנלע"ד :

דף מ"ז ע"ב [ל"ד ע"א] מקרא הוא שירין דמי הוד. דמי היד הראשון לרין למחוק ואדלעיל קאי על מה שאמר ר"ל חידוש מקרא וכו' :

[שם] אמדורו לחיים ומת וכו'. הפ"מ פי' דאדלעיל קאי אמדורו למיתה ואח"כ הוקל ומת וא"כ למה הפסיק בעניין אחר ולענ"ד נראה דעניין אחר הוא אמדורו לחיים ומת ופשיטא דממיתה פסור מפני שאין דרך החיים למות וכיון שאמדורו לחיים נפטר ממיתה וזה שאמר ודרך החיים למות הוא בלשון בתמיה והשאלה היא אם מת מיד אס הייב ליתן ריבוי ושבט לירשיו שהרי כשאמדורו לחיים הרי חייבבו בשבת ורישוי ופחה שמת יתן דמיס לירשיו או דעל כל זה אין לרין ליתן לירשיו ופשיטא ליה מדכתביב רק שבתו יתן לרבות נס בכה"ג שהייב ליתן ועוד שאל ר' יצחק אמדורו למיתה והין כאן אומר ממון ומה ופטור מיתה אס חייב ליתן לו שבת ורישוי כיון שרין ליה או דילמא כיון דבשעת האומד למיתה לא חייבבו בכך פסור ופשיטא ליה נ"כ דהייב והכל מן לשון רק כלומר דהכי קאמר קרא רק שבתו יתן בכל גוויי וגס ורפא ירפא :

הלכה ד שם בזה חידוש הברוב וכו'. הפ"מ פי' שזכו נשוא ולא ידעתי למה לא נכרש שפוסק להיוב מפני שזכו חידוש הכתוב לפסור וזכו לא חידש וחיוב וכן בעיה השנייה וכן בזה חידש הכתוב הוא פשיטא מסתמא דנמ' :

[שם] מדקן דדין וכו'. הפ"מ פי' עמוק ולא ידעתי למה לא פ' כרב אפי' בש"ס דין ס"פ היו בודקין דאמר חכס דינא ע"פ :

פרק ז הלכה ב דף כ"ז ע"ב [כ"ז ע"א] וכן עבר היוצא ליסקל ונמצאו עריו וזממיו' ויחנן אמר וכה רעצמו ר"ל אמר יאוש של מעות והיה. כ"ל וכה בירושלמי ז"ק פ"ד ולקמן ס"ו הלכה ז' ע"פ :

הלכה ז דף כ"ח ע"א [שם ע"ב] הניא וכמרא קומתו שר נופל הרי חמשה וכו'. דברי הס"מ אינן מוביין כלל ובגמ' [מ"ה.] תניא וקומה שלו הרי יבאן שלט וכן יש להניח כאן בירושלמי :

הלכה ח דף כ"ט ע"ב [כ"ב ע"ב] מהניחא דלא בר"מ וכו'. מהירושלמי משמע דר"מ מפיק קרא דקללת מפסיה מלשון קללה ונ"ע אבל בש"ס שלנו [מ"ו:] מפורש דהרתי שמעית מינה ע"פ ועוד אפילו אס לא יפרש כפשטא דקרא מאי גריעותא דמנדף לעובר עכו"ס לחכמים ושאריו עבירות לר"ל דכל נסקלין נחלין ונע"ג :

פרק ז הלכה א דף ל' ע"ב [כ"ב ע"ב] ארא דהקל עליה וכו'. וזהו לרבנן דחוק קלה מכולם אבל לר"ס דהרנן קל מכולן א"ל לומר טעם זה אלא כר' יוחנן בש"ס דין [ל"ג:] וכרבי שס דסתם מיתה אין בה רשע וזהו חוק ע"פ וירושלמי ס"ל כר' יאשיה שס דס"ל כרבנן דכפירי"ס שס ואלכשר לומר דזה שאומר בירושלמי והלו אוחי בנחוק סוי כעטס שי ולר"ס וכטעמא דרבי שס וע' הלכה ד' :

[שם] היקילה בנישואיה שהיא בשריפה וכו'. עפ"מ דוחק ויומר נראה לנרוס בחקן וא"ס בפשיטא :

הלכה ב דף ל"א ע"ב [כ"ג ע"א] כד חמא דא מירתא וכו'. ברור הוא שנס כוונת בירושלמי כש"ס דין [ל"ג:] לתרץ שני המעשים דהמשנה והבנייתא שזכו תוספתא פ"ט וזהו שאומר כד חמא מילתא דבנייתא היה קטן ולכן הטיבו לו אין עזות למתן וכד חמי מעשה דמשנה היה גדול אך תימא אף היה מהלך עם רבי הא רבנ"ל קדים טובא לרבי דרבנ"ל היה בזמן החורבן ורבי היה כנ' זורות אח"כ ועוד דהמעשה שהביא שאלל רבי עמו חוץ לטובה וכו' תוספתא רפ"ב דטובה וסס הנירפא ר"ל נר' שמעון ועיקרי הדברים אין מוביין מה ראה לכן ואיפא מבואר שהלך עם רבי ומאי ראה מבנייתא על תלתין טנין ונ"ע בכל זה :

הלכה ד [שם] וכל מיתה שנאמרה בהם תרו אותו בחנק. כ"ל והשאר נמחק דהו' לר"ס דהרנן קל מהקל וכפירי"ס בגמ' וכמ"ס בלוח' א' ובכרחה כן הוא שהרי אומר לא מפני שהיא קלה והטעם מפני שאין בה רשע כדאמר רבי בגמ' שם :

הלכה ה דף ל"ב ע"א [שם ע"ב] אבל אם היו נשים הרבה בהעלם אחר והעקרמות הרבה באישה אחת כצ"ל. וכן לקמן בר' שמעון כן לקט כ"ל שלא תאמר יפשו נשים הרבה כהעלמות הרבה בשאס אחת דליתו חייב הלא אחת כ"ל :

דף ל"ג ע"ב [כ"ד ע"ב] באן דמר שש שנים מבייע לרבי יוחנן. משום דמשמע רק זריעה וקזירה ולא עבודה אחרת. וכך לא הורע מסייע לר"ל משום דרישא דקרא כתיב ובשנה השביעית ממיטע ולא בתום השנה :

הלכה ו דף ל"ד ע"ב [כ"ז ע"ב] חור וכלל כרל ופרט וכלל והכל בכלל ר' בון וכו'. כ"ל וזה דכי לא השתהוה לאל אחר חשיב כללה וכו' מסיפא דקרא כי ד' קנא שמו וכמו לקמן דבלתי לד' לבדו חשיב כללה וקושינו נ"כ כמו ר' הילא דנרעה נס מנפק ומנסק למיתה. כנלע"ד :

[שם] א"ר לאי זה דבר נאמר ההשהויה רא ללמד ער עצמו שהוא מעשה המנפק והמנשק שאינו מעשה. כ"ל כלומר דהך קרא דכי לא השתהוה לאל אחר מיוהר לגמרי כדכתיב כי ד' קנא שמו וזהו כלל על כל מיני עבודות למה ליה למיפרט ההשהויה אלא ללמד על עצמו שהוא מעשה כזיכור וקיסור וניסוק וחיוב מיתה וללמד על מנפק ומנסק שאינן מעשה כזיכור וכו'. כנלע"ד :

[שם] כתיב ואלך ויעבר ארדיוס אחרים וכו'. כל העניין תמוה ולענ"ד דה"פ דהנה כתיב ויעבוד אלהים אחרים דהוה כלל כל מה שעבוד ואח"כ כתיב ולשמש או לירח פרט ואח"כ כתיב או לכל זבא השמים דהוה כלל וא"כ אס באתו לידון דרך כלל ופרט וכלל דלי אחת דן אלא כעין הפרט וכי נאמר הלילה שיש מה שמוהר לעבוד בתמיה ולהו אומר כיון דכתיב ולשמש אין זה כלל ופרט אלא ריבב ומעוט וריבב דריבב הכל כדאמרינן בעירובין [כ"ז] ע"פ ולזה כריך מעניינא דספיר וקקשת דאמרינן בחולין [ס"ו:] במערבא אמרי כל מקוס שאחא מואל שני כללות הסמוכין זה לזה בעל פרס ביניהם ודונס בכלל ופרט וכלל ומה דריש קרא כל אשר לו ספיר וגו' במים לכללים וזימים ונחלים לפרטים ומה מתירין מה שבבורות שיחין ומערות נס בלא כפסיר וקקשת ע"פ ונמערבא הא וכו' תלמוד ירושלמי ולהו מקשי הא נס כאן כתיב ובנחלים ב"י' והו' שאמר אין כאן כלל ופרט אלא ריבובים אלא בנין דכתיב וי"ל כלומר מפני דכתיב וי"ל ור' יוחנן בר מרייא מוסף כל הן דכתיב וי"ל אלא מחיק ליה כלומר שמפרשו כמו או ולא

מיכר המים לירושלמי

מסכת עבודה זרה

בהניחו עובדיה כרי לא עשו שום מעשה לביטולה ולכן י"ל דגגה"ג מהני הביטול של ירושלא דכשהעכו"ם ציגלה בלבו מהני ביטול של המעשה נס ירושלא ולפי' מדוקדק לשון הירושלמי:

הלכה ח דף כ"ב ע"א [כ"ב ע"א] סבר רב הונא נתנסך הבור וכו'. עפ"מ ולעיל' נראה דזהו תירוצ' כלומר דנס כפן ס"ל דניזוק אינו חיצור ולכן אם נתנסך הקילוח לא נתנסך הבור אבל אם נתנסך הבור נתנסך הקילוח דכלל הוא לבור ור' ב"ב פליג על זה ואומר דודאי נראה דרב הונא ס"ל דניזוק אינו חיצור וכמו בש"ס דילן [פ"ב]: למשום חומרת י"ל עשו כן ולכן אם נתנסך הקילוח נתנסך הבור מעטס ניזוק אמנם זה שאומר נתנסך הבור לא נתנסך הקילוח הוא הימא רבא ונראה שהוא טעיה ונס בזה ל"ל נתנסך ובשיעור נתנסך זה נתנסך זה:

פרק ה הלכה א דף ל"א ע"ב [כ"ב ע"א] כיהף עמו חבית בחבית וכו'. עפ"מ ומאד לחוק ולעיל' נראה דה"פ שיהף אלל העכו"ם חבית של י"ל ושכרו הוא שיכתף העכו"ם אללו חבית של י"ל ואינו טעל ממנו שכירות אהרת קניסין ליה ציין כשר שלו שיספוך מחניטו יין עד כדי שכרו:

דף ל"ב ע"א [שם] אמי אמר דמי יין נסך ביר נכרי אסור דמי ע"ז וכו'. לפי הפ"מ דיי"ל ועכו"ם דין אחד להם קשה טובא דל"ל למה אמר ר' אמי רק דמי י"ל ונס מה שפי' לקמן בזה שאומר ר' אמי שמה החליף דהכוונה על מכירה לחוק מאד ולכן נלע"ד להכל מודים דעל פי מכירה מותר בין י"ל בין עכו"ם ובחליפין שיהיה אסורים כמו שמסיים הירושלמי הכל מודים בחליפין שהן אסורין וה"פ אמי אמר דמי י"ל ביד נכרי אסור דחייסין שמה החליפין ודמי עכו"ם ביד נכרי פליגי דר' יונתן סבר דמותר ללא חייסין לחליפין דלא הוא מולול בה להחליפה דבדר אחר ומכירה שאני דהמעות הכריחוהו אבל לשון חליפין הוא זלוול ור' יוחנן אמר אסור דנס בעכו"ם חייסין לחליפין ומפרש כן דבביתא דמסייע לר' יוחנן לא יאמר לו המתן עד שאמכור וכו' אני אומר שמה החליף כלומר ואין מאמינים לו בזה שאמר שמכר והבביתא דמסייע לר' יוחנן ה"פ כ"כ הכי חייב לישראל מעות הכי זה מוכר י"ל ונתן לו עכו"ם ונתן לו מפני מראית העין כלומר לכתחלה נכון שיראה הישראל חיך שמוכרין ולא יסמוך על מה שאמר שמכר מפני מראית העין כלומר להרואה אומר שחליפין וזהו לכתחלה אבל אם הביא לו מעות ואמר שמכר י"ל או עכו"ם מותר לקבל ממנו ולא חייסין שחליפין ולזה מסיים הירושלמי הכל מודים בחליפין שהן אסורין:

הלכה ב [שם ע"ב] עד היכן עד כדי שלא יהא החמור מקפיד. פי' הפ"מ לחוק ולעיל' ה"פ עד היכן מותר לגיטו עד כדי שלא יהא החמור מקפיד כלומר שלא ירגיש החמור בהמשא' אבל אם מרגיש כגון שהיה הלגין גדול הרבה אסור דזה מחחיכו כשכר י"ל:

הלכה ג דף ל"ב ע"ב [כ"ב ע"א] מהלוקת ר"מ וחכמים. הרבה הימא וכו' אפשר שזין בענבים כוס כ"ס לפנס ולא נזכר זה בשום מקום והוא נגד החסו ולהדיא מוכח בש"ס בל"ו [ס"ו]. דהוה כ"ס לשבח ע"פ ולכן נלע"ד לזכיר לנרים ר' יהודה ורבנן וזהו לענין מין דמינו דלר' יהודה לא בטל ולרבנן בטל וזהו כלבני' ע"מ שם ואפ"ל דיי"ל ממש גם לרבנן במשכו דכתבן לקמן במשנה י"א מ"מ כ"מ לענין סמ"ס י"א והטעמות נכל ככלן משום דלקמן הוי ר"מ והכמים לכן נכל הטעמות גם ככאן:

הלכה ד דף ל"ג ע"ב [שם ע"ב] דשיתורהו דרבנן מעט מנה. כלומר דהסתיוס שלהן במקצת המנוכה ולר"ד זמן יותר להתייבש כדי שלא יתרחש הכפרש מזה לכל המנופה מה שאין כן לרשב"ג ופי' הפ"מ לחוק כמובן:

הלכה ז דף ל"ד ע"ב [ב"ד] בתוך פישוש ידיים. גרסת הרשב"ג בחזן לפיסי ידים כמ"פ:

הלכה ח [שם ע"ב] אמר רבי יוחנן לית כאן אסורות אלא פותרות. פי' הפ"מ הרבה חומא שנלד דשיקר חסר מן הפסד איך אפשר לומר דבביתין סתומות ומלפן פתוחות יהיו מותרים וכמ"ל ב"ר' ביזא במ"פ ולכן נלע"ד דבטעות נכתב זה כפן זה שייך אמנם הקדמת היה איכיל עמו על השלחן וכו' ואם אמר לו הוי מנוח ואותה אף על הדולבקי אסור ומה שבצית הביות פתוחות אסורות ועל זה אמר ר' יוחנן לית כפן אסורות אלא מותרות דאיך אפשר לומר דבביתין שאלת לו הפ"מ הוי מנוח ופותרה דכוננו לזין שעל השלחן אבל מה שברחוק כמו על הדולבקי שהוא חוץ לפעיסת ידו כמו שאמר מקודם יסול משם יין וכ"ס בביות פתוחות שבצית ולכן אמר שהניסרא במבטא אינו כן אלא בכל עניין מותרות ואמר ר"ל דאין ראוה וביחוד דבריו שיש בזה סימן דאם קרב גם אל הדולבקי והבביות יחזיק טובה להבב"ב ולא לאו לא יחזיק טובה ולכן כשמחזיק טובה ודאי דאסור ומתניתין יירא בהחזיק טובה וה"פ דלא מסא ביה כלומר שאם יגיע לזין שבסס יודיע דבבב"ב יחזיק לו טובה דבבב"ב הוין שעל השלחן לא יחזיק לו טובה שהרי מקודם ישב על השלחן לשתות מזה וכשיחזיק טובה אינו אלא מפני יין שדולבקי ושבבביות ואין לא מסא ליה לא מודע ליה דלא יהא שלים ליה מינו כלומר שאין לו מה להחזיק טובה והך דר' אמי הוא עניין בפ"ע:

הלכה יא דף ל"ה ע"ב [כ"ה ע"א] במקום שהמים נמכרים במדה. הפ"מ גורס להיסק ולעיל' השיקר כנירסתיו לנירסתו אינו מנוח מה צדק שהמים חסונים ואדרבה כיון שהמים חסונים הוי מין בשאינו מינו אלא ודאי כנירסתיו דמפני שהמים אינם חסונים כלל לא שייך לקרותם מין אחר נגד היין ובטלי בחביותו להיין והוי כמין דמיו:

דף ל"ו ע"א [שם ע"ב] א"ל ולכך דבה. הפ"מ פי' לכל דין שיש בה ולפי' אינו כמו שאמר מקודם דרך בחמץ של כותים החמירו ולא בכל זה וזה גורס דעלמא אין הלכה כר"א וקיי"ל דזהו חסר מותר ולכן נלע"ד דה"פ דר' מנא שאלא אם כמו שאמר בחמץ כל כותים דהלכה כר"א אף הכא הלכה כר"א כלומר במשנה דערלה פ"ב ה"ו ו' וזה שאומר הכא משום דשיקרה דק' סוגיא הוא בירושלמי דערלה שם ופ"ל ר' יוסי וכלל דבה בתמיה הלא לא החמירו רק בחמץ של כותים כמו שאמר מקודם אבל בעלמא זה וזה גורס מותר דלא כר"א במשנה דערלה שם:

הלכה יד [שם] דף ל"ז ע"א כלי פפיר שזפתן נכרי מחלוקת רבי וחכמים ר' יוסי בי ר' בון בשם ר' שמואל הרבה כרבי. כ"ל' ואח"כ נרין לגרום דחתי והוא עניין בפ"ע ע"מ

פרק ב הלכה ג דף י"א ע"ב [ח' ע"ב] ולא מתניתא היא וכו'. כלומר דמתניתא ידענו דין זה לאין נסך במבטל שהרי האיסור הוא רק מפני שהיה תחלתו יין וזה שנתבאר שאין בו משום י"ל וזה כשכא לירו אחר הביטול ופי' הפ"מ חמוה:

הלכה ד דף י"ג ע"ב [יוד ע"א] כנס הגבירי לחוכן מים וכו'. נראה דטעמו הוא וכו' כנס הגבירי לחוכן יין וירשאל כונס לחוכו מים לערוי' ג' ימים וכן הוא בגמ' [ל"ג]: וברש"י שם:

[שם] ר' אמי אמר מותרות וכו'. נראה דכוננו על ידי ערוי' ג' ימים ור' אמי גס על זה פליג כמו שאמר אח"כ ר' אמי מקשי ועבדין קן וכו' דר' יעקב בר אבא בשם ר' חייא הוא ביאור על דברי ר' אמי:

הלכה ז דף י"ד ע"ב [שם ע"ב] מתניתא מסייעא לרבי הויא בר בא. קיצת הגבירי ושל נביאה אכורה כמשה הרשאה כשירס שיקה מן המריס קיצתה אכורה כמשה הרשאה סריפא שיקה מן הכצירה קיצתה מותרת כמשה האחרונה אפילו דיסגרון בית שמאי כבית הלל במשנה האחרונה הוה גידולי גופה וכו' כ"ל': דף י"ו ע"א [י"א ע"א] רבי יעקב בר אבא ר"ש בר בא וכו'. מותר הוא כולו שכבר נתבאר זה נראה בהלכה:

פרק ג הלכה ה דף כ' ע"ב [ט"ו ע"א] מה כמאן דמר בין שלו וכו'. הלשון לחוק מאד לפי הפ"מ ולעיל' דה"פ דודאי מדאמר ר' בון אפילו סילת פסיפא דזכו למאן דחתי שלו אסור ושל חצירו מותר ולזה אמר דלא צבעני מייס בלבד של חצירו מותר אלא אפילו שלא צבעני חיים דאי לאידך אסור בשל חצירו ג"כ מהו לשון אפילו ואדרבה היה לו לומר בצולת אינו כן ואומר הירושלמי מה כמאן דמר בין שלו בין של חצירו אסור וכו' כלומר להסיק לא היה יכול לומר ר' בון דאפילו למאן דאמר בין שלו בין של חצירו אסור יאמר לא איהפלגון דבדר שאין בו רוח חיים כלומר דבבדר שאין בו רוח חיים גם הוא מודה דבשל חצירו מותר ואח"כ ר' בון בר חייה מימר לך דבבדר שיש בו רוח חיים הוא מהיתתא בין מה דהיפלגון ולא דבדר שאין בו רוח חיים [כ"ל'] דמהלוקת הנרייתות הם רק דבדר שיש בו רוח חיים אי אפשר לומר קן ומפרש הא דבר שיש בו רוח חיים אסור ודבר שאין בו רוח חיים לא כ"ס אלא ודאי דרק לאידך דבביתא דמחיר צבעני חיים ככל חצירו ואמר ר' בון דאפילו שלא צבעני חיים קן בלא תאמר כמה דלת אמר תמן דבדר שיש בו רוח חיים וכו' נאסר לגבוה ודכוותה דבר שאינו שלך וכו' נאסר לגבוה כלומר לכל הפחות דבדר שאין בו רוח חיים וקמ"ל ר' בון דליתו כן:

הלכה ו דף כ"ב ע"ב [ט"ו ע"ב] לית הרדא פליגי על רבי שמעון בן לקיש וכו'. הפ"מ מוחק כל זה ע"פ ירושלמי דבבב"ב נראה לקיים הגירסא כמו שהיה לפנינו וכו' דמקודם מקשה על ר"ל ממשע דאזניו ועניו ועפריו מסתאין הא ר"ל ס"ל דעכו"ם שבבבב"ב מותרת וכן סברינן מימר אם בעתיד להחזירן אסור כלומר דרק בבב"ב אסור אבל כשתמא מותר והכא שמתא הוא ומתוך תיפטר במשחוח לכל אכן ואכן כלומר שום עשה עובדין להשגרים ואח"כ אומר לית דא פליגי על ר' יוחנן כלומר אפילו על ר' יוחנן וכו' על ר"ל וה"פ דאפילו ר' יוחנן פסוק דעכו"ם שבבב"ב אסור וכן סברינן מימר אם שפניו עתיד להחזירן דברי הכל מותר כלומר דנס לר"י בבב"ב מותר וכו' וכו' וה"פ דאם קשה המבטל דלקמן אינו שנטעו ולכסף עבדו אסור וביחוד הדברים דהנה בש"ס דילן [מ"ה]: אמרינן דר' יוסי הגלילי ורבנן במשנה דולא הכיסי אלהיבס פליגי בצינן שנטעו ולכסף עבדו לרבנן מותר כיון שהוא מחובר ולריה"ג אסור ע"פ ולפי' פריך דא"כ גם בצינן שנטעו מתחלה נסע עכו"ם למה אסור ומה לי במשחבתו כיון שלא עבדה עד אחר שנטעו מחובר הרי לא נאסרה במחבר ובשלמא אם היינו אומרים דלר' יוחנן גם בצינו עתיד להחזירן לכליין ג"כ אסור אלמא דמעשה איסור לא נאסרה גם בצינן שהיו עתיד שפיר היינו יכולין לומר דמתבאר שחישב למטען נסע עכו"ם לא איפקע בחצורה לארץ אבל כיון דאמרת דצינן עתיד להחזירן לכליין מותר א"כ למה ככלן אסור הלא פסיפא שאינו עתיד לקולל ומתוך במשחבתו ואח"כ נטעה דבבב"ב ודאי דהאיסור לא בהבטל:

הלכה ז דף כ"ג ע"ב [י"ז ע"א] ויפתרונה במשתחוה רבית וכו'. פי' הפ"מ לחוק מאד ולעיל' נראה דכל זה הוא דרך בתמיה וה"פ דבבב"ב רב דס"ל המשחוח לבית אסרו שפיר הוכרת לזוקמי למשחתינו דבבב"ב לארץ דל"ל ליתני משחחוח לבית ולא בנאו מתחלה לעכו"ם הלא לר' דס"ל דהוי כמחבר ואינו אסור בדיעבד א"ל הוכרה התנא לטובה בנאו מתחלה דאף דדיעבד אסור וזהו שאמר ויפתרונה במשחחוח לבית כלומר האם היה יכול לטובה במשחחוח לבית בתמיה ונס אין לומר דלכן זוקי לה ר' ב' בכיפתן לארץ מפני שבענין זה אין לה נס ביטול ועל זה אמר המשחחוח לבית יש לה ביטול [ויהי' נראה] כהכנסתן לארץ אין לה ביטול בתמיה הא גם זה יש לה ביטול ומפרש כיצד הוא עושה וכו' ונראה דקושא דרך בירושלמי כמ"מ:

הלכה י דף כ"ד ע"א [שם ע"ב] ארא כן אנו קיימין בהרם ר"ש אומר שתמן עובדין לצורה ולא לאילין ורבנן אמרי שתמן עובדין לצורה ולאילין. כ"ל' כנירסת סריסב"א שהביא במה"פ אך בפירושו נתקפה ע"פ ולעיל' דהכי פי' המשנה אינו היא אפירה כל שתחיה עכו"ם כלומר שהמתא עובדין גם לאילין ר"ש אומר כל בעובדין אותה כלומר דוקא כשידוע שבעובדין גם לאילין אבל כשתמא אין עובדין לאילין ומותר ולכן כשתמא צליקן נורה היתר ר"ש את האילין ופרקי הירושלמי ר"ש חזוק על חמסא ועושה מעשה כיונא בו כלומר והא יחיד ורבים הלכה כרבים ולא היה לו לעשות מעשה לקולל נגד רבים כדאמרינן ריש ברכות גר"ג שאמר על דבר שהוא חילק על החכמים דהלכה כחכמים והוא בעלמא לא הורה כמותו ע"פ ד' ס':

הלכה יא דף כ"ד ע"ב [שם] עבור קומיה וסמי עיניה. לעיל' ה"פ שיפסוס עיניו צבת בעונד ולא יסתכל בו ופי' הפ"מ לחוק מאד:

פרק ד הלכה ד דף כ"ז ע"א [י"ח ע"ב] היא אמרה עבודה זרה שעבדה ישראל אין לה ביטול לעולם. זה נרין לנרום למעלה אחר אמר ר' יוסי כי רבי בון מפני שנתחד ישראל אחר וכו': [שם] ישראל מבטלה. הלשון טוקסא מאד שהרי ירושלא אינו יכול לבטל ואינו ס"ל להירושלמי דעכו"ם שהניהו עובדיה נרין ירושלא לבטל דבאמת קשה טובא והתק' עיל ס"ג הלכה י"ד כיצד מבטלה קירסא ירד וכו' הרי שררין לעשות איזה מעשה וכו']

מיכר המים לירושלמי

מסכת שבועות

כלומר מהמסכה אין ראיה ד"ל דמיירא שלא ידע כלל בעדים ור"י ור"ל קמ"ל דלא אכילי יודע בעדים חייב שבועה ור"י יוסי דחי לה דמ"מ ממכסה דשתי כתיב שמענו לרין זה: שם [שם ע"ב] כוליהו לפשרו וכו'. הפ"מ האריך מאד ופירושו דחוק ולעגל בראה דהירושלמי מפרש על שני עדים ולכן אמר ר' יעקב לית כן ר' יוסי צעי ויהא כן הפסור כלומר מה קשה לך ובאמת יהא כן הפסור אמר ר' מני לית כן פלג שבדות כלומר דוודאי שתיים יש אבל שלש ליכא ומפרש דלמי מה שכתוב צירייתא צידע בה ובמזלחה בה ולא במזלחה לא בה ולא במזלחה קשה בה ובמזלחה כן קיימין שמכחש אלא בה ולא במזלחה במזלחה ולא בה לא בה ולא במזלחה כימי מתיריה בה ובמזלחה במזלחה אלא בה כ"ל וה"פ דר' מנא אומר דבגב זו דנה ובמזלחה א"ל לפסור שהרי מכחש אלא לרין להניח דברייתא ובמקום בה ובמזלחה לרין להניח במזלחה ולא בה ובמזלחה כן הירסא ב"ב [ק"ס]: וה"פ שלנו מפרש דאחד חמיר קאי והירושלמי מפרש דאשתי עדים קאי:

הלכה ב דף כ"ד ע"א [שם] אף כפי עצמו. שאמר להן חוץ לנ"ד מס מבי אחרים שאמר להן כ"ד דף מפי אחרים שאמר לנ"ד כ"ד ורצון דרבי נ"ס כאומר זה כ"ל כלומר כל חד וחד חזיקו בדוכתה בשבועת בעדות גם מפי עצמי דווקא כ"ד ובשבועת הפקדון גם מפי אחרים חוץ לנ"ד:

הלכה ג דף כ"ד ע"א [י"ח ע"א] מהו שתחול שבועה על האמצעי וכו'. לפי הפ"מ שאמר שני פעמים שבועה בדין תימא דליות פסק יד דבר ולכן נלמד דהשאלה לר"י כך היא דהנה אומר האם לא אמר שבועה בסוף אינו חייב אלא אחת ומביעה ליה אם החיוב הוא מאד כל אחת ואחת דהשבועה היא על כל אחת אלא שאינו מתחלק לחיובים לכל אחד בפני עצמו או דהשבועה אינה אלא על הראשון לפיכך ליה השבועה ויש ל"מ בזה והיינו אם על הראשון פסור כגון שאנוס היה בשבועתו אם חל החיוב מאד האחרים אם לאו דלא נאמר דהשבועה קאי על כל אחת חייב ואם נאמר דאינה אלא על הראשון פסור ופסיק ליה דוודאי כן כו"ל דהשבועה קאי על כל אחת ששני גם בתחלה ובסוף אהה לרין לומר פל"ג שבועה לכל אחד ואחד אלא דלענין לחלקי לרין גם בסוף ולמעשים הכוונה כונן חוץ מן הראשון אלא משום דכשנשבע בתחלה ובסוף הוא לשון המעשים דווקא ולכן גם בכלן קטוס לשון זה:

הלכה ה דף כ"ז ע"א [י"ט ע"א] בפרושה שבעת מרבי יוחנן או סמירתיה וכו'. עפ"מ דחוק מאד ולעגל נראה דה"פ דנה ר' יורא שאל לר' יוסא בפירוש שמים לך או ממילתיה כלומר מכלליה וכוונה דאי מכללא אולי יש לדהות ככ"ט דין בהרבה מקומות ומפני מה נכנס ר' יורא לשאלה זו מפני שקשה ליה סברת ר"ס כמו שבאמת הרמב"ן והר"ן הקשו בזה כמו שהוצא במ"ס ד"ה עיקר וכו' שאומר בפירוש שבעת מרבי יוחנן או ממילתיה אמר ר' יוסא כלומר או מכללא שמים לך ואמר אמר ר' יוסא ולא אמר אמרת מוכי הכבוד ומפרש הירושלמי דסבר כרבנן כלומר דלכן נכנס ר"י לשאלה זו משום דל"ס בפירוש דר"ס כרבנן דמיירא דק צתבע דבר אחד דלנ"כ אין שום טעם לדברי ר"ס ולזה אמר ר' מנא דאי מפני זה לא היה לו לר"י לעשות שאלה זו דלפילו לו סבר כר' אילא כלומר כרי אפילו בלא ר' יוחנן כשנראה דברי ר' אילא נ"כ סברת ר"ס תמוה דברי ר"ס צתבעו דבר אחד כלומר דלדעתך אין לקיים דברי ר"ס רק צתבעו דבר אחד כרבנן ברם כהא כלומר לא לקיימתא דר' אילא מיירא ר"ס צתבעו שניה דברים אלא שהקיים הקנס ונ"כ קשה להניח ששאל דר"ס לר' אילא וכו' אין תימא נ"כ סברת ר' יוחנן ולא היה לו לר' יורא להעיר שאלה זו:

פרק ו הלכה א דף כ"ח ע"ב [כ"ז ע"ב] אתיא בחברוי דרבי יוחנן וכו'. עפ"מ שפ"י דקאי על מין בשענה שלא יזכרה כאן כלל והפ"י פשוט דלר' יורא קאי דהא זה נוסף בשומרין כתיב ובע"כ דשירוב פשוט כתיב כאן: **הלכה ב** דף כ"ט ע"ב [כ"ח ע"ב] בכופר בראותו וכו'. עפ"מ ולא ידעתי מי הכריחו ליה הלא אף כשעברו שני חוקה מ"מ כיון שבמזל השטר פסול גם רש"ז ונודה זה שאמר נדון בחזקה וזה שפ"ל להניח השטר כלל אבל כשהביאו ומזל פסול גם רש"ז מודה ואולי דלשון המהזיק מתמת לא משמע ליה לדעין לא היה חוקה אבל באמת אין זה הכרח:

הלכה ד דף ל' ע"א [שם] ר' אמי בשם ר' יוחנן וכו'. הלכה זו ברובה נשתבשה וקשה להניחה בפניו אף מבוארת היא בפ"מ: **פרק ח הלכה א** דף מ' ע"א [כ"ח ע"ב] ובר ונוגב מבית האישי וכו'. כלומר א"כ האמר גם לא מנושא שבר ושובר דתימא אלא מכיון ששמירתו עליו כוה כבעלים וא"כ כ"ס שאל של הנאה שלו ודחי לה ובאמת הירושלמי עמו דרים מרובה דרש ליה על אין הנוגב אחר הנוגב משלם כפל וכו' ע"ס וכאן פתח הירושלמי אלהים ועמ"ס:

הלכה ב דף מ"ב ע"א [כ"ט ע"ב] שמירה שנאמר בשומר שבר אין משערין וכו'. לפלא שהסור בה"מ סו"ש"י הניח הירושלמי להסיר דה"פ הי"ב נגיבה אפילו באונס נמור ע"ס וכאן אומר דלחן משערין אלא בנושא ונראה דגירסא אחרת היאה לו ובאמת גירסא שלפנינו תמוה שהרי מהחיל ולא דמי וכו' והכוונה ש"ס לחומר א"כ ומסיים צלשון קולא והפ"מ נדחק בזה ולגירסת הסור ויהא ולגירסתו נ"ל אין משערין אוהו בנושו כלומר אלא בכל עניין חייב בנגיבה אך לש"ל לא א"ס לשון לפיכך וכו' וכו':

הלכה ג דף מ"ג ע"א [ל' ע"ב] ומסייעין לרבי יוחנן וכו'. הלשון תמוה דהא אדרבא דמקשה לר' יוסי הפ"מ דחוק מאד ונלמד דה"פ הני תמן ומסייעין לר"י כלומר א"כ דגם תמן בבבל אמרו כן ומסייעין לר"י מ"מ קשה מהמסכה ולשון הני הוי כמו אמרין תמן או אולי הייתה ברייתא בבבל שמבואר בה כן. וזה שאמר לקמן וידה זהו שם אמורא צירושלמי בכ"מ וא"ל לפי הפ"מ:

פרק א הלכה א דף א' ע"ב ידעיה והעלם. על פומאם ומקדש ידעיה והעלם על פומאם וקדש כ"ל:

שם דף ב' ע"א מרמד שהן מצטרפין וכו'. כ"ל וכן לקמן צננע נרעת שדפס מלמד שאין מצטרפין טעות הוא וכ"ל בהן מצטרפין אך האמת דלשון ירושלמי כוה סוף כמו ה"א:

הלכה ב דף ד' ע"א [ג' ע"א] לבלתי עשות מחוקות ההועבות וכו' ורא חטמאו בהם. כ"ל ולקמן דר"ס לרין לגרם יכול על כל סימאה מקדש:

הלכה ד דף ו' ע"א [ד' ע"ב] ר' בא בר סבאל ביקשי דרבינו שני שעירי עצרת וכו'. כ"ל ולקמן שדפס אלא זה זה עומת רחש מודש. טעות הוא וכ"ל מחמת רחש השנה:

הלכה ו דף ז' ע"א [ה' ע"א] טירתיה אמרה אפילו לא נתוודע וכו'. עפ"מ ולעגל אפסור נכרס ככלא נתוודע כלל מן הספק וכ"מ מפי' הק"ט ציוטה ש"ה הל' ו'. ומקודש זה נדפס ר"ס נכס לוי שובדא צמור. טעות הוא וכ"ל צמור: **פרק ג הלכה א** דף י"ב ע"א [ח' ע"א] ואם סבור שאבר ונשבע שלא אכר. טעות הוא וכ"ל ונכנס שאלל כלומר והרי אנוס הוא ידעיה ר' זא נכס רב וכפ"י הפ"מ ומכין אלא צמוד בה ובשונג צקרננה כלומר דבאמת מירא צק"נ שהיה שונג צקרנן וזהו כמובן בשבת [ס"ט]: ע"ס ומיירא ראיה ליה דלא כן אמר ר' יוחנן כלומר דגם ר' יוחנן סובר כן דשנת קרנן בשבוט ציוטי הוי שונה ודחי וקיים ליה יכול וכו' כלומר דא"ל לומר לך:

שם [ט' ע"א] אלא כי נן קיימין בברי לוי שאכל ונשבע ונמצא שלא אכר. מדברי הפ"מ משמע שלא טעה על מה נכנס אלא ששכח היה לכל וקשה דכ"כ נראה נ"כ דלמטה הוא אלא י"ל בטעה על מה נכנס ומדברי הפ"מ דר"ס ברם נכ"כ נראה נ"כ כן ע"ס:

[שם] אלא כי נן קיימין בר שהוא וכו'. לפי הפ"מ שפרש שאמר סתם שלא אוכל קשה למה משנה לשון המשנה ומאי קפיד ולעגל דהכי מקשה אם צאומר שבוטה באוכל וכתמא כוה אכילת חורה כלומר דגם בלשון בני אדם סתמא דאכילה הוא באכילה חורה בכיות אף ר"ע מודה וכו' אלא כי נן קיימין כל שהוא כלומר שבוטה שאוכל כל שהוא או שלא אוכל כל שהוא ופריך כל שהוא אכילה בתמיה לכיון שאמר מקודש לשון אכילה הרי סותר את עצמו כמה שהוא אומר כל שהוא ואין חל השבועה ומתוך פתר לה כר"ס כלומר דבזה פלגי ר"ע ואומר דגם כל שהוא ככלל בלשון אכילה ואע"כ דכשאר פתח אוכל כוונתו הוא על כיות זהו מפני שהחורה לא אחשבה אכילה בפחות מזה אלא לעולם לשון אכילה חל אפילו על כל שהוא וכבר דבר שהוא אינו כלל בלשון אכילה אלא בלשון עשימה ונ"פ יש צייטה כל הלו החילוקים שהשג הירושלמי להן:

הלכה ח דף י"ז ע"א [י"ב ע"ב] ארא כי נן קיימין בראייה אחת. יותר היה נראה לגרם בהשגרה אחת ולכן פריך שפיר:

הלכה ט דף י"ח ע"א [י"ג ע"ב] שבועה שאוכל כבר זו היום שבועה שאוכלינה היום וכו'. נלמד דלרין לומר למחוק היום הראשון ולכן יש תוספת בהשגיה לענין היום וקיים כתיבין וכו' כ"ל וכ"ל כ"ל כ"ל שבוטה ראשונה כשאלל היום יאל ידו שבוטה ולכן לא שייך לומר שקיים גם שבוטה שנייה ולזה אומר שיקיימה בכך אחר כלומר דלכך זה אין לו שייכות והוי כעין שבוטה שיהא זה היום לרין להיות אחר ואכלה כלומר שאכלה היום ונ"פ א"ל נכנס ולהפוך הירושלמי עפ"מ וגם לקמן שבוטה שלא אוכל כבר זו היום שבוטה שלא אוכלינה היום היום הכני לרין למחוק ובוסיף בשבוטה שנייה בלא יאכלנה לעולם ולכן חייב שתיים זה היום לרין להיות אחר ואכלה כלומר שאכלה היום וזה שאומר אף רש"ז מודה וכו' עפ"מ דרש"ל משום דשבוטה שנייה אינה אלא כירוז בעלמא ולא שבוטה בפני עצמה:

פרק ד הלכה א דף י"ט ע"א [י"ד ע"ב] הגע עצמך וכו'. נדפס נעטות וכ"ל הנה עצמך שאם החם אחד מהם אינו נהרג עד שיהו חבריו וכו' נמצא נהרג על פיו ומינין שלא יהיו העדים קרובים לדיינים הנה עצמך כהומו לא מפייהו נהרגין ומינין שלא יהו הדיינים קרובים זה לזה אמרה חורה וכו' כ"ל וכן לקמן אחר תני ר' יעמאל וכו' א"ר יוסי וכו' ומינין שלא יהו העדים קרובים לדיינים וכו' גם שם נחלשו הכוונות ולרין להניח כמו שכתבו כאן וגם להלן שכתוב ואין חבריו משלים ממון מפי כ"ד. טעות הוא וכ"ל בפני כ"ד וכן הוא לעיל בזה בורר הלכה ט' ע"ס: שם ע"ב [שם] אין בידו רשע עבר ובהרא וכו'. טעות הוא וכ"ל או כהדא. וזה שכתוב לקמן על דעתיה דרבנן. טעות הוא וכ"ל על דעתיה דרב. וזה שאמר אה"כ כהדא אין מקבלין העדים וכו'. כל ענין זה שייך למסכה דזה בורר כמבואר שם וכתבן הציאו צאנז כדרך הירושלמי:

הלכה ו דף כ"א ע"ב [ט"ז ע"א] פתח לה כר"מ דאמר לוקה ומשרם מ"מ לא הפסידו ממון וכו'. לפי הפ"מ אין לזה שום הכנה ולעגל דאכפל וד' וכו' קאי וה"פ מכל מקום לא הפסידו ממון כלומר כיון דליפין מפקדון כו"ל לומר דומיא דפקדון שהוציא מיכסו ולא כפל וד' וה' שייכותה לו חורה ומתוך כיון שהיה לרין ליתן לו כוה כממין שלו:

הלכה י דף כ"ב ע"ב [שם ע"ב] אין לי ארא אלה שיש עמו שבועה וכו'. בלשון תמוה כמובן ונראה דכ"ל אין לי אלא שבוטה שיש עמה אלא מכיון שאין עמה אלא כשיש עמה אלא ח"ל ושטעה וכו' כ"ל:

הלכה א דף כ"ג ע"ב [י"ז ע"א] מתיריה בשאין יודע בעדים וכו'. עפ"מ ולעגל נראה דהך דתמן תניין הוא קושיא כלומר מאי קמ"ל ליה כאן עדים שפישא דלנ"כ אמאי חייב קרנן במסנה דליק טורי ומתוך מתיריה כשאין יודע בעדים

בס"ד סליק מסכת שבועות

מיכל המים לירושלמי

מסכת מכות

דשליש ושליש אין קדין כן וברי אין בזה שיש עטם ואל רבי יוכי דנאמת תניין דשליש ושליש אינם קדין זה והפעם י"ל דכשהם רק שנים ושנים ומקצתן רואין אלו את אלו שפיר מפרסין מפני שאלו שלא ראו אלו את אלו אינם יותר מאלו שראו אלו את אלו ושליש ואחד מאלו ראה אחד מאלו אין מפרסין כיון שאלו שלא ראו הם יותר מאלו שראו:

הלכה ז [שם] עד זומם שהוא עונה באיש לענות בו ורא בעדותו. כלומר שאינו מכהש בעיקר העדות אלא בזהאיש שאומר לו עמנו היית קדין עדים זוממים וזהו נשתי כתי עדים כלומר העדים ראשונים שמעידין על המעשה והעדים השניים המזוממים אותם ופסוק זה מירא בהזוממים:

הלכה ד רף ג' ע"א [ב' ע"א] א"ר ועירה חרד אמרה עד זומם וכ'. סוגיא זו הובאה בירושלמי מרובה ה"ל נ' ושיקרה שייכא לכאן כמו שזכרנו שם אלא דזכאן נסלו איזה טעיות ויש להניח כמו בשם. והיינו. כמה שכתוב לקמן כל עדות שהעידו מנ' בניסן לרין לומר מעשרה בניסן וזה שאמר אח"כ והיכי אמר נמטידין וכו' דרין לומר והיכי דמי כמו בשם במרובה ע"ש:

הלכה ו רף ד' ע"א [שם ע"ב] אם היו שלשה שלשה לא ברדא. לפי הפ"מ תמוה הלשון והעניין ונלע"ד דה"פ דר' ירמיה חמה על לשון המשנה שאמרה כיו שנים רואים אותו מחלון זה ושנים רואים אותו מחלון זה למה לו לומר לשון שנים ע"ל לומר היו עדים רואים אותו מחלון זה ועדים מחלון זה ומדקאמר שנים ושנים משמע

בס"ד סליק מסכת מכות

מיכל המים לירושלמי

מסכת הוריות

פטור ומסיק לית קיום להא דשמואל כלומר לפי החזירה אלא כרי ועירא אליבא דשמואל:

הלכה ה דף ו' ע"א [שם דף ה'] רית הרדא פליגא על רבי שמעון בן לקיש וכו'. פ"י הפ"מ לא נתקבל אלא ולע"ל ה"פ דלעיל בהלכה א' מקמי על לשון ועשה שונג על פיהם מה שייך לשון מיד או שונג בהוריות ב"ד ומחרץ ר"ש בן לקיש כיון שמעון בן עזאי כלומר דנשאר אגשים לא שייך לשון זה אלא בשמעון בן עזאי שהוא ידע שטעו ועכ"ל. עשה על פיהן זהו וולאי נקרא מויד ע"ש ולפ"י במשנה זו דכל הקהל עשו ופשיטא דכלל הקהל לא שייך במעון בן עזאי וא"כ איך תנן מוידין ועכו שינגין וכן שונגין ועשו מוידין ופי' יש וזון ובגנה אלא הוראת ב"ד להיחיד ותרצו חזרייה בשלא קבלו רוב הציבור עליהן כלומר דשונגין מקרי כשקבלו רוב הציבור עליהם את הסנהדרין ומוידין מקרי כשלא קבלו וכו' ור' זעירא תירץ כשנעטו כלומר דמוידין מקרי כשנעטו עד כה בהוראתה והכס לכאורא דבר אחד הוא דשלא קבלו רוב הציבור עד כה הוראתן ממילא דנעטו בהוראתם ולזה פריך מה מפקה מביניהן הלומר מאי נ"מ בין חזריא לר' זירא ומחרץ קבלו וחזרו ונעטו על דעיה דחזריא מכיון שקבלו עליהם משעה ראשונה כרי אלו חייבין על דעיה דר' זעירא כיון שנעטו פטורין [כל"ל] דחזריא שחולין בלא קבלו כיון שקבלו מקרו שונגין ומייבין בקרנן ור' זירא דהלי בנעטו כיון שנעטו אח"כ מקרו מוידין ופטורין מן הקרנן. כללע"ד:

הלכה ב דף ה' ע"א [ז' ע"א] הורו ב"ד והורו אהריהן וההליף וכו'. פ"י הפ"מ דחוק מאלד וכבר בארנו זה בהצורית ערוך השלחן על קדשים סי' רכ"ח סעי' י"ח דה"פ דהנה בעיקר בהוראתן ציפול מקצת וקיום מקצת ולא עקירת כל הגוף ולזה שאל לדוגמא שבחלב יש ד' מיני חלב ולא יותר והורו ב"ד על שנים מהם להיחר ושנים לאיסור והמשיח בורה נ"כ כן שנים להיות ושנים לאיסור אלא שחליף שהשנים שהב"ד אכרו התיר הוא והשנים שהתירו אכרו הוא וממלא דבשני הוראות ציח הוי עקירת כל הגוף וזה פשיטא שאם הוראתו היתה אחר הוראתן שנגרר אחריהם והוי עקירת כל הגוף ופטורין אך להיבך קמיציעא ליה:

פרק א הלכה א דף ב' ע"ב [ב' ע"א] וכו' יש זרון לשגגה ליחיד אצל הוריות ב"ד. הפ"מ פ"י דזהו תירוצ שנתחנף לו הלז בשומן ולא משמע כן ונלע"ד דזהו הכל מהקושיא כלומר וכו' יש זרון ושגגה להיחיד בהוריות ב"ד ומחרץ כיון שמעון בן עזאי והשגגה הוא שלא ידע שהב"ד טעו לאפיקי שמעון בן עזאי שידע שטעו ועשה על פיכן חייב כמזוהר בהמשנה:

[שם עמוד ב] חזרייה בשם שמואל יחיד משרים לרוב וכו'. כל הסוגיא המובה ופ"י הפ"מ פ"י על נתחנף לו הלז בשומן לא משמע כן כלל והיינוש רב בלאן ונלע"ד דכ"ל חזרייה בשם שמואל יחיד משלים וכו' אכל כל יחיד ויחיד שטעה בפני פטור עלמו מביא כשנה ושעירה אמר ר' יוחנן אפילו כל יחיד ויחיד שטעה בפני עלמו פטור וקשיא על דעתיה דשמואל לא נמלא כל יחיד ויחיד מהככר לו בשני הסאות ר' זעירא בשם שמואל היחיד תלוי אכלו רוב ב"ד מביאין אכלו מיעוט היחיד מביא כל"ל וה"פ דהנה תנן לקמן משנה ו' לאימתי הב"ד מביאין פר כשעשו כל הקהל או רצו אכל את מיעוט עשו אין הב"ד מביאין וממילא דכל יחיד מביא כשנה או שעירה והכי קו"ל דיחיד שטעה בהוראת ב"ד חייב וכן פסק הרמב"ם בפ"ג משנגות אכל כשעשו רוב הקהל היחיד פטור והכי ס"ל לר' יוחנן אכל חזריא בשם שמואל אמרו דהמשנה שאמרה על כיחיד פטור חייב זהו לענין אם זה היחיד משלים לרוב ציבור כלומר דאם עשה על פיכן משלים והב"ד חייבין אכל כשידע שטעו אינו משלים והב"ד פטורין אכל כל יחיד ויחיד חייב אפילו כשעשו רוב הציבור ולזה פריך לשמואל דא"כ מהככר היחיד בשני הסאות בשלו ובשל ב"ד ולא מלינו שתי הסאות על דבר אחד ומ"מ אין זו קושיא הלוגה דאין זה שתי הסאות לאחד דהלכת להיחיד והלכת להב"ד ומ"מ ר' זעירא חידש דכוונת שמואל נ"כ כר' יוחנן וה"פ דהיחיד תלוי אם יאכלו רוב יהא פטור ואם יאכלו מיעוט יהא חייב ולא פליגי כלל אכל חזריא בשם שמואל ס"ל דפליגי ומתהיל הירושלמי להביא ברייתא דשמואל אליבא דחזריא מתרצים לדבריהם עד דמסיק ברייתא דפוסרת משומד והפעם מפני שאינו שב מידעתו א"כ כ"ש שאינו שב מידעתו בהוראת ב"ד ומה דמיעוט חייבים מפני שאין הב"ד מביאים לכן מביאין הם אכל כשז"ל מביאים למה יביאו הם וכן מקשה מבייתא דתולה בב"ד

בס"ד סליק מסכת הוריות וכולא סדר נזיקין

מיכל המים לירושלמי יבמות פרק יג יד טו

הלכה ד שם ע"ב [שם הלכה ה'] אין בה אלא משום ויהום כהונה וכו'. עק"ע וס"מ ומאד דחוק ונלע"ד דה"פ דהא דהגן כל שיאלת מעט נגמ אסורה לחזור לו דדינה כגרושה וגרושה הא אסורה לכתן אין בה אלא משום זיוס כסונה אבל ב"ד אין מזהמין אותה במדינה כיון שהיא מיאון אחר הגמ נתבטל כגמ ובמהניתן הא המיאון בסוף ועל זה ב"ד ר' יוסי בר בון ואמר והוא שיטה הגמ בסוף כלומר דהא הגמ היה נסוף גם ב"ד מזהמין אותה ופוסלין אותה מכסונה:

פרק יד הלכה א דף ע"ה ע"ב [ס"ח ע"ב] מתניתא בשקירשה בכסף וכו'. כבר האריכו הנמקי' והג"מ בס"ם קכ"א ומפרשי הירושלמי דהענין מתמיה ולא הוכיח זה אחר מהפוסקים ויש על זה קשיות רבות ולכן נלע"ד דגם הירושלמי אינו מחלק בין קדושי כסף לקדושי ביאה וס"פ דכנה זה שאמרה המשנה כגם שכונס ברימיה וכו' אין זה עיקר הטעם לכתן מותר לגרשה דעיקר הטעם הוא דכיון דרבנן תקינו לה קדושין תקנו ליה גם ג"כ דאל"כ לא ישאו אוחו ואותה וזה שאמרו כגם שכונס וכו' ה"פ דלכאורא מילתא דתמיה הוא ואך אפשר לגרש בלי אומר ודברים ולזה אומר שאין זה תימא שהרי גם הקדושין הוא בלא אומר ודברים ולכן אין תימא שהגם כן הוא ועל זה אומר הירושלמי דהריהו הוא מקדושי כסף וזהו כוונת המסנה שאמרה כגם שכונס ברימיה וכו' אבל מקדושי ביאה ליכא ראייה זו שהרי יש בזה מעשה ואינו דומה לגמ אלא הריהו הוי מקדושי כסף אבל לא לדינא קאמר לה דהדין הוא גם בקדושי ביאה ומטעם שכתבנו דזה וזה תקנו רבנן:

דף ע"ו ע"א [פ"ט ע"א] מאן דאמר מפני גרידה אסור. עתוס' יבמות [ק"ג: סוף ד"ה יתה] מה שכתבו בס"ר וכו':

הלכה ה ע"ב [ע"ה ע"א] ותהא נאמנת דומר מת חמי וכו'. פי' כס"מ דחוק מאד ויהי נוח פי' הק"ע דלא כן סבירין וכו' הוא תירוץ דהמקשה הקשה משום דנמשיה אינו מובאר דכלה פקולה להעיד לחמותה ולזה מתרץ לא כן וכו' וממילא דכלה פקולה להעיד לחמותה אך דבר ר' חנינא אין לה פתרון והק"ע מחק אמר ר' חנינא ונ"כ אין שום פירוש לזה ונלע"ד דר' חנינא מתרץ תירוץ אחר דאפילו בלא זה שאמרו דכסה שהן אין נאמנות עליה כמו כן היא אינה נאמנת עליהן ג"כ א"ש במשנתיה מה שאינה נאמנת על חמותה וה"פ תיפתר שהיה חמיה כן וסיימה כלומר דוודאי כשתבא להעיד שמת חמיה י"ל דנאמנת אבל בכאן הא בזה להעיד שמת בעלה ומה היה לה לומר שאח"כ מה חמי היא לא בזה בשביל זה אלא דהענין כן הוא דאין כוונתה כלל להעיד לחמותה להצירה אלא דמיירא דכאן במקום שמעידה על בעלה היה חמיה כאן וכולם סיירו איהו וסיימה כלומר וסיפריה להם כדמצינו בס"ם לא סימוכו קמיה ופירושו שלא סיירו לו ועיקר התירוץ שאות סיפריה בהודת מעשה ולא בהודת עדות לפיכך אין מתירין את חמותה ע"פ עדותה שהרי לא נתכונה לעדות כלל. כנלע"ד.

פרק טו הלכה א [דף ע"ו ע"א ע"ב] איגרה חשודה רקלקל את עצמה וכו'.

וב"י. נלע"ד דזהו תירוץ על הקושיא ותהא נאמנת לומר מת יבמי והיינו באין הטעם שאם יבא יבמיה כגו שאמר מקודם דא"כ ביבם נמי והחילוק שבין לרזונה לבעל כרחיה דהא ר' בושעיא אלא הטעם שלא תקלקל את עצמה וזהו באיסור אשת איש שיש בזה מיתה והבנים ממזרים משא"כ יבמה לשוק אינו אלא בלאו ואין הבנים ממזרים:

שם ע"ב [ע"א ע"א] ובאת מן הדרום וכו'. כלומר שידוע לנו שבאה מן הדרום ולכן אמרין שגאמח כן הוא וזה שאמרת מן הפסין מפני שסוברת שזה טוב יותר אבל באין ידוע לנו מאין באת והיא אומרת מן הפסין באתי וודאי דאין מתירין אותה דאמרין שגאמח אמרה ואמרה בדדמי וגוה מתורץ קושיות הס"ק:

הלכה ז ע"ב [ע"ה ע"א] ותהא נאמנת דומר מת חמי וכו'.

פי' כס"מ דחוק מאד ויהי נוח פי' הק"ע דלא כן סבירין וכו' הוא תירוץ דהמקשה הקשה משום דנמשיה אינו מובאר דכלה פקולה להעיד לחמותה ולזה מתרץ לא כן וכו' וממילא דכלה פקולה להעיד לחמותה אך דבר ר' חנינא אין לה פתרון והק"ע מחק אמר ר' חנינא ונ"כ אין שום פירוש לזה ונלע"ד דר' חנינא מתרץ תירוץ אחר דאפילו בלא זה שאמרו דכסה שהן אין נאמנות עליה כמו כן היא אינה נאמנת עליהן ג"כ א"ש במשנתיה מה שאינה נאמנת על חמותה וה"פ תיפתר שהיה חמיה כן וסיימה כלומר דוודאי כשתבא להעיד שמת חמיה י"ל דנאמנת אבל בכאן הא בזה להעיד שמת בעלה ומה היה לה לומר שאח"כ מה חמי היא לא בזה בשביל זה אלא דהענין כן הוא דאין כוונתה כלל להעיד לחמותה להצירה אלא דמיירא דכאן במקום שמעידה על בעלה היה חמיה כאן וכולם סיירו איהו וסיימה כלומר וסיפריה להם כדמצינו בס"ם לא סימוכו קמיה ופירושו שלא סיירו לו ועיקר התירוץ שאות סיפריה בהודת מעשה ולא בהודת עדות לפיכך אין מתירין את חמותה ע"פ עדותה שהרי לא נתכונה לעדות כלל. כנלע"ד.

פרק יד הלכה א [דף ע"ה ע"ב] מתניתא בשקירשה בכסף וכו'.

וכבר האריכו הנמקי' והג"מ בס"ם קכ"א ומפרשי הירושלמי דהענין מתמיה ולא הוכיח זה אחר מהפוסקים ויש על זה קשיות רבות ולכן נלע"ד דגם הירושלמי אינו מחלק בין קדושי כסף לקדושי ביאה וס"פ דכנה זה שאמרה המשנה כגם שכונס ברימיה וכו' אין זה עיקר הטעם לכתן מותר לגרשה דעיקר הטעם הוא דכיון דרבנן תקינו לה קדושין תקנו ליה גם ג"כ דאל"כ לא ישאו אוחו ואותה וזה שאמרו כגם שכונס וכו' ה"פ דלכאורא מילתא דתמיה הוא ואך אפשר לגרש בלי אומר ודברים ולזה אומר שאין זה תימא שהרי גם הקדושין הוא בלא אומר ודברים ולכן אין תימא שהגם כן הוא ועל זה אומר הירושלמי דהריהו הוא מקדושי כסף וזהו כוונת המסנה שאמרה כגם שכונס ברימיה וכו' אבל מקדושי ביאה ליכא ראייה זו שהרי יש בזה מעשה ואינו דומה לגמ אלא הריהו הוי מקדושי כסף אבל לא לדינא קאמר לה דהדין הוא גם בקדושי ביאה ומטעם שכתבנו דזה וזה תקנו רבנן:

דף ע"ו ע"א [פ"ט ע"א] מאן דאמר מפני גרידה אסור. עתוס' יבמות [ק"ג: סוף ד"ה יתה] מה שכתבו בס"ר וכו':

הלכה ב דף ע"ו ע"א [שם ע"ב] נראין הרברים בפיקחת שיש בה רעת וכו'.

כל הענין אינו מובן כלל לפי' הק"ע והס"מ וביותר מה שאמרו לקמן ור' חנינא סבר מימר נפקחת שהשיאה אביה ונתחרשה ר' יוסא וכו' בקפנה וכו' א"כ ר' חנינא מיירא בנדולה פקחת ואין ישיאנה אביה בלא איננה ברשות האב אך י"ל שהיא נערה קידם בנרות ועודנה נרשות אביה אבל עיקרי הדברים מוקשים ונלע"ד דה"פ דר' חנינא מקשה אטעמייהו דרבנן שאמרו לריב"ז דלכן אם נתחרשה היא אם רצה להוציא יוציא אף שגאמה פקחת מטעם שאמה מחגרשת שלא לרונה ומקשה ר' חנינא דלא דמי דפקחת שיש בה דעה וודאי אין הדעת מעכב אבל הרשת שגאמח נפקחותה לא האל אלא לדעת כלומר ודעת אין לה לפיכך לא תאל כדבריו ריב"ז וזהו על דרך כל הראוי לביטול וכו' ומקשה הירושלמי על ר' חנינא ולא עדות היא ואף זו כיוצא בה ומוסיפין על העדות כלומר בלא ר' יוחנן בן גודנדא העיד על חרשת שהשיאה אביה שהיא יוצאה נגמ אף שהם קדושי תורה ומזה למדו דאף זו כלומר פקחת שנתחרשה ג"כ כיוצא בה ששיטה קדושי תורה ומוסיפין על העדות בהמיה כלומר ופי' יש בזה הוספה על העדות ואין חולק ר' חנינא

בס"ד מליק מסכת יבמות

מחוץ הדברים לכו כחון כדי ליזכר ובכתיבה לא משכחת לה דבסכרה יש קת
הפסק כמובן :

הלכה ה דף ל"ד ע"ב [לב ע"א] ר' מאיר אומר הקדש בשירו ורבי יוחנן
הסגדלר אומר חולין בשלו וכו'. כל הסוגיא דחוקה לפי הק"ע והפ"מ
ונלע"ד דה"פ דהירושלמי אומר מקודש כלל דר"ע אומר הקדש בשלו ור"י הסגדלר אומר
חולין בשלו כלומר לא לפניו ר"מ ור"י הסגדלר בהמות דר"מ הו' ויכול להקדישו
ור"י הסגדלר סובר דאיתו שלו ואיתו יכול להקדישו אלא שיהיה סבורים דהו' שלו אלא
דלפניו בעתים אחרים ובעתם פלוגתתן נחלקו ר' יוחנן ור"ל ור' שמאל בר רב אהרן
וה"ל שמואל טעם פלוגתתן פטום דר"מ כבר ארס מקדיש דבר שלו צ"ל לשלם ור"י הסגדלר
סובר דאין ארס מקדיש דשנ"ל וצ"ל
לא נחלקו ושייחם סבורים ארס מקדיש דבר שלנ"ל אך נמה נחלקו לזה מפרש רש"י
במותר מהו סלטים פליגינן ובמטלה לה מוונות ולא מעה כסף וס"ל למעה כסף תחת מעה
ידים ומוונות תחת מותר ולפ"י ה"פ דמשנה המקדיש מעשה ידי אשתו ה"ו טובה ואיכילת
דאין ההקדש חל כיון שאינו נותן לה מעה כסף אין מעשה ידיה שלו ואינו יכול להקדישו.
במותר ר"מ ארס מקדיש וכו' ואין כהונה ספקיה המותר בלדל לא"כ היה קדוש לגביה
אלא דלרישא קאי שפקיה מעשה ידיה וכלול בזה גס המותר ור"ע ס"ל הקדש שהרי
נותן לה מוונות ור"י הסגדלר אומר חולין דכיון שכללן דזיבור החד כמו שנטל לפניו
מעשה ידיה כמו כן שנטל לפניו המותר. ור' יוחנן אומר במותר אחר מיתה פליגינן וכשאינו
מטלה לה מוונות ור"ע דר"ל יוחנן כוונה אחרת בהמטה דלית כוונה בהמטה לפיקר מעשה
ידיה ולמותר מעשה ידיה אלא דמותר מקרי מה שנתתיר מעשה ידיה לאחר מיתה וזה
שואמר דבר מעלה לה מוונות כהונה שאינו מעלה לה כלום וה"ל דמשנה המקדיש מעשה
ידיה ה"ו טובה ואיכילת דכיון שאינו נותן לה כלום הכל שלו ואינו יכול להקדישו המותר.
כלומר מה שנתתיר לאחר מיתה ר"מ אומר הקדש שהרי עתה הם שלו ויכול להקדישו ור"י
הסגדלר אומר חולין דכיון שכללן דזיבור אחד כסס שנטל מהיים כמו כן שנטל לאחר מיתה
וזהו כשן אוקימתא דרש"י אלא שחלקו בצירושא דמותר ולכן בפעולה לה מוונות כלומר
שמעלה לה מה שזריך לדברי הכל קידשו כל מעשה ידיה ומקשה בירושלמי ואין כל מה של
לאה משועבד אלא כלומר דר"ל ור"ל דס"ל דיכול להקדיש כל מעשה ידיה להקדש של
על דבר שלנ"ל אלא מפני שאינו נותן לה מה שזריך נותן לר"ל למעמיה ולר"י לסעמיה
כמו שנתבאר והרי כל שלאשה משועבד לבעלה לאיכילת פירות וא"כ כל מעשה ידיה משועבדים
לו ויכול להקדיש מה שישאר ממנה מותרות או לאחר מיתה דבזה לא שייך לומר דע"ל מה
שאיכילת לא חל ההקדש דודאי חל על הכל לשיעבוד אלא על מה שחאל נסתלק כשיעבוד
אלא תחת ההקדש חל על הכל ולכן הותר זריך להיות קדוש ולכן אומר ר' שמאל מעשה
ידיה אינו מקדיש כלומר פלוגתתא הוא ארס חל ההקדש על מעשה ידיה שלו צ"ל לטולס דר"מ
ס"ל ארס מקדיש דבר שלנ"ל לפיקר חל ההקדש כשהקדיש מותר מעשה ידיה ור"י הסגדלר
ס"ל דאין ארס מקדיש שלנ"ל לפיקר המותר חולין ופירושא דהמותר שהקדיש המותר
בלדל וכש"ל דין ולא כר"ל ור' יוחנן ורישא דהמקדיש מעשה ידי אשתו טובה ואיכילת
ואפילו נר"מ משום דמירא שאינו נותן לה מה שנתת מעשה ידיה אלא מה שנתת המותר
נותן לה וכש"ל דין וזהו דמסמך דך דמה שאירס מאבא כלומר אר"ע דאין ארס עובר
ומקדיש דבר שלנ"ל מ"מ משום קבורת אביו הקנו רבנן שהתא מכירה קיימת וכש"ל
דין בב"מ [ט"ו] ע"ש ויתבאר דזיבור הכא :

הלכה ב דף ל"ט ע"ב [ל"ז ע"א] אומר רבי אבון כופין אותו ליתן גס. וכו'
הוספתא צ"ל בתרא כמ"ל הפ"מ ומשם נופה מוכרת דכיונה שופין ליתן
גס שהתוספתא מסיימת בזכין ואין ליתן ליתן גס ואם על נתינת האב קאי איה
חוב עשה לה א"ל לא יתן אלא על גס א"ל כיומר דאפילו להמיה שאמרו תשב עד שהלכין
ראשה לקמן צ"ל שני דייני גרוה וכו' בנדולה אלא בסקנה א"ל לא יתן לה גס ותשב עד
שהלכין ראשה הרי אין לך חוב גדול מזה :

הלכה ד דף מ' ע"ב [שם ע"ב] כאן בנשלה מקצת כאן בשלא נשלה מקצת.
כבר פירשו הק"ע והפ"מ ואין סוס הננה בזה ולע"ד נראה דה"פ שפקה
להכניס לו אלף וזו זריק לטעותו פ"ו מנה לא מנה כן כלומר שאמר שאינו רואה להשתמש
בהמעות ואין לטול להוקף שלים ורשות זידו לעשות כן כדך דברתא דר' יוסי בר' הניחא
שקודם משנה זו ובע"כ ז"ל כן. דל"ל א"ל חולין יש זין בבא זו לבבא הקודמת בפסקה
להכניס לו המש מזה ומש לי המש מזה או אלף אלא ודאי דבכ"ג מיירא ואומר לא
עשה כן אלא כבז לה שדה שיה בשנים עשר מנה תחת האלף וזו שיה עליו ליתן ולא
יתר אם עשה קינותא גובה את הכל כיון שנתתה לזה ולא לזה אין שותפין לנתולה
ממאריס ולא למנה כלומר אר"ע דלא היה עליו ליתן רק אלף וזו מ"מ אמרינן דסכום
כתובה דאריתא היה נדעמו להוסיף ולכן בחוזה גובה ה"ב מנה בשלימות ולא מנה גובה
י"א מנה והשתא מקשה הכא את מר מיגרע וכו' כלומר כיון דכאן לפי הדין לא היה לו
ליתן רק אלף וזו למת אין מגרעין הסלטים שלח תמיל רק-אלף וזו כמו שמקדים מגרעין
הסלטים שלח תמיל יותר ממוכפת שלים ומתוך כך נבשלה מקאת וכו' כלומר דאע"ג
דמיקר הדין שיהיה שום מ"מ הא זדין הקדים עכ"פ נעלה מקאת הוספת והיינו תוספת
שלים לפיקר מגרעין שלח תמיל יותר אלא בבא לא לך נעלה הוספת כלל לפיקר מוספין
לה סכום כתובהה עכ"פ ואין מגרעין וזהו ואל"כ פיקר הכא את מר גונב בחוספת
וכו' כלומר למת בבאן ונועין בחוספת ממה שחייב ליתן והיינו שהוא אינו חייב ליתן
רק אלף וזו ומיקדין אותו ליתן כדי כתובהה יותר ולמה בבבא הקודמת אין ננועין בחוספת
ממה שחייב ליתן ומתוך תמן הוסף ולא פחתה הכא פחתה וכו' כלומר מאי קמיה דאע"ג
דלפי עיקר הדין שזין הן מ"מ הא נשם יש עכ"פ תוספת שלים ולמה לנו להוסיף עוד בזה
הכא פחתה ולא אוסיף כלומר לא דווקא פחתה אלא שאין כאן חוספת כלל לפי עיקר הדין
ולפיקר משילין עליו קת תוספתא כפי הכתובה כולל ע"ד :

הלכה ה דף מ"א ע"א [ל"ז ע"א] רבי אבא מרי אחוי דרבי יוסי בעי דא בן
תני וכו'. לפי הק"ע והפ"מ אינו מוכן כלל מאי קושיא ומאי שייכות לנגדים
יקריס ונאמר גס בהגיייתא שמוחייב להבישם בבית אביה ולכן נלע"ד צרור דה"פ אין
אומרים לו שיעמוד ערוס ויכסה ואח"כ קאי אלא האב מכסה דבריו לה כלומר אר"ע
הבעל אמר שייכנסה ערומה אף כהונה ערומה משא אלא שלח יתן לה האב נגדים
יקריס ולכן האב מכסה אותה כראוי לו כלומר נגדים פסוים והבעל כשיכנסה לביתו
יעשה לה נגדים יקריס דמסתמא מפני מה אמר כן מפני שמב האב נשפלות ולפ"י שפיר
קשיא להמשה ומתוך תמן אורחא דבר גס מימר וכו' ברס הכא לכן התנה עמה כלומר
דבזוספתא לא האב התנה עם הבעל אלא הבעל מעצמו אמר כן והגירסא שהביא הפ"מ
מתוספתא המשיא את בתו ופסק עם חתנו אינו כן אלא ופסק עמו חתנו כז"ל וכן מוצא
מב"ק' ודך חתנים לנחם את חתניהם נגדים כאלה ולפיקר מחוייב האב להבישם קת
משאיכ במשפתו שהאב פסק עמו הו' תנאי נמור ומחוייב הבעל להבישם כשיא עדין
בבית אביה והאב א"ל להבישם כלל והכי אמרינן בב"מ [ס"ו]. דתנאי שפלות כמוכר
והתנה הלוקח הו' פסומי מילי בעלמא וה"ל כן הוא כשהפסוקה היא לנכות האב א"ל האב
פסק עם הבעל הו' תנאי נמור וא"ל הבעל פסק הו' כפסומי מילי וזהו הירושלמי קורא
לזה אורחא דבר שא"ל וכו' וזהו כשן פסומי מילי כולל ע"ד :

הלכה ז דף מ"ב ע"ב [ל"ה ע"ב] ר' חניני בעא קומי רבי יוסי ואינו חב
לאחרים וכו'. לפי הפ"מ קאי אכתב כל נכסין לשיני בני אדם ותימא דא"כ
ה"ל לומר בשאין שום נכס וכו' זה שאמר רואה נתקפת ביהו וכו' וכו' יש כאן חקת
ביתו בחמיה אלא ודאי דלמשה דמשלים מעות לנתו קאי וכפי הק"ע ונרסין רואה
הוא חקתת בזה :

פרק ז הלכה א דף מ"ג ע"ב [ל"ט ע"א] בתהילת שנים וכו'. טעות הוא
וכז"ל בס"ג שנים ולא פליגי דך ביבדאל אכל בבכסה כ"ט מודים
דעד סוף שלש כמו שמסיים דברי הכל והת"ק לא אירא בבכנה כלל ודברי הפ"מ תמוהים :

הלכה ח דף מ"ד ע"א [מ"א ע"ב] ואהייא דרב שאין בו וכו'. טעות הוא וכז"ל
דאיהא רבנן כשהיו בו ודרש"ג כשולדו בו כז"ל וקושיא הוא כלומר שהרי
לפי דברי ר' יוחנן רבנן כשהיו בו ודרש"ג פשיטא דמירא כשולדו בו דאי כשהיו בו
מאי נ"מ זין מומין גדולים לקטים וכן הוא בש"ס דין ופ"ל איהו פלוגתא היא ומתוך
ר' זעירא אהיא דרש"ג כ"מ כלומר לעולם דגס רש"ג מיירא כשהיו בו ואי קשיא מה
לי גדולים מה לי קטים ס"ל כר"מ שיכולה לומר כהונה הייתי שאני יכול לקבל ואיני
יכולה לקבל ולפיקר בגדולים אף שהיו בו כופין אותו להויא לרש"ג וזהו חולק על ה"ק :
שם [מ"ב ע"א] היי דין רבי מאיר בקדמייה באהרייא וכו'. הק"ע והפ"מ נדקדקו
בזה ולע"ד ה"פ דלפי מה שפירשו מקדים לומר לה לרש"ג כרס שהו
בו אך דס"ל כר"ע כמו שצבארנו לזה פריך חז"ר א"ל א"ל דלחאי כלומר א"ל נדמה לדין
דסס הלא התנאי מהני וכאן אינו מנואר כן וזהו קדמייתא המשה הקודמת דעל מנת
שאין צם מומין וא"ל באהרייתא סך דר"מ למשה דלקמן ואלו שכוסין וכו' שאומר ר"מ
אר"ע שהתנה יכולה לומר וכו' הרי אפילו התנה לא כלום כלומר וכו' כז"ל שלא התנה
ומאי קמ"ל וזהו מתוך אלא סלקא מתניתן וכו' ומתוך תירוך אחר דלעולם המשה אחיא
כרס דתי שיהיה בו מומין והמשה אף צם מהלוקת וכולה רש"ג היא וס"ל דבמוס גדול
כמו שבר רגל וכדומה אפילו היה בו יכולה לומר ככוסה הייתי וכו' והמשה דלחאי כיופי
להויא חולק דרש"ג דהמשה אחיא כרסין דרש"ג דדווקא מוכי שחין ובעל פוליוס
סופין להויא שאין הדעת סובלתן אלא מוס בעלמא אפילו הוא מוס גדול כמו שבר רגל
אין כופין להויא ונס אפטר לומר דלאו כולה רש"ג והרישא אחיא כרסין דכיון אין כופין
להויא אפילו במוס גדול רק נמוכי שחין וכו' ורש"ג פליגי וס"ל דנמוס גדול כופין להויא
ומשה דואלו כופין להויא אחיא כרסין דרש"ג ומבוא ראיה נשמעיה מן הדא וכו'
דתיא להדיא דבמוס גדול כמו שבר רגל כופין אותה להויא לרש"ג ומזה שמטו דהמשה
הקודמת כרש"ג ומשה דאלו מומין כרסין :

הלכה י דף מ"ט ע"א [מ"ג ע"ב] לא דבי בית יורא דנפלו וכו'. אין שום טעם
לפי פ"י הפ"מ ונס הק"ע שמכך ומשם אין טעם נכון ולע"ד נראה דא
שאמר לא דמי וכו' ה"פ דהנה רבין דתמן אמרי כשיש בקרקע זמים או נפטים אפילו
זקנים מ"מ מקריבין בית זמים בית כרמים ולכן הו' שנת בית אביה אפילו לרבין ורבין
דהכא סברי כיון ששה זקנים אבדו שמש ומצויא רחיה ומתירתי לומר אלו ימכרום הלא
לא יפלו מעות כעבד בית זמים או בית כרמים אלא בבית זמים שנקלה או בבית כרם
שנקלה וזהו סימן שאבדו שמן וזהו שאומר לא דמי בית יתא שנקלה וכו' נתמיה וזהו
מתניתא מביע לרבין דהמן דלא אבדו שמן וא"כ ממילא יש שנת בית אביה ויותר היה
נראה לגרוס לא שמייה בית יתא מפני שנקלה ולא שמייה בית כרמא מפני שנקלו :

הלכה י שם ע"ב [מ"ד ע"א] שאם קדם היורש והפס אין מוציאין מידו וכו'.
הכל כהנייה תמוה והק"ע מהכך ומשם הניכסאות ונ"כ אינו מתיישב ולפי
כפ"מ

דף ל"ה ע"א [שם ע"ב] רבי אבהו בשם רבי יוחנן אף לקודש לא קדשו וכו'.
תיבא אף זריך למחוק וה"פ דר"מ אמר דרך למכירה אמרו
דדבריו קיימין משום כבוד אביו ומשם כדי חיוי אכל ארס הקדיש מה שחפלה מולדתי כיוס
אינו קדוש ופריך הירושלמי למה מפני המחלוקת ר"י הסגדלר ור"מ בחמיה כלומר מפני
שאין ארס מקדיש שלנ"ל כר"י הסגדלר וכו' ר' יוחנן לא אוקיס בהכי פלוגתייהו ולדידה
שייחם סבורים ארס מקדיש שלנ"ל כמו שצבארנו מקודם ומתוך הירושלמי שיהי ארס מקדיש
מגודש שאינה מגויה כלומר הקדש מולדש שאני לפי שאינה מגויה ואינו יכול להקדישה
עד כהנה לפעול ובהה הכל מודים. והת"ק אמר ר' יוסי לר' יעקב נסיר שאמרנו ב"ס
ר"ל דמתן תנא קדוש מגודש שאינה מגויה מחלוקת ר"מ ור"י הסגדלר כלומר דר"מ
קדוש ולר"י הסגדלר אינו קדוש ודלא כמו שאמר דבזה הכל מודים מיכו עכ"פ מנואר מזה
דס"ל לר"ל פלוגתתא דר"מ ור"י הסגדלר הו' א"ל יכול להקדיש שלנ"ל א"ל לאו דר"מ
פבר ארס מקדיש שלנ"ל ור"י הסגדלר ס"ל אין ארס מקדיש שלנ"ל וקשה הא ר"ל ס"ל
לעיל דנמיתא אחריתא נחלקו ושייחם ס"ל ארס מקדיש שלנ"ל כמו שצבארנו מקודם וזהו
המקיים הירושלמי הו' דיעון דיעון אית ליה לר"ע זין לקיס כלומר שיש מחלוקת דבדברי ר"ל
יש דיעה שסוברת דר"ל אמר דפליגי א"ל יכול להקדיש שלנ"ל ויש דיעה שסוברת דר"ל
אמר דפליגי במילאה אחריתא ושייחם סבורים ארס מקדיש שלנ"ל. כולל ע"ד בפי' הסוגיא
והק"ע והפ"מ נדחקו מאד ע"ש :

דף ל"ה ע"ב [שם] ר' ירמיה בעא הבקריש מעשה ידי עבדו והיה צייד סהו
וכו'. עפ"מ ולע"ד נראה דה"פ דודאי מיירא כשאמר יקדשו ידך
נעוטיהם דהא אף קיי"ל אין ארס מקדיש דבר שלנ"ל ורק נעוטיהם כשהעבד היה זייד וכבר
אמר מקודם דמטרה דלא שיהיה שאני כמו שנתבאר מקדם ולכן אולי דלא מהני גס בצמר
יקדשו ידך נעוטיהם ופשיט ליה מלתיה ופשיט ליה הקדש ידיו הקדש דכלל פנין משאיה ידיו
הו' קדוש אפילו בכה"ל כמו מולדש :

הלכה ח דף ל"ה ע"א [ל"ד ע"ב] מה אנו קיימין אם בשמרדה עליו והיא נדה
וכו'. לכאורה גס חולה ה"ל לומר אם בשמרדה עליו והיא חולה וכו' ובשלמא
ארוכה ובזמרת יב"ל שהמרידה היא שהגיע זמן להכשא ומרדה אכל חולה ל"ט :

פרק ו הלכה א דף ל"ט ע"א [ל"ה ע"ב] איהפרגון רבי יוחנן ורבי שמעון בן
רקיש וכו'. אינו מוכן כלל מה שניין מתיא לפלוגתא דר"מ ור"י הסגדלר
הא מתיאחא חקנו לו חמיהם אי משום קפסה אי משום שלח תצרת כמנואר לקמן בירושלמי
וא"כ איהו שייכות הוא לפלוגתא וכו' דכבר תינין לעיל בפתח ס"ד ה"ו ו' דלאן וכן
הבעל זכאים במתיאחא והיינו יכולים לפרש דאפלוגתא דר"ע ורבנן שהיא בש"ס דין כר"ע
פרק זה דר"ע סבר מתיאחא לנמה אלא א"כ איהו שייכות הוא למעלה לה מוונות וכו'
שואמר אח"כ. ולכן נלע"ד דאין כהונה מהלוקת תנאים אלא דה"פ הו' אמר דברי הכל
כלומר מתיאחא תמיד שלו זין א"ל טפל מעשה ידיה כיון שנתן לה מוונות וזין שאינו טפל
כיון שאינו זכ ומ"מ מתיאחא וזהו אמר במחלוקת כלומר שחולק בעניניו והיינו כשטפל
מעשה ידיה טפל גס מתיאחא וכשאינו טפל מעשה ידיה אינו נחלק גס מתיאחא ואומר
הירושלמי מהכתבא דרש"ל אמר במת וקת מפני שנינו שאמר על משנה דהמקדיש מעשה
ידי אשתו למעשה כסף הו' תחת מעשה ידיה ועל זה אמר מעשה ידיה שהן כמתיאחא כלומר
בלא גס מעשה ידיה הו' כמתיאחא שזוכה במעשה ידיה תחת מעשה כסף ופשיטא למעשה
ידיה שיש הרבה יותר ממעשה כסף ואין לך מתיאחא גדולה מזו ולכן הו' דין מתיאחא כדון
מעשה ידיה כיון שגס הם כמתיאחא הם אלא לר' יוחנן דס"ל דמוונות הו' תחת מעשה
ידיה שישטא שאין כן דמיון לתיאחא שהרי מוונות ודאי יפלו כמו הפסח ידיו. כולל ע"ד
לפרש ולפי' במפרשים כל שניין מתיאחא והירושלמי לקמן שאומר הפסח מתיאחא קשה אי
שלא תצרת משום דלר' יוחנן בכל ענין הו' כוה שלו ונס לר"ל אמר כן לחד דיעה דלר"ל
נוסע יס דיעות כמו שצבאר הירושלמי הו' דיעון דיעון אית לרש"ל וכמו שצבארנו בפרק
הקודם בסוגיא דהקדשים :

מיכר המים לירושלמי כתובות פרק ט י יב יג

[שם] ונפלו לה לאחר מיכאן וכו'. ע' גר"ש ריש הכותב שמתפק במאי קמיירא אס כשכרז לה קודם הנשואין או כשכתב לה אחר הנשואין :

[שם] אלא לא כתב לה שנייה וכו'. טעות הוא וכ"ל אלו לא כתב לה שמה אין לו אכילת פירות וכו' כ"ל :

פרק יא הלכה א דף ס"א ע"א [ג"ר ע"א] מתניתא פליגא על רב וכו'. אינו מוכן הא כמכנה ליה זולת המת שאמר אל תקברוני מנכסיי ואי משום דפשיטא ליה דלמירתו אינו כלום א"כ לישירי ליה בלאו הכי כמו שמקשה ר' אימי ומה שייכא למשנתו וכן מה שאומר פתר לה באומר קברוני למה ליה אעירא וה"ל לומר פתר לה בשלא אמר אל תקברוני ונס מה שמדמה בעל חוב לזה אינו מוכן שהרי לבעל חוב מניע ממנו וכל הסוגיא עמומה ונראה דרב מיירא בשכ"מ דדבריי ככתובין וכמסורין וכיון שנתן כל נכסיו במתנת שכ"מ לאחרים הרי זוכין מיד לאחר מיפתחו כשפשו ואין מו"יאין מידם לקבירתו ולכן מקשה ממתנתו כשפשיטא שנס יורשיה יורשין מיד כשמתה ולמה הייבין בקבורתה ולזה מחלק בין תשבו ללא תפסו ובתפסו ג"כ דווקא מטפלין דבקרקה לא שייך תפיסה ואינו מועיל התפיסה ולכן בהלואה כשקר מועיל תפיסה לסי שמשועבדת לו מן התורה :

פרק יב הלכה א דף ס"ד ע"ב [ג"ר ע"א] במה הוא מתחייב לה רבא בן רב' וכו'. נס מכאן ראיה ברורה למה שכתבנו לעיל ריש פ' אע"פ דאין הכוונה שטעה שסבור שחייב לו ונמצא שאינו חייב לו דא"כ אין זה דמיון לכלן דכאן ליכא טעות אלא דה"פ שידע שאינו חייב ומ"מ התחייב עצמו ע"ש :

פרק יג הלכה ח דף ע"א ע"ב [ס"ג ע"ב] יכול הוא מימר ליה דידיי אנא בעי וכו'. אינו מוכן הרי אס לא היה מוכר לו ממילא שהיה אצלו ונ"ל דה"פ דידיי אנס בעי ולא יותר ולכן מכרחים כדי לנכותה ואין רצוני שהיה אצלי קרקע אחרת ומסיים ולא עוד כלומר לא לנד דרעין אלא דנס לית בחילי עשין טרמותהון דתריי :

הלכה ט שם [ס"ד ע"א] ארא בנין דתנינן אדמון אומר וכו'. עק"ש ששיבש והגיה והפ"מ פירושו דחוק ולענ"ד ס"פ דמתרין דרבנן דאלמון מודים שז"א מנה כנגד מנה כלומר דסם מיירי כשהחוב של השני גדול מכראשון דאל"כ לא שייך נבייה כלל כיון שיזא מנה כנגד מנה אך דמ"מ קשה הלשון דזה נובע שער חובו זה נובע שער חובו והרי רק אחד נובע המתה ולזה אמר אלא כנון וכו' כלומר דלכן אמרו חכמים נשון זה דנשניל דאלמון רוצה לטעות להשגי מווייף וצטענחו דאלו הייחי חייב לך וכו' ולזה אמרו חכמים שאינו מווייף ושיהיה אמת זה נובע זה נובע ומיהו לעניין ע"ס כגבייה אינו נובע רק אחד מה שחובו יותר על האחר :

הפ"מ לפי המסקנא לא אמר ר' יוחנן כן אלא דמו"יאין מידו והנירסא במשנה שלה וכדאמר ד"ל בש"ס דילן [פ"ג ז:] אמנס הדבר היותר מתמיה והרי לפי המסקנא מו"יאין מיד היותר כשחפס וא"כ אין אמרו חכמים נבי תלושין מן הקרקע קדם הוא זכה והלא מו"יאין מידו ולכן נלע"ד דהך דינא דפירות אינו נונע לכל דיני תפיסה דאף אס בכל הדברים מו"יאין מיד היותר מ"מ בפירות שיעקר הוא הקרקע לא חיישין אס תפס הפירות ולכן נס במחוברין לקרקע אס תפס אין מו"יאין מידו וכן הוא לפי המסקנא אבל שארי דברים כמו מעוה ומטלטלין אס תפס מו"יאין מידו ובכאן ה"פ שהירושלמי עזאל אף בבעל חוב כן כלומר שיש עליו בעל חוב וכל היותר ותפס אס מו"יאין מידו אס לאו ולא לעניין כתובה מיירא ופשיט ליה לא כן תני יורש ובעל חוב שקדם אחד מהן ותפס מו"יאין מידו ור' אחא בר עולא פליג ואומר כשמינה מן הדא וכו' ומבאר והולך מן משנה דערכין פ"ו הקדיש השעיה מנה והיה חובו מנה מנה מוכיף עוד דנינר ופודם וכו' דסם מיירא בהקדש ובעל חוב והקדש היי כורש כמו שאומר הוא נזכר הוא יורש וכשם שאס תפס הקדש אין מו"יאין מידו והיינו הנזיר כשחפס אף יורש כשחפס אין מו"יאין מידו דלא כברייתא שהביא ריורש ובעל חוב שקדם אחד מהן ותפס מו"יאין אחרו מידו וזה הכל בקרקע ורזה להעמיד המשנה בשור ודחי לה כמ"ש בפ"מ ואח"כ פריך הכא את אמר מו"יאין מידו וכו' כלומר דקשיא ממשנה דערכין להכרייתא שמינא מקודם ומתוך לפי שחורפתה וכו' כלומר דאין פ"ו הכרייתא בירש ובעל חוב אלא אמשנתיו קאי בשומרת ינס ויורש ובעל חוב כשאחד מהן תפס מו"יאין מידו מנד השומרת ינס ולא מיירא בפירות אלא בקרקע אך דבקרקה לא שייך תפיסה אלא מיירא באילנות קולטים ולכן יכו את כחה שמו"יאין מידם משא"כ בפירות דבפירות אין מו"יאין מידו כמ"ש מקודם ומביא ראיה ותני כן אילנות וקולטות וכו' מו"יאין מידם, כנע"ד פירושא דהך סינא :

הלכה יא דף נ' ע"ב [פ"ה ע"א] ארוסה שמתה וכו'. ע' מה שכתבנו על הנליון ביבמות פ"ד הל' ד' :

פרק ט הלכה א דף נ"א ע"ב [פ"ה ע"ב] כתב רה מן האירוסין ומן הנשואין וכו'. וכו פשיטא דנס כסתם היו הכוונה על אחר הנשואין כמ"ש רש"י והר"ן דלאחר אירוסין הלא נס בלא כתיבה אפילו לב"ה אס מכרס ונזנה קיים ובהכרח ז"ל כפי' השני שכתב הפ"מ שכתב לה פשם שני לאחר הנשואין אבל נס זה הימא דכתיבה שלאחר הנשואין מה מועיל הא לאחר הנשואין אינו מסתלק בדיו ודברים ולכן נלע"ד דה"פ שביאר לה דין ודברים אין לי בנכסיה בין מן האירוסין בין מן הנשואין וכיון שלא היה נריך לבאר זה אמרין דלישנא יתירא לפשווי אחא וזהו שאומר פלונתא דב"ש יב"ה כלומר לב"ש יש לרבות יתירא דלישנא ולא לב"ה ומפרש על דעתיה דב"ש דס"ל דלאחר אירוסין תמכור לכתחלה נס כאן תמכור לכתחלה אפילו אחר נשואין אבל על דעתיה דב"ה דאחר אירוסין לא תמכור לכתחלה ורק אס נתנה ומכרס בדיעבד קיים אין נכאן מה לרבות דהא בלא זה ג"כ תנן אס מכרס ונתנס קיים :

בס"ד סליה מסכת כתובות

לך ק"ו מוד אחר ומה אלמנה קלה נאסרה פניה שפוטרה לה מוד אשת איש שבה כלומר
אף שפוטרה לה אחר מוחו איסור א"ל שבה מ"מ היא הפקודה משני איסורי גירושין שבה
א"ל גירושין חמורין לא כלל שתיאסר לכל ישראל בחייו אף שפוטרה לה מוד אשת איש
שבה כלומר שפיר היא גרושה ומותרת לישראל ע"מ היא אסורה משני איסורי אשת איש
שבה לזה הכהן וזהו כמו בש"ס שלט אלא בלשון אחר ובתוספתא נ"כ לשון אחר אך הכוונה
אחת היא רק הירושלמי אומר הפירוש בממ"ל אך לדדי הק"ו מהפך כעין תהלת דינא
וסף דינא בש"ס שלנו בכ"מ:

הלכה ה דף ע"ב ע"א כמי שכרות לשמה משעה ראשונה. נדפ"ג דניסין מתוך
הירושלמי בענין קושא וזממט דניסין יש בזה וקיי"ל אין צריכה וכלן
ק"ל ומק"ל אלגטיל:

הלכה ו דף נ"ג ע"ב [נ"ד ע"ב] כיני מתנייה. כתב סופר ועד כשר איש פלוגי
עד כשר בן איש פלוגי עד כשר איש פלוגי בן איש פלוגי ולא כתב עד כשר
אמר ר"א דברי הכל היא אמר ר' יוחנן דר' יודא היא אמר ר' יוסי לא בעית מדעתו
דר' יוחנן פלוגי בשפיטה השיבנו לאו רבי דו אמר בש"ס ר' זעירא מכיון שאינו מל
לזוג כמי שלא זיווג כל"ל וה"ל דר"א אמר זה שהצריכה המנהג בתי פלוגי ובין איש
פלוגי שיתכונן דווקא עד זבלא"ס פתח אפילו כרבנן דר' יודא דלא מצריכי לכתוב
ודן די יהוי ליה מנאי מ"מ בזה מודים דלרבי לכתוב עד דווקא אמר ר' יוחנן [דלמי
כן] דר' יודא היא אבל לרבנן א"ל פד אמר ר' יוסי לא בעית מדעתו דר' יוחנן פלוגי
כלומר אל תדין מדברי ר' יוחנן שחולק לדינא וכשר גם בלא עד לרבנן דאינו כן אלא
בשפיטה השיבנו כלומר לשיטת ר"א דממ"ל בעניינים להדדי אמר לו ר' יוחנן לנ"ל אינו
אלא לר' יודא ולא לרבנן אבל בלשון ר' דמו להדדי דאם נס בלא ודן יש ראיות רבות
מהנך ענין שמגרשה בנע זה אבל בכלן א"ל אינו מוחם עד אין בו שום משמעות שמוחם
א"ל לפד על הנס ואי קשיא א"ל למה איש פלוגי בן איש פלוגי כשר בלא עד זה דמכיון
שפירח וחתם שמו וגם שם אביו רואין לכוונה היא לעדות כמ"ס הב"י בסי' ק"ל ע"ס אבל
בשמו לבד או בשם אביו בלבד אין בו שום משמעות עדות ומוסיף ר' יוסי לומר לאו רבי
דאמר בש"ס ר' זעירא מכיון שאינו מנאי וכו' זה אמר ר' ירמיה בש"ס ר"ז לעיל פ"ג הל'
ב' ור' ירמיה היה רבי של ר' יוסי ואמר לעיל דאם הספר כיון מענינו לשמו ולשמה
זבעת משפחה כיון גם בענין א"ל אינו נע משום דבזה דבר שאינו מנאי וכמו
שנאמר שם בגליון ע"ג וכו"ל בכלן א"ל פ"ג מהעד כיון לשם עדות מ"מ כיון שאינו מנאי
דבר כזה מהעד לא יזכיר עד או שם אביו שהוא במקום עד כמ"ס אינו מוטיל להכשר
הנס. כנלע"ד. ודברי הק"ו והפ"מ נכונים כמובאר למעין:

הלכה יא דף ג"ר ע"ב [שם ע"ב] בית שמאי אומרים וכו' אא"כ מצא בה
ערוה שנאמר וכו'. דע שזמניות בש"ס שלנו הגירסא דבר ערוה אבל
בכלן הגירסא ערוה ולזה הביא הירושלמי א"כ צריחה דב"ש אומרים אין לי אלא היו"ט
משום ערוה בלבד ומיין היוצאה וראש פרוע וכו' ת"ל וכו' ערות דבר וזהו בש"ס דין
דנע במשנה גורם דבר ערוה לא היה צריך להביא הצריחה או שה"ס דין הגיס המשנה
ע"פ זו הצריחה:

[שם] לשוב לקתחה מה אנו מקיימין וכו'. וקשה והא צריך ליוצאה משום דבר
דהיינו ראש פרוע וכו' ואילו משום דסממח דקרא ללא יוכל וכו' אטיקרא דקרא
קאי וכו' ועומ' שלטי ניסין ד"ה ע"ס:

אחרת לא כל"ס רוב דר"ל מה אם מילתה שליו זוכה בה מדעת אהרת ד' אמות זוכה
לו מתנה שזכה בה מדעת אהרת לא כל"ס כל"ל וגם הק"ו גורם כן:
שם [ס"ו ע"א] בשכר הרבול שנו. אין שום הנכח לזה והנהי' הפ"מ אין בהם מעט
דמאי קמ"ל בזה ועד שברי הירושלמי בענינו אומר לעיל דל"מ שחיבי
במזונותיה יעירם הק"ו יוחר תמוה ולכן נלע"ד דלדלגיל קאי על מה שאמר ר' יוחנן וז'
בניסין משא"כ נמתיה ומקשה על זה כמה קשיות ומתוך וזהו צ"ל אין בשם מקיים
לומר דום בניסין אין זה למעשה שתהנרש על ידי קרוב לה אלא צריך גם אחר וכדלמרינן
לעיל ס"ף הלכה ב' המחזור בכולן עד שית' לתוך ידה וזהו שומר בשכר כלכלר שנו כלומר
שכספיר ירויה עוד פסע מכתנת נס אחר זה שנינו קרוב לה מנורשה וכו' רק לחומר'
שם פסע ידה וקבלה קדושין מאחר צריכה גם מהשני גם אבל לא שמתיה לנשן
ע"י נס זה:

הלכה ד דף ס"ו ע"א [שם ע"ב] מאן דאמר מאחר שכתבו זה מסייע לבית
הלל ומאן דאמר מאחר שנהנו זה מסייע רביה שבאי. כנ"ל כן
לנע"ד להגיה וה"ל דכנה נכונה זו אין הכחש רק שמה יאמר ניסע קודם לננה ולכן
אמר שמיאל אם נשאת לא חל וזהו רק כשנתייחד עמה אחר הכתיבה דעדין אשתו היא
ואח"כ כשנדרשה הנס כשר ויהי פנייה אבל כשנתייחד עמה אחר הכתיבה הרי יש חשש
קדושין וצריכה גם שני לנ"ה במשנה דלקמן הל' ס' וביה ודאי אם נשאת הלא לנ"ה אבל
לנ"ה שם נס נכה"ג לא הייסין וה"ל נס שני וזהו שומר דלמאן דמתני מאחר שכתבו לה
הוי רק חשש לני בעלמא אבל אחר שנהנו לה יש חשש איסור נשור וזהו לנ"ה דלקמן אבל
מאן דאמר דלמינו אחר צאתו לה אינו אלא חשש לעו זכו ככ"ס דלקמן והנהי' הק"ו
והפ"מ מאל דהוקיה:

הלכה ט דף ס"ח ע"א [שם ע"ב] אינון דאמרין אינה צריכה הימנו גם שני
וכו'. אין הכוונה דעני הדינים שום דל"כ תרתי למה לי אלא לה"פ דשם
שפחשט הוי רק ממוס לעו מפני שזהו עדין קודם הכתיבה ולכן מהירין ב"ש לכתולה
ונכלן מהירין בדיעבד עכ"ל ולא לכתולה וכו' דלדורין נס שם אם לא נשאת ס"ל
בכלן מצריכה נס ואם לאו הלא מהסתי כמו שפירש לעיל בהלכה ד' ור' יוסי בר' בון
מסביר למה בלמה מחמירין ב"ה כן וכו' מקלין עכ"ל בדיעבד דלמינו לשיטתיהו בל"ס
א"פ מותר לנרש:

הלכה י דף ס"ח ע"ב וכו' וכו' תשעה וכו'. כתב ספ"מ וכו' כאלן וכו' אם
הס מסורנין אפילו טובא כשירין וכו' עכ"ל ולא אדע מכלל דלפילו טובא
כשירין ונראה עיקר כפי' הק"ו דרק אחד כשר וקמ"ל דלפילו במסורנין כשר עד פסול
אחד ולא בעינן שפולסא כשירים יתושו בית:

פרק ט הלכה א דף נ"ג ע"א ומה אם גרושה חמורה לכל וכו'. עק"פ ופ"מ
ולנע"ד הפ"מ ומה אם גרושה חמורה עכ"ל לא נאמר בה הכהן
ששירי בנע שהיא אללו כלמנה וכיון דכה כלמנות שבה גדול כל כך עד שחיתר של
אלמנה דוחה כה איסור גרושה שיש בה ק"ו לעינין איסור לכל ישראל בחייו שצריך להיות
בה כלמנות גדול כלומר כה אשת איש שבה לזה הכהן שהיא פתח אלמנה אללו להיות
באיסור לכל ישראל שהיא אללה גרושה יעשה ק"ו מהיתר לאיסור ואח"כ אומר אפילו
אללו נעשו בו גירושין כלומר שעתה אומר הלא שני שאפילו תאמר שאינו כן שזממה היא
אסורה לכאן זה אחרי מוחו מפני גירושין שבה וכמו שזממה בש"ס דין אומר כן אפשה

בסד סליה מסכת גיטין

מיכל המים לירושלמי

מסכת קדושין

פרק ב הלכה ו דף ב"ח ע"א [כ"ד ע"ב] שחמ את הראשון שלא לשמו
וכו'. ואינו עובד מאי קמ"ל פשיטא שחם שחם אחד לשמו ואחד
שלא לשמו דרך לשמו עולה לגמרי להוציאו ולאכלו וע"ל מאי לשון אבל שחם וכו' דהא
חד דינא היה לכו ולכן נלע"ד דר' זעירא בש"ס ר' יוחנן פלוגי אדר"ל דאמר באחיות לא
קודם ובתפלות כיפר ור"י ס"ל דלמינו כן ותפלות דינא כלחיות ואם שחמן וזרין בנת
אחת שניסא לא כיפרו כיון שלא נתברר גאיה מהן כיפר ור' יוחנן לשיטתו דלית ליה
צריכה דאמר האחין שחמין לקוחות כן וכו' כמבואר בש"ס דין קמ"ל וזהו שאמר דוקא
שחמם את הראשון פלג לשמו וזהו השני לשמו כיפר בשני ואין הראשון מקלנו ואדרכב
השני מתקן את הראשון להכשירו וכמובן דזהו בלשם ששכר של לשמו ולא בתפלות ולא
דווקא השני מכשירו דנש בלא זה כשר אלא כיון שהדין של לשם חובב וצריך קרבן
אחר ולכן כשהביא השני מקרי שנתברר הכשירו של ראשון ואומר עוד אבל שחם הראשון
לשמו וכו' כלומר אבל בזה פשיטא שאין מה לדבר כלל דנבנא ראשונה כשחמם הראשון
שלא לשמו והשני לשמו מ"מ יש להשמיטיו דאין הראשון פסולו אבל בשחם ראשון לשמו
והשני לשמו פשיטא דהראשון כשר לגמרי. והשני פסול לגמרי ומביא ראיה מהני
שעריה דפ"ק דשנעות שאומר שם שהשני בל לכפר על טומאה שאירע בין זה לזה וזה
שי"ך צניבור ולא ציחיד שמביא תפלתו או אצמו ולפ"י אחר שהקריב הראשון לשמו השני
מיתר הוא לגמרי ופסול והוי כחילין לעורה. כנלע"ד:

פרק ג הלכה ג דף ל"ה ע"א [ל"ו ע"ב] ר' חניני בעא קומי ר' יוסה ורן
אם לא כלאחר הוא וכו'. כנ"ל ועש"ק:

הלכה ד דף ל"ז ע"א [שם] כהרא תרייה מבכור לתנווי קרייה גבי זבובי
[כצ"ל] זבונא ואור ריה אתא עוברא קומי ר' מנא וכו'. וס"פ חזרייה
הס לוקחי פירות שמחזרין על פגרתם והיו חייבים דמי ספק לחוני השי' והסמיכות על
לוקח שלקח פירות מהס קרן אותו לוקח כלומר שהסכים הלוקח בנזק וסלך לו ודן ר'
מנא שאם היו פרושות פשטו הלוקח והחזרייה שיכלו לפרוע מיד וערמה היתה כדי שי"ך
לו ואם היו דינאין כן דרך הלוקח לית' למדינה אחרת למכור מחורפותו ולשבו לפרוע
הספותיו ואין כאן הערטה כן פי' ברמב"ם ז"ל בשו"ט מהכ"ל שנון בש"י ק"ד:
הלכה יב דף מ"א ע"א [ל"ה ע"א] ולא כן הני גר שמל וכו'. ג"ע למה לא
אמר דס"ל כר"ל דמנינא תלוי וכו' נס זה מל ולא עכל ומאי אולמא
דבר קשרא מר"ס:

פרק ד הלכה ג דף ס"ד ע"ב [ל"ז ע"ב] ורכוותה עמוני לא ישא עמונית
וכו'. מאל דתק פי' הק"ו והפ"מ וכבר נאמר בזה בס"ד
לעיל ביבנות פי"ה הל' ב' פ"ט:

פרק א הלכה א דף ב' ע"א [ב' ע"ב] אין אני קורא בה לא יוכל בערה
הראשון וכו'. לכאורה משמע דווקא בנתניירו אבל בנייתן
אסור הראשון לישאנה אחר שנתגרשה ממנו ונשאת לאחר אבל לא גראה לומר כן דהא
לא יוכל בעלה וכו' ציראל כתיב ולכן גראה ללכתה קאמר אפילו נתניירו וכו' בנייתן:

דף ב' ע"ב [שם] אמר ר' זעירא. הוין רנן פליגינן מאן דאמר אינה עוברת אינה
מקודשת ומאן דמר עוברת מקודשת פבריה וכו' כנ"ל:

הלכה ג דף י"ב ע"א [ס' ע"ב] דרננין תמן דוקת ברתים וכו'. לא אבין למה
לא הביא משנתינו דמפורס בה לעינין קניין דקניין עבדים בכסף והסר וחזקה
כקניין קרקעות וכדאמר לעיל הק"ו עבדים לאחוח ונראה דכחונה היא רק לעינין פרס
החוקה אם חוקתו חקוקת קרקעות או חקוקת מטלטלין וזה לא משמע משנתינו אבל לקמן
לא משמע כן שמביא ממה שאין נזנין מעבדים כמשלמין וכו' ע"ס:

דף י"ג ע"ב [י"א ע"א] כאחת מאביריה וכו'. ונ"ל דלתיב כרבי דאמר אדם משתחר
חיי עבדו וכדמסיק בסוף הסוגיא על כרי אם נס חזרין וולך
עבד ומק"ל הירושלמי אללקמן:

הלכה ה דף ס"ו ע"ב [י"ג ע"ב] ודרב הונא ברבי יוחנן וכו'. תימא אמאי לא
אמר דנס ר' יוסה ור' יוסי כר' יוחנן ונראה דנכל' אחיה דר' בל כשמואל
ודר' יוסה ודר' יוסי כר' הונא וכו' יוחנן כנ"ל:

דף י"ז ע"א [י"ד ע"א] א"ל שכיב סרע דר' ריעור כבריא דרבנן וכו'. ופירשו
הק"ו והפ"מ שהסכים לדבריו והלאו לא משמע כן דל"כ ס"ל
לומר אין ולמה לו לחזר על כל דברי ר' מנא ולכן נלע"ד דלדרכא שדה דבריו ובתמידי
קאמר ובי שכיב סרע דר' כבריא דרבנן בכל דבר וכו' בשבת מקל ר"ל דדברי שב"ס
ככתובין וכו' סורין דמי כדחק כנ"ל [ק"ו]: וה"ל י"ל דנש לעינין זה דלדורין ס"ל לר"א
דק' בשל"מ הקילו ולא צבריה וטעמא דמסתבר הוא דהפסי מה מודע ר"ל בשבת מפני
שאסור נכתיבה וחסשו שלא תמקד דעתו וכ"ס לעינין נזרין שאין ציטלה באוחה דנע
לשמותו נטו- פשיטא שיש לחוש לשידוף דעת ולכן הקילו בו אבל צבריה בעינין כזרין:

[שם עמוד ב] בעורות הקשים וכו'. ופירשו הק"ו והפ"מ שאין דרכן בהנבכה ותימא
דפ"כ מאי איבעיא ליה לר"י ליפסוק מבייה דלקמן דלפילו כדמסיק בחילין
היסין דנכתיבה הם נס עורות הקאים כן הוא לפירושם ולכן נלע"ד דשורות הקאים נ"כ
דרכן בהנבכה אלא דתריקס מגרין אותן וכן אנו רואין בחוש גם פתח ולכן איבעיא ליה
לר"י קמ"ל כיס דנכתיבה אין דרכן בהנבכה כלל:

בסד סליה מסכת קדושין

מיכר המים לירושלמי

מסכת סוטה

אזכרה מן מנחת מרתת ונשומר ונסוטה נשמיט כתיבא אזכרה נשומר כתיב ויקטיר הכין את אזכרתה מנרה ומשמנה ובסוטה כתיב וקמן הכין את אזכרתה ויידא אמר לה וכו' שם אמירא שקראו ויידא ואומר דילפינן זה מהדרש הקודם והבאת לרבות מנחת העומר להגשה והקריבה לרבות מנחת סוטה להגשה וברי כתיב נתיבא והבאת וכו' כרי תפירה נשמיטה שירה נאכלים:

הלכה ה דף ע"ב (פ"ו ע"ב) זו פהורה רא שבאו זה ערים וכו' עד סוף העניין. הנה פהרו הק"ע ופ"מ ופירושם דחוק מאד ונראה לע"ד כג"ל זו פהורה לא שזאלו לא עדים שביה עמא חמ"ר ר' יוחנן כן און קיימין כששתה ולא נדקו אותה במים שלא תאמר עדי שקר כן לפיכך לא נדקו אותה במים אחת מימר לך שאין המים צדקין אשה שביה אכורה לניהול כג"ל ואח"כ צריך לנרום אם לא נשמאה וכו' כמו שהבאר ור"פ ד"י יתקן בל לתוך לנכארה זה שאומר זו פהורה לא שזאלו לא עדים שביה עמא חמ"ר קמ"ל פסיפא כיון שיש עדים ששמאה היא לזה מבאר ר' יתקן דקמ"ל לנכארה כיון ששתה המים לא נדקוהו הרי נראה לנדיא שזנים שקרים הם ותבא פהורה ומותרת לנעלה וקמ"ל דלית כן והיא אכורה לנעלה ומה שלא נדקוהו במים משום שאין המים צדקין אשה שנתאסרה ע"י עדים. ואח"כ צריך לנרום ואם לא נשמאה האשה וסבורה לא שזאלו לא יזות כלומר זה שהורה מעידה שמארה היא ומותרת לנעלה זו פהורה ולא שזאלו לא יזות כלומר עם חודלי מותרת לנעלה כאלא נדקוהו במים ע"מ יכול להיות שאינה פהורה אלא יזות הנה לה ורק שבעל אל"ף נחיש ליה נדקוהו לקמן וקשה האם משון וקשה מאיפס הרי לא נדקוהו במים ועוד מאי מסיים הקדש והאשה היא תשא זה ענה איהו עון אל"ף דכ"פ שאינו נשע בעל שמת חלה ליה וזאת ואלא נבאחן כן והאשה הכיאה תשא את עונה ואומר הירושלמי והיא כמאן דלארז כזכות חולה ואינה ירדת ברכ כמאן דלארז כזכות חולה ויכרת כלומר למאן דמ"ל כן ליתא לנרשא זו דממ"נ אם יכרת כרי אכורה לנעלה ואם אינה יכרת כרי אכורה הוא ואמר ר' יודא והיא כמאן דלארז כזכות חולה ויכרת [כג"ל] ולמה לא היכרה טפי שהנה לא יזות כלומר שעדיין לא הביע האמן שחאה יכרת לזכות חולה לה עד ימן רחוק ולא תבא לירא ומ"מ בעל און לו נחשו כלדרש אה"כ וקשה האם משון וכו' וכמו שזכרנו:

פרק ד הלכה ה דף ע"ב (פ"ו ע"ב) אם באלמנה דכהן גדול כבר בתיב והביא האיש וגו'. הק"ע מחק זה והפ"מ נחק זה ועל"ד נראה דהנה בגל דר שהיה שכלל הש"ס יש לא ראי זה כדאי זה ובגלן לכאורה ליהא ולכן נראה דגם כאלן איכא והיינו לא ראי אשה איש שהעבירה חמורה שיש טעם מיתה משח"כ צדיחא פטולה דאינו אלא מלקות ומביא מאלמנה לכ"פ ג"כ גם שזי י"ל דכיון דכתיב בטעם פטולה אל ככהן לנדרש ע"מ שיש קדושה יחידה נכבדה שבה נדקוהו את העמאיות משח"כ צדיחא פטולה וכו' יש לא ראי אשה איש כאלמנה לכה"נ שהיא חמורה מבח"כ אלמנה לכה"נ ולא ראי אלמנה לכה"נ כפ"א שהיא קדושה יחידה כזו שהיה שבוין כל שזכר פטול צדיחא פטולה כג"ל ולא יורה לנדרשתי און זה רק לרי יוס ולא לנדרש וכירושלמי קולר כדרכו:

פרק ה הלכה א דף ע"א (כ"א ע"א) והיא הניבן בשם שהמים וכו'. נראה דזה צריך לנרום קודם אמר ר' תחומא שמיניא מקודם המשנה ור' תחומא אמר רמו על זה ענימסריא וכן משמע בחי"מ ע"פ:

[שם] היא על ידי שדרכה לראות וכו'. און שזם הכנה ליה לפי פ"י הק"ע והפ"מ ונראה לנדיא דזה קאי על מה שאמר שהמים צדקין גם אותו א"כ מה נאמר שהמים נדקו רק אותה ולא אותו ולזה אמר דהיא על ידי שדרכה לראות בין לו בין לאחר כלומר דאפילו אם זה שקינה הכהל על ידו לא בעלה ואמר בעלה ג"כ היא נדקת אלל הוא לכשתשתה הוא נדקת כלומר אם אותה נדקו המים ולא אותו א"כ אומר שזינדה עם אחר ולא עם אותו שקינה לה ולכן לא נדקוהו במים וזה שזכר אלל הוא לכשתשתה הוא נדקת כלומר דאלל הוא הנדקת לכשתשתה דלא נדקוהו במים בוי סימן שנעלה ואם לא נדקוהו במים בוי סימן שלא הוא אלא אחר בעלה ולכן נדקוהו במים והא"כ שאל ליה"ק אם איתו נדקו במים ולא אותה ואע"ג דלקמן חקר בזה א"ל לקמן חקר את י"ס לחלות אללו בזכות וצדקתה מהקנה שם א"כ אומר עם אחרים נסירה כמו בגלן וא"כ דפריך לקמן על הירוח זה מפני שיש יראה מותר בה ומתוך תפירת שביה הוא שזג ויהא מותרת אלמס זה וודאי לענין דרין שיזא מותר בה אמרינן שמה איב הוא שזג וכו' ולא מותרת ליה להנשא אליו אלל לענין עיקר נדקת המים וודאי דכן הוא הדין שזג וכו' נדקת גם אם יזתה עם אחר וזאת אינו נדקת מפני שלא יזתה עמה ושמה תשאל יתנדק מי שבעל עמה לתי אומר לך כרי אין יודעים מי הוא ושמה אינו נבאחן או שזה שהורה אמרם שהמים נדקין גם אותו וזה כשנעלה למי שקינה לה דווקא:

הלכה ב דף ע"א (כ"א ע"ב) שלישי בא מחמת שרץ אבור לעשויה הרימה וסותר לעשויה קדש וכו'. הק"ע והפ"מ מהפכים הניכא מותר לעשותו חרומה ואמר לעשותו קדש וכל הסיניא פירושו צדוקה ולעל"ד נראה לקיים הניכא כמו שהיא לפנינו והפ"מ שלישי בהל מחמת שרץ אבור לעשותו חרומה לומר אם שמר את החולין על ספרת חרומה יש בהם שלישי אפילו לנדרש דר"ע דכ"פ ס"ל לר' יוחנן צדקין [נ"ל] לחד חמורא ע"פ ומעילא הפסוק לעשותה חרומה אלל מותר לעשותה קדש כלומר אם שמר את החולין על ספרת הקדש און בהם שלישי דין מנאר צדקין שם ולכן ממילא עשור לעשות קדש ויכר ר' ישירא קומי ר' יוסא משמא נדקת ואת אומר הכן כלומר והרי שלישי ששה רביעי נקדש והיא חמורה מתרומה וא"כ א"כ אשכר להחמיר בהרומה ולהקל נקדש אבר ליה משום מפלה כלומר כיון דלדבר זה דעשה על ספרת חרומה או על ספרת קדש הוי מפלה בעלמא און לחוש נמה שהחמיר בהרומה ולא נקדש ועל זה נבא כולה להקאות על ר' יוסא ר' שמאלא מקשה עליו הלא עיקר שומאח רביעי נקדש הוא מפלה וא"כ כיון שזם זה הוי מפלה ס"ל להחמיר נקדש וכן הקשה ר' יוסא עליו ור' יודן מקשה עליו דאפילו לנדרש דאמרי און שלישי צדוקין וודאי יודו דנעשה על ספרת הקדש יש בהם שלישי משום מפלה חס שאומר ולמה הוא חמור וכו' כמו דבזה וודאי יאמרו כן ור' יודן אומר זה מסבא בעלמא לפיכך א"כ ר' יוסא [כג"ל] ולית און צדיקין שמשון ליה מן בר כן רב כלומר סבא כו כלל ראייה יש לנו לשמוע מאלם גדול דלא היינו מקבלין זה:

כ"ב ע"ב (כ"ב ע"א) אי מה יהדים שפיקן לישבא את אהרין וכו'. כל הענין תמוס לפי הק"ע והפ"מ וביחוד דקושיה ר' תנינא הוא לפי דייסא יחידאש בחופשיה ולכן נלע"ד דה"פ דר' מנא אומר דלכן שני צדוקין שני משק חולין כדקו"ל כל הפוסל את התרומה משום שבוין ליהות תחלה דק"ו מידים ואומר אי מה סדיים ספיקן למתא אחרים פבור אף השני ספיקן למתא אחרים פבור וכו' וזוה דומה לסקך דברי סופרים שפומאחו מן הסורה מחמירין בספיקו לענין למתא משקין ואון זה דומה לסקך דברי סופרים דמשכרין דזכו דכר שפיקר שומאח מדרבנן כמו אלל אוריגין שמשון אלל שני שזאל מן הסורה שמשון ספיקן למתאן לעמאן וזאת דתניא בחופשיה שהניא בה"מ כשם שאוכל אכל רבאון וכו' ספיקן כטעמין צדוקין וכו' ה"פ ק"ו משקן טעמין נבאחם האוכל אוכל ראשון ששומאחן מדרבנן ואלל אי מה סדיים וכו' כלומר דבאמת מלגן להחמיר בשני בספיקן ולזה התיב ר' תנינא ל"י מנא ולא שמקשה על ר' מנא אלל דהרבה להוכיח שא"ל לרמוס בזה שני לידים וכן הקשה כרי אוכל אוכלין שמשון וזוהה משקין שמשון ספיקן

פרק א הלכה א דף א' ע"א (דף א' ע"ב) דבר שהוא מרגיל לבא לירי ערוה. ותימא למר לא אמר טעם על מה דמקנה ע"פ עד אחד או ע"פ עמו ונלע"ד ברור שטעמה נפל כאן וזה שכתוב לקמן על דברי ר' יהושע מ"ס דר' יהושע וכו' און מתיאה אלל בעדים ואח"כ כתוב ומקנה ע"פ עד אחד או על פי עמו ומעלה בו בקיומו שפירושו הק"ע והפ"מ שאין שום הכנה ליה וברור הוא שכתעשה נעתיקה שם חס שייך מקודם לנדיא ר"ל דלכן ס"ל דמקנה ע"פ עד אחד או על פי עמו משום דכתיב ומעלה בו לנדיא כלומר שזאלו קינא לה אלל הסמרי עם פלוני והיא מעלה זו ונכתרה וממילא דכ"ס עד אחד כמו שזכרתי לקמן דעד עדיף מהוא עמו:

שם ע"ב [שם] אין מציאה ארא בעדים מה מקיים ר' יהושע ערוה שהיא באה בכת דבר. כג"ל וזה שכתוב ומקנה ע"פ עד וכו' עד בקיומו בטעמה הוא ושיך לנדיא ר"ל כג"ל דניבור הקודם וה"פ דר' יהושע דריס דבר זה הקיומו דקיומו גא ע"י דיבור שזומר לה אלל תסתרי וכו' מנא און מתיאה אלל בעדים כלומר למנלה אדבר דבעינין עדים ולמדנו דקיומו נשנים אלל על הסתירה ששנים עדיין לא למדנו שהרי חתרה למדנו לקמן מקרא דונסורה והיא נשמאה ומניין דנשנים ולזה אומר מה מקיים ר' יהושע ערוה כלומר מניין למדנו לנדיא שיהא נשנים ערוה שהיא צדקה מכה דבר כלומר חודלי לא על שומאה ממש שיש עדים שנעלה קאי קרא דערוה דא"כ אפילו בלא דבר והיינו בלא קיומו נאסרה וכיון שכתרה אמרה ערות דבר ערוה שזאלו מכה דבר ואי לאו דבר לא היתה ערוה בע"כ שזם הוא סתריה שזמר הקיטי ונאסרה בסתירה וזכו כוונת ערוה והרי ממילא דגם על זה קאי כי מנא און מתיאה אלל בעדים [כנלע"ד והק"ע והפ"מ שפירושו כזה ולפ"מ א"ס]:

[שם] מפיו ולומר וכו'. כהופך צריך לנרום ולומר מפיו: דף ב' עמוד ב' אני אומר שפרו, עק"ע ופ"מ שדנדיהם תמוהים ולע"ד תמיח היא כלומר וכו' אני אומר שמה שזכרו בתמיח הא עכ"פ שני עדים העירו על שני שערות:

הלכה ב דף ג' ע"א [שם] אין סתירתה כלום. כלומר בתמיח למה אינו כלום וכן דיברה תתא מימר לך אפילו דיברה וכו' ומותרת צדקתה פסיפא שכן הוא ומאי דנבאחן אז ומתוך כן נקי כלומר דבאמת אמר לה אלל תתייחדי ולא אלל תדברי אלל ששמשנה לשון נקיה נקיש אכל דיברה פירושו דיבור ממש ע"פ:

[שם] אר תיבכבי לבית הבנסה נכנסה עמו. און שזם הכנה ליה לפי הפ"מ ובעל ק"ע לא פי' כלום ולע"ד ה"פ דר' יוסא ס"ל דאפילו ממתא הוב קיטוי וכו' הכ"מ בפ"א מוסקה כ"ל ג' ע"פ וממילא אף שזאמר לה אלל תכנסי לנכ"כ הוא קיטוי ואמר ר' יוסא דעמו נכנסה כלומר עם בעל דניה וודאי לא היתה כוונתו שזכרי נפניו פסיפא שלא תעשה כזו ואומר ר' מנא דווקא עמו ולא זה אחר זה ור' אבין אומר אפילו בזה אחר זה און קפידא וזה שאמר מכל מקום א"כ דללקמן קאי כמו שיתבאר מקום ה':

דף ג' עמוד א' סבל מקום יש רגלים לדבר וכו'. כלומר שלא תאמר מקום סתירה הוב דווקא במקום סתר דאינו כן דהכל תלוי לפי הזמן וכלל מקום כשנתייחדה עמו כרי זו אכורה והיינו אפילו לפלפול רק כשהיה בלילה לחורבה ולמנוחות פפלות אפילו ביום ולא תאמר דווקא מקום סתר ממש כמו חדר שצדיחא דאפילו בנאותן שחשבו מקרי רגלים לנדר ואסירה:

[שם] מיריהו דרבנן פריגין וכו'. לפי הק"ע והפ"מ פליגי על ליימוד דקוסה ותימא לומר כן דכלל הש"ס אמרינן דהפק שומאח נכ"כ מוסקה נמרין לה ור' יוהנן נשמו סוגר כן בעכו"ס [נ"ו]: לך נראה דפליגי רק על זה שזע לא יבאחן דזה לא נמרין מוסקה אלל מובהקר וכו' כה"פ נמה"ס:

הלכה ה דף ו' ע"ב (ו' ע"ב) וישפוט את ישראל מ' שנה וכו'. כבר דיברו מתמיה כנדולה והיא ונלע"ד דנודלי נבאחן טעמו הוא ונ"ל כ' שנה א"כ שקושיה היא כיון דנבאחן כתיב נשפטים סוף ס' ס' וישפט את ישראל בניו פלנטיה עשרים שנה א"כ מאי הוי דכתיב בסוף ס' ס' והוא שפז את ישראל עשרים שנה ומיותר הוא ולא מינוי כלל השפטים שיכחוב שני פעמים כמה שפשו ולזה דריש דהפסוק השני עניין אחר הוא מהפסוק הראשון דקאי על להרע עמו שזכו מתיראיה ממש עשרים שנה גם לאחר מוחו והפעול נפל שהיה כתוב בירושלמי וישפט את ישראל בניו והסוטה על סוף הפסוק כמו וכו' ופשו המעתיקים על מה' לומר מ' שנה:

[שם] ר' הונא אמר כחורבן גדולה היה יכול כבדון וכו'. און לזה שזם הכנה ונלע"ד דכ"ל יכול כבדון כלומר שכל השערות היו צידד ואון זה כיון ולזה אמר ר' דין דדין היה עשוי כלומר פארות פארות בפני עמאן ככל מקלח שערותיו היו מס לפנים שזכו יותר ווי:

הלכה א ט' ע"א (ח' ע"א) והוא מעובב מלשמות עמה כפריש עליה הויך מדערה. ק"ע כזו דה"פ אחר יכול להפריש עליה הויך מדערה ולא ידעתי מנ"ל לומר כן והרי צדקה ליהא פטע דשמתה ונראה נשפיות דאחר אינו יכול להפריש עליה הויך מדערה:

הלכה ב דף י' ע"א (ט' ע"א) כולה דרבנין שאן דמר וכו'. הק"ע והפ"מ פירושו דנברייתות לא פליגי אלל כאלן לכתלה וכאלן דיעבד ולע"ד לא נראה כן אלל דפליגי דמר סגר כיון ללא נעין חזשה אלמא שהתורה הקפידה שלא יהא נאה וא"כ גם נחפוסה מורה סגר כבי דהדס לא נעין מ"מ כ"כ נעין ומפיהם לא הוב נקי ומכוטר דברי ופסול ומפוסה פירושו כעשה שחר הממת הפחמים:

[שם עמוד ב'] והוא האני ככהה שבו. כן כתיב שאלן [כמו כאלן] לא ממוכב ולא מידק אלל ביומי פהר לה צדקין שכן מאל"ף שכן בני"מ שכן מני"מ שכן כג"ל כלומר האנ"ף כאלן כחז מאל"ף כאלן והב"מ שאלן כחז מני"מ שאלן:

הלכה ה דף י"ב ע"ב (י"א ע"ב) רבנן אבירין אמר רב מנא וכו'. כל הענין דחוק מאד לפי הק"ע והפ"מ ולע"ד נראה דה"פ דהנה מלבוין שירושלמי שאומר שומרת יבם שזינתה ר"ל אמר מותרת לניהול ריב"ל אמר אכורה לניהול שמשע לנדיא דפליגי ולזה נבא רבנן ואמר וכו' מנא דליא לומר דפליגי ומביא לזה שני ראיות האחד ללא כן אמר וכו' כזכר ר"ל שומרת יבם שמתה מותר באלמה ולא פליגי ריב"ל על זה והרי לנדיא דאכורה לניהול הינה כערוה פסיפא דשמתה אכורה באלמה כמו כל הערויות וראיה שביה נעין דתיקין זה הכלל כל שתיבעל וכו' וא"כ אם נאמר דר"ל שילתא פסיפא אמר דמותרת לניהול בין לר"ע בין לנדרש א"כ תתייתן מני לא ר"ע ולא נבנן אלל כיון שאן דמר וכו' נבנן ומאן דמר וכו' ר"ע כלומר אלל וודאי ללא פליגי ור"ל אמר לנדרש וריב"ל ל"ע ומשנתתי איהא כר"ע ולכן לא פליגי ריב"ל בן ק"ו דר"ל דשומרת יבם שמתה מותר באלמה לנדיא קאמר ר"ל לנדרש ונס ריב"ל סינר כן:

פרק ג הלכה א דף י"ד ע"א (ג ע"א) ולצורך אית אמרת וכו' עד סוף הסוגיא. עק"ע ופ"מ ולפ"מ ד"פ דפריך על הלימוד הקודם דאם אינו פניין וכו' והלא לצורך איתאמרת כלומר שאינו מיותר על אם אינו ענין וכו' וכו' הק"ע ור' יוסא כ"י ר' עון מקשה קושיא אמרת על דרשא דר' יוחנן כזכר ר' שמעאל וא"כ לקושיה ר' ירמיה הקודמת שמקשה תמיח היאך אכרתי וכו' אלל דילפינן אזכרה

מִיכַל הַמַּיִם לִירוּשָׁלַיִם מִסֵּבֶת פֶּרֶק ה' ח ט

לְקַח מִזְבֵּחַ שְׁלֹו הַחֹזְרִים בְּנוֹה וְיִטַּע כֶּרֶם וְנֹטֵף אֶשֶׁה אֵלָּו מִסְפָּקִין מֵיַם וּמִזֶּן וְיִתַּר
 זֹה קֵשֶׁה דְכָאן קֹרֵא מַעֲרֵבִי הַמְלַחֵמָה עַל מַה שֶּׁהִכָּן אֹמֵר אֶל יָרֵךְ לְבַבְכֶם כְּמוֹ שִׁפְרָשׁוֹ
 הַקָּטָן וְהַגָּדוֹל וְהַיָּדוּשׁ
 מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה וְכוּ' דְכִי תֵּן לְקַחְן כֹּל אֵלּוֹ שׁוֹמְעֵין דְּבָרֵי כֶּהֱן מַעֲרֵבִי מִלַּחֲמָה וְחֹזְרֵין
 ע"ש וְלִכֵּן נִלְעַד דְּשַׁעֲתָה נֶגַל כֹּהֵן וְכָל כֹּהֵן אֲחֵר שׁוֹמֵעַ מִפִּי כֶּהֱן פֶּרְשָׁה וְאוֹמֵרָה
 לְעַם כָּל לִשׁוֹן וְכֹל מַעֲרֵבִי הַמְלַחֵמָה מִסְפָּקִין מֵיַם וּמִזֶּן וּמִתְקִינֵן אֶחָד הַדְּרִיכִים ר' חֲנִינִי בְּעֵי
 כְּמַה דְּחִימָר בְּסִפְרָה שׁוֹמֵעַ פֶּרְשָׁה מִפִּי כֶּהֱן וְאוֹמֵרָה לְעַם כָּל לִשׁוֹן וְאוֹמֵר אֶף בְּקִרְוֵי
 הַמְלַחֲמָה כֵּן הַכְּתִיב ר' חֲיִיָּה וְכוּ' כְּל"ג וְכ"פ דְּהִנֵּה בְּמַגֵּד דְּלִקְמָן הַל' ו' תָּנַן כֹּל אֵלּוֹ שׁוֹמְעֵין
 דְּבָרֵי כֶּהֱן מַעֲרֵבִי מִלַּחֲמָה וְחֹזְרִים וּמִסְפָּקִין מֵיַם וּמִזֶּן וְכוּ' וְזֶה קָאִי עַל קָרְאֵי דְּוֹדְבָרוֹ
 הַשְּׂפָרִים וְכוּ' מִי אֲשֶׁר בָּנָה בְּיַם וְכוּ' הִרִי מַפְרֹשֶׁת נִקְרָא שֶׁהַשְּׂפָרִים לִיבְרֹו זֶה וְעַכְ"ל הַמְשַׁנֵּה
 אוֹמֵרָת דְּמַעֲרֵבִי הַמְלַחֲמָה וְהִיטוּ הַחֵיל שׁוֹמְעֵין דְּבָרֵי כֶּהֱן וְכִנְיָהּ לֹמֵר שֶׁהִכָּן אֹמֵר
 וְהַשְּׂפָרִים מִשְׁמֵיעִים א"כ אֲפַשְׁרֵי לֹמֵר גַּם בְּקִרְוֵי מִלַּחֲמָה כְּדִכְתִּיב וְהִיא קִרְבָּנָה אֶל הַמְלַחֲמָה
 וְגַם הִכָּן וְדִיבְרֵי וְכוּ' הִכָּהֵן מְדַבֵּר וְהַשְּׂפָרִים מִשְׁמֵיעִים כָּל לִשׁוֹן וְכִנְיָהּ לֹמֵר כֵּן כְּמַזְבֵּחַ
 בַּשָּׁמַיִם דִּילֵן וְהִירוּשָׁלַיִם מִפְּרָשׁ מַה שֶּׁאֲמַרָה הַשְּׂפָרָה נִקְמָן כֹּל אֵלּוֹ שׁוֹמְעֵין דְּבָרֵי כֶּהֱן מַעֲרֵבִי
 מִלַּחֲמָה דְּהַכּוֹנֵה כֹּל אֵלּוֹ שׁוֹמְעֵין מַעֲרֵבִי מִלַּחֲמָה דְּבָרֵי כֶּהֱן וְעַל זֶה מִקְשָׁה ר' חֲיִיָּה לֹא
 מִסְתַּבְרָא לֹא וְכוּ' כְּלוֹמֵר דְּלֹא לֹמֵר כֵּן שְׂרִי וְגַם הִכָּהֵן הִיא אֲחֵר שְׂדִיבְרוֹ הַשְּׂפָרִים
 כְּמוֹ שֶׁאֲמַר מִקְדָּשׁ וְהִי כָּל כֹּהֵן הַשְּׂפָרִים מִשְׁמֵיעִים ה"ל לְמִיכַחֵם גַּם כֹּהֵן שְׂרִישׁ וְלֹא
 כֶּהֱן אֵלָּו וְדָלִי דְכָאן רַק כֶּהֱן וְלֹא שְׂרִישׁ א"ל מִכּוּיָן דְּלֹא אֲמֹר וְכוּ' כְּלוֹמֵר דְּהָא בְּתַמָּה
 כְּתִיב זֶה מִקְדָּשׁ אֵלָּו שְׂאִיט עַל הַסֵּדֶר וְהָ"ל אֵין רִאִיָּה כְּמוּכֵן :

הלכה ט דף ל"ט ע"א [ל"ז ע"א] מִתְּהַנִּיחַ פְּרִיגָא עַל רַבִּי יוֹסֵי וְכוּ'. עַד סוּף
 הַעֲנִינֵין וְאֵין לִיהִ שׁוֹם הַבְּנֵה לְפִירוּשֵׁי הַקָּטָן וְהַגָּדוֹל וְכוּ' דְּהַ"ל דְּכּוֹנֵת
 הִירוּשָׁלַיִם אֲמַנְיוּת הַקְּדוּמֹת דְּרִישָׁא מְשַׁמֵּעַ דְּלֹא כְר' יוֹסֵי שְׂאוּמֵר שֵׁים שְׂטוּבֵר דְּגַם הָן
 דְּיוֹסֵפוֹ אֲמֵרוּ הַשְּׂפָרִים וְגַם הִכָּהֵן וְזֶהוּ שְׂאוּמֵר מִתְּהַנִּיחַ פְּרִיגָא וְזֶה הַמְשַׁנֵּה דְּהַלְכָה ו' שְׂאוּמֵר
 כֹּל אֵלּוֹ שׁוֹמְעֵין דְּבָרֵי כֶּהֱן וְזֶהוּ רַק עַל פֶּרְשָׁה דְּמִי אֲשֶׁר בָּנָה וְאֵלּוֹ עַל פֶּרְשָׁה שְׂנִייה דְּמִי
 הָאִישׁ הִירָא וְכוּ' אֵינִי אֹמֵר כֵּן ש"מ דְּבַשְׁס לִיכָא כֶּהֱן וּמִתְרָן הִירוּשָׁלַיִם דְּלִיכָא פְּלוּגָתָא
 דְּהַמְשַׁנֵּה רַק קָמְלִי דְּשׁוֹמֵעַ פֶּרְשָׁה מִפִּי כֶּהֱן וְנִבְמַעֲשֵׂין לְעַם וּמִמַּלְאָה דְּהַ"ה פֶּרְשָׁה שְׂנִייה וְהַ"כ
 אֹמֵר וְסִיפָא פְּרִיגָא עַל ר' מַנָּא כְּלוֹמֵר הַמְשַׁנֵּה הַאֲרֵירוּבָה דְּיוֹסֵפוֹ פְּרִיגָא עַל ר' מַנָּא לְשׁוֹן
 וְיוֹסֵפוֹ מְשַׁמֵּעַ תִּיבְשָׁתָא כְּמַקְדָּשׁ וּמְשַׁמֵּעַ דְּגַם כֹּהֵן מְדַבֵּר וְשׁוֹמֵר מְשַׁמֵּעַ דְּלֹא כְר' מַנָּא
 וּמִתְרָן דְּזֶה אֵין רִאִיָּה דְּזֶהוּ כְּמוֹ שְׂאוּמֵר עוֹד דְּבַר אֲחֵר וְסִיפָא מְשַׁלֵּו כְּלוֹמֵר וְלֹא הִכָּהֵן אֲמַרָה
 וְאוֹמֵר הִירוּשָׁלַיִם אֵין תִּימֵר כֵּן אֲפִילוּ עַל דְּר' יוֹסֵי לִיהִ דְּהָא פְּרִיגָא כְּלוֹמֵר אֲפִילוּ תִּימֵר
 דְּכִפִּי וְיוֹסֵפוֹ כְר' מַנָּא מ"מ אֲפִילוּ עַל ר' יוֹסֵי לֹא קֵשֶׁה דְּתַנִּי הַרְשָׁאוּנִים אֲמַרְן הוּא וְאֲמַרְן
 רַבִּי הַאֲזַרוּנִים הַנְּהַרְן הוּא וְלֹא אֲמַרְן רַבִּי כְּלוֹמֵר שְׂרִי ר' יוֹסֵי אֹמֵר שְׂחַלְקוּ תַּנְיָאִים בְּזֶה
 כְּמַזְבֵּחַ מִקְדָּשׁ וְיִשׁ לִימֵר דְּהַמְשַׁנֵּה סוּבְרָתָא כְּאִדְךָ תַּנָּא. כְּנֵלַע"ד :

פרק ט הלכה א דף מ ע"א [ל"ח ע"א] וְכַרְבִּי יִשְׁמַעְיָא וְכוּ'. אֵינִי מוֹכֵן
 אֲפֹ שִׂיבָה כְּתִיב כֹּהֵן וְהִי מְשׁוֹם דְּכְתִיב וְיִרְשָׁה דְּמַשְׁמַע לְאַחַר
 יְרוּשָׁה וְיִשְׁבֵּה ה"כ לֹא שִׂיבָה לְדַר' יִשְׁמַעְיָא וְלִכֵּן נִלְעַ"ד דְּבַתְּמָה ה"פ וְכַר' יִשְׁמַעְיָא כְּלוֹמֵר
 דְּכָאן כ"ע ס"ג כְר' יִשְׁמַעְיָא דְר' יִשְׁמַעְיָא בְּנִיבָה סוּבְרָתָא כֵּן וְרַבְנֵן פְּלִיגֵי עֲלֵיהִ אֲזֵל בְּכָאן
 דְּכַזִּיב וְיִרְשָׁה כ"ע מוֹדִים דְּזֶהוּ לְאַחַר יְרוּשָׁה וְיִשְׁבֵּה וְהָ"כ דְּבַר תִּימָא הוּא אֲטוּ ב"י
 שְׂבִיבָה וְחִלְקוּ לֹא הִיוּ חוֹשְׁבִין כֹּל כְּשִׁנְמָנָה הַרְוּ בְּתַמָּה וְעַל זֶה מִתְרָן ר' פִּינְחָס דְּלִינֵי
 כֵּן דְּרַק עַל דִּינֵו עֲנָלָה עֲרוּפָה לֹא נִהְנוּ אִלּוֹ אֲזֵל וְדָלִי לְקוּבְרוֹ וְלִינֵין עַל הַקְּבָר גַּם אִלּוֹ חֲשָׂהוּ
 וְזֶהוּ שְׂאוּמֵר מְלִינֵין הִיוּ כְּלוֹמֵר שְׂקִבְרוּהוּ וְעַשׂוּ יָיִן וּמִבֵּית הַמְּוַסְפַּתָּא דְּגַם בְּדִין עֲנָלָה עֲרוּפָה
 מִקְדָּשׁ הִיוּ שְׂלוּמֵי ב"ד יוֹאֲלִין וּמִלְקִטִין סִימְנֵיוּ וּמִינֵין עַל קְבָרֵי כְּדִי שְׂאֵח"כ יוֹבֹאוּ ב"ד
 מִלְּשַׁכְתָּ הַגִּזִּית וְיִמְדוּ א"כ עַד בִּיאָתָם מִלְּשַׁכְתָּ הַגִּזִּית כִּיוֹ שְׂעִים גַּם בְּשַׁבַּע שְׂבִיבָה גַּם
 בְּשַׁבַּע שְׂחִלְקוּ :

הלכה ב דף מ"א ע"א [ל"ט ע"ב] בְּרַם הַבָּא בְּאַרְבַּה לֹא שְׂמוּן וְכוּ'. כְּל"ג וְזֶה
 שְׂדֵבֶס דָּף עַל פִּי הַמַּיִם יֵשׁ לְמַחֹק :

הלכה ו דף מ"ג ע"א [מ"ב ע"א] שְׁלֹשָׁה מִקְרִיּוֹת נִאֲמָרוּ בְּעִנְיַן אֶחָד וְכוּ'. כְּלוֹמֵר
 לְבַד זֶה שְׂבַחָן בְּעֲנָלָה עֲרוּפָה אִלּוֹ לֹא חֲשִׁיב רַק מַה שְׂמִתְּרוּ וְלֹא בְּשִׁבְרָה :

בְּפִיקוּן לְטַמֵּא חֲחַרִּים עַמָּא כְּלוֹמֵר הִרִי עֵיקַר גְּזִירָה דְּאוּכְלִין אוּכְלִין עַמָּאִין וְזֹתָהּ מַשְׁקִין
 זְמַאִין דְּטַמֵּא הִיוּ כְּפִי הַסֶּפֶק כְּדַמְרִינֵן בְּבִצָּה [י"ד.] שְׂחַשְׂחוּ עַמָּא יֵאָכְל אוּכְלִין עַמָּאִין
 וְשָׁקֵל מַשְׁקִין דְּהַרְוּמָה וְשָׁקֵל לְטוּמֵא וְיִסְמָאוּ הַאוּכְלִין אֶחָד הַמַּשְׁקִין וְהִרִי אֵין זֶה אֵלָּו שְׂפָק
 וְעַכְ"ל גְּזִירָה מִפִּי הַסֶּפֶק וְכֵן הַמַּשְׁקִין הַיּוֹאֲלִין מִכֵּן כְּלוֹמֵר הַמַּשְׁקִין הַיּוֹאֲלִין עַנּוּף הַטַּמֵּא בְּשׁוֹמֵא
 דְּרַבְנֵן ג"כ שְׂפִיקוּ לְטַמֵּא אַחֲרִים עַמָּא דְּהָא תָּנַן בְּרִישׁ ס"ג דְּטַבּוּל יוֹם שָׂרָה כֹּל הַטַּמֵּאִין
 צִין קִלְיִן בִּין מְטוּרִין כְּמַשְׁקִין הַיּוֹאֲלִין מִכֵּן תַּחְלָה וְכִיּוֹן דְּהִיוּ רַחֲשׁוֹן לְטוּמֵאָה פְּסִיפָא דְּמַחְמִרִין
 בְּשִׁפְקוּן וְהָא שְׂנֵי שְׂהוּ דְּבַר חוֹרָה סְפִיקוּן לְטַמֵּא אַחֲרִים פְּסִיפָא בְּתַמָּה אֲמַר ר' מַנָּא וְלֹא
 בְּהַרְוּמָה אֲבוּ קִימִין כְּלִימֵר אִיזֵה רִאִיהִ הוּא מְגִזֵּרָתָא אֲכָל אוּכְלִין עַמָּאִין דְּהַטַּמֵּא מִיִּשְׁרָיִן עַמָּא
 יֵאָן מַשְׁקִין דְּהַרְוּמָה לְחַוּר פִּיּוּ וּמִאִי קָא מְדַמִּית לְחוּלִין א"ל וְאֲפִילוּ בְּהַרְוּמָה וְכוּ' מַה אִית
 לִיהִ עַמָּא יִטַּמֵּא דְּבַר חוֹרָה לֹא ר"ע כְּלוֹמֵר אֲזֵל בְּרַבֵּן ס"ל דְּגַם בְּהַרְוּמָה לִיכָא קְרָא לְשִׁלְטֵי
 כְּדַלְמֵי רִיב"ז בְּנַשְׁנָה וְהָ"כ מַה לִּי תְרוּמָה מַה לִּי חוּלִין :

[שם דף כ"ד ע"א ה"ב] תַּנִּי ר' יִשְׁמַעְיָא וְהַבְּשֵׁר אֲשֶׁר יִגַּע בְּכַל טַבָּא טַבָּא זֶה
 רִאשׁוֹן וְכוּ'. כ"ל :

הלכה ג [שם ע"ב] ר' אֲדִיעוּר בְּנוֹ שֶׁל רִיה"ג אֹמֵר וְכוּ'. זֶהוּ תּוֹסַפְתָּא
 בְּלָבִי עֲרִכֵן וְהַכּוֹסָה נְעִירוּבִין [ג"ו:] וְפְלִגָּה אֲמַנְתִּימוּ דְּבַשְׁנִתִּימוּ אֹמֵר ר' ר"א
 גַּם שֶׁל רִיה"ג הֲלָף אִמָּה מְנַרְשׁ וְאֲלָפִים אִמָּה שְׂדוּת וְכַרְמִים וְאֵלּוֹ כֹּהֵן אֹמֵר שְׂבַכּוּלָא לֹא הִיא
 רַק אֲלָפִים אִמָּה וּמַה הִיא גַּם הַמְנַרְשׁ :

הלכה ה דף כ"ה ע"א [כ"ה ע"ב] מֵאֵן דִּירָת דִּי מַה אַנָּא מְנַכִּי וְכוּ'. גַּלְעָד דְּהִיפ
 מֵאֵן דִּירָת לִי מַה כְּלוֹמֵר מִי שֵׁים לוֹ עֲלֵי שְׁעִיתִי אִיזֵה דְּבַר שְׂלָא כְּהוֹנֵן אִנָּה
 מְנַכִּי עֲבִיד מַזֵּה כְּלוֹמֵר אוּכְלֵ לְנִכּוּת מִתְּהַנִּיחַ שְׁעִיתִי שְׂהַס כְּרַבָּה וְזֶהוּ עוֹף פִּירוּשׁ אֲדַע
 חֻזְנִי וְהַשְּׂפָרָה אֵלּוֹ בְּאֹפְתָן אֲחֵר :

פרק ו הלכה א דף כ"ו ע"א [כ"ו ע"ב] מְשַׁקִּינָא לָה וּבִתְרָה וְכוּ'. קְטוֹת
 הוּא וְכָל מִי שְׂקִינָא לָה וּבִתְרָה וְהִיוּ יָיִן לְהַמְשִׁנָּה וְעִנְיִין בְּפ"ע
 וְלֹא קָאִי הַקְּדוּשָׁה וְעַל זֶה אֲמַר ר"ע צֵן לְקִישׁ אֲפִילוּ לֹא נִסְתַּרָה וְכִכְאוּרָא פְּלִיגֵי אֲמַנְתִּימוּ וְזֶה
 כֹּהֵן ר' זְעִירָא לֹמֵר לֹא דְרִשְׁבָּל פְּלִיגֵי אֲמַנְתִּימוּ אוֹ שְׂאִינוּ גִירָם בְּהַמְשִׁנָּה וּבִתְרָה אֵלּוֹ סַנֵּה
 כְּהָהֵן חֲנִינִי וְכוּ' כְּלוֹמֵר דְּלֹא דְר' עַד אֲחֵר קָמְלִי דָּאף עוֹף הַפּוֹרָח שְׂאֵמֵר
 בְּשִׁתְרָה יוֹאֲלֵי וּפִירוּשֵׁי הַקָּטָן וְהַגָּדוֹל דְּמוֹקִים :

[שם] אֵין תְּהַנִּין מַחְדוּקָתָא וְכוּ'. עַד כּוּף הַעֲנִינֵין וּמִדָּל חֶרֶס טַעַם לְפִי הַמַּשְׁפָּרִים וְנִלְעַ"ד
 דְּהַ"ס אֵין חֲנִינֵין מַחְלוקָתָא כְּלוֹמֵר בְּהַמְשַׁנֵּה דְּפִלְגֵי ר"א וְר' יוֹסֵעַ וְכֹל אֶחָד הוּא
 לְטַעַמָּו כְּפִירוּשׁ דְּר' ז'ל בְּמַשְׁנֵה דְּמַשׁוּם דְּר' יוֹסֵעַ מְזַרְזֵן שְׂנֵי עֵדִים לְשַׁתְרִיהִ לְכֵן מְזַרְזֵן
 כֹּלל וְכֵן שְׂנֵי מִי שְׂקִינָא לָה וּבִתְרָה אֲפִילוּ שְׁנַע מִן הַעוּף הַפּוֹרָח וְכוּ' וְלֹא יוֹתֵר וְלֹא מִכֵּר
 גְּמַשְׁנָה ר"א וְר' יוֹסֵעַ כֹּלל וְעַל זֶה אֲמַר ר' זְעִירָא קוּמֵי ר' מַנָּא לֹא עַל מַה דְּר"א וְכוּ'
 כְּלוֹמֵר וְיִבְאוּרוּ כֵּן הוּא דְּזֶה שְׂנֵיהִ סַחֵס ג"כ גִּירָם בְּמַשְׁנֵה דְּבָרֵי ר"א וְר' יוֹסֵעַ אֵלּוֹ
 הִאִינוּ מְפָרְשׁ דְּר' יוֹסֵעַ לְטַעַמָּו כְּמוֹ שְׂכַתְּזֵי אֵלּוֹ וְדָלִי הִיא סַחֵס מַשְׁנֵה דְּמִי שְׂקִינָא
 וְשַׁעַן מַעוּף הַפּוֹרָח יוֹאֲלֵי מַסְפֵּי שְׂהַלְכָה כְר"א דְּסַתִּירָה דִּי נַעַד אֶחָד וְהָא דְּפִלְגֵי ר"א
 וְר' יוֹסֵעַ בְּמַשְׁנֵימוּ בְּמִלְחָא אֲחֵרִיתָא פְּלִיגֵי וְהִיטוּ דְר"א סַבְרָא דְמֵאֵן דְּמִיקָל בְּצַזִּירָה דִּי
 בְּעוּף הַפּוֹרָח וְר' יוֹסֵעַ ס"ל דְּאֲפִילוּ לְדִיעָה זֹו צְרִיךְ דְּוּקָא מוֹזְרוֹת בְּלָבָה וְזֶהוּ שְׂאוּמֵר לֹא
 עַל מַה דְּר"א אֲמַר ר' יוֹסֵעַ פְּלִיגֵי כְּלוֹמֵר לֹא עַל עֵיקַר דְּבָרֵי ר"א דְרִישׁ מְכִילְתָן פְּלִיגֵי כֹּהֵן
 ר' יוֹסֵעַ אֵלּוֹ בְּנִין דְּתַיִנֵן וְכוּ' עַד שִׂישְׁאוֹ וְיַתְנוּ בְּהַ מוֹזְרוֹת בְּלָבָה כְּלוֹמֵר רַק בְּפֶרֶשׁ זֶה
 פְּלִיגֵי כְּמ"ס אֲזֵל בְּתַמָּה הוּא סַחֵס מַשְׁנֵה כְר"א דְּסַתִּירָה דִּי נַעַד אֶחָד וְעַל זֶה וְעַל זֶה בְּעֵי
 ר' אֲנָה מְרִי הַמֵּן אֲמַר וְכוּ' הַלְכָה כַּסְחָס וְכֹה הוּא אֲמַר הֵכֵן כְּלוֹמֵר וְכָאן אֲתָה אֹמֵר
 דְּאֲפִילוּ לְפִי מַה שְׂנַשְׁנָה בְּמַשְׁנֵה דְּבָרֵי ר"א וְר' יוֹסֵעַ מ"מ הוּא סַחֵס מַשְׁנֵה וְכִּמְוֵי סַתֵּתְבָּר
 וְנִסְ"ז צְרִיךְ לְהִיּוֹת הַלְכָה כְר"א וְהָא אֵין קִי"ל כְר' יוֹסֵעַ אֵלּוֹ וְדָלִי לְדִין כֹּהֵן סַחֵס מַשְׁנֵה
 אֵלּוֹ מַחְלוקָתָא וְלִטְמִייהוּ אֲזִיל וְכַמְ"ס מִקְדָּשׁ :

הלכה ב שם ע"ב [שם] מִתְּהַנִּיחַ מִשְׁהוּדָה ר"ע ר"ש וְכוּ'. טַעוֹת הוּא וְכָל עַד
 שְׂלָא הוֹדָה ר"ע וְכוּ' :

פרק ח הלכה א דף ל"ד ע"ב [ל"ג ע"א] מִסְפָּקִין מֵיַם וּמִזֶּן וְכוּ'. הַרְבֵּה
 תִּימָא הִיָּן מִיָּנוּ שְׂהַשְּׂפָרִים מִסְפָּקִין מֵיַם וּמִזֶּן וְהִרִי בְּמַשְׁנֵה

סָרִיק מִסְכַּת סוּמָה

מיכר המים לירושלמי

מסכת נדרים

על נדרים לא שייך לגדור של אחרים על אחרים ועל אלו אמרם הברייתא זה חומר בשבועות
מנדרים אבל לא על שבועות שגנוח ואמר ר' נח בשם שמואל וכו' וזהו כדרך הירושלמי
שאחר שהביא משנה לשבועות לשבועה חלה גם על של אחרים מפרש ללאו כלל ענין כן
הוא דבשבועה שנתן פלוני לפלוני מנה לא חל מפני שאינו בלכבא וזהו נגמר הענין ואח"כ
מביא ר' דר"ם בן לקיש וקאי על פלוגתא דבי"ט וב"ש במשנה בראש אומן אולתין תאניב
וכו'. כ"ל ע"ד:

הלכה ד דף יוד עמוד ב' [פ"א ע"א] הריא אמרה עבר ופתח עד רב"ש מותר
וכו'. דברי הפ"מ תמוהין והק"ע גורם אסור ולענ"ד נראה לקיים הגירסא
וה"פ דהנה במשנה מקודם נחלקו ב"ש וב"א אם מותר לפתוח ואח"כ פליגי בלהוסיף
ולכאורא היינו כך שהרי בהוספה הוי הוא המתחיל ותרתי למה לי אלא ודאי דבפלוגתא
ראשונה גם לב"ש דיעבד מותר משום שמעתי היראה התחיל לגדור לו אבל נסיפה שהאדם
יזהר לו לגדור בלאו בלמד ולמה היה לו להוסיף בזה וזהו הוספה בלמוד לכן ס"ל לב"ש
דגם דיעבד אסור וב"ש ס"ל דיעבד גם בזה מותר מפני שהתחלה היתה בלמוד וכלא
דעל נכתלה גם ב"ה מודים שאסור לו להוסיף וזה שאמרו ב"ה אף במה שאינו מידור
וכו על דיעבד ולא על נכתלה. כ"ל ע"ד:

פרק ד הלכה י דף ט"ו ע"ב [ג"י ע"א] רבי יוחנן בשם רבי ינאי דברי
רבי יוסי כנותן מתנה לעשרה וזה אחד מהם. כ"ל ע"ד
כלומר זה הוזהב:

דף ט"ז עמוד א' [שם] הריא אמרה הבקר כר' יוסי וחייב במעשרות וכו'. כלומר
לר' יוסי כשחזר בו מן ההפקד ולקחה אחר על פי ציווי חייב
במעשרות דמה אמר הפקר לא מתנה כלומר דהתורה פטרה הפקר מן המעשר ולא מתנה
ובין שחזר בו מן ההפקד הרי הוא מתנה ציד הויכח וכן אמר רש"י אבל תמן אמרין
דאין חייב במעשרות והטעם כיון שיכול לזכות בה קודם שחזר מן ההפקד לא קרינן בזה
ובא הוי וכן הדין לענין לקט שכתה ופאה ואח"כ שאל לר' יוסי הפקר לזמן מועט כגון
הפקירה רק לשבוע ובשעבוד השבוע ולא יזכה בה אחר מחזור אלו אם נ"ב אמר ר'
יוסי שיקדם שוכה בה אחר אינה יולאה מרשותו אם לאו וכפ"מ במביתא ועיקר הפסיקות
הוא מסיפא דכשאר שדי מופקדת יוס אחד שבע אחד מחלק ג"כ בין עד שלא זכה בה
אחר או הוא בעצמו ובין כשזכה בה הוא או אחר וזהו שפסיק בנפיק הדין דהא פטרה
שאלתא דר"י כלומר עשה נפשה בעיני דאין חילוק לר' יוסי בין הפקר סזס להפקד
לזמן וזה דתלה לה בר' ועירא משום דר"י הויבין לר"ש דינא ור"ל שפסקה שאלתא
מהברייתא וכמו לר"י מפני שהברייתא מסיפא לר"י וכמו שכתבנו דהנה על רישא
דברייתא ס"ל לר' ועירא דלחר ג' ימים אינו יכול לחזור בו והטעם דלע"ז דמדינא יכול
לחזור בו לר' יוסי מ"מ מתקנתא דרבנן כיון שנתפרסם ההפקד אינו יכול לחזור בו ור"ש
דינא פליגי על זה ובה דתני ג' ימים לאו דווקא ואורחא דמילתא קמי דמסתמא עד ג'
ימים יזכה בה מאן דבוא ור"ל ר"י כיון דלדידך אין במוך קבול למה לי להוכיח כלל ג'
ימים והוי לו לחלק בין קודם שזכה בה אחר ובין אחר שזכה בה אחר ואומר ה"ש
דמתניתא מסיפא לר"י דמדתחלה בין רישא לסיפא דברייתא תני ג' ימים ובסיפא תני עד
שלא זכה בה אחר ש"מ דלא כר"ש דינא דהא לדידיה גם ברישא הדין כן וקאמר ש"מ
תלה ש"מ שאין חילוק בין זמן מרובה לזמן מועט כלומר דאפילו הפקיר לזמן מועט ג"כ
ס"ל לר' יוסי שאינו יולאה מרשותו עד שזכה בה אחר וש"מ שלא חששו להערמה כלומר
כיון דתניא שגם הוא בעצמו יכול לזכות מן ההפקד והיינו שאינו נוסלה בתורת חורה מן
ההפקד אלא בחרות וביה מהפקד ולכן פטור מן המעשרות ש"מ דלא חשו להערמה שיערים
בדך כדי לפטור מן המעשרות וי"ל הטעם שפיקר וחזר וזכרה בעצמו מן ההפקד
יתירא שמה לדמנו אחר לזכות בה וכן ש"מ שפיקר וחזר וזכרה בעצמו מן ההפקד
והגם שזי כליל בהקודם מ"מ שני דברים הם הערמה וחזר וזכרה ואח"כ מסיים דהא
אמרם כלומר שפסקה בעיני והלאה דר"י משום דר' ועירא אמר לזון זה היא לאחר
שלשה היא לאחר כמה ימים [והירושלמי אינו הולך בשיטת ש"מ דין כקניא זו כ"ל ע"ד]:

פרק ב הלכה ב דף ה' ע"א מאן דמר על נפשו וכו' ומאן דמר אפירו
על אחרים וכו'. לענ"ד כ"ל ע"ד ומאן דמר אפירו על אחרים
לומר נכסי אחרים עניו הא לומר נכסיו על אחרים לא כ"ל ולפ"י לא פליגי ונס לזון על
נפשו משמע כן דעל נפשו יכול לחזור הכל בין שלו בין של אחרים:
הלכה ב [שם ע"ב] [שם] ורמה לא הניגין שבועה שלא אוכר לך וכו'. עק"ע
ופ"מ וכמה מהדומק הוא זה ולענ"ד נראה דהירושלמי ס"ל דהאומר שלא
היה היסק משאומר לא זה מוכח מהמשנה דבשאומו שבועה שאוכל לך אסור וקשה הא
אדרבה נשבע שאוכל אלא זהו אם היה אומר שבועה אוכל לך אבל שבועה שאוכל לך הוה
הכוונה להיסק שבועה היא מה שאוכל לך כמו שפירשו בהמשנה דזון מינה ומינה באומר
שבועה שלא אוכל לך הוה הכוונה שבועה היא מה שלא אוכל לך אבל מה שאוכל לך מותר
ולפ"י שפיר פריך ולמה לא הניגין שבועה שלא אוכל לך מותר ומתיר שני תירוצים האחד
בנין דתיקן חומר של שבועה ולא קולת של שבועה ועוד דסבירין מימר שבועה שלא
[כ"ל ע"ד] אוכל לך לדברי חכמים אסור לפסו כן לא הניגין כלומר דודאי ר' יהודה דמיקל
בנדריה דס"ל האומר ירושלים לא אחר כלום שהו"ך אחר פסע הלשון ודאי מותר אבל
חכמים דר"י הולכין בכל שבועה להומר דכשאומו שבועה שלא אוכל לך מפרשינן ששבע
שלא יוכל משלו ובשבועה שאוכל לך מפרשינן שבועה היא מה שאוכל לך ולפיכך לא הניגין
זה משום דלא מייירא בפלוגתא כ"ל ע"ד:

פרק ג הלכה ב דף ט"ו ע"א [ה' ע"ב] המן הניגין שבועה שלא אוכל בכר
זו וכו'. הניגין פסח והשיבות רב דברי הק"ע והפ"מ אין
מפיקים ולענ"ד נראה דכ"ל השכח תני על דתתיבון זה חומר בשבועות מנדרים שנגנת
שבועה אסורה ושגנה נדרים מותרת לא הדא אמרת אלא על דהא תמן תנין שבועה שלא
אוכל בכר זו שבועה שלא אוכלכה אינו חייב אלא אחת דבר שלא בנדריה אסור ושבועות
אחר דבר שבנדריה מותר ובשבועות אסור אחד דברים של עצמן ואחד דברים של אחרים
ואחד דברים שיש בהם ממש ואחד דברים שאין בהם ממש אמר ר' נח בשם שמואל שבועה
שנתן פלוני לפלוני מנה ולא אכלכה אינו חייב אלא אחת דבר שלא בנדריה אסור ושבועות
קיים וכו' כ"ל ע"ד ובדפוס נחלפו השורות וה"פ דהא קמי אנדרי שגנוח ואומר אשכח תני
על דתתיבון זה חומר בשבועות מנדרים כלומר מנינו ברייתא שאמרת שכפני דיני המשנה
ש חומר בשבועות מנדרים ולא פורש על איה משנה ומפרש הירושלמי דמתמא קאי על
אשכחתינו על דברי הבאי ועל נדרי שגנוח והנה בנדרי הבאי הביא מקודם ברייתא דשבועות
הבאי אסורות והשית מתמא שנגנת שבועות אסורות ושגנת נדרים מותרות ורואה לדקדק
איה דשבועות שגנוח אסורות ובאמת אינו כן כמבואר בש"ס שלנו [כ"ה]: שיש דחי
ירושלמי לא הדא אמרת אלא על דהא כלומר דלא קאי הברייתא על משנתנו אלא אמשיית
ומ"מ שבועת קאי ומבאר הולך חמון תנין כפ"ג דשבועות שבועה שלא אוכל בכר זו
שבועה שלא אוכלכה אינו חייב אלא אחת דבר שלא בנדריה אסור ובשבועות מותר [ד"ש
דר בקורן נדר ולא שבועה בחור שבועה] ודבר שבנדריה מותר ובשבועות אסור [היינו
זשכ דשבועות שגנוח] אחד דברים של עצמן ואחד דברים של אחרים אחד דברים שיש
בהם ממש ואחד דברים שאין בהם ממש כלומר ועל אלו שני הדינים קאי כן ברייתא דנדריה
מותר ובשבועות אסור דנדריה לא הניגין על דבר שאין בו ממש כדלקט כ"ל ע"ד ונדריה ונס

פרק ה הלכה א דף י"ז ע"ב [י"ד ע"א] והא הניגין המן לוקח ביתר וכו'.
הפ"מ פ"י וכן הא דתנינן ולענ"ד נראה דרק על זה שאל
לדיני המשנה ליכא דנדריהם הרגל תמיד מתיר ראב"ו ולהעמיד תמיד וכו' תמיד
אסור אלא דהשאלה היא לענין לוקח ביתר וכו' ולענין לא ישאלנו ולפך דר"ם בן יקיה
וחה שאמר והא תנינן כוה כמו שאומר להא דתנינן שכן הוא לשון הירושלמי כ"מ:
[שם] אמר ר' ארעור המגדל תרגומים בחצר שאינה שלו הרי זו דוקא. כלומר
לדבר זה לגדל הרענוין ולא לענין קייית החצר כדמוכח מדברי ר' יוסי שאמר
ויאית וכו' אם יש לו רשות לגדל וכו':

פרק ו הלכה א דף ב' ע"א [ט"ז ע"ב] מהו שיהא בותר בתבשיר. אינו
מוזן כלל וכי אפשר לומר לתבשיל. הוי בכלל משוען בשלמה
להיסק שפיר י"ל דמשוען הוי בכלל תבשיל דתבשיל משמע שכן הוה לשון הירושלמי כ"מ:
בכלל משוען אינו אלא תימא הרי משוען אינו אלא פרט אחד מפרטי התבשילין ולפלא
שהמפרשים לא הרגישו בזה ואולי על תבשיל משוען קמיבעיא ליה או הכוונה כשיבשל
את המשוען וכו':

פרק א הלכה א דף ב' ע"א א"ר יודן וכו' שבועה הרי עלי אסור
שבועה וכו'. נראה דיש למחוק אסור ועפ"מ:
[שם עמוד ב] תני ובגדבותם לא אמר כלום וכו'. יש כאן פסוק וכל"ל חני כנדבה
רשעים לא אמר כלום שרשעים אין מהנדבין הדא אמרה מכיון שהתנדב
אין זה רשע כ"ל ע"ד דכן מפורש בתוספתא פ"א דנדריה ע"ג ולא ידעתי למה נדחקו הק"ע
והפ"מ ולפרש לביסך:

דף ב' ע"ב [ג' ע"א] הריא אמרה שהבשירים נודרין וכו'. עק"ע ופ"מ ודוחק ולענ"ד נראה
דכל זה קושיא היא וס"ל הדא אמרה שהבשירים נודרין כלומר מדאמר כנדרי
כשירים משמע שגם הבשירים נודרים בהמיה והרי כיון שגדר אינו כשר שהבשירים אינן
נודרין לעולם ומתיר מתניתא ר' יודא כלומר דיש נדרי כשירים בנייר אלא חסידים הראשונים
ועל זה היתה כוונתו במה שאמר כנדרי כשירים ומ"מ לא אמר כלום מפני שכשירים כשרים
אין נודרין בנייר ורק חסידים הראשונים היו עושין כן סהיו בטוחים בלדקתם שלא יבטלו
ולא סהיו כשירים:

דף ג' ע"א [שם] ר' מנא בעי רמה לי כשמעון הצדיק וכו'. אין שום הבנה למה
לפי פ"י הק"ע והפ"מ ולענ"ד נראה דה"ל דמקשה על מה שאמר
ואתיה דשמעון הצדיק כר"ם דר"א לומר כן שהרי ר"ם חלה בחטא רכל דבר שעל חטא
אינו ראוי ולפ"י לא אכל שמעון הצדיק לא חטא חלב ולא חטא דם שהרי בביא על חטא
זה אינו יכול להיות דל"כ לא אכל קדשי קדשים מימיו וכוה היה כה"ג ועוד דל"כ מאי
קאמר לא אכלתי אשם נייר הרי לא אכל שום חטא וזהו אשם שבוין על חטא בזין
ובאמת דשמעון הצדיק לא חלה מעמו בחטא אלא מעמו שבנדריה תוהים ומתחרמים ונמלא
שזין הקרבן מרצן נמור ולכן לא אכל אשם נייר בלבד דבשכחת חלב וחסתא דם לא שייך
זה שהחורה חייבתו ור"ל אין שמעון הצדיק כר"ם וה"פ ר' מנא בעי למה לי כשמעון
הצדיק אפילו כר"ם כלומר איך תאמר דשמעון הצדיק אתיה אפילו כר"ם ור"ל לא אכל
חטאת חלב וכו' בתמיה אלא ודאי סבר שמעון הצדיק בני אדם מותר הקפדה וכו' כלומר
ורק מטעם זה לא אכל אשם נייר עמא אבל לא חטא חלב אלא אין שיעתו שיסת ר"ם:

הלכה ב שם ע"ב אירו אמר קונם קורדוס יש לי וחזר וכו'. אין הענין
מוזן לפי פ"י הק"ע והפ"מ ולענ"ד נראה דה"ל דהנה בברייתא פירוש
שהמדייר אמר שני הדברים קונם קורדוס יש לי ונס קונם נכסי עלי כלומר אם יש לי
קורדוס ואו נכסיו אסורין על עצמו עד שיתודע שאין לו קורדוס ולכן דמי שזין שהתפס
הקורדוס והנכסים בקונם מינו דהל אקורדוס חל נמי הנכסים ואומר אלו אמר קונם
קורדוס יש לי וחזר [המזדר] ואמר קונם נכסי עליך אם יש לך קורדוס ואו נכסיו אסורין
יאות הוב שמעין דקונם חל על הקדש שהרי אין לתלותו בקורדוס כיון דקורדא אמר
המדייר וכסי אמר המזדר אין לתלות זה בזה אלא שהאש שכתבם אמר המדייר אין ריאה
אמר ר' יוסי בר חנינא [כ"ל ע"ד] אינו אמר נכסי מותרין וכו' שבה לדחות הדמיה וספיר
שמעין דקונם חל לשמים והביאור כן הוא לנדברין דקונם אין חל לשמים והכא הוי הטעם
מפני שאמר אמרין ואל הקונם בידי על הקורדוס ועל הנכסים דל"כ ה"ל הברייתא להשמיעו
דכלא כללן ביחד הנכסים מותרין וזהו שאומר אלו אמר נכסי מותרים וקם ליה כלומר
כמו שהשמיעו דכללן ביחד אסורין כמו כן ה"ל להשמיעו דכלא כללן ביחד כגון שהמדייר
אמר קורדוס והמזדר אמר נכסי יאות הוב שהאש שכתבם אמר המדייר אין ריאה
לא אמר אלא שאין לזה קורדוס כלומר דהברייתא לא אמרה שאין היתר רק בשל לא היה
לזה קורדוס אבל כל שהיה לזה קורדוס הנכסים אסורין הדא אמרה שקידם קורדוס הדא
אמרה שקידשו נכסיהם כלומר מזה נראה להדיא דכלל גוויי הקורדוס והנכסים דין אחד
הוא וכשם שהקורדוס אסור בכל גוויי כמו כן הנכסים ומסיים הדא אמרה שאדם מקדיש
לשמים בשלון קונם ונפסקה הבעיא והכי קי"ל וכן פסק הרמב"ם ז"ל:

פרק ב הלכה א דף ה' ע"א מאן דמר על נפשו וכו' ומאן דמר אפירו
על אחרים וכו'. לענ"ד כ"ל ע"ד ומאן דמר אפירו על אחרים
לומר נכסי אחרים עניו הא לומר נכסיו על אחרים לא כ"ל ולפ"י לא פליגי ונס לזון על
נפשו משמע כן דעל נפשו יכול לחזור הכל בין שלו בין של אחרים:
הלכה ב [שם ע"ב] [שם] ורמה לא הניגין שבועה שלא אוכר לך וכו'. עק"ע
ופ"מ וכמה מהדומק הוא זה ולענ"ד נראה דהירושלמי ס"ל דהאומר שלא
היה היסק משאומר לא זה מוכח מהמשנה דבשאומו שבועה שאוכל לך אסור וקשה הא
אדרבה נשבע שאוכל אלא זהו אם היה אומר שבועה אוכל לך אבל שבועה שאוכל לך הוה
הכוונה להיסק שבועה היא מה שאוכל לך כמו שפירשו בהמשנה דזון מינה ומינה באומר
שבועה שלא אוכל לך הוה הכוונה שבועה היא מה שלא אוכל לך אבל מה שאוכל לך מותר
ולפ"י שפיר פריך ולמה לא הניגין שבועה שלא אוכל לך מותר ומתיר שני תירוצים האחד
בנין דתיקן חומר של שבועה ולא קולת של שבועה ועוד דסבירין מימר שבועה שלא
[כ"ל ע"ד] אוכל לך לדברי חכמים אסור לפסו כן לא הניגין כלומר דודאי ר' יהודה דמיקל
בנדריה דס"ל האומר ירושלים לא אחר כלום שהו"ך אחר פסע הלשון ודאי מותר אבל
חכמים דר"י הולכין בכל שבועה להומר דכשאומו שבועה שלא אוכל לך מפרשינן ששבע
שלא יוכל משלו ובשבועה שאוכל לך מפרשינן שבועה היא מה שאוכל לך ולפיכך לא הניגין
זה משום דלא מייירא בפלוגתא כ"ל ע"ד:

פרק ג הלכה ב דף ט"ו ע"א [ה' ע"ב] המן הניגין שבועה שלא אוכל בכר
זו וכו'. הניגין פסח והשיבות רב דברי הק"ע והפ"מ אין
מפיקים ולענ"ד נראה דכ"ל השכח תני על דתתיבון זה חומר בשבועות מנדרים שנגנת
שבועה אסורה ושגנה נדרים מותרת לא הדא אמרת אלא על דהא תמן תנין שבועה שלא
אוכל בכר זו שבועה שלא אוכלכה אינו חייב אלא אחת דבר שלא בנדריה אסור ושבועות
אחר דבר שבנדריה מותר ובשבועות אסור אחד דברים של עצמן ואחד דברים של אחרים
ואחד דברים שיש בהם ממש ואחד דברים שאין בהם ממש אמר ר' נח בשם שמואל שבועה
שנתן פלוני לפלוני מנה ולא אכלכה אינו חייב אלא אחת דבר שלא בנדריה אסור ושבועות
קיים וכו' כ"ל ע"ד ובדפוס נחלפו השורות וה"פ דהא קמי אנדרי שגנוח ואומר אשכח תני
על דתתיבון זה חומר בשבועות מנדרים כלומר מנינו ברייתא שאמרת שכפני דיני המשנה
ש חומר בשבועות מנדרים ולא פורש על איה משנה ומפרש הירושלמי דמתמא קאי על
אשכחתינו על דברי הבאי ועל נדרי שגנוח והנה בנדרי הבאי הביא מקודם ברייתא דשבועות
הבאי אסורות והשית מתמא שנגנת שבועות אסורות ושגנת נדרים מותרות ורואה לדקדק
איה דשבועות שגנוח אסורות ובאמת אינו כן כמבואר בש"ס שלנו [כ"ה]: שיש דחי
ירושלמי לא הדא אמרת אלא על דהא כלומר דלא קאי הברייתא על משנתנו אלא אמשיית
ומ"מ שבועת קאי ומבאר הולך חמון תנין כפ"ג דשבועות שבועה שלא אוכל בכר זו
שבועה שלא אוכלכה אינו חייב אלא אחת דבר שלא בנדריה אסור ובשבועות מותר [ד"ש
דר בקורן נדר ולא שבועה בחור שבועה] ודבר שבנדריה מותר ובשבועות אסור [היינו
זשכ דשבועות שגנוח] אחד דברים של עצמן ואחד דברים של אחרים אחד דברים שיש
בהם ממש ואחד דברים שאין בהם ממש כלומר ועל אלו שני הדינים קאי כן ברייתא דנדריה
מותר ובשבועות אסור דנדריה לא הניגין על דבר שאין בו ממש כדלקט כ"ל ע"ד ונדריה ונס

מיכל המים לירושלמי מסכת נדרים פרק ה ט יא

הלכה ו דף כ"א ע"ב [י"ז ע"ב] ואין דרך היוצא ממנו לאכול נדר בו מותר ביוצא ממנו נדר ביוצא ממנו אסור בו מה אית לך וכו'. כ"ל ונחוספתא פ"ג ליתא כלל לבבא זו ע"ג:

פרק ח הלכה א דף כ"ז ע"א [כ"א ע"ב] אמור דבתרה והוא פליגא לית אורחיה דבר נש מיסר לחבריה וכו'. כמב פרמו הק"ג

והפ"ט וסוף סוף הדברים דמוקים ונע"ד נראה שטון קושיות הן להוכיח שגלגון בני אדם כלילא הולכת אחר כיוס שלפניה ומקודש פדייק שהיוס הולך אחר הלילה שלאחריו ועל זה אמר לית אורחיה דבר נש לומר להצרים ברומחא לא פטמית כלום רומחיה כלומר כשלא אכל עדיין כל היום עם קצת משך מן הלילה אומר להצירי עדיין לא אכלתי היום ואינו אומר אתמול וזהו שאומר ואומר אתמול כלומר וכי אומר אתמול בתמיה אלמא שהיוס הולך אחר הלילה שלאחריו ועתה מוסף לבאר דגלגון בני אדם אין הלילה הולכת אחר היום שלאחריו וזהו שאומר אמור דבתרה וכו' פליגא כלומר שמוקדם הוכיח מן היום ועתה מוכיח מן הלילה ומהו יתבאר ג"כ הן והיינו לית אורחיה דבר נש מיסר להצריה כשפרא לא פטמית כלום רומחיה כלומר דמי שלא אכל כלילא כלום וישן גלי הלילה אומר להצירי צוקר לני לא אכלתי כלום רומחיה כלומר אתמול בערב ואינו אומר היום כמו שמסיים מיסר יוס דין הוא כלומר וכי אומר שביס היה לא אכלתי בתמיה וזהו תפני שמחשב הלילה שלפניו כיום אחר ועתה מביא ראיה אחרת שגלגון בני אדם מונין המל"ע מנוקד עד צוקר ולא מערב עד ערב ומהו מבוחר ג"כ דפליגא אתמול וזהו שאומר לית היום פליגא והיינו יוס זה משבת זו וטבת זו מיום זה ויום זה מהיום כלומר אדם שאומר יוס זה משבת זו אעשה דבר פלוני כגון יוס ג' משבת כמדבר כוונתו מן יוס ג' צוקר עד יוס ד' צוקר וכן כשאומר שבת זו מיום זה כלומר שאומר שצבוע זאת ביום זה כגון יוס ג' אעשה דבר פלוני כוונתו מן צוקר יוס ג' עד צוקר יוס ד' וכן יוס זה מהיום כלומר כשאומר יוס ג' מהיום אעשה דבר פלוני הכי כוונתו מן צוקר יוס ג' וכל אלו הם ראיות שאין המשנה הולכת אחר לשון בני אדם וזהו שאומר כמאן דמר הולכי בצדדים אחר לשון בני אדם [בתמיה] ברם הכא כמאן דמר הילכו בצדדים אחר לשון תורה ומתוך ר' יונה בוצייה הן אורחיה דבר נש מיסר להצריה סובר ל' דיון יומא כלומר הן אמת דגלגון בני אדם סתמא כשמדבר דרכו לתפוס הלילה אחר היום הקודם מ"מ אנו רואים כשאומר להצירי המתן ל' היום וכוונתו רק עד הלילה וביאור הדברים הן הוא דנוודלי נס גלגון בני אדם המל"ע הוא מערב עד ערב והיום הולך אחר הלילה שלפניו ורק מפני שצוקר עטות האדם הוא ביום ובלילה הם נחים וסוכניס אינה נחשבת כלל בזמנא ונחשבת לבני יוס הקודם בעיני עמנו גלגון בני אדם אצל כשמדבר עם הצירי המתן ל' היום כוונתו ג"כ רק עד הלילה. כ"ל ע"ד:

דף כ"ז ע"ב [כ"ב ע"א] טילרית דרב אמר בתענין שיעור. כבר תמה נש"ק איו ראיה היא ונע"ד נראה דכ"ל מילתיה דרב אמרה אין מהענין לשנות וכו' והיינו מדלמך ליה אדם תעניתו ופרט וכו"כ מירא ליה אמר יוס זה דאם אמר יוס זה לא מהני פרעון יוס אחר כמבאר בא"ח סי' הקס"ח ע"ג וסובר הירושלמי דרב מירא כשקבל עליו תענית סתם ואי ס"ד דתענית שעות מקרי תענית למה לריך ללוות ולפרע הלא התענה מיקצת היום וינא ידי תענית אלא וודלי דתענית שעות לא מיהב תענית כלל ואף ש"ל דסתם תענית הוי כל היום מ"מ נס זה הוא משפט זה דתענית שעות לא מוחשב לתענית אלא אי ס"ד דנחשב לתענית למה נאמר דכוונתו לכל היום:

הלכה ט דף כ"ח ע"ב [כ"ד ע"ב] והן אוכל והרין עבר. נראה דזהו כדלמריקן נמ"ק [פ"ז:] מוס אסר ומוס שרי וה"ל פירושו הן הסן אוכל אסר והסן עבר כלומר אחר זה האוכל עבר כאשר:

פרק ט הלכה ה דף ל' ע"ב [כ"ו ע"ב] אמר רבי בא אע"ג דתימר גובין סן המטרטלין אומר לו שיתן. נראה דה"פ דקס"ד

זה שאמר לו ר"ע אפילו אתה מוכר שיער ראשך וכו' לפרעון כתיבה וליה מקשה נבי שנאמר שנינו מן המטלטלין מ"מ וכי אומרים לו לאדם שיתן שיער ראשו ככתובה בתמיה אלא וודלי דזהו להכילתו כמ"ס הפ"מ וכס"ס דילן:

פרק יא הלכה א דף ל"ו ע"א [ל"א ע"א] והא רבנן אמרין נדרין עינוי נפש הפר לה וכו'. עק"ע ופ"מ והדברים דמוקים וע"ק

ני והיאך אפשר לומר דדברים שביטו לבינה יפר לעולם לר' יוסי איהו שייכות יס לו אחר שיערבה לו שימות וכס"ס דילן אומר דפשיטות על משנה זו דבדברים שביטו לבינה אינו מיסר אלא כל זמן שביטו תחתיו ועוד הא התורה חלקן ואיך יאמר ר' יוסי שדין אחד להם ולכן נלע"ד דה"פ דר' יוסי ס"ל לר' זעירא דגם דברים שביטו לבינה מקרי עינוי נפש מפני שמלפניה מזה ולכן מיסר לעולם משפט שהם דברי עינוי נפש וזהו שאומר והא רבנן אמרין דברי עינוי נפש וכו' מופר לעולם ור' יוסי אומר נדרים שביטו לבינה וכו' מופר לעולם משפט שהם ג"כ דברי עינוי נפש כמ"ס וא"כ מה בנייהו כלומר לר' יוסי לענין מה חלקן התורה לשני דברים כיון דכולן בכל עינוי נפש לא ה"ל למיבזב כלל בין אדם לאדם לכוונה על דברים שביטו לבינה ומתוך דמ"מ יס נ"מ לדינא והיינו דדברים של עינוי נפש ממש כמו קונס פירות אפילו נדרה מהן על אחר שיערשנה יכול להפר אצל דברים שביטו לבינה הם נדרה על אחר שיערשנה אינו יכול להפר וזהו שאומר כשאמרה קונס בנייתי עליך אם אלא מרשותך ופריך ויפר לה כלומר הא לשון זה משפט תלמי שאוסרת עליו מהיום אם תלא מרשותו ופשיטא שיכול להפר דאם לא יפר הכי אסור ליהנות ממנה מיד דשמה יעלה על דעתו לנרשע ומלא שנהיה מאיסור ומתוך בשלא אמרה כלומר שלא אמרה לשון אם אלא קונס בנייתי גופי עליך לכאפלא מרשותך האסרה עליו תשמישה לאחר שיערשנה ולכן חלקה התורה לשני דברים ואח"כ אומר רבנן אמרי וכו' ולא קאי רבנן דמתניתין אלא רבנן אמוראים רבים וכן הוא לשון הירושלמי ככ"מ דרבנן אמרי דברי עינוי נפש הם כלומר דלשון תשמיש הוא תמיד עינוי נפש כשאה אף כשאוסרת על אחר גירושין ולכן יכול להפר נס כגדר על אחר גירושין אלא דל"ל שאמרה קונס הגלת מעשה ידי וכיוצא בו ור' זעירא ור' הילא אומרים דגם קונס גופה הוא רק דברים שביטו לבינה ואינו יכול להפר כשנדרה על אחר גירושין:

דף ל"ו ע"א [שם ע"ב] אילו הן נדרין עינוי נפש דברי הכל וכו'. אין שום הבנה לזה והק"ע משבש הגירסא ודברי הפ"מ דחוקין מהר ונלע"ד דה"פ שמפרט דברי ר' יוסי שאמר אין אלו נדרין עינוי נפש אלו הן נדרין עינוי נפש אמרה קונס פירות וכו' דה"פ אין אלו נלכד דברי עינוי נפש אלא אם חלתה בפירות שאמרה קונס פירות העולם עלי אם ארחתם לא ארחת דשמה ארחת או שמה לא ארחת ואסור בכל הפירות וזהו שאומר אלו הן נדרין עינוי נפש דברי הכל וכוונתו אמרה שאחריה כדרך הירושלמי לקר. ומסיים ותני הן נדרין עינוי נפש אם ארחת וכו' וקשה אטו יותר ליכא עינוי נפש אלא דה"פ דאף אלו משכחת לך שכן נדרין עינוי נפש והיינו כשחלתה בפירות וזהו רק לר' יוסי לרבינן בלא"ה הם נדרין עינוי נפש וזהו ראייה לר' הילא:

דף ל"ו ע"ב [שם] אתא לגבי רבי יוסי בן חזקיה וכו'. נראה דכ"ל הן חלפתא דליט ר' יוסי בן חזקיה הנהא סברי לחקור דבריו ב"ז וכס"ס דילן [פ"א:] ע"מ יוסי בן יסודא תלמידו של ר' יוסי בן חלפתא ואתא לוודעיטום בנו של ר' יוסי בן חלפתא ע"ש:

דף ל"ו ע"א [שם] שנייא היא שהיא הנייתה והנייתה וכו'. עפ"מ ואולי תירץ הוא והיינו דקונס בניית גופי עליך הוא גם כקונס בנייה גופי מתוך וכולל דפיהם הוא ממנה והיא ממנו:

בסד סליק מסכת נדרים

מיכר המים לירושלמי מסכת נזיר פרק ד ה ו ז

בשני מירות אלא להספיק הוא אם השני מירות הם תחת שניהם ניחד ולכן אם הותר אחד מהן לא הותר הוא או שספיק תחת כל אחד ואחד ולכן אם הותר אחד מהן הותר גם לו מירות אחת. כולל ע"ד:

[שם] ראשי מן התנחלות. נראה דכל"ג שיבר ראשי מן התנחלות דראשי הא נס בלא תנחלת הוי נזיר כמו שאומר אח"כ ראשי נזיר וכו' נזיר:

הלכה ב דף י"ז ע"א [ט"ו ע"א] הותרה היא הותרה הוא וכו'. לפי הפ"ם דקאי אהרני נזיר ואת הרבה תימא דא"כ איך קאמר הותר הוא לא הותרה היא עיון שאמר על מנת ולכן נראה דקאי אפי"ה אהרני נזיר ואתה וכו' מהק"ט ואולי דגם בעל מנה אין השני תלוי בהרשון וכו'.

הלכה ה י"ט ע"א [י"ז ע"ב] מיפד רה מפני שיערה וכו'. לפי הפ"ם הקושיא ארבי אצל אינו מובן דמאי תירץ בשעה שהוה מיפד נדרים מיפד מה שפליג נכי שכן הוא מ"מ הא כששחמם הקרבן ומותרת לנחות יין ולמלא למתיה הרי את מיפד נדרים ולכן נראה דכתי פריך מיפד לה מפני שערע בהמיה הרי הותרה לא נתנה לו רשות להפך מפני שערע ואיך אומר רבי שיכול לומר אי אפשי באשה מנחת ומתוך דאינו כן להותרה כשנתנה לו רשות להפך מפני שנינו נפש או מפני דברים שצטו לצינה וממילא למיפד מה שעליה והיינו שנתנה והוי כאלו הותרה נתנו לו רשות לעשות בעצרה כדלמו וא"כ הרשעה לו הותרה גם בשביל שערע לנדע:

הלכה ו דף י"ט ע"ב [י"ה ע"ב] קרוב מהו שימחה וכו'. פירושי הק"ט והפ"ם דחוקים ונראה משום דמשנה איתא שמיח קרובים אם הכוונה הרבה מקרובים ולא אחד מהן או אפילו אחד מהקרובים:

פרק ה הלכה א דף כ"ב ע"א [כ"א ע"ב] ונמצא רבוין וכו'. לפי הפ"ם פשיט ליה דאינו קודם דמיתה לשחמתיה ואנרון ואינו מובן איזה דמיון הוא דשם הא מין אחר הוא ולענין נראה להפ"ס דפשיט ליה דקדוש מדאמר עגל אין וכן דיבר וכן קדש ואין ספקי שבהיהק משור לעגל ומדינר לדינר זהו כוונת הרבה יותר מקריחוק משומד לרבוין וכיון שגשם קדוש כ"ש נכאן:

פרק ו הלכה א דף כ"ד ע"ב [כ"ד ע"א] ער דרא יתבריינה בידיה וכו'. עק"ע ופ"ם ולע"ד נראה דכ"ס שמראה לו דממ"ג אינו חייב אלא אחת דעד ללא יתבריינה זבידה כלומר שאם השגנה לא היה בשבירים כל חלק בפני עגמו אלא שגנה אחת שהיה סבור שמוהר לעבוד עכו"ם הרי יש כאלו אחת ואין כאלו הנה כלומר הרי יש כאלו שגנה אחת בלבד ואינו חייב אלא אחת מן התנאים זבידה כלומר שידע מאיסור עכו"ם אלא שגנה לנדרים לחלקים שהיה סבור דמותר לזבוח לעכו"ם ומותר לקטר ומותר לנסך ויש כאלו הנה ולכן אחת מהחייב על כל אחת ואחת הרי אין כאלו אחת כלומר דנכ"ג כשיקרי עבודת עכו"ם כשהיה סבור שמוהר א"כ במאי ידע לעכו"ם וא"כ אפילו אחת אין כאלו ויברושלמי שנת רפ"ו בארנו עוד בזה כס"ד ע"ט:

[שם] כלל במקום אחד וכו'. נפקיה [ו'] אמרינן להיפך דכלל ופרט המרוחקין זה מזה יש פלוגתא אם דנין אותו בכלל ופרט אם לא ושיקרא דכלל ופרט הוא הסמוכים זה לזה דווקא וכן מובא בזב"ה ד"ג מדות דר' ישמעאל ברי"ה ת"כ האמנם זהו למדה דפרט וכלל או כלל ופרט דאין בכלל אלא מה שפרט וכיוצא בזה אצל הכא ענין אחר הוא לזירות על לחלק ולכן אדרגא השיקרא הוא כשמרוחקין זה מזה דמקורבים הא יש לדנוס כמדת כלל ופרט דלמלא וזהו כענין כל דבר שהיה בכלל ויפא מן הכלל לא למד על עגמו יפא אלא למד על הכלל כולו יפא וזהו כמרוחקין כלשון יפא וכן מובא ברי"ב שם במדה זו שלמדוה שגמלים דכתיבא בריחוק מקום ע"ט היש:

דף כ"ה ע"א [שם ע"א] אמר ר' שמואל בר אבדומא מכיון דהימר וכו'. אין שום הבנה לזה לפי פ"ה הק"ט והפ"ם ויתר קשה הלא באמת יש בעכו"ם לחלק מצינה כדתי חזקיה ולכן לע"ד דבאמת כן הוא וה"פ דר' שמואל מתירן על קושיות ר' ירמיה דמקשה דגם הבערה לזורך יפא וכו' ולומר מכיון דהימר לזורך וכו' כלומר אפילו האמר שגם לזורך הוי כאלו לזורך ומלמד לא תקשה מעכו"ם דא"כ נאמר דגם שהחוייב יפא לחלק דהא באמת יפא לחלק ולחלק והוי עדיפא מהשתחוייב שיש בה מעשה ומלמדת על מעשה משא"כ שהחוייב כמו שאמר מקודם דבר שהוא מעשה למד וכו'.

דף כ"ו ע"א התיב רבי חנינא הרי שמונה שרצים מטמאין בבערשה ואכירתן כוונת. אין שום הבנה לזה והרי על זה אתו דנין ור' אבהו הא באמת אומר דכשיער טומאתן קר הוא שיעור אכילתו ודברי הק"ט והפ"ם אין בהם שום טעם ולכן לע"ד דיש כאלו טעמו וזה תירץ ליהוה מקודם דברי ר' אבהו וכו' ר' אבהו דכ"ס ריב"ח לא תשקלו את נפשתיכם בבהמות וכו' וכן אחר תרמוס האדמה אשר הבדלתי לכם למלא והלא אין לך מטמא אלא שמונה שרצים בלבד [כלומר וא"כ אין איסור אכילה אלא בהם ולא בשאר שרצים בתמיא] התיב ר' חנינא הרי שמונה שרצים מטמאין בבערשה ואכילתן בכיות וכו' [כלומר דר' חנינא מקשה קושית יותר עמומה דאין אמרה תורה לאכילה הוי כשומאה והרי שומאה שרצים בבערשה ואכילתן בכיות] אלא כשיער טומאתיהן כך הוא שיעור אכילתן וכו' אבהו טמיה דריב"ח הוא דקאמר לה ומתירן שני הקושיות שאין כוונת החורה לתלות איסור אכילה בטומאה אלא להתמיר על אותן שרצים דמטמאין בבערשה גם שיעור אכילתן בבערשה התיב ר"ה הרי איברי בהמה טהורין מטמאין כל שהן ואכילתן בכיות כלומר איך האמר שיעור אכילתן כשיער טומאתן וקיבלה וכו' כאיניס דלמר וכו' חמיא בר בא אמר לא כל נבילה החורה השוות כל האכילות שבתורה כאלה כלומר דהייא מתירן הקושית דר"ה לעולם שרצים אכילתן כשומאתן ובאבר מן הטהורה שפני שפני שהחורה השוות כל האכילות שדין אחד להם בכיות ואבר מן החי נכלל בנבילה דגם אבר מן החי שם נבילה עליה לאסוקי שרצים דלא נכתב בהם לשון נבילה לענין איסור אכילה כמבואר בתורה ולכן חלוק דיינה מנבילה ר' שמואל בר סוסרטי בני מעשה האוכל אבר מן החי מן הסורין יפא הייב שתיס וכו' כלומר לדברך שאבר מן החי הוא בכלל נבילה א"כ ילקח שתיס עגמו נבילה ומשום אבר מן החי ופריך ומשיבין טהורין על הטמאין כלומר דמקשה על קושיתו שיהא חייב שתיס באבר מן החי דילמא זה שאבר מן החי נכלל בנבילה זהו בטמאין ולא בטמאין ופריך וכו' ר"ה לא הוי טהורין על הטמאין [ויוד] מעשה האוכל אבר מן החי מן הטמאין יפא חייב שלג וכו' ונראה לענין איסור דברי הרמב"ם החמושים בפ"ג ממ"ב שכתב שיש בבהמה עכו"ם איסור נבילה שכתב תמחו עליו נפשתי כלו ע"ט ופ"ם פירושו זה נוכח ליישבו. כן לע"ד בפירושה דק סניא החמורה:

דף כ"ז ע"ב [שם ע"ב] אבר ה' נמלים כאחת בהעלם אחד הייב על כל אחת ואחת. דבדיק טמאיהם כמ"ם נש"ק והנהיה יותר חמורה כדמכח לקמן ולע"ד דהירושלמי פ"ל דיש נמלים חמשה לאין כש"ם דין בטמאין [כ"ה] אלא דש"ס להירושלמי דמ"ג במנלה אחת אי אפשר רק במלקות אחת אצל כש"סל ה' נמלים חייב על כל אחת ואחת משום לאו בפני עגמו על כל אחת ואין דין זה רק במנלה בלבד ולכן דקדק לומר נמלה ובאכל חמשה [כולל ע"ד]:

דף כ"ז ע"ב אבר חצי ית יין וחצי וכו'. עק"ע ופ"ם ונל"ג דמקשה על מה ששואל מטריה ענינים במים מהו שיערפו ועל זה מקשה דהרי אם אכל תי ית

יין וחצי ית מטרה אכל אחר החצי ית יין הרי אינו חייב ואיך אפסד לומר דזה בפני עגמו וזה בפני עגמו פסד ובשביל שליית ניחד הייב בתמיא ומתירן דודאי כן הוא דשליית עושה אותן כדבר אחד שהרי אכל כיות יין וכיות מטרה כאלה אינו חייב אלא אחת וכאכל זה בפני עגמו וזה בפני עגמו הרי חייב שתיס ומיין דמפני שליית עושה אותן כדבר אחד אפילו לקולא וא"כ ק"ו לחומרא ולכן שפיר איבעיא ליה:

הלכה ו דף ל"ו ע"א [ל"ו ע"ב] אמר רבי יוחי והוא שטבל בשביעי כלומר אפילו אם גילה בשמיני שהרי הוא טובל קודם הכבדות שבה קודם לתנחלת כמ"ס המפרש במשנה זו ולפ"ו ר' יוחי לקולא אמרם אפסד לומר דכוונתו אכילה שלאחר גילת שפיר גם אחר גילוח לר"ק לעגול כמ"ס החו"ס במשנה זו [מ"ד: ד"ה ומנלח] ולפ"ו פליגי ר' יוחי לחומרא דאם אפילו גילה בשביעי אם טבל בשמיני מונה בשמיני דשמיני נעשה שביעי וכן משמע מלשון והוא שטבל בשביעי כלומר אפילו גילה וכו' וסבל נדחה קרבן ראשון ומביא וכו'. הק"ט מהפך הנירסא ואין זו טעם אך גם לפי הפ"ם קשה אטו מוכרח להפריש על הראשון ולכן לע"ד דה"פ דהנה אומר ומי וכו' ור"ה ר"ה הלא אצל לר' זעירא נזריך לומר דתיא בריתא דלא כרבי ומתירן דאינו כן דגם לר' זעירא נוכח לתירץ את הבריתא דתיא כרבי אלא דלרבי יהיה הפ"ה כן מביא קרבן לכל אחד ואחד והיינו אם הביא קרבן על הראשון נדחה קרבן זה ומביא קרבן על השני ובהו מוכשר גם על הראשון ולר' יוחי כרבי יהודה נפרש דלא נדחה כלומר שזריך להביא לכתחלה שני קרבנות על הראשון בפני עגמו ועל השני בפני עגמו אך לר' הלא יתפרש גם לרבי כן:

הלכה ז שם רבי אלעזר אמר דבריו הכל הוא וכו'. לע"ד דלמר קאי על ר' מנא כלומר דר' יורא בעא קמייהו מאן תנא וכו' ר' אלעזר כלומר אם נאמר דמשנה דכל החטאות וכו' איתא כר"ל למשנתיה ולא כת"ק ואמר ליה ר' מנא דברי הכל היא דגם הפ"ם ס"ל בכל החטאות כן עובד פליגי. ולפ"ו א"ל ל' הנני:

פרק ז הלכה ב דף ל"ה ע"א [ר"ז ע"ב] ואף תרתין שאירת' דהן סבא באהירות וכו'. עק"ע ופ"ם ופרש דוחק ולע"ד נראה דכ"ס דכל עיקר דברי ר' מנא הוא להיכיר דגם על הנפל הנייר מנלח ומביא על זה שני ראיות האחד נהיר את יוכי ואף תרתין שאילתן דהן סבא באהירות להלך מילה [כלומר שני שאילות אלו שאלו הסבא באהירות למה ליה לתנא דשם לנבות כיות מן המת והמת היו שואלים למה במשנה דזייר למה ליה למיתני ערתי והתירושים הם נ"ב לא נזכרה אלא לנפל הרי למדו הנייר מנלח על הנפל וזהו שמסיים [ל' שהנייר מנלח עליהן וידוע שזירושלמי הוי לא כמו אלא כלומר ומה למדנו שהנייר מנלח על הנפלים ורואים שגיייה מן הדא דלמר ר' יוחנן שהנפלים חורה וממילא שהנייר מנלח עליהן:

[שם ל"ו ע"א] דרוש וקבל שבר. עק"ע ופ"ם ומ"מ אינו מובן דכיון שיש דחיים על דרשא זו מה שיד דרוש וקבל שבר ולכן לע"ד דהכי קאמר דרוש וקבל שבר ואין כאלו דחיים כלל דהערך תמיד תהלה ברייתו כעדשה אצל הנפלים אינן כן אלא במקרה יש שאין בהם כיות כדמוכה מלשון שאמר לעיל להביא את הנפל שאין בו כיות וא"כ דכל נפל אין בו כיות לא ה"ל לומר רק להביא את הנפל סתם ומדקאמר נפל שאין בו כיות מוכח להדיא דשאריו נפלים יש בהם כיות וכן הוא בנבילה כדלשון שאומר ר' חנינא הרי ראיתו וכו' כלומר שראה דבר חידוש אצל נפלים כולם תחלת ברייתם כעדשה וא"כ הטעם אמת והכי מוכח להדיא מפסרי ופ"ס שהביא במה"פ דר"ה מדרכות ומיטבן קושיא הפ"ס שם:

[שם] בקבר אדם הראשון. עק"ע ופ"ם והדוחק מיותר דכלל הפ"ם רניל לומר בני נח ולכן לע"ד דדווקא אדם הראשון ומ"מ שלא האמר כיון שהוא יציר כפיו של הקב"ה ולא בא מטיפס סרוחה אינו מטמא קמ"ל דמשמא וליה מסמך אח"כ שגברא ממקום מוצה כלומר אף שגברא ממקום קדוש כזה מ"מ מטמא קברו:

[שם עמוד ב'] וקשיא עוב סלך הבשן. ולא חש לתירץ כמ"ס הפ"ם אצל באמת לע"ד דזבו באמת היתרון וה"פ והוי ימינו מאה ושערים שנה וכו' הוא חוזר לתירווד רקב כלומר שהקב"ה נזר כן ואין זה אלא הטבע דאם היה ע"פ הטבע הוה שפיר קשיא עוב מלך הבשן תירווד רקב ומתוך כן יומא תירווד רקב בתמיא אצל כיון שזבו נזירה לקייא לא קשה כלל כמובן שכן נזר קב"ה:

הלכה ג דף ל"ז ע"ב [ל"ט ע"א] הני רבי צירונייה קומי רבי ירמיה ופליגי וכו'. לפי הק"ט והפ"ם הוי רביה דפליגי מדאין חייבין על ביאת מקדש בודלי נכ אין ליקון על זה ומזה הוי רביה דעת הרמב"ם בפ"ג סמומאה מת לכל סומאה שאין הנייר מנלח עליה הוי סומאה דרבנן וכמ"ס הפ"ם אצל הרבה תימא שפיר לקמן בהלכה ד' אומר נ"ב זה על איזה סומואת ערב דרשים הטעון חטיו כלומר סומואת שגעה שליית והוא שליטי ובשיעו הייב על ביאת מקדש ושאיין טעון היינו כמו סומואת ערב אין חייב על ביאת מקדש דרשים לה מקרא והרי סומואת ערב פשיטא שהיא סומאה דאורייתא ולכן לע"ד דכ"ס דה"פ דה"פ שאומר אף ללקות סומואת ערב פשיטא וזהו שפיר הביא ברייתא זו לכל שאין הנייר מנלח אין חייבין עליה על ביאת מקדש ועוד דהא דלמר ר' יוחנן שככות ופרשות הוי כמו וכו' וכוונתו על כוף המשנה על גולל דזופק ורביעיית ס' ורובע עגמיה דאלו שככות ופרשות ודלי דהם סומואת דרבנן כדמוכה בש"ס שלנו ועוד דא"כ השב ארץ העמים והוה פשיטא דרבנן שהרי מ"ח דבר כן אלא אפי"ה קאי ויש לזה ראיה ברורה דמלקות קאי על ביאת מקדש מירושלמי סוף פרק זה שאומר מה פליגיין לקרבן אצל למלקות לוקין ומביא ברייתא זו עגמו ע"ט הרי להדיא כדברינו:

[שם] ידו אחת בצד זו וכו'. אין שום הבנה לזה ופ"ה הפ"ם חמוה וגם לפי הק"ט אינו מובן מ"ס דר' יוחנן ואולי ס"ל לר' יוחנן דשומאת אהל שכנייר מנלח עליו אינו אלא במחיל כנגד הסומאה ממש ולא באהל שעל ידי המשכה וחילוק זה לענין אחר מנינו לרבה בש"ס שלט הולין [ק"ב:]: ע"ט ולפ"ו א"ל דהבסומאה תחת הרובד ידו אחת בצד זו כלומר תחת האהל בצד הסומאה ולא על הסומאה ידו אחת ברובד למעלה כנגד הסומאה אין הנייר מנלח מפני שידו כנגד הסומאה הרובד חוללת וידו כנגד הסומאה הוה אהל בהמשכה ופריך ר' יוחי איזה סברא יש בזה דמנ"ג אס חולץ בשני הסומאה יוחן בפני הסברה וניחו כמאן דמלי סומאה וזה אינו חולץ בפני הסברה לא יחוש מפני הסומאה כ"ל כלומר והרי ידו אחת כנגד הסומאה ממש הרובד אינו חולץ כמו שאינו חולץ בפני הסברה דליהוי כמאן דמלי סומאה לקמן מובאר להדיא דהנייר מנלח על ידי אהל בהמשכה ואולי בית וסרקלין שאני דהוה כמלי סומאה וכו'.

דף ל"ז ע"א [שם ע"ב] אם אינו אהל להחשיך תופקע טומאה וכו'. הענין תמוה והק"ט מהכש הנירסא ואין זו טעם בפירושו והפ"ם פ"ה דהרבותא מטעם סוף סומאה לנאח וא"כ מאי מקשו ועיקר פירושו תפוקע טעם האס אין נסרקלין פזה שיפטרבו להויתרו דרך הכיות ועוד דא"כ מאי קמ"ל ר' יוחנן הא זהו דינו דכיות ומטה וחרתי למה לי ועוד דא"כ למה נקיס סרקלין ליטמעיין בית לפנים מביית ולכן לע"ד דה"פ וזה שייך לדין הקודם שאמר ר' יוחנן דתחת כרעי המטה וכו' תחת מלתריות אין הנייר מנלח ולא כל דבר שראה לנזן דזה לא חשיב אהל להלך לא מקרי אלא מקרי אהל דלמריקן בב"ב סס כל ההמשיאים וזהו קמ"ל שלא נאמר דגם סרקלין לא מקרי אהל דלמריקן בב"ב [י"ח:]: מאי סרקלין קובתא צי וורדי ופ"ה רש"ב"ש ששחי חלונות כעין קונה וטומאים סס וורדים

מיכל המים לירושלמי נזיר פרק ז ח ט

פרק ז הלכה א דף מ"ג ע"א [מ"א ע"ב] שרא האמר הואיל ויצא לחירות וכו'. לפי שק"ע קשה דמאי האי דקאמרי מוכה לנזירות בטומאה ואולי דה"ק יטלים ימי הטומאה ויטבול ויתחיל למנות נזירות טברה ופי' ספ"ת תמוה כמוזן ואולי דה"ק שלא תאמר כואיל וילא להירות תפקע ממנו נזירות בטומאה כלומר שטומאה תפקע ממנו הנזירות וכטומאה כמו על ידי הטומאה:

הלכה ג דף מ"ה ע"ב [מ"ט ע"ב] קבר הנמצא וכו'. בש"ס שלנו [סנהדרין מ"ז:] הנירסא להיסק' בנמנא מותר בהנייה ובידוע אסור בהנייה אבל גרמנ"ט פ"ח מטומאת מת הנירסא ככאלן:

הלכה ה דף מ"ו ע"ב [נ"א ע"ב] עמדוהו למיתה וכו'. עמ"ס בגליון ירושלמי סנהדרין פ"ט הל' ג':

וורדים לגוי וכו' עכ"ל ואינו לחשמישין ובייתי אומר דלא מקרי אהל כמו תחת מלחרין קמ"ל דאינו כן וזהו שאומר סמת בבית והנייר בטרקלין [פתוחות זה לזה] הגזיר מגלה פסני שההל נמשך מהבית להטרקלין וכ"ש כשהמת בטרקלין והנייר בבית דזה חמור יותר כשהנייר יושב בבית העשוי לחשמישין ולפ"ז ספיר פריך ר' מנא על הכל שכן ממ"ל אם אכל לחון כלומר אם כשהמת בטרקלין והנייר בבית נמשך טומאת אהל מהטרקלין לבית פ"כ ממילא יבא אהל להמשך כלומר גם כשהמת בבית והנייר בטרקלין נמשך האהל מהבית להטרקלין ואם משם אינו נמשך א"כ גם להיסק' אין הטומאה נמשך ושקולין הן ואין כאן כל שכן כלל:

פרק ח הלכה ב דף מ"א ע"ב [מ"ה ע"א] וחש לומר שמה תגלחת מצוה וכו'. הק"ע הגיה שמה תגלחת רשות ונכון הוא אך פירושו חמוס כמו שחמש בש"ק ויותר גראה פי' הפ"מ אך גם לפירושו יותר נכון לגרוס תגלחת רשות:

בס"ד סליק מסכת נזיר